

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR
Rady Miejskiej w Prabutach
z dnia

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY PRABUTY

PROJEKT

TEKST STUDIUM

Burmistrz Miasta i Gminy Prabuty
2019/2020 r.

SPIS TREŚCI

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE.....	9
CEL, ZAKRES I METODY OPRACOWANIA	10
1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU	11
1.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	11
1.2. GMINA NA TLE POWIATU I WOJEWÓDZTWA – ANALIZA WYBRANYCH CECH	13
1.3. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW I PRZEZNACZENIE TERENÓW	15
1.4. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	18
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY.....	21
2.1. OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	21
2.2. DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA TERENU	25
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	27
3.1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE.....	27
3.2. RZEŻBA TERENU I BUDOWA GEOLOGICZNA.....	27
3.3. KLIMAT.....	28
3.4. GLEBY.....	29
3.5. FAUNA I FLORA	30
3.6. UWARUNKOWANIA HYDROGRAFICZNE	31
3.7. ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	34
3.7.1. ROLNICTWO	34
3.7.2. KIERUNKI PRODUKCJI ROLNEJ	38
3.7.3. LEŚNICTWO.....	42
3.8. STAN POWIETRZA	43
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	44
4.1. OCHRONA ZABYTKÓW	44
4.2. ZARYS HISTORII GMINY	45
4.3. KRAJOBRAZ KULTUROWY	49
4.4. ZABYTKOWE UKŁADY URBANISTYCZNE I RURALISTYCZNE	51
4.5. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW	54
4.6. OBIEKTY WPISANE DO EWIDENCJI ZABYTKÓW	56
4.7. ZABYTKI O NAJWYŻSZYM ZNACZENIU DLA GMINY.....	75
4.8. NIERUCHOME ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE	79
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLONE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	84
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.....	84
6.1. OŚWIATA	84
6.2. OCHRONA ZDROWIA	85
6.3. OPIEKA SPOŁECZNA	85
6.4. STAN BEZPIECZEŃSTWA	86
6.5. KULTURA, SPORT I REKREACJA	87

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	87
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	90
8.1. ANALIZA EKONOMICZNA	90
8.1.1. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	90
8.1.2. RYNEK PRACY	92
8.1.3. BUDŻET GMINY	95
8.1.4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA	98
8.2. ANALIZA ŚRODOWISKOWA	99
8.2.1. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE	99
8.2.2. WPŁYW UWARUNKOWAŃ PRZYRODNICZYCH NA ROZWÓJ TURYSTYKI I REKREACJI	103
8.3. ANALIZA SPOŁECZNA	105
8.3.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY	105
8.3.2. RUCH MIGRACYJNY	109
8.4. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA	109
8.5. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY	114
8.6. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ	115
8.6.1. ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ	115
8.6.2. CHŁONNOŚĆ POŁOŻONYCH NA TERENIE GMINY OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	119
8.6.3. PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ Z OKREŚLONĄ CHŁONNOŚCIĄ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	129
8.6.4. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNYCH I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY	132
8.6.5. POTRZEBY INWESTYCYJNE GMINY WYNIKAJĄCE Z KONIECZNOŚCI REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH, ZWIĄZANE Z LOKALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY	133
9. STAN PRAWNY GRUNTÓW	134
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	136
10.1. OCHRONA PRZYRODY	136
10.1.1. REZERWAT PRZYRODY „JEZIORO LIWIENIEC”	136
10.1.2. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	137
10.1.3. POMNIKI PRZYRODY	138
10.2. STREFY OCHRONNE UJĘĆ WODY	140
10.3. STREFA OCHRONY SANITARNEJ CMENTARZY CZYNNYCH	140
10.4. PASY TECHNOLOGICZNE LINII ELEKTROENERGETYCZNYCH	140
10.5. TERENY ZAMKNIĘTE	140
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	141
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	145
12.1. ZŁOŻA KOPALIN I OBSZARY GÓRNICZE	145
12.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH	146
12.3. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	146
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	147

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO- ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.....	147
14.1. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	147
14.1.1. KOMUNIKACJA DROGOWA.....	148
14.1.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA.....	153
14.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	154
14.2.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ.....	154
14.2.2. ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW	155
14.3. ELEKTROENERGETYKA	156
14.4. CIEPŁOWNICTWO	157
14.5. GAZOWNICTWO	159
14.6. TELEKOMUNIKACJA	159
14.7. GOSPODARKA ODPADAMI.....	159
14.8. ŁĄDOWISKO SPORTOWO - REKREACYJNE	160
15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	160
15.1. KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU	160
15.2. KRAJOWY PROGRAM ZWIĘKSZANIA LESISTOŚCI	160
15.3. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO.....	161
15.4. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO	165
16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	167
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO	170
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY.....	173
2.1. TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ – KIERUNKI I WSKAŹNIKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA	173
2.2. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	189
2.3. OGRANICZENIA W ZABUDOWIE WYNIKAJĄCE Z USTAWY O INWESTYCJACH W ZAKRESIE ELEKTROWNI WIATROWYCH	189
2.4. TURYSTYKA I REKREACJA	190
3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	190
3.1. GŁÓWNE KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA	190
3.2. KORYTARZ EKOLOGICZNY	193
3.3. PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY	194
3.3.1. RERWAT PRZYRODY „JEZIORO LIWIENIEC”	194
3.3.2. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	194
3.3.3. POMNIKI PRZYRODY	195
3.4. KRAJOBRAZ KULTUROWY	196
4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	197
4.1. OCHRONA OBIEKTÓW I OBSZARÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW	197
4.2. OCHRONA OBIEKTÓW UJĘTYCH W EWIDENCJI ZABYTKÓW	198
4.3. NIERUCHOME ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE	199
4.4. STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ ZESPOŁU DWORSKO-PARKOWEGO	199
4.5. OCHRONA OBIEKTÓW SAKRALNYCH	200

4.6.	OCHRONA OBIEKTÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA.....	200
5.	KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	201
5.1.	UKŁAD DROGOWY	201
5.2.	KOMUNIKACJA KOLEJOWA	202
5.3.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	202
5.4.	ELEKTROENERGETYKA.....	204
5.5.	GAZOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO	204
5.6.	TELEKOMUNIKACJA	205
5.7.	GOSPODARKA ODPADAMI	205
6.	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	206
7.	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48. UST 1	207
8.	OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	208
8.1.	OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	208
8.2.	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁÓW NIERUCHOMOŚCI	208
8.3.	OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNYCH	208
9.	OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	209
10.	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	209
11.	OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	210
12.	OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	211
13.	OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY.....	212
14.	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	212
15.	OBSZARY ZDEGRADOWANE.....	213
16.	GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	213
17.	OBSZARY FUNKCYJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE	214
18.	URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW	214
19.	OBIEKTY HANDLOWE O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M ²	215

**UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

Dla obszaru miasta i gminy Prabuty obowiązuje pierwsze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zatwierdzone uchwałą Nr XLI/262/2002 Rady Miejskiej w Prabutach z dnia 17 maja 2002 r. oraz zmiany nr 1 i 2 ww. studium, zatwierdzone uchwałą Rady Miejskiej w Prabutach nr VI/28/2011 z dnia 28 kwietnia 2011 r.

Uchwalone w 2002 roku Studium zostało sporządzone i uchwalone na podstawie nieobowiązującej już ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Dokonana zmiana Studium w 2011 r. została uchwalona w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, które obowiązywały przed zmianami, jakie wprowadziła Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1398 ze zm.). Przepisy wyżej wymienionej ustawy wpłynęły głównie na zapisy art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o planowaniu, określające elementy obligatoryjnie ujmowane w studium.

Ponadto w okresie od uchwalenia obowiązującego studium zaszły zmiany w przepisach ustaw odrębnych, takich jak: prawo wodne, o ochronie przyrody, o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, prawo ochrony środowiska.

Przeprowadzona w 2017 roku „Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta i Gmina Prabuty za okres 2003 - 2017” wykazała, iż obowiązujące Studium wymaga aktualizacji, ponieważ w następstwie wydanych decyzji o warunkach zabudowy, odbiegających od ustaleń zawartych w Studium, dokonały się zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, odbiegające od przyjętej polityki przestrzennej. Wspomniana wyżej analiza wskazała również, iż w celu realizacji wniosków o zmianę Studium należałoby dokonać nowelizacji Studium dla całego obszaru gminy, ze wszystkimi wymogami stawianymi dla tego dokumentu w obowiązującej ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W zmieniającej się sytuacji społecznej i gospodarczej miasta i gminy Prabuty zaistniała potrzeba aktualizacji treści zawartych w obowiązującym studium oraz wyznaczenia skorygowanych kierunków rozwoju gminy.

Mając na uwadze powyższe Rada Miejska w Prabutach dnia 31 stycznia 2018 roku podjęła uchwałę nr XLIII/250/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Prabuty”.

PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE

Nowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Prabuty zostało opracowane na podstawie:

- art. 18 ust. 2 pkt 5 Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506);
- art. 9 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945 z późn. zm.);
- Uchwały Nr XLIII/250/2018 Rady Miejskiej w Prabutach z dnia 31 stycznia 2018 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Prabuty”.

Głównym celem opracowania nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest rozpoznanie i ocena aktualnych uwarunkowań rozwoju przestrzennego miasta i gminy Prabuty oraz określenie kierunków ich zagospodarowania, pozwalających na koordynację zamierzeń władz samorządowych w zakresie działań inwestycyjnych, zmierzających do rozwoju gminy oraz poprawy jakości życia jej mieszkańców.

Od uchwalania obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Prabuty zmieniła się zarówno sytuacja społeczna i gospodarcza gminy, a także struktura przestrzenna tej jednostki administracyjnej. Aktualizacja i określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego polega na ustaleniu lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej miasta i gminy przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczenia infrastruktury technicznej i infrastruktury społecznej oraz uwzględnieniu podstawowych elementów sieci osadniczej.

Ustalenia studium winny być rozumiane jako świadome działanie władz miasta i gminy Prabuty, zmierzające do optymalnego i efektywnego wykorzystania uwarunkowań przestrzennych gminy, w celu osiągnięcia wyznaczonych kierunków rozwoju. Generalną zasadą kształtowania i zagospodarowania przestrzeni gminy winny stać się zasady określające rozwój zrównoważony. Pojęcie to określa rozwój przestrzenny, gospodarczy i społeczny, harmonizujący z uwarunkowaniami przyrodniczymi, ograniczając jednocześnie degradację przyrody i nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń. Zakres przestrzenny studium obejmuje cały obszar gminy Prabuty w jego granicach administracyjnych.

Pierwszym etapem sporządzenia niniejszego dokumentu była inwentaryzacja oraz aktualizacja uwarunkowań w zakresie środowiska przyrodniczego, kulturowego, stanu zagospodarowania przestrzennego gminy, sytuacji społeczno-demograficznej oraz infrastruktury technicznej. Następnym etapem było uwzględnienie ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego oraz rozpatrzenie wniosków do zmiany studium.

Ostatni etap opracowania dokumentu stanowiło wyznaczenie aktualnych kierunków rozwoju przestrzennego miasta i gminy Prabuty.

Skład studium stanowią:

- **Załącznik nr 1** – Tekst studium, w skład którego wchodzi:
 - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,
 - Kierunki zagospodarowania przestrzennego,
 - Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń studium;
- **Załącznik nr 2** – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Prabuty – rysunek studium w skali 1:10 000;
- **Załącznik nr 3** – Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Prabuty – rysunek studium w skali 1:10 000;
- **Załącznika nr 4** – Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do studium.

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

1.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Miejsko-wiejska gmina Prabuty administracyjnie należy do województwa pomorskiego i zlokalizowana jest na jego południowo-wschodnim krańcu. Prabuty to jedna z sześciu gmin wchodzących w skład powiatu kwidzyńskiego. Druga pod względem wielkości po gminie Kwidzyn. Gmina Prabuty położona jest w północno-wschodniej części powiatu kwidzyńskiego.

Rysunek 1. Gmina Prabuty na tle województwa pomorskiego i powiatu kwidzyńskiego

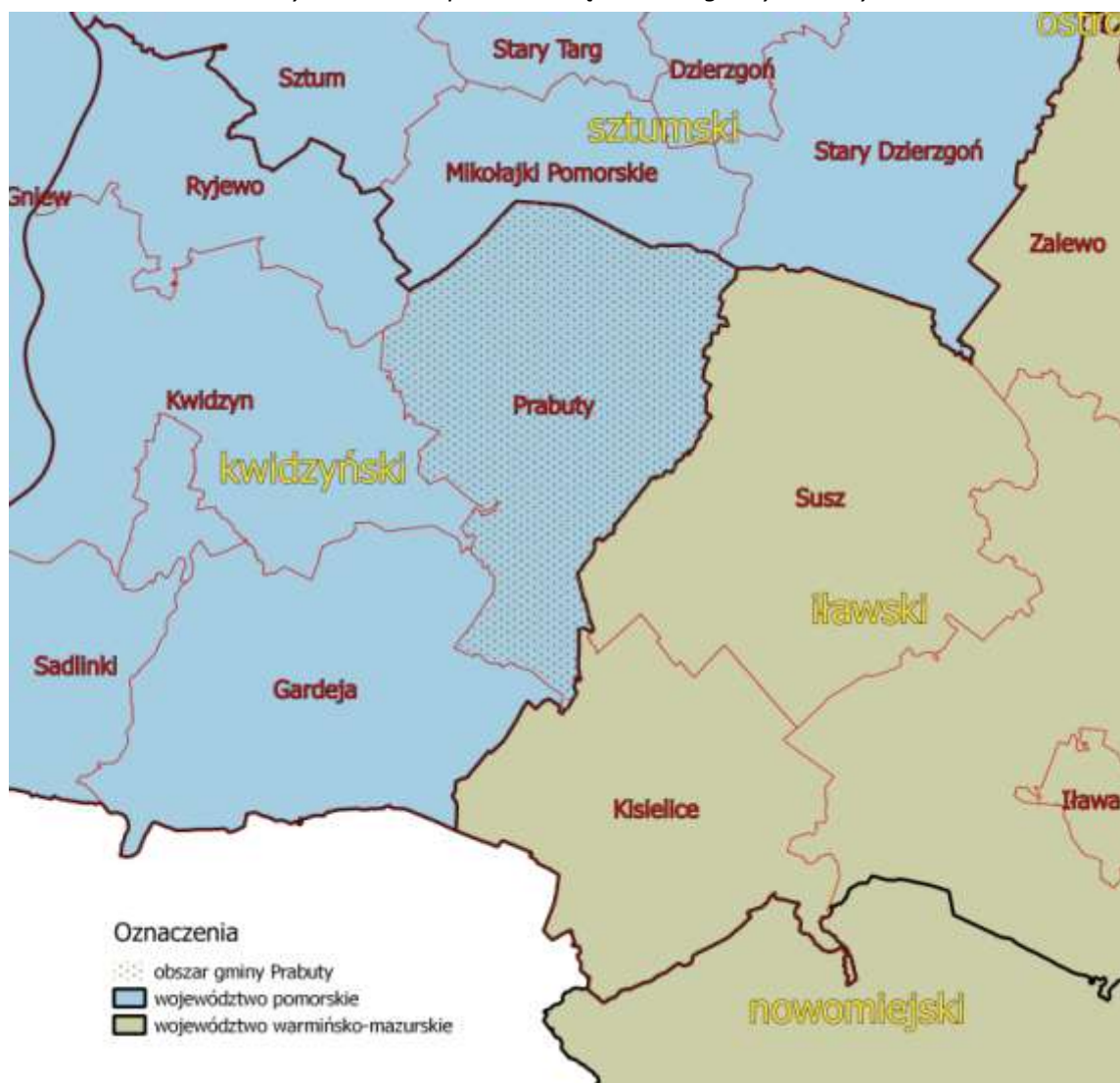

Źródło: www.gminy.pl

Obszar gminy posiada nieregularny kształt, zwężający się w kierunku południowym. Maksymalna długość obszaru gminy na kierunku północ-południe wynosi około 23 km, maksymalna szerokość na kierunku wschód-zachód wynosi około 15 km, a minimalna około 4 km.

Gmina Prabuty sąsiaduje od północy z gminami: Mikołajki Pomorskie (powiat sztumski) i Stary Dzierżoń (powiat sztumski), od wschodu z gminą Susz (powiat iławski, województwo warmińsko-mazurskie), od południa z gminą Gardeja (powiat kwidzyński) i gminą Kisielice (powiat iławski, województwo warmińsko-mazurskie), a od zachodu z gminą Ryjewo (powiat kwidzyński) i gminą Kwidzyn (powiat kwidzyński).

Rysunek 2. Bezpośrednie sąsiedztwo gminy Prabuty

Źródło: Opracowanie własne

Powierzchnia gminy wynosi 19 713 ha, z czego miasto Prabuty zajmuje powierzchnię 729 ha (co stanowi 3,7% powierzchni gminy). Pod względem powierzchni jest drugą co do wielkości (po gminie Kwidzyn) gminą powiatu kwidzyńskiego.

Na obszarze gminy krzyżują się trzy drogi wojewódzkie: droga wojewódzka nr 521 (Kwidzyn – Prabuty – Susz – Iława), przecinająca gminę z zachodu na wschód, droga wojewódzka nr 522 (Górki – Prabuty – Trumieje - Sobiewola), przecinająca gminę z północy na południe i droga wojewódzka nr 520 (Prabuty - Kamieniec). Ponadto przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe: linia kolejowa nr 9 (Magistrala E65), łącząca Warszawę z Gdynią oraz linia kolejowa nr 218 Prabuty – Kwidzyn, na której obecnie odbywa się jedynie ruch towarowy.

1.2. GMINA NA TLE POWIATU I WOJEWÓDZTWA – ANALIZA WYBRANYCH CECH

W niniejszym podrozdziale przeprowadzono analizę porównawczą gminy Prabuty z powiatem kwidzyńskim i województwem pomorskim, biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2017, m.in. takie jak:

- gęstość zaludnienia wyrażoną w liczbie osób przypadających na kilometr kwadratowy powierzchni;
- procentowy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym;
- odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej;
- średnią powierzchnię użytkową mieszkania.

Tabela 1. Gmina Prabuty na tle powiatu i województwa w roku 2017

L.p.	Wybrane wskaźniki	województwo pomorskie	powiat kwidzyński	Gmina Prabuty
1	Powierzchnia ogółem (ha)	1 831 034	83 470	19 713
2	Liczba ludności	2 324 251	83 423	13 165
3	Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)	127	100	67
4	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności (%)	19,6	20,3	20,5
5	Udział osób w wieku produkcyjnym w ogóle ludności (%)	60,9	62,7	63,0
6	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności (%)	19,5	17,0	16,5
7	Udział osób korzystających z instalacji wodociągowej w ogóle ludności (%)	96,3	96,0	95,6
8	Udział osób korzystających z kanalizacji w ogóle ludności (%)	83,1	75,2	60,2
9	Udział osób korzystających z gazu w ogółu ludności (%)	49,2	50,9	47,7
10	Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)	26,8	22,2	21,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powierzchnia gminy Prabuty stanowi ok. 1% powierzchni województwa pomorskiego i ok. 23,6% powierzchni powiatu kwidzyńskiego. W 2017 roku gęstość zaludnienia w gminie Prabuty wynosiła 67 osób/km², przy czym dla województwa pomorskiego wynosiła 127 osób/km², natomiast dla powiatu kwidzyńskiego – 100 osób/km². Przyczyną niskiego współczynnika gęstości zaludnienia na terenie gminy Prabuty jest jej rolniczy charakter.

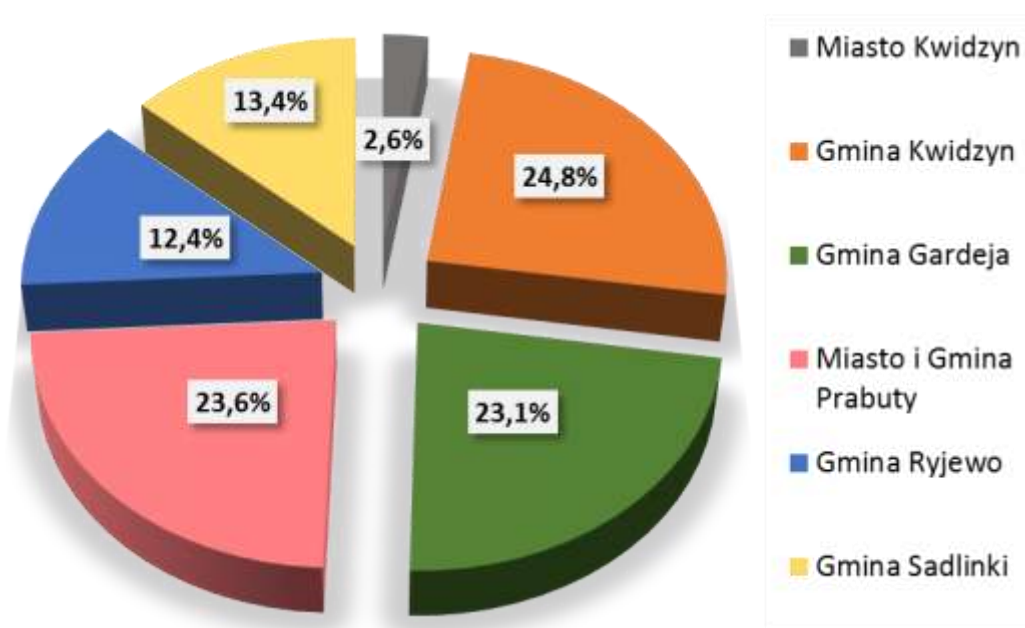
Reasumując gmina Prabuty prezentuje się:

- korzystnie pod względem udziału procentowego osób w wieku przedprodukcyjnym zarówno na tle powiatu kwidzyńskiego jak i na tle województwa;
- korzystnie pod względem udziału procentowego osób w wieku produkcyjnym zarówno na tle powiatu kwidzyńskiego jak i na tle województwa;

- ✚ korzystnie pod względem udziału procentowego osób korzystających z instalacji wodociągowej na tle powiatu kwidzyńskiego i na tle województwa;
- ✚ niekorzystnie pod względem udziału procentowego osób korzystających z instalacji kanalizacji sanitarnej zarówno na tle powiatu jak i na tle województwa;
- ✚ niekorzystnie pod względem średniej powierzchni użytkowej mieszkania na tle województwa.

Wykres 1. przedstawia udział powierzchni poszczególnych gmin w ogólnej powierzchni powiatu kwidzyńskiego. Dane dotyczą roku 2017.

Wykres 1. Udział powierzchni poszczególnych gmin powiatu kwidzyńskiego

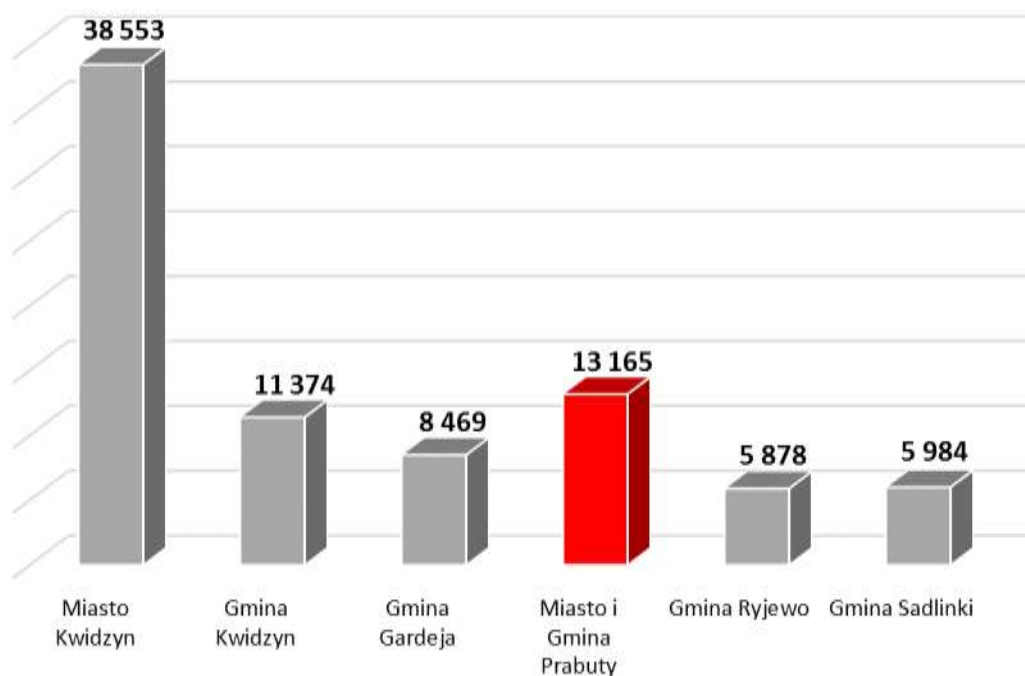

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego powiat kwidzyński obejmuje swym zasięgiem powierzchnię 83 470 ha. W skład powiatu wchodzi sześć gmin, w tym: jedna gmina miejska (Kwidzyn), jedna gmina miejsko-wiejska (Prabuty) i cztery gminy wiejskie (Gardeja, Kwidzyn, Ryjewo i Sadlinki). Gmina Prabuty obejmuje swym zasięgiem 23,6% obszaru powiatu kwidzyńskiego. Porównywalnie, względem zajmowanej powierzchni, prezentuje się gmina Kwidzyn, której obszar obejmuje 24,8% powierzchni ogólnej powiatu oraz gmina Gardeja, której obszar stanowi 23,1% powierzchni powiatu. Najmniejszą jednostką administracyjną powiatu kwidzyńskiego jest gmina miejska Kwidzyn (2,6 % powierzchni powiatu).

Wykres 2. przedstawia zestawienie liczby ludności poszczególnych gmin położonych w granicach administracyjnych powiatu kwidzyńskiego. Dane dotyczą roku 2017.

Wykres 2. Liczba ludności gmin powiatu kwidzyńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2017 na terenie powiatu kwidzyńskiego zamieszkiwało 83 423 osoby. Najwięcej mieszkańców liczyła gmina miejska Kwidzyn – ok. 46% ogólnej liczby ludności powiatu. Gmina Prabuty uplasowała się na miejscu drugim, w roku 2017 na jej obszarze zamieszkiwało 15,8% ludności powiatu kwidzyńskiego. Najmniejszą liczbą mieszkańców w roku 2017 charakteryzowały się gminy: Ryjewo i Sadlinki.

1.3. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW I PRZEZNACZENIE TERENÓW

Dotychczasowe przeznaczenie i użytkowanie terenu jest w znacznym stopniu wyznacznikiem rozwoju gminy. Aktualne zagospodarowanie jest jednocześnie determinantem przeznaczenia poszczególnych części gminy na różne funkcje.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie powierzchni użytków gruntowych w gminie Prabuty według stanu na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Tabela 2. Szczegółowa struktura użytkowania gruntów w gminie Prabuty

Użytki gruntowe	Powierzchnia geodezyjna w ha	% udział w poszczególnych grupach struktury użytków	% udział w ogólnej powierzchni gruntów
Grunty rolne, w tym:	13011	100	66,00
użytki rolne:	12564	96,56	63,73
grunty orne	9636	74,06	48,88
sady	18	0,14	0,09
łąki trwałe	846	6,50	4,29
pastwiska trwałe	1741	13,38	8,83
grunty rolne zabudowane	247	1,90	1,25
grunty pod stawami	3	0,02	0,02
grunty pod rowami	72	0,55	0,37
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	1	0,01	0,01
nieużytki	447	3,44	2,27
Grunty leśne, w tym:	4383	100	22,23
las	4288	97,83	21,75
grunty zadrzewione i zakrzewione	95	2,17	0,48
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	850	100	4,31
tereny mieszkaniowe	130	15,29	0,66
tereny przemysłowe	10	1,18	0,05
inne tereny zabudowane	57	6,71	0,29
zurbanizowane tereny niezabudowane	19	2,24	0,10
tereny rekreacyjno- wypoczynkowe	32	3,76	0,16
użytki kopalne	2	0,24	0,01
tereny komunikacyjne	600	70,59	3,04
drogi	468	55,06	2,37
tereny kolejowe	128	15,06	0,65
grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	4	0,47	0,02
Grunty pod wodami, w tym:	1463	100	7,42
wody powierzchniowe płynące	1455	99,45	7,38
wody powierzchniowe stojące	8	0,55	0,04
Tereny różne	6	100	0,03
Razem	19713	-	100

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kwidzynie
(Stan na dzień 1.01.2018 r.)*

Powierzchnia gminy Prabuty wynosi 19 713 ha. Rozkład użytkowania gruntów na terenie gminy determinuje główne funkcje gminy jako rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie przeważają użytki rolne, które łącznie zajmują 12564 ha (ok. 64% powierzchni gminy). Wśród użytków rolnych przeważają grunty orne, które zajmują

powierzchnię 9636 ha (ok. 50% obszaru gminy). Sady stanowią 18 ha, łąki trwałe obejmują 846 ha, a pastwiska trwałe zajmują 1741 ha. Grunty leśne zajmują powierzchnię 4383 ha, w tym lasy – 4288 ha (co stanowi ok. 22 % ogólnej powierzchni gminy).

Gmina Prabuty charakteryzuje się niskim udziałem gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, które stanowią jedynie 4,3% obszaru gminy. W centralnej części gminy położone jest miasto Prabuty, sieć osadnicza w granicach obszaru wiejskiego gminy jest rozproszona.

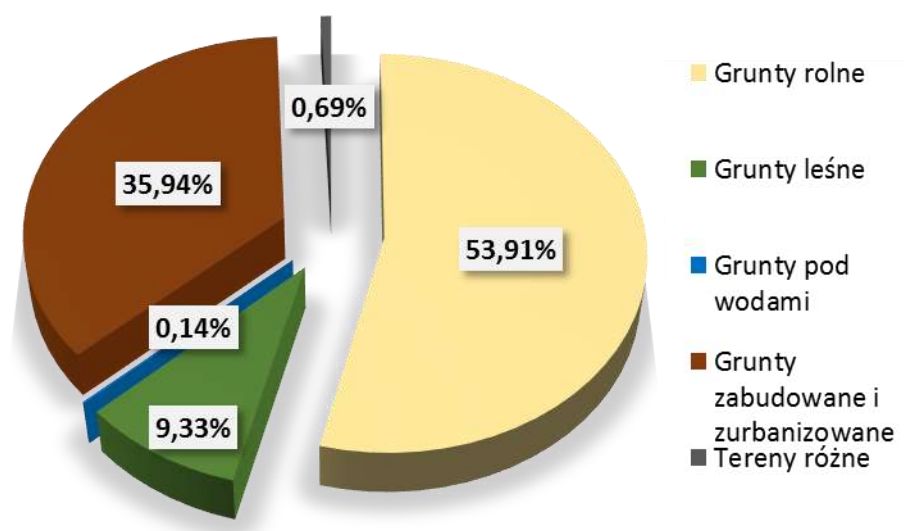
Poniższa tabela oraz wykresy przedstawiają ogólną strukturę użytkowania gruntów z podziałem na obszar miasta i obszar wiejski gminy.

Tabela 3. Ogólna struktura użytkowania gruntów na obszarze miasta i na obszarze wiejskim

Użytki gruntowe	Powierzchnia geodezyjna w ha	
	obszar miasta	obszar wiejski
Grunty rolne	393	12618
użytki rolne	370	12194
nieużytki	23	424
Grunty leśne	68	4315
Grunty zabudowane i zurbanizowane	262	588
Grunty pod wodami	1	1462
Tereny różne	5	1
Razem	729	18984

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kwidzynie
(Stan na dzień 1.01.2018 r.)

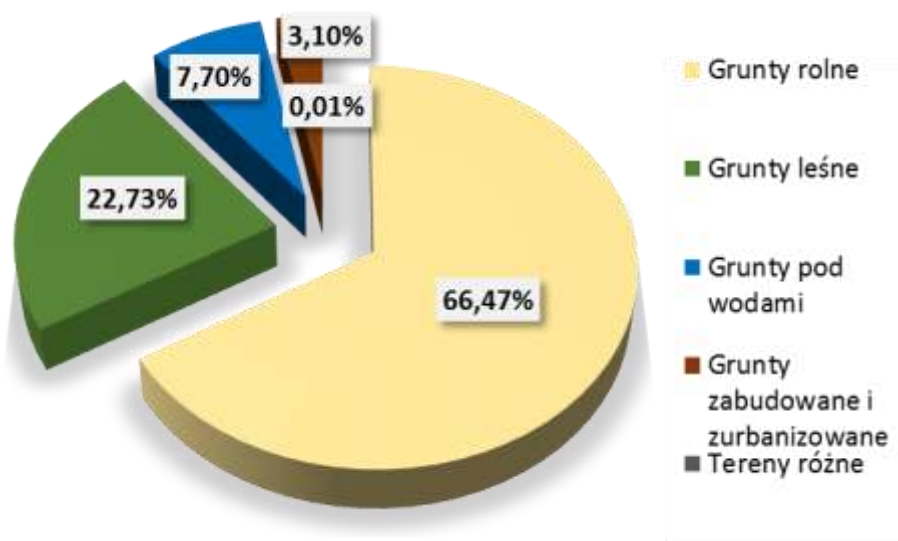
Wykres 3. Struktura użytków gruntowych na obszarze miasta Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kwidzynie
(Stan na dzień 1.01.2018 r.)

Miasto Prabuty zajmuje powierzchnię 729 ha, co stanowi 3,7% powierzchni gminy. Grunty zabudowane i zurbanizowane w granicach administracyjnych miasta zajmują powierzchnię 262 ha, co stanowi ok. 36% jego obszaru. W strukturze użytków gruntowych dominują jednak grunty rolne, obejmując ok. 54% powierzchni miasta. Powierzchnia gruntów leśnych na terenie miasta wynosi 68 ha (czyli ok. 9% jego obszaru). Miasto Prabuty charakteryzuje się niskim udziałem gruntów pod wodami, które stanowią jedynie 0,14% powierzchni miasta.

Wykres 4. Struktura użytków gruntowych na obszarze wiejskim gminy Prabuty

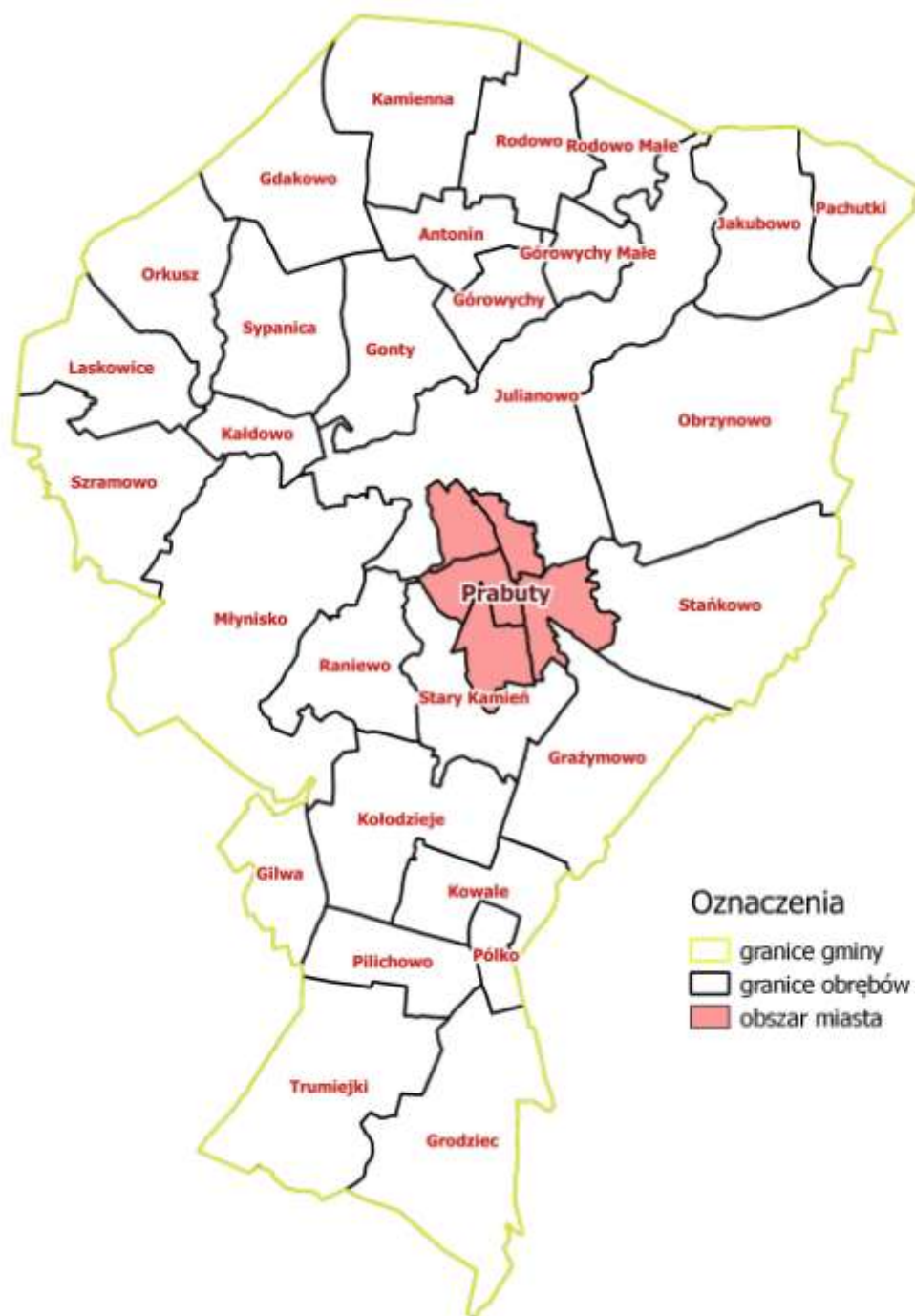
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kwidzynie
(Stan na dzień 1.01.2018 r.)

Obszar wiejski gminy Prabuty zajmuje powierzchnię 18984 ha, co stanowi 96,3% ogólnej powierzchni gminy. W strukturze użytków gruntowych zdecydowanie przeważają grunty rolne, zajmując powierzchnię 12194, co stanowi ok. 66% obszaru wiejskiego gminy. Powierzchnia gruntów leśnych wynosi 4315 ha (ok. 23% obszaru wiejskiego gminy), natomiast grunty pod wodami zajmują powierzchnię 1462 ha (ok. 8% powierzchni obszaru wiejskiego). Grunty zabudowane i zurbanizowane na obszarze wiejskim gminy stanowią jedynie ok. 3% jego powierzchni.

1.4. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Siedziba władz gminy znajduje się w Prabutach, które pełnią funkcję lokalnego ośrodka administracyjno-usługowego. Pod względem administracyjnym obszar wiejski gminy podzielono na 20 sołectw: Antonin, Gdakowo, Gilwa, Gonty, Górowychy, Grodziec, Jakubowo, Julianowo, Kołodzieje, Laskowice, Obrzynowo, Pilichowo, Pólko, Raniewo, Rodowo, Stańkowo, Stary Kamień, Sypanica, Szramowo, Trumiejki. Teren miasta podzielony jest na pięć obrębów ewidencyjnych, natomiast obszar wiejski gminy dzieli się na 29 obrębów ewidencyjnych.

Rysunek 3. Podział gminy Prabuty na obręby ewidencyjne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kwidzynie

Poniższa tabela przedstawia wykaz osób zameldowanych na pobyt stały na terenie miasta i gminy Prabuty w roku 2002 (w którym opracowano obecnie obowiązujące Studium gminy) oraz według stanu na dzień 24 maja 2018 roku.

Tabela 4. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy

Nazwa miasta		Liczba mieszkańców miasta w roku 2002		Liczba mieszkańców miasta na dzień 24 maja 2018 roku	
Prabuty		8871		8414	
Nazwa Sołectwa	Nazwa miejscowości/ wsi	Liczba mieszkańców w roku 2002		Liczba mieszkańców na dzień 24 maja 2018 roku	
		w miejscowości	w sołectwie	w miejscowości	w sołectwie
Sołectwo Raniewo	Raniewo	111	336	141	325
	Kleczewo	225		184	
Sołectwo Julianowo	Julianowo	120	158	145	177
	Gąski	38		32	
Sołectwo Stary Kamień	Stary Kamień	116	153	142	174
	Grażymowo	37		32	
Sołectwo Obrzynowo	Obrzynowo	676	676	663	663
Sołectwo Jakubowo	Jakubowo	136	164	110	132
	Pachutki	28		22	
Sołectwo Stańkowo	Stańkowo	297	297	261	261
Sołectwo Rodowo	Rodowo	177	237	151	197
	Rodowo Małe	60		46	
Sołectwo Gdakowo	Gdakowo	233	233	170	170
Sołectwo Antonin	Antonin	86	162	84	164
	Kamienna	76		80	
Sołectwo Górowychy	Górowychy	116	142	131	161
	Górowychy Małe	26		30	
Sołectwo Laskowice	Laskowice	210	210	205	205
Sołectwo Sypanica	Sypanica	228	271	207	241
	Orkusz	16		17	
	Kałdowo	27		17	
Sołectwo Szramowo	Szramowo	104	104	91	91
Sołectwo Gonty	Gonty	200	205	180	185
	Stary Młyn	5		5	
Sołectwo Kołodzieje	Kołodzieje	207	207	203	203
Sołectwo Gilwa	Gilwa	144	144	128	128
Sołectwo Pilichowo	Pilichowo	128	128	122	122
Sołectwo Pólko	Pólko	168	215	138	182
	Kowale	47		44	
Sołectwo Trumiejki	Trumiejki	406	406	388	388
Sołectwo Grodziec	Grodziec	272	272	252	252
Razem obszar wiejski gminy			4 720	-	4 421

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Prabuty

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Prabuty zdecydowanie największą pod względem liczby ludności miejscowością gminy jest miasto Prabuty, na terenie którego na dzień 24 maja 2018 roku było zameldowanych 8414 osób (tj. ponad 65% mieszkańców gminy). Względem roku 2002 (w którym opracowano obecnie obowiązujące Studium gminy) liczba ludności miasta spadła o 457 osób.

W 2002 roku obszar wiejski gminy zamieszkiwało łącznie 4720 osób, według stanu na dzień 24 maja 2018 roku populacja miejscowości wiejskich zmniejszyła się łącznie o 299 osób. Największy spadek liczby ludności zanotowano w miejscowościach: Gdakowo (-63 osoby), Kleczewo (-41 osób), Stańkowo (-36 osób), Raniewo (-30 osób).

Według stanu na dzień 24 maja 2018 roku drugą, pod względem liczby ludności, miejscowością jest wieś Obrzynowo – ponad 660 mieszkańców. W kilku sołectwach: Raniewo, Obrzynowo, Stańkowo, Laskowice, Sypanica, Kołodziejce, Trumiejki i Grodziec liczba ludności przekracza 200 osób.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przez ład przestrzenny należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

Główne narzędzie kształtowania ładu przestrzennego stanowią miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zaś w przypadku braku planów – decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego.

Studium poprzez wskazanie kierunków i zasad kształtowania poszczególnych elementów ładu przestrzennego, w tym wskazanie zasad ochrony środowiska, zasad ochrony dóbr kultury, zasad kompozycji przestrzennej poszczególnych funkcji, stanowić będzie jeden z instrumentów służących do ochrony ładu przestrzennego na terenie gminy.

2.1. OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na obszarze gminy Prabuty obowiązuje trzydzieści miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Powierzchnia gminy pokryta planami wynosi 2071 ha (ok. 10,5% powierzchni gminy). Wykaz obowiązujących planów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Nazwa planu	Uchwała	Wiodąca funkcja	Powierzchnia objęta planem (przybliżona w ha)
1	MPZP otoczenia jeziora Dzierzgoń w gminie Prabuty	Nr XXIV/161/97 z dnia 31.05.1997 r.	rekreacyjna, zagrodowa	1850
2	MPZP obszaru nad jeziorem Orkusze w obrębach Orkusze i Sypanica, gmina Prabuty	Nr XXVII/187/97 z dnia 25.10.1997 r.	rekreacyjna	90
3	zmiana nr 1, 2, 3 MPZP miasta Prabuty (zmiana nr 1 – dz. nr 128 obręb 1 przy ulicy Zielnej zmiana nr 2 – dz. nr 187/3 obręb 5 przy ulicy J. Kiepur zmiana nr 3 dotyczy dz. nr 55/10 oraz fragmentu dz. nr 55/11 obr. 5 przy ul. K. Chodkiewicza)	Nr XXVII/182/97 z dnia 25.10.1997 r.	mieszkaniowa jednorodzinna	0,2

Lp.	Nazwa planu	Uchwała	Wiodąca funkcja	Powierzchnia objęta planem (przybliżona w ha)
4	zmiana nr 1, 2, 3 MPZP gminy Prabuty (zmiana nr 1 – Sypanica (dawny SKR), zmiana nr 2 – Julianowo Rypińska dz. nr 509/1, zmiana nr 3 – Rypińska dz. nr 519i 520)	Nr XXVII/183/97 z dnia 25.10.1997 r.	działalność gospodarcza	4
5	zmiana nr 4, 5, 6 MPZP gminy Prabuty (zmiana nr 4 – Młynisko, zbiornik wodny na Liwie zmiana nr 5 Nowy Młyn, zbiornik na Liwie zmiana nr 6 – Stary Młyn, urządzenia turystyczne)	Nr XXVII/184/97 z dnia 25.10.1997 r.	urządzenia rekreacyjne	11
6	zmiana nr 7,8 MPZP gminy Prabuty (Gonty, przebudowa drogi Sztum-Prabuty w rejonie przejazdu kolejowego)	Nr XXV/185/97 z dnia 25.10.1997 r.	przebudowa drogi publicznej	0,3
7	MPZP dzielnicy przemysłowej „Zatorze” w Prabutach	Nr XXXI/243/98 z dnia 26.05.1998 r.	działalność gospodarcza	22
8	zmiana nr 4 MPZP miasta Prabuty dla terenu położonego przy skrzyżowaniu ulic Kwidzyńskiej i Zamkowej, działka geodezyjna nr 296	Nr XXXI/242/98 z dnia 26.05.1998 r.	działalność gospodarcza	0,2
9	zmiana nr 9 MPZP gminy Prabuty dla terenu położonego w obrębie Gonty, działka geodezyjna nr 25 (fragment)	Nr XXXI/244/98 z dnia 26.05.1998 r.	działalność gospodarcza	2
10	MPZP terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą i zabudowę mieszkaniową przy ul. Warmińskiej w Prabutach	Nr XII/70/99 z dnia 28.05.1999 r.	mieszkaniowa, działalność gospodarcza	7
11	MPZP kwartału zabudowy przy ul. Parkowa/Żeromskiego w Prabutach	Nr X/58/99 z dnia 24.04.1999 r.	mieszkaniowa, działalność gospodarcza	0,7
12	zmiana nr 5 MPZP miasta Prabuty	Nr X/59/99 z dniam 24.04.1999 r.	mieszkaniowa, działalność gospodarcza	1,1
13	mpzp terenów rekreacyjnych nad Jeziorem Sowica w gminie Prabuty	Nr XXII/138/2000 z dnia 2.06.2000 r.	rekreacyjna	10,5
14	MPZP terenów przeznaczonych pod zespół garaży indywidualnych oraz usługi przy Placu Wolności w Prabutach	Nr XXII/139/2000 z dnia 2.06.2000 r.	garaże	1
15	MPZP terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą i zabudowę mieszkaniową przy ul. Rypińskiej w Julianowie gmina Prabuty (Rypińska - I etap)	Nr XXIV/150/2000 z dnia 18.08.2000 r.	mieszkaniowa, działalność gospodarcza	27
16	zmiana MPZP miasta Prabuty	Nr XXIV/151/2000 z dnia 18.08.2000 r.	rozbudowa przepompowni	0,3
17	zmiana nr 6 MPZP miasta Prabuty	Nr XXIX/189/01 z dnia 23.02.2001 r.	mieszkaniowa	8
18	zmiana MPZP gminy Prabuty	Nr XXXVIII/251/2002 z dnia 22.02.2002 r.	droga	3
19	Zmiana MPZP obszaru nad jeziorem Orkusz w obrębie Orkusz, gmina Prabuty	Nr XLI/261/2002 z dnia 17.05.2002 r.	mieszkaniowa, działalność gospodarcza	0,2
20	MPZP „Rynek – Kościuszki” w Prabutach	Nr IV/19/2002 z dnia 30.12.2002 r.	usługowa, mieszkaniowa	1,5

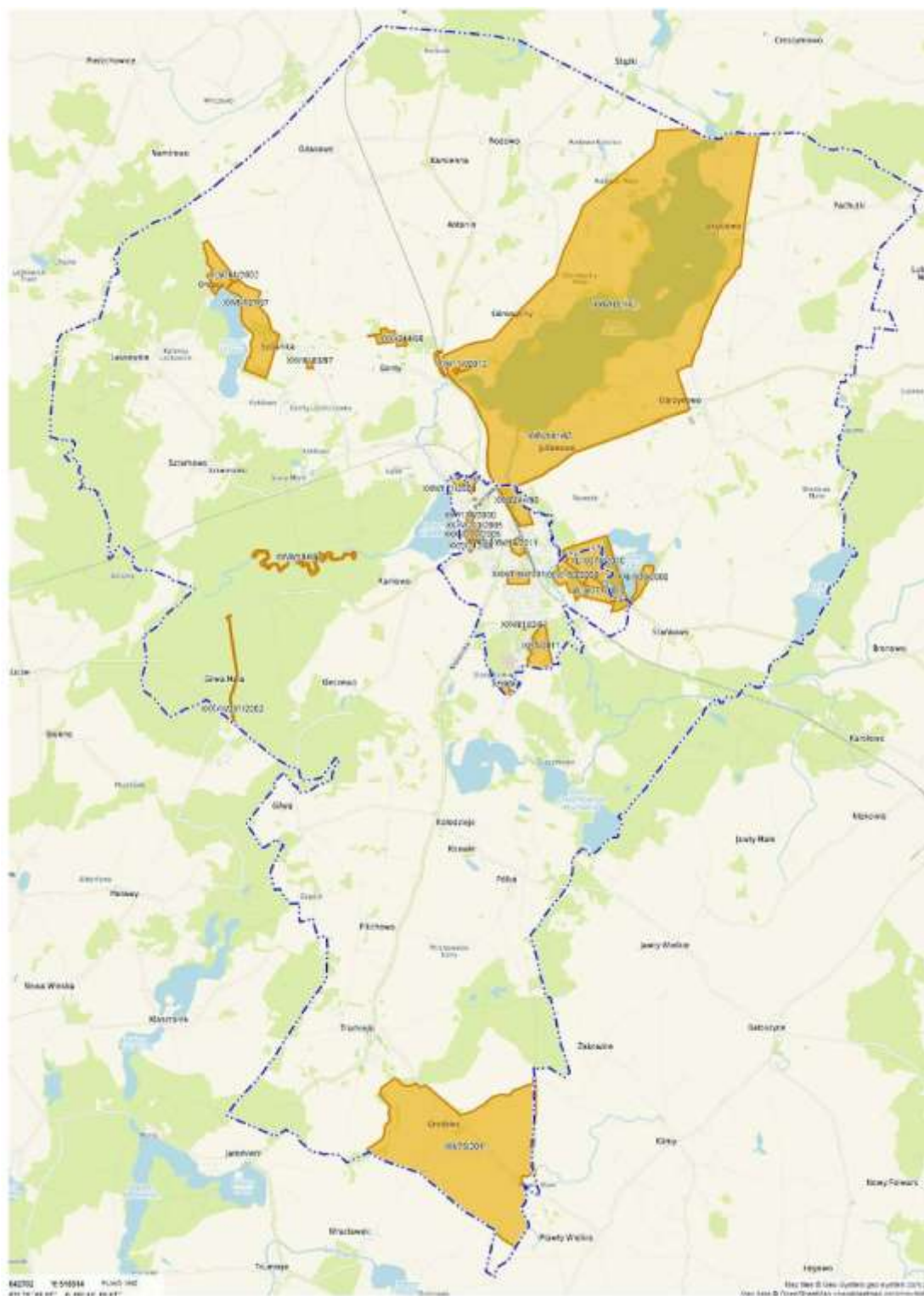
Lp.	Nazwa planu	Uchwała	Wiodąca funkcja	Powierzchnia objęta planem (przybliżona w ha)
21	MPZP terenu w obrębie Gonty	Nr XXI/127/2004 z dnia 21.04.2004 r.	działalność gospodarcza	7,7
22	MPZP kwartału „Długa – Reymonta” w Prabutach	Nr XXXV/222/2005 z dnia 31.08.2005 r.	mieszkaniowa wielorodzinna i jednorodzinna oraz usługowa	2,3
23	MPZP kwartału „Kopernika – Barczewskiego” w Prabutach	Nr XXXV/223/2005 z dnia 31.08.2005 r.	mieszkaniowa wielorodzinna i usługowa	1,3
24	MPZP kwartałów „Długa-Jagotty” w Prabutach	Nr XIV/55/2007 z dnia 28.11.2007 r.	mieszkaniowa wielorodzinna i usługowa	1,9
25	MPZP „RYPIŃSKA II” w Prabutach	Nr XLIX/277/2010 z dnia 25.08.2010 r.	usługowa z mieszkaniem, mieszkaniowa jednorodzinna, zgródowa	19
26	MPZP „Sowica – Zachód” w Prabutach	Nr XLIX/278/2010 z dnia 25.08.2010 r.	mieszkaniowa jednorodzinna z usługami, mieszkaniowa jednorodzinna	75
27	MPZP „Daszyńskiego-Jagiełły” w Prabutach	Nr IV/19/2011 z dnia 09.02.2011 r.	usługowa	1,4
28	MPZP „SANATORYJNA – zabudowa mieszkaniowa” w Prabutach	Nr IX/51/2011 z dnia 31.08.2011 r.	mieszkaniowa jednorodzinna	25
29	MPZP „Grodziec – park elektrowni wiatrowych”, obręb Grodziec	Nr XIII/75/2011 z dnia 28.12.2011 r.	elektrownie wiatrowe	950
30	MPZP „Gonty – zabudowa rekreacyjna”, obręb Gonty w gminie Prabuty	Nr XIX/117/2012 z dnia 27.06.2012 r.	rekreacyjna	2,4

Źródło: Materiały Urzędu Miasta i Gminy Prabuty

Przeprowadzona w 2017 roku „Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta i Gminy Prabuty za okres 2003 - 2017” wykazała, że plany miejscowe obowiązujące na terenie gminy zachowują aktualność, ponieważ w sposób zadowalający spełniają funkcję przewidzianą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla planu miejscowego, polegającą w głównej mierze na ustalaniu przeznaczenia terenów oraz określaniu sposobów ich zagospodarowania i zabudowy.

Rysunek nr 4 przedstawia rozmieszczenie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na mapie gminy.

Rysunek 4. Rozmieszczenie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Prabuty

Źródło: <http://prabuty.e-mapa.net/>

Granice obowiązujących i sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zostały przedstawione na *Rysunku Studium*.

2.2. DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Ustawa wyróżnia dwa rodzaje takich decyzji:

- decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- decyzję o warunkach zabudowy (dla inwestycji innych niż celu publicznego).

Jedno z głównych narzędzi w kształtowaniu ładu przestrzennego na terenie miasta i gminy Prabuty stanowią decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Nie jest to korzystane rozwiązanie w planowaniu spójnego i zorganizowanego rozwoju przestrzennego gminy, prowadzi bowiem do rozproszenia zabudowy.

Zgodnie z danymi pochodzącymi z rejestru wydanych decyzji o warunkach zabudowy, prowadzonego przez Urząd Miasta i Gminy Prabuty, w latach 2014 - 2018 w gminie Prabuty wydano 308 decyzji o warunkach zabudowy.

Przeciętnie w skali roku wydawano 62 decyzje. Największy wzrost liczby wydanych decyzji w stosunku do roku poprzedniego nastąpił w 2015 roku (aż o 34 decyzji). Największy spadek zanotowano w 2016 roku. Wówczas wydano o 13 decyzji mniej niż w 2015 roku.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2014 - 2018. Decyzje zostały sklasyfikowane według rodzaju inwestycji z podziałem na: zabudowę mieszkaniową, zabudowę zagrodową, zabudowę usługową, zabudowę produkcyjną i magazynową oraz zabudowę rekreacyjną, a także infrastrukturę. Jako decyzje inne określono inwestycje, które nie kwalifikują się do żadnej z grupy w ramach powyższego podziału.

Tabela 6. Decyzje o warunkach zabudowy wydane w latach 2014 - 2018

Przedmiot decyzji	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Zabudowa mieszkaniowa	22	53	28	36	49
Zabudowa zagrodowa	12	13	16	12	10
Zabudowa usługowa	3	5	10	8	3
Zabudowa produkcyjna i magazynowa	2	1	2	3	2
Zabudowa rekreacyjna	0	1	3	1	2
Razem	39	73	59	60	66
Infrastruktura	1	1	2	2	1
Inne	1	1	1	0	1
Ogółem decyzje o warunkach zabudowy	41	75	62	62	68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Prabuty

W analizowanym okresie najwięcej decyzji o warunkach zabudowy dotyczyło zabudowy mieszkaniowej, które stanowiły ok. 61% wszystkich wydanych decyzji. Na drugim miejscu uplasowały się decyzje dotyczące zabudowy zagrodowej, stanowiące ok. 21%. W badanym okresie wydano dziesięć decyzji dla zabudowy produkcyjnej i magazynowej i siedem decyzji dla zabudowy rekreacyjnej.

Na *Rysunku Studium* przedstawiono rozmieszczenie decyzji o warunkach zabudowy dotyczących zabudowy mieszkaniowej, zabudowy usługowej, zabudowy produkcyjnej i zabudowy rekreacyjnej. Struktura przestrzenna wydawanych decyzji charakteryzuje się niewielkim rozproszeniem, skupiona jest wokół większych miejscowości gminy, głównie na terenie miasta Prabuty (ok. 43% wszystkich decyzji).

W poniższej tabeli zestawiono decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wydane w latach 2014 - 2018.

Tabela 7. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wydane w latach 2014 - 2018

Rok	Liczba wydanych decyzji								
	Infrastruktura						Zabudowa użyteczności publicznej	Drogi	Ogółem
	Sieć elektroenergetyczna	Sieć wodociągowa	Sieć kanalizacyjna	Sieć gazowa	Inne (oświetlenie uliczne, stacja bazowa telefonii komórkowej)	Razem			
2014	4	1	1	1		7	0	2	9
2015	2	2	2	1	4	11	1	1	13
2016	7	1	3	1		12	0	0	12
2017	15	1		3	1	20	0	0	20
2018	16	1	3	2		22	2	1	25
Ogółem	44	6	9	8	5	72	3	4	79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Prabuty

W latach 2014 - 2018 na terenie gminy Prabuty wydano 79 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Przeciętnie wydawano 16 decyzji rocznie. Najwięcej tego rodzaju decyzji wydano w roku 2018 (tj. 25 decyzji), natomiast najmniej w roku 2014 (tj. 9 decyzji). Decyzje dotyczyły przede wszystkim rozbudowy infrastruktury technicznej, w tym rozbudowy: sieci elektroenergetycznej (ok. 55,7% wszystkich decyzji), sieci kanalizacyjnej (ok. 11,4% wszystkich decyzji), sieci gazowej (ok. 10,1% wszystkich decyzji), sieci wodociągowej (ok. 7,6% wszystkich decyzji), a także budowy oświetlenia ulicznego i budowy stacji bazowej telefonii komórkowej.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Miejsko-wiejska gmina Prabuty położona jest w południowo-wschodniej części województwa pomorskiego, w powiecie kwidzyńskim (w jego północno-wschodniej części).

W świetle podziału Polski na regiony fizycznogeograficzne J. Kondrackiego, zmodyfikowanego w 2018 r. przez zespół pod kierunkiem J. Solona i J. Borzyszkowskiego, obszar gminy Prabuty znajduje się w granicach dwóch mezoregionów. Część północna gminy znajduje się w mezoregionie 314.91 Równina Ławska, natomiast część południowa gminy znajduje się w mezoregionie 314.92 Pojezierze Łasińskie. Oba mezoregiony należą do makroregionu 314.9 Pojezierze Ławskie.

Pojezierze Ławskie znajduje się po wschodniej stronie Doliny Dolnej Wisły, graniczy od północy z Żuławami Wiślanymi i Równiną Warmińską, na wschodzie z Pojezierzem Olsztyńskim, na południu z Pojezierzem Chełmińskim i Pojezierzem Brodnickim. Pojezierze Ławskie cechuje się znaczną ilością jezior, wśród których do największych można zaliczyć między innymi jezioro Dzierżgoń, położone na terenie gminy Prabuty.

3.2. RZEŻBA TERENU I BUDOWA GEOLOGICZNA

Ze względu na położenie gminy Prabuty w obrębie obszarów pojeziernych, rzeźba terenu wykazuje klasyczne cechy krajobrazu młodoglacjalnego. Obszar gminy Prabuty znajduje się na falistej lub płaskiej wysoczyźnie morenowej. Zalega ona przeważnie na wysokości około 95-100 m n.p.m. Jest ona urozmaicona ciągami moren czołowych ciągnących się równoleżnikowo na linii Sypanica – Gonty – Julianowo – Obrzynowo. Kulminacje moren sięgają 117 m n.p.m. Na zachód i południowy-wschód od Prabut znajdują się płaskie obszary akumulacji sandrowej. Teren gminy urozmaicają rynny polodowcowe. Największą z nich wypełnia jezioro Dzierżgoń. Dna mniejszych rynien wypełniają wody jezior Orkusz i Burgale. Dna rynien znajdują się około 10-15 m poniżej poziomu wysoczyzny morenowej. Poza tym na obszarze gminy znajdują się różnej wielkości zagłębienia wytopiskowe, których dna w większości są wypełnione wodą. Dna większych zagłębień wypełniają wody jezior Liwieniec i Sowica. System rynien i dolin wód roztopowych wykorzystuje w swoim biegu rzeka Liwa.

Pod względem budowy geologicznej obszar gminy Prabuty położony jest w obrębie antykliny mazursko-białoruskiej, będącej częścią synklinorium brzeżnego. Krystaliczne podłoże zbudowane z gnejsów pokrywają dwa kompleksy osadów: staropaleozoiczny oraz permomezozoiczny. Utwory tego ostatniego kompleksu przykryte są utworami trzeciorzędowymi i czwartorzędowymi, które mają decydujący wpływ na obecną rzeźbę terenu. Na powierzchni terenu odsłaniają się tylko utwory czwartorzędu, starsze znane są tylko z otworów badawczych. Wysoczyznę morenową budują trzy poziomy glin zwałowych. Osady zlodowacenia południowopolskiego występują na całej powierzchni. Wykształcone są, jako szare gliny zwałowe

o zmiennej zawartości materiału żwirowego i głazów. Zlodowacenia środkowopolskie rozpoczyna kompleks utworów zastoiskowych: iłów, mułków i piasków o niewielkiej miąższości, nieprzekraczającej zazwyczaj 10 m. Powyżej tych utworów zalega glina zwałowa. Powyżej leży seria osadów interglacjału eemskiego wykształcona w postaci iłów, mułków i piasków jeziornych zlodowaceń północnopolskich (zlodowacenie Wisły) rozpoczynają ily, mułki i piaski zastoiskowe. Występują one w dwóch poziomach - dolnym znajdującym się pod gliną zwałową i górnym występującym na powierzchni gliny. Gliny są zwięzłe, miejscami piaszczyste z domieszką żwirów i głazików. Miąższość ich wynosi do 45 m. Pierwszy poziom glin podścielają miejscami piaski rzeczne i wodnolodowcowe. Gliny zwałowe rozdzielone są poziomem piasków międzymorenowych. Osady trzeciorzędu reprezentowane są przez osady paleocenu, oligocenu oraz miocenu. Osady czwartorzędowe składają się z utworów zlodowaceń południowo-, środkowo- i północnopolskich, rozdzielonych przez osady interglacjałów: mazowieckiego i emskiego.

Miąższość osadów czwartorzędowych waha się od 150 do około 220 m. Do osadów czwartorzędowych zalicza się gliny zwałowe, piaski wodnolodowcowe, ily i mułki zastoiskowe. Na powierzchni omawianego obszaru występują utwory stadiału górnego zlodowaceń północnopolskich i są reprezentowane przez piaski i żwiry wodnolodowcowe, gliny zwałowe, ily i mułki zastoiskowe oraz piaski i mułki kemów. W dolinach rzek, misach jeziornych i zagłębieniach bezodpływowych występują holocenijskie piaski rzeczne, torfy i namuły torfiaste.

W holocenie na dnie dolin osadziły się mułki, piaski i żwiry rzeczne tworząc tarasy zalewowe. Ich miąższość waha się od 10 do 15 m. Wokół jezior i w dnach zagłębień wytopiskowych powstały osady jeziorne i aluwialne: ily, mułki, namuły, kreda jeziorna i piaski drobnoziarniste z domieszką humusu, które często przy większym nagromadzeniu substancji organicznych tworzą torfowiska (w zagłębieniu jeziora Liwieniec). Osady organiczne lokalnie występują także w dnach zagłębień wytopiskowych. Nie są dogodne do zabudowy.

Reasumując należy stwierdzić, że obszar gminy Prabuty w przeważającej części wykazuje dobre i średnie warunki geologiczne i hipsometryczne dla lokalizacji zabudowy. Lokalizacja zabudowy powinna być jednak ograniczana na terenach wysokich i stromych skarp rynien i dolin oraz w ich dnach, a także w dnach podmokłych zagłębień wytopiskowych. Ewentualną lokalizację budownictwa należy poprzedzić badaniami geologicznymi podłoża.

3.3. KLIMAT

Klimat obszaru gminy Prabuty należy do typu przejściowego, charakterystycznego dla całego Niżu Polskiego. Gmina leży na pograniczu nadwiślańskiego i mazurskiego regionu klimatycznego. Klimat gminy jest typowo przejściowym między klimatem morskim, a kontynentalnym, z dość dużym wpływem Bałtyku i malejącym kontynentalizmu. Znajduje to wyraz w dużej zmienności i różnorodności układów pogody.

Najchłodniejszym miesiącem jest luty, w którym średnia temperatura wnosi $-3,5^{\circ}\text{C}$, najcieplejszym natomiast lipiec z temperaturą $17,5^{\circ}\text{C}$ - 18°C . Liczba dni mroźnych, czyli z temperaturą maksymalną niższą od 0°C , waha się od 30 do 50 dni w ciągu roku. Przeciętna długość okresu bezprzymrozkowego wynosi około 150 dni (okres w którym minimalne temperatury są wyższe od 0°C). Okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni.

Największe średnie zachmurzenie przypada na listopad, grudzień i styczeń, a wynosi od 6,0 do 8,3 punktów, według skali dziesięciopunktowej. Najbardziej pogodnym miesiącem jest czerwiec ze średnim wskaźnikiem 5,8. W ciągu roku występuje przeciętnie 29 dni pogodnych ze średnim zachmurzeniem poniżej 2.

Na obszarze gminy Prabuty, latem i wiosną najczęściej występują wiatry zachodnie, a jesienią i zimą przeważają wiatry północno – zachodnie i zachodnie. Średnia prędkość wiatru w roku wynosi 2 – 3 m/s.

Opad atmosferyczny waha się w granicach około 500 mm. Liczba dni z opadami wynosi 160 - 170 w roku, a liczba dni z opadem śnieżnym wynosi około 30 - 40. Liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 60 - 70 dni. Obszar ten charakteryzuje się deficytem wody. Niedobory wody istotnie determinują warunki produkcji rolniczej.

Obszar gminy charakteryzuje się stosunkowo korzystnym topoklimatem czyli tzw. klimatem lokalnym. Przeważającą powierzchnię zajmują tereny o korzystnym topoklimacie dla budownictwa mieszkaniowego, ogrodnictwa, warzywnictwa, turystyki i rekreacji. Są to tereny płaskie, zbocza o ekspozycji dosłonecznej południowej, południowo zachodniej, południowo – wschodniej oraz wschodniej i zachodniej. Natomiast niekorzystnym topoklimatem charakteryzują się tereny podmokłe doliny Liwy oraz okolic jeziora Liwieniec i Dzierzgoń.

3.4. GLEBY

Obszar gminy Prabuty odznacza się dużym zróżnicowaniem gleb, tak pod względem typologicznym, jak i pod względem wartości użytkowej. W znacznym stopniu o rozmieszczeniu danych typów, rodzajów i gatunków gleb decyduje występowanie form morfologicznych terenu.

Zróżnicowanie warunków przyrodniczych przyczyniło się do wytworzenia różnych typów gleb. Na terenie gminy występują następujące typy gleb: gleby brunatne, płowe, bielcowe i gleby organiczne.

Na terenie gminy dominują kompleksy gruntów ornych: 4 – żytńi bardzo dobry, 5 – żytńi dobry oraz 6 żytńi słaby. Gleby brunatne wykształcone na podłożu gliniastym zaliczane do kompleksu żytniego bardzo dobrego oraz zbożowo-pastewnego mocnego (zlokalizowane przede wszystkim we wschodniej i północnej części gminy). Gleby brunatne wylugowane i bielcowe, wykształcone na piaskach gliniastych, zaliczane do kompleksu żytniego dobrego lub żytńio-ziemniaczanego. W południowo-zachodniej części gminy występują gleby bielcowe oraz brunatne wylugowane i kwaśne, wytworzone na podłożu piaszczystym i piaszczystym słabo gliniastym, zaliczane do kompleksu żytniego słabego i kompleksu żytniego bardzo słabego. W obniżeniach terenu i w dolinach rzecznych (przede wszystkim dolina Liwy) występują gleby organiczne torfowe i murszowo-torfowe, gleby bagienne, mady oraz gleby mineralne wykształcone na piaskach. Obszary te są zajmowane przez użytki zielone.

Gleby narażone są na procesy degradacji. Zjawiska te związane są z tzw. erozją wietrzną, która polega na wywiewaniu cząstek próchnicznych głównie na odkrytych i pozbawionych roślinności obszarach. Potencjalnie zagrożone są gleby położone na stokach o nachyleniu >10°. Tereny o takim nachyleniu zajmują niewielką powierzchnię i występują przede wszystkim w strefie krawędziowej Pojezierza Ławskiego. Procesy te nasilają się na terenach gruntów

ornych, w szczególności w okresie prac polowych (orka, bronowanie). Znacznie mniejsze nasilenie mają na obszarach trwałych użytków zielonych.

Ze względu na sieć rowów melioracyjnych występujących na terenie gminy, zagrożeniem jest zjawisko murszenia (mineralizacji) gleb występujące na skutek melioracji i upraw rolniczych. Zagrożeniem dla gleb jest również monokulturowy charakter rolnictwa.

3.5. FAUNA I FLORA

System ekologiczny gminy Prabuty jest dobrze wykształcony. Obszary chronione zajmują znaczną powierzchnię gminy. Przez znaczną część gminy Prabuty prowadzi jedna z odnóg Północnego Korytarza Ekologicznego (KPn), p.n. Lasy Ławskie – Bory Tucholskie, jednego z korytarzy ekologicznych wyznaczonych przez ZBS PAN w Białowieży dla migracji dużych ssaków (wilka, rysia, jelenia i łosia). Korytarz ten łączy Pojezierze Ławskie z doliną Wisły i Borami Tucholskimi. Korytarze ekologiczne nie są formami ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, jednak planowane zainwestowanie uwzględnia zachowanie ich funkcjonowania.

Środowisko przyrodnicze terenu gminy Prabuty charakteryzuje się zmienną bioróżnorodnością. Świat roślin i zwierząt jest uwarunkowany różnymi typami środowisk. Jest typowy zarówno dla obszarów wysoczyzny morenowej użytkowanej rolniczo, jak i dla obszarów podmokłych, zalesionych i nieużytków. Obszar wysoczyzny morenowej jest terenem o najmniejszej bioróżnorodności. Dominują tu agrocenozy pól uprawnych.

Duże znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe posiadają zadrzewienia śródpolne i przydrożne. Są miejscem bytowania wielu gatunków zwierząt. Na wysoczyźnie oprócz drobnych ssaków licznie reprezentowana jest ornitofauna. Częstym ptakiem na terenach gminy jest bocian biały. Na polach uprawnych pospolicie występują: jaskółka, przepiórka, bażant, kuropatwa i inne. Tereny leśne i obrzeża lasów to miejsca bytowania, żerowania i rozrodu ptaków drapieżnych.

Pod względem faunistycznym obszar miasta i gminy Prabuty jest typowy dla niżu, wzbogacony o gatunki występujące na stokach dolin i wzniesień. Położony jest on w obrębie faunistycznej krainy południowo-bałtyckiej. Z ssaków najczęściej występuje dzik, łoś, sarna, lis, dzikie króliki, nietoperz, ryjówka aksamitna i nornik polny. Występuje tu również jenot, piżmak, bóbr, wydra, a sporadycznie wilk i ryś. Wśród ptaków najczęściej występują gęsi, łabędzie, nury, bociany, remizy, wróblowate i drapieżne. Zimą można spotkać rzepołucha, będącego jedynym przedstawicielem elementu tybetańskiego w awifaunie Europy. Na terenie gminy występują też licznie gady i płazy. Jezioro Liwieniec stanowi ostoję ptaków wodno-błotnych i miejsc gniazdowania łabędzia niemego oraz kolonie lęgowe mewy śmieszki.

Lasy na terenie gminy Prabuty zajmują powierzchnię 4288 ha (dane Starostwa Powiatowego w Kwidzynie według stanu na dzień 1.01.2018 r.), co stanowi ok. 21,8% powierzchni gminy. Jest to wartość nieznacznie niższa od średniej dla powiatu kwidzyńskiego, gdzie lasy zajmują ok. 23% powierzchni powiatu (dane GUS za 2017 r.) i niższa od średniej dla województwa pomorskiego, gdzie lasy stanowią ok. 36% obszaru województwa (dane GUS za 2017 r.). Lasy na obszarze gminy rozmieszczone są nierównomiernie. Największe ich kompleksy występują na zachód od Prabut oraz na północ od Grażymowa, wzdłuż doliny Liwy.

Głównym gatunkiem lasotwórczym, na obszarze gminy, jest sosna tworząca około 70% lasów. Charakter lasom nadaje gromadnie występujący buk. W dolinach rzek występują siedliska niżowych łągów jesionowo-olszowych okresowo lekko zabagnionych. W otoczeniu jeziora Liwieniec występuje siedlisko olsy środkowoeuropejskiej. Na większości obszaru dominuje grąd subatlantycki. Na południu od rzeki Liwy, płatowo występuje siedlisko żyznej buczyny niżowej. Niewielkie wysepki, z siedliskiem niżowego łągowego lasu wiązowo-dębowego występują w okolicach wsi Sypanica. Na zachód od jeziora Liwieniec znajduje się siedlisko kontynentalnego boru mieszanego sosnowodębowego, występującego na piaskach i żwirach pochodzenia wodnolodowcowego (sandrach). Niewielki obszar położony nad jeziorem Burgale porasta siedlisko ubogiej buczyny niżowej, na wschodzie i południu od jeziora występuje siedlisko żyznej buczyny niżowej. W otoczeniu jeziora Dzierżgoń występują izolowane siedliska kserotermicznych muraw stepowych.

Na terenie miasta Prabuty zlokalizowane są dwa parki. Park miejski w Prabutach o powierzchni 2,40 ha, na terenie którego występują cenne drzewostany sosny i świerka oraz las otaczający sanatorium, o powierzchni 6,5 ha, z cennymi drzewostanami świerku, cisu i dębu. Ponadto na terenie gminy zachowały się parki podworskie w miejscowościach: Stańkowo, Kowale, Raniewo, Orkusz, Kamienna, Szramowo i Trumiejki.

Bardzo duże znaczenie, głównie ekologiczne, zwłaszcza na obszarach gospodarowanych rolniczo, mają wszelkiego rodzaju zadrzewienia śródpolne i przydrożne. Zadrzewienia śródpolne są bardzo nierównomiernie rozmieszczone. Niestety ich zasoby zmniejszają się sukcesywnie ze względu na niszczenie (zaorywanie miedzi) oraz zasypywanie śródpolnych oczek wodnych. Przydrożne szpalery drzew występują wzdłuż wszystkich dróg wojewódzkich (na przeważającym ich odcinku), oraz w mniejszym stopniu wzdłuż dróg powiatowych i gminnych.

3.6. UWARUNKOWANIA HYDROGRAFICZNE

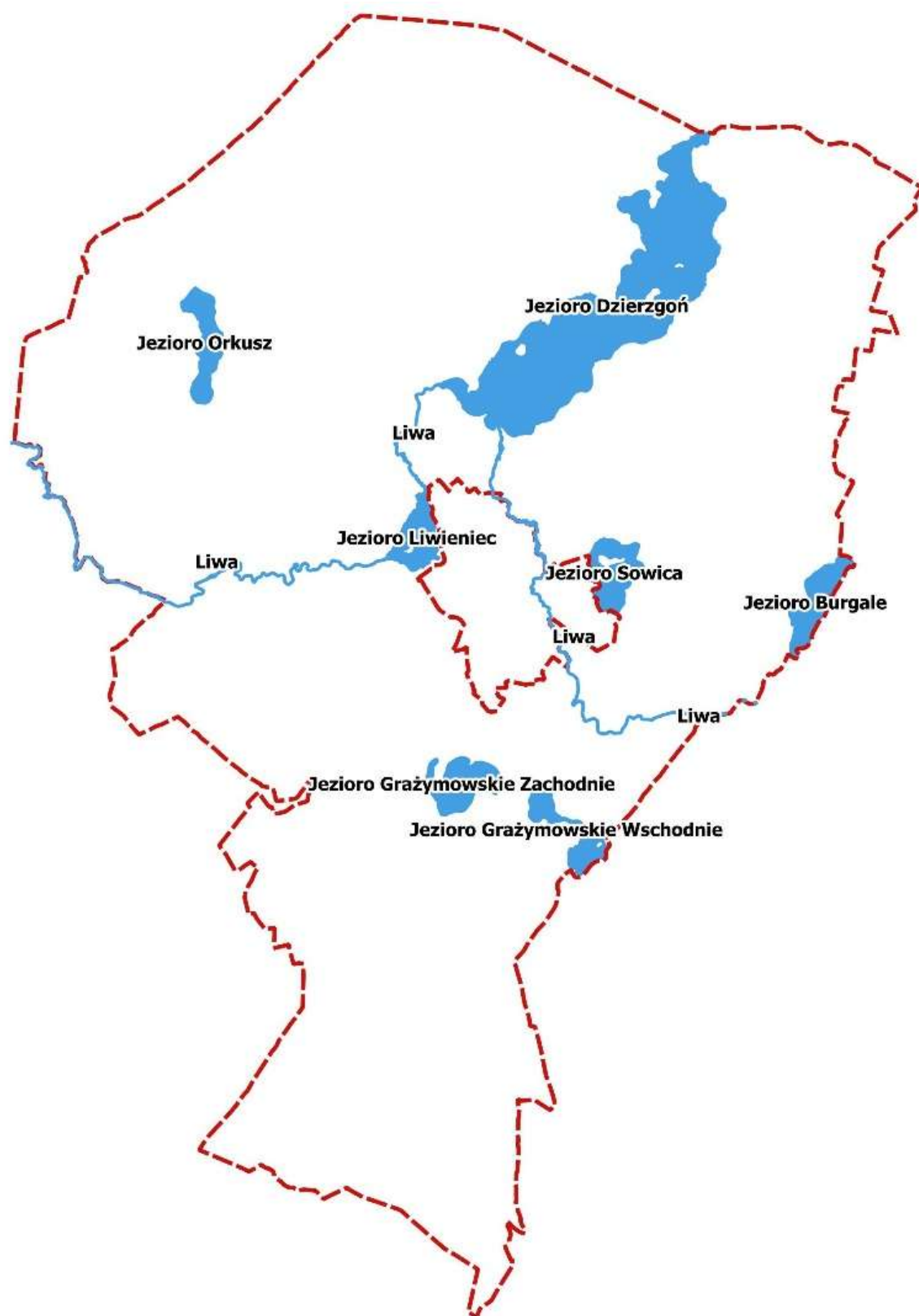
Pod względem hydrograficznym obszar gminy i miasta Prabuty w zdecydowanej większości znajduje się w zlewni Liwy, dopływu Nogatu. Południowa część obszaru gminy znajduje się w zlewni dopływu Osy – Gardęgi. Sieć hydrograficzna gminy jest urozmaicona.

Osią hydrograficzną gminy jest rzeka Liwa, która przez większość obszaru gminy płynie ze wschodu na zachód, w okolicach Prabut płynie z południa na północ, a następnie z północy na południe. Całkowita długość rzeki wynosi 118 km, a jej zlewnia ma powierzchnię 934 km². Zlewnia ta charakteryzuje się bardzo dużą jeziornością. Rzeka Liwa ma gwałtowne i nierównomierne spadki. Liwa należy do rzek drenujących, okresowo prowadzi duże ilości rumoszu skalnego.

Bardzo ważnym elementem sieci hydrograficznej są kanały i rowy melioracyjne, służące do nawodnienia i odwodnienia terenu. W gminie Prabuty na 1 km² przypada 1,5 km rowów melioracyjnych.

Na terenie gminy znajduje się siedem jezior, wszystkie zajmują powierzchnię powyżej 50 ha.

Rysunek 5. Rozmieszczenie jezior na terenie gminy Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WODGiK w Gdańsku

Jezioro Dzierżgoń jest największym zbiornikiem w dorzeczu Liwy (powierzchnia 788 ha), leży około 1 km na północny wschód od Prabut. Jest to zbiornik rynnowy, średnio głęboki (do 15,0 m głęboki), długość jeziora osiąga 7 km, szerokość przekracza 1,5 km. Jezioro to ma dobrze rozwiniętą linię brzegową z kilkoma dużymi zatokami, jego przybrzeżne partie są silnie zarośnięte szuwarami, brzegi jeziora są dość wysokie, gdzieś zadrzewione. Na jeziorze znajdują się cztery wyspy. Przez jego południowozachodnią część przepływa Liwa. Odpływ z jeziora jest regulowany jazem.

Kolejnym jeziorem, przez które przepływa Liwa, jest Jezioro Liwieniec, potocznie nazywane Jeziorem Zamkowym. Położone jest na zachód od Prabut. Jest to dość płytkie (do 2,4 m) zarastający zbiornik o powierzchni 81,2 ha, długość jeziora osiąga 1,25 km, szerokość do 750 m. Jezioro ma dobrze rozwiniętą linię brzegową, brzegi są płaskie, podmokłe, od zachodu i południa zalesione, okolone szuwarami.

Jezioro Sowica (Suskie, Mętne) to płytkie (do 4,8 m) jezioro morenowe o powierzchni 77,6 ha, długość jeziora osiąga 1,5 km a szerokość do 1,0 km. Ma ono dobrze rozwiniętą linię brzegową.

Na południe od Prabut położone jest Jeziora Grażymowskie Zachodnie połączone krótkim ciekim z Jeziorem Grażymowskim Wschodnim. Jezioro Grażymowskie Zachodnie (zwane Matecznym) jest jeziorem morenowym, w jego otoczeniu znajdują się pola. Jest to zbiornik płytki (do 4,2 m), a jego powierzchnia wynosi 74,8 ha, długość jeziora osiąga 1,8 km, szerokość do 0,85 km. Jezioro Grażymowskie Wschodnie jest morenowym jeziorem, położonym pośród lasów. Jest to jezioro płytkie (do 3,8 m) o powierzchni 65,8 ha, długość jeziora osiąga 2,2 km, szerokość do 0,7 km. Oba jeziora mają bardzo dobrze rozwiniętą linię brzegową.

Jezioro Orkusz (Orkuskie) leży 7 km na zachód od Prabut. Jest to bezodpływowe jezioro rynnowe, średnio głębokie (do 11,8 m) o powierzchni 72,1 ha.

Na granicy z gminą Susz położone jest jezioro Burgale, nazywane też jeziorem Bronowskim. Zajmuje ono powierzchnię 79 ha. Jest to zbiornik średnio głęboki (do 7,4 m), o długości misy 2,1 km i szerokość do 0,6 km. Linia brzegowa jest średnio rozwinięta. Brzegi są wysokie, od strony wschodniej zalesione.

Pod względem podziału na jednolite części wód powierzchniowych, gmina Prabuty znajduje się w obrębie sześciu części wód rzecznych i siedmiu części wód jeziornych. Są to następujące części wód rzecznych:

- ◆ PLRW2000195229 Liwa od wypływu z jez. Liwieniec do ujścia - o złym stanie ekologicznym, zagrożona osiągnięciem celów środowiskowych,
- ◆ PLRW200025522533 Liwa od dopływu z jez. Burgale z dopływem z jez. Burgale do wypływu z jez. Liwieniec - o złym stanie ekologicznym, zagrożona osiągnięciem celów środowiskowych,
- ◆ PLRW200017296839 Gardęga do dopł z jez. Klasztornego, bez dopł z jez. Klasztornego - o złym stanie ekologicznym, zagrożona osiągnięciem celów środowiskowych,
- ◆ PLRW20001752256 Dopływ z Laskowic – o dobrym stanie ekologicznym, niezagrożona osiągnięciem celów środowiskowych,
- ◆ PLRW20002352232 Dopływ z Lubnów Małych - o złym stanie ekologicznym, zagrożona osiągnięciem celów środowiskowych,

- ◆ PLRW20001752289 Postolińska Struga - o złym stanie ekologicznym, zagrożona osiągnięciem celów środowiskowych

Pod względem podziału na jednolite części wód podziemnych, gmina i miasto Prabuty znajdują się w obrębie następujących części wód: JCWPd PLGW200019 – stan ogólny dobry, niezagrożony, JCWPd PLGW200030 - stan ogólny dobry, zagrożony, JCWPd PLGW200039 - stan ogólny dobry, niezagrożony. Obszar miasta Prabuty i znaczna część obszaru wiejskiego gminy znajduje się w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 210 Zbiornik Iławski.

Tereny podmokłe zajmują około 70 ha powierzchni gminy. Znaczne powierzchnie gminy zajmują oczka wodne, mokradła i tereny zatorfione. Największe powierzchnie terenów podmokłych występują w okolicach jeziora Liwieniec, pomiędzy jeziorami Dzierzgoń i Liwieniec, wokół jezior Grażymowskich. Oczka wodne i tereny o płytkim występowaniu wód gruntowych występują na obszarze całej gminy. Większość z nich jest zmeliorowana, jednak nie osuszona.

3.7. ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

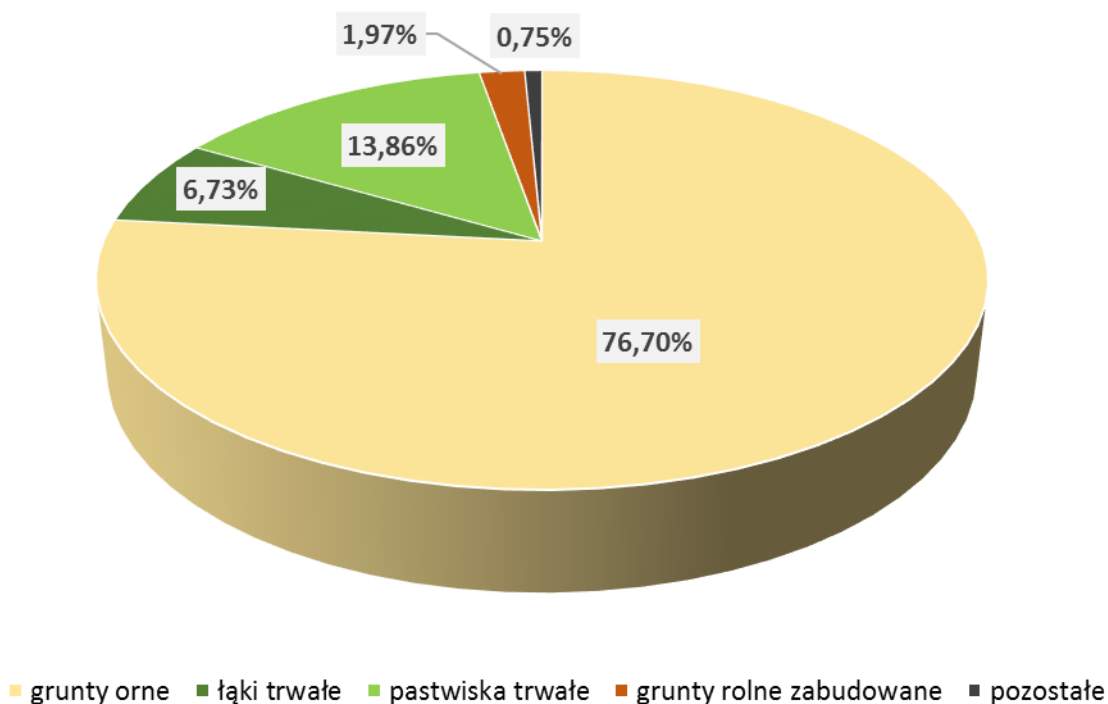
3.7.1. ROLNICTWO

Rolnictwo na terenie gminy Prabuty stanowi główną gałąź działalności gospodarczej, określając jej potencjał rozwojowy i determinując możliwe kierunki tego rozwoju.

Na podstawie waloryzacji wykonanej przez IUNiG w Puławach, Biuro Planowania Przestrzennego w Słupsku opracowało podział województwa pomorskiego na rejony rolnicze w zależności od ich przydatności do efektywnej, wysokotowarowej produkcji rolnej. Obszar gminy Prabuty został zaliczony do 3 Kwidzińsko-Suskiego regionu rolniczego. Region ten tworzą głównie gleby brunatne wyługowane oraz bielcowe wytworzone z piasków gliniastych na glinach i piasków całkowitych. Zdecydowana większość gleb obszaru gminy Prabuty wykazuje odczyn kwaśny (<6,7), typowy dla większości gleb warstwy powierzchniowej z obszaru Polski. Charakteryzują się dużą przepuszczalnością oraz średnią i niską zasobnością składników pokarmowych.

Użytki rolne zajmują 64% powierzchni gminy Prabuty. Szczegółową strukturę użytków rolnych na terenie gminy przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Udział powierzchni poszczególnych użytków rolnych w gminie Prabuty

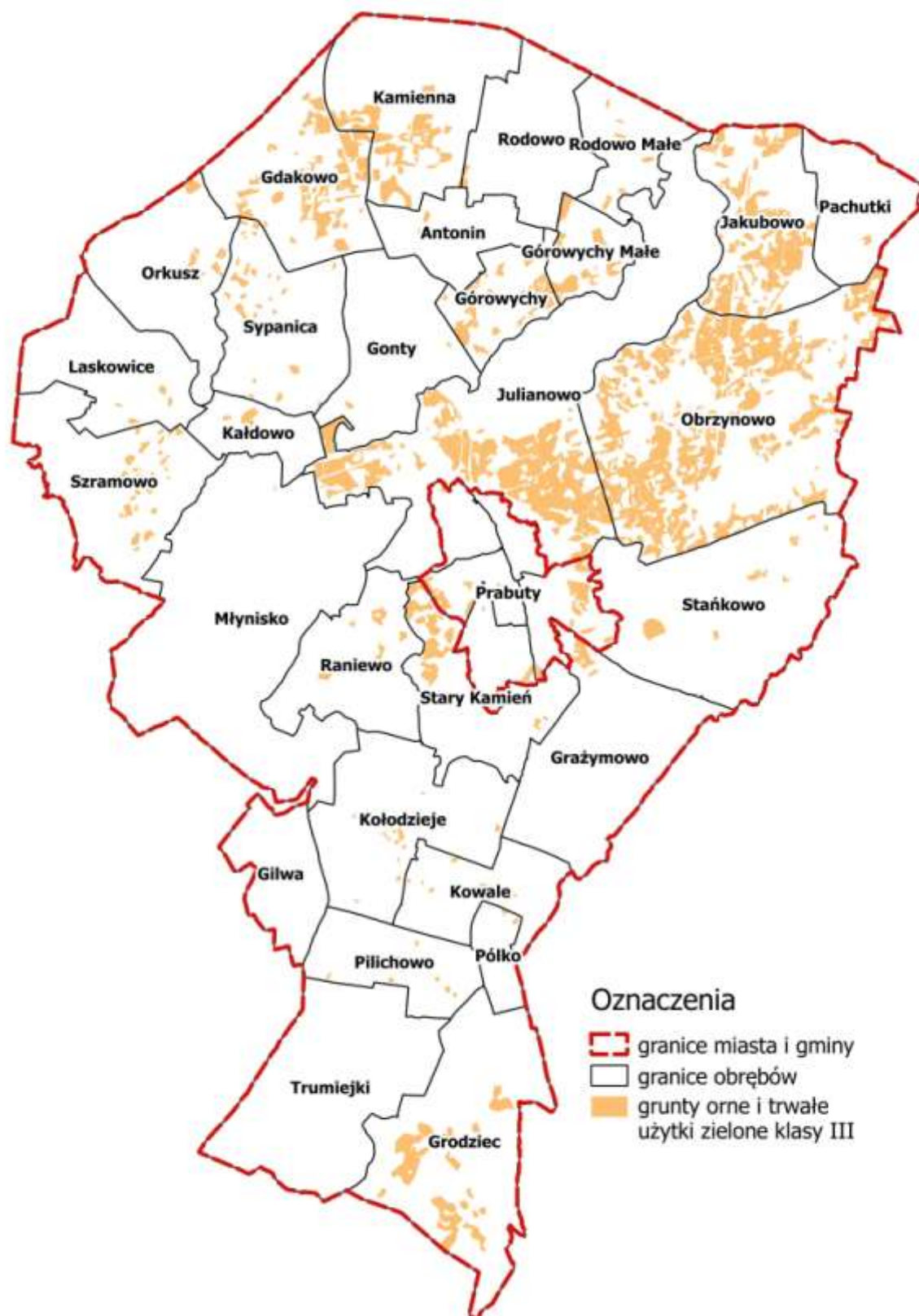

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kwidzynie
(Stan na dzień 1.01.2018 r.)

W strukturze użytków rolnych zdecydowanie dominują grunty orne (76,7%). Pastwiska trwałe zajmują ok. 13,9% powierzchni wszystkich użytków rolnych, natomiast łąki trwałe – ok. 6,7%. Grunty rolne zabudowane to jedynie ok. 2% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Pozostałe grunty tj. sady, grunty pod stawami, grunty pod rowami oraz grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych obejmują łącznie ok. 0,8% wszystkich użytków rolnych na terenie gminy.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III, z określonymi ustawowo odstępstwami, wymaga zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

Rysunek 6. Rozmieszczenie gruntów ornych i użytków zielonych klasy III na terenie gminy Prabuty

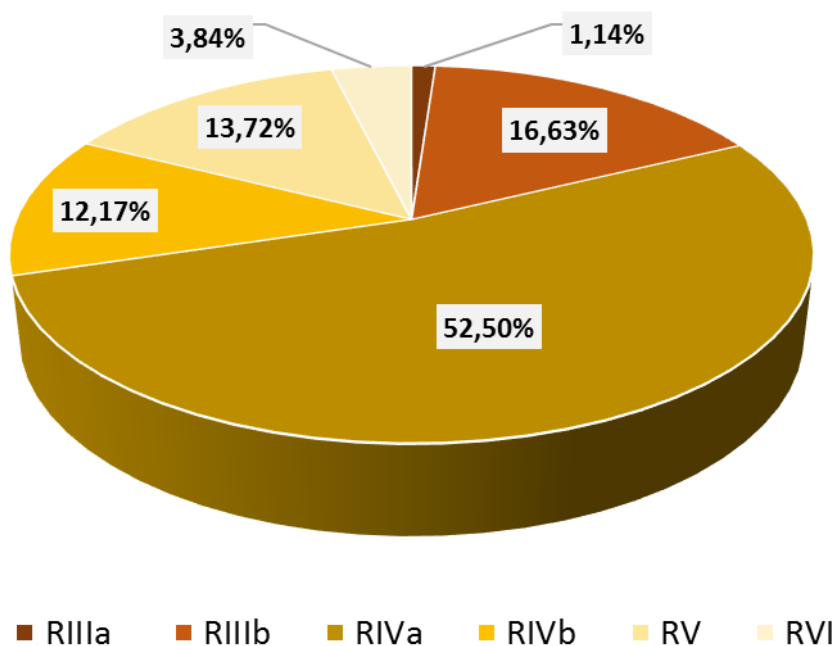

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kwidzynie

Na obszarze gminy Prabuty grunty orne i użytki zielone (w tym łąki trwałe i pastwiska trwałe) klasy III występują głównie w północnej jej części, ich zwarte powierzchnie zlokalizowane są głównie na wschód od jeziora Dzierzgoń.

Poniższe wykresy przedstawiają procentowy udział poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów ornych oraz trwałych użytków zielonych występujących na terenie gminy. Dane pochodzą ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie.

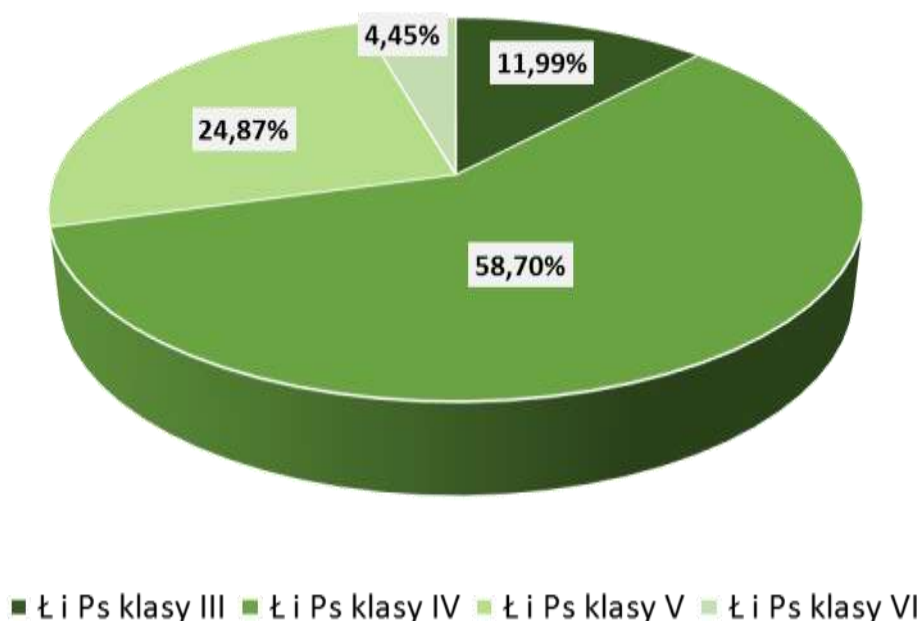
Wykres 6. Udział powierzchni poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów ornych w gminie Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie

Wśród gruntów ornych występujących w granicach gminy przeważają gleby IV klasy bonitacyjnej, które stanowią łącznie 64,67 % powierzchni wszystkich gruntów ornych. Udział gleb III klasy to łącznie ok. 17,56%, natomiast grunty V i VI klasy zajmują łącznie 17,56% powierzchni gruntów ornych. Na terenie gminy nie występują grunty orne I i II klasy bonitacyjnej.

Wykres 7. Udział powierzchni poszczególnych klas bonitacyjnych użytków zielonych w gminie Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie

Według danych pochodzących ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie wśród trwałych użytków zielonych, w skład których wchodzi łąki trwałe i pastwiska trwałe, przeważają grunty klasy IV, stanowiąc 58,7% wszystkich użytków zielonych. Następnie najwięcej jest użytków zielonych klasy V (24,87%) oraz klasy III (11,99%). Łąki i pastwiska klasy VI obejmują 4,45% wszystkich użytków zielonych. Na terenie gminy nie występują użytki zielone klasy I i II.

3.7.2. KIERUNKI PRODUKCJI ROLNEJ

W oparciu o dane pozyskane z Powszechnego Spisu Rolnego przedstawiono poniżej analizę przemian zachodzących w rolniczej przestrzeni produkcyjnej na terenie gminy Prabuty. Wykorzystano aktualnie dostępne dane statystyczne z roku 2010.

Tabela 8. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych

Wielkość gospodarstw	Liczba gospodarstw	Powierzchnia gospodarstw (ha)
do 1 ha włącznie	120	115,55
1 ha – 5 ha	122	393,73
5 ha – 10 ha	81	673,68
10 ha – 15 ha	106	1 447,51
powyżej 15 ha	173	8 329,20
Razem	602	10 959,67

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Jak wynika z danych pozyskanych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku, na terenie gminy Prabuty funkcjonowały 602 gospodarstwa o łącznej powierzchni ok. 10 960 ha. Największy udział stanowiły gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha – 173 gospodarstwa, czyli ok. 29% wszystkich gospodarstw zlokalizowanych na terenie gminy. Ponadto gospodarstwa te zajmowały łącznie ok. 76% powierzchni gospodarstw w gminie. Następnie największym udziałem w ogólnej liczbie gospodarstw charakteryzowały się gospodarstwa o wielkości 1 ha - 5 ha (ok. 20,3%) i gospodarstwa o powierzchni ogólnej gruntów do 1 ha włącznie (ok. 19,9%). Najmniejszy zaś udział w ogólnej liczbie gospodarstw odnotowano w grupie obszarowej 5 ha - 10 ha (ok. 13,5%).

Tabela 9. Gospodarstwa domowe wg struktury dochodów

Źródła dochodów	Liczba gospodarstw
z dochodem z działalności rolniczej	541
z dochodem z emerytury i renty	154
z dochodem z pracy najemnej	194
z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	105
z dochodem z innych niezarobkowych źródeł utrzymania poza emeryturą i rentą	16
bez dochodów z działalności rolniczej	61
bez dochodów z emerytury i renty	448
bez dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej	497
bez dochodów z pracy najemnej	408
bez dochodów z innych niezarobkowych źródeł poza emerytura i rentą	586

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. wykazały, że ok. 90% gospodarstw rolnych na terenie gminy utrzymywało się z działalności rolniczej. Obok dochodów z działalności rolniczej gospodarstwa uzyskiwały dochody z: pracy najemnej ok. 32% ogółu gospodarstw, działalności pozarolniczej (ok. 17%), emerytur i rent (ok. 26%) oraz innych niezarobkowych źródeł utrzymania poza emeryturą i rentą (ok. 3%). Warto zaznaczyć, iż dla ok. 74% gospodarstw emerytury i renty nie stanowiły źródeł dochodów.

Poniższa tabela przedstawia szczegółową strukturę zasiewów w gminie.

Tabela 10. Kierunki produkcji roślinnej w gminie Prabuty

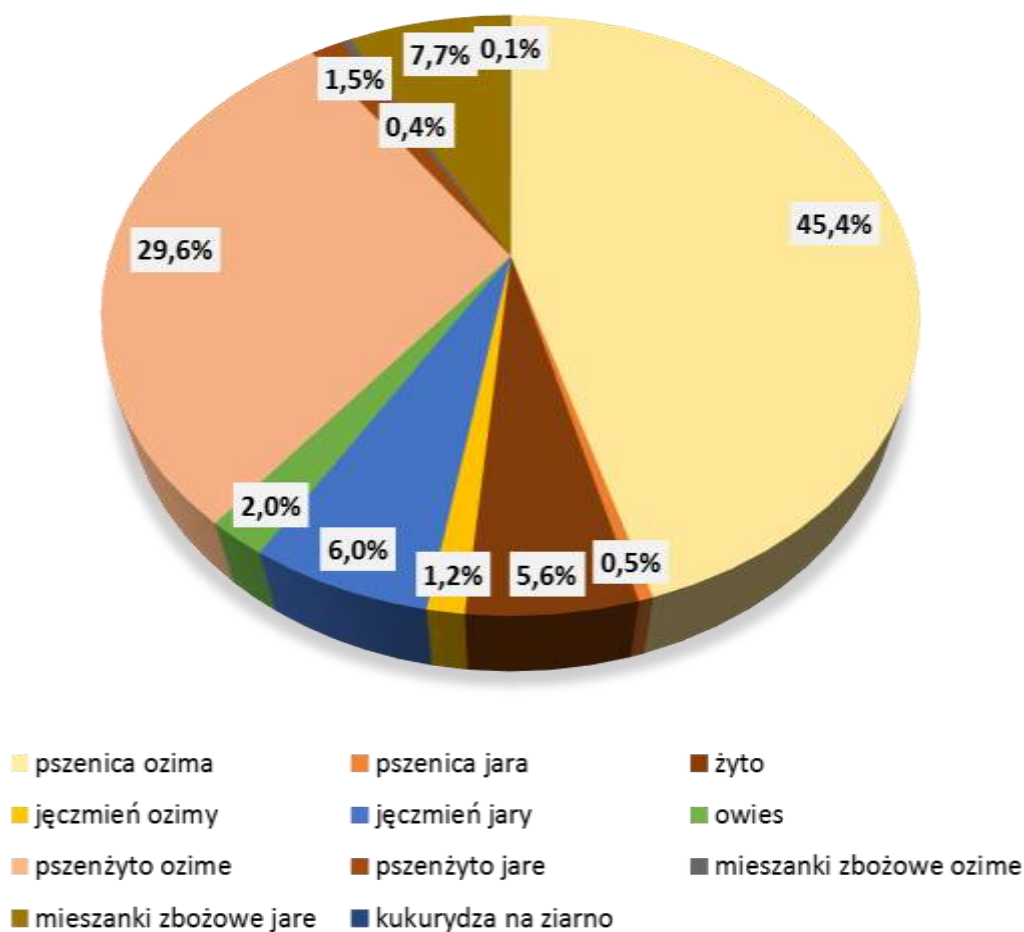
Kierunki produkcji roślinnej	Powierzchnia zasiewów w ha
ogółem	8588,94
zboża razem	6527,78
zboża podstawowe z mieszankami	6524,13
pszenica ozima	2961,78
pszenica jara	31,51
żyto	366,65
jęczmień ozimy	80,60
jęczmień jary	391,28

owies	129,89
pszenżyto ozime	1930,68
pszenżyto jare	100,54
mieszanki zbożowe ozime	27,27
mieszanki zbożowe jare	503,93
kukurydza na ziarno	3,65
ziemniaki	78,22
uprawy przemysłowe	1840,79
buraki cukrowe	0,57
rzepak i rzepik razem	1834,55

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

W roku 2010 łączna powierzchnia zasiewów na terenie gminy Prabuty wynosiła 8588,94 ha. W strukturze zasiewów dominowały zboża, zajmując ok. 76% ogólnej powierzchni zasiewów. Uprawy przemysłowe stanowiły ok. 21%, Niewielką powierzchnię w strukturze zasiewów zajmowały ziemniaki – niecały 1%.

Wykres 8. Udział powierzchni poszczególnych upraw zbożowych w ogólnej powierzchni zbóż

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Wśród upraw zbożowych na terenie gminy największą powierzchnię zajmowały uprawy pszenicy ozimej, stanowiąc ok. 45% ogólnej powierzchni zbóż. W następnej kolejności znalazły się uprawy: pszenżyta ozimego ok. 30% wszystkich upraw zbożowych, mieszanek zbożowych jarych (ok. 8%), jęczmienia jarego (ok. 6%) i żyta (ok. 6%).

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku 369 (ok. 61%) gospodarstw rolnych w gminie Prabuty utrzymywało zwierzęta gospodarskie. Pogłowie zwierząt w sztukach dużych dla gminy wynosiło 5 127 sztuk (ok. 24% pogłowia zwierząt w powiecie kwidzyńskim). Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie danych dotyczące produkcji zwierzęcej w gminie.

Tabela 11. Kierunki produkcji zwierzęcej w gminie Prabuty

Kierunki produkcji zwierzęcej	Liczba gospodarstw	Liczba sztuk
bydło razem	203	2 245
bydło krowy	161	740
trzoda chlewna razem	193	10 093
trzoda chlewna lochy	165	832
konie	84	185
drób ogółem razem	298	47 798
drób ogółem drób kurzy	240	26 182

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

W 2010 roku najpopularniejszy kierunek produkcji zwierzęcej na terenie gminy Prabuty dotyczył hodowli drobiu – 49,5% wszystkich gospodarstw prowadziło jego hodowlę, a pogłowie wynosiło ok. 47,8 tys. sztuk. Hodowlę bydła prowadziło ok. 37% gospodarstw rolnych w gminie, a hodowlę trzody chlewnej – ok. 32%. Hodowlą koni zajmowało się ok. 14% gospodarstw rolnych na terenie gminy.

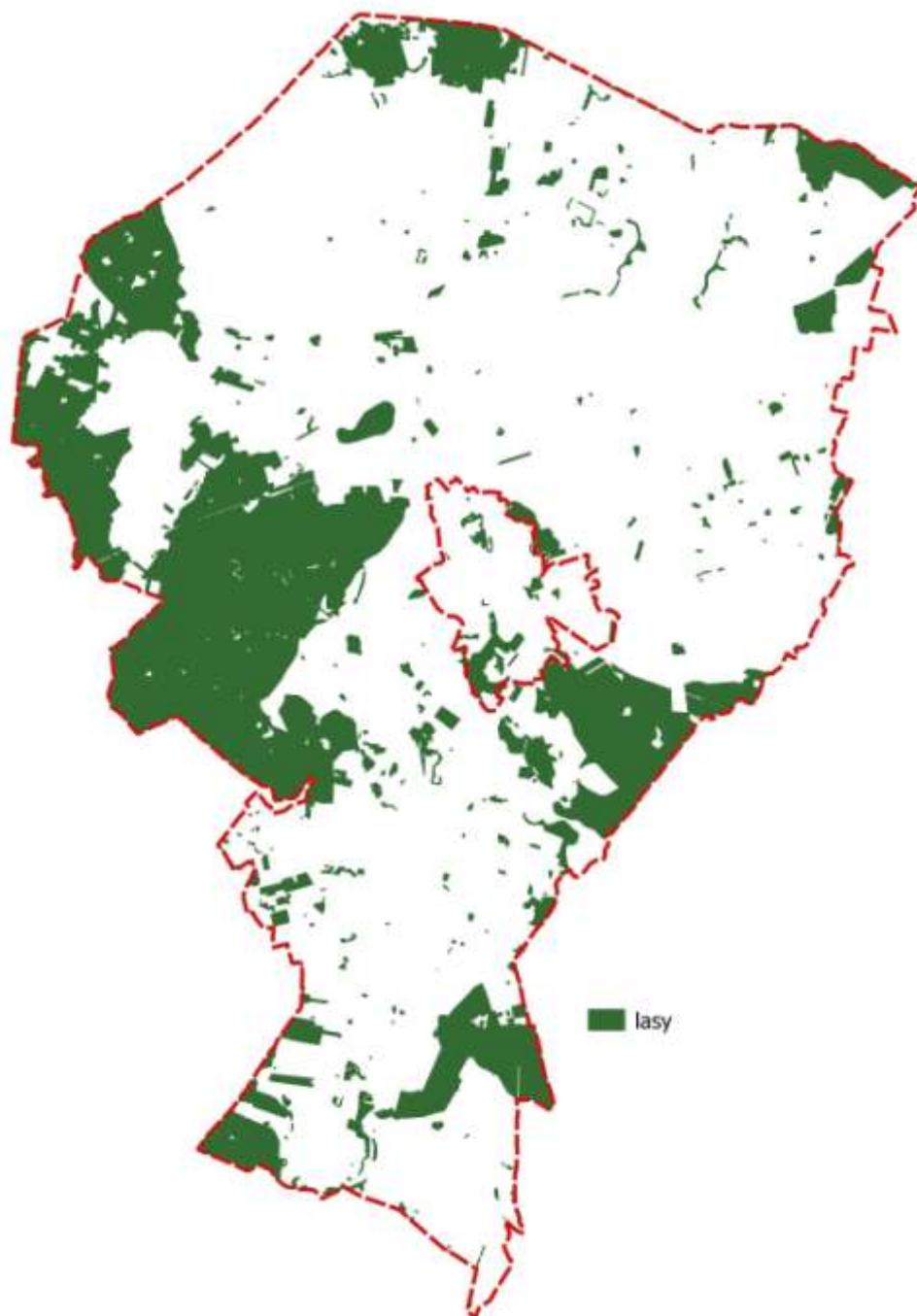
Odpowiednie nawożenie w dużej mierze wpływa na jakość i wielkość plonów. W celu wzbogacenia gleby w składniki pokarmowe niezbędne dla rozwoju roślin i polepszenie jej właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych gospodarstwa stosują nawozy mineralne. Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. 483 (ok. 80%) gospodarstw w gminie stosowało nawozy mineralne. Poziom zużycia nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wynosił 203,3 kg.

Ważnym czynnikiem określającym rozwój rolnictwa jest również wyposażenie gospodarstw w maszyny i urządzenia służące prowadzeniu działalności rolniczej. Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku 366 (ok. 61%) gospodarstw rolnych w gminie wyposażonych było w ciągniki, których łączna liczba wynosiła 635 sztuk (ok. 22% wszystkich ciągników w gospodarstwach rolnych na terenie powiatu kwidzyńskiego).

3.7.3. LEŚNICTWO

Lasy na terenie gminy Prabuty zajmują powierzchnię 4288 ha (dane Starostwa Powiatowego w Kwidzynie według stanu na dzień 1.01.2018 r.), co stanowi ok. 21,8% powierzchni gminy. W przewadze są to lasy własności państwowej (3810 ha), należące do Nadleśnictw Susz i Kwidzyn.

Rysunek 7. Rozmieszczenie lasów na terenie gminy Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kwidzynie

Lasy na obszarze gminy Prabuty rozmieszczone są nierównomiernie. Największe ich kompleksy występują na zachód od Prabut oraz na północ od Grażymowa, wzdłuż doliny Liwy. Kompleks ten charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi. Znaczną jego część zajmują lasy ochronne. Na pozostałym obszarze gminy, zwłaszcza w okolicach Pachutek, Rodowa, Rumunek, Orkusza, Laskowic i Trumiejek, kompleksy leśne występują w formie płątów o zróżnicowanej powierzchni.

Zasięg terytorialnego działania Nadleśnictwa Kwidzyn obejmuje północną, zachodnią i fragment południowej części obszaru gminy Prabuty (ok. 70% powierzchni gminy), natomiast zasięg działania Nadleśnictwa Susz obejmuje wschodnią i większość południowej części obszaru gminy. Nadleśnictwa Kwidzyn i Susz od lat wdrażają gospodarowanie na zasadach zrównoważonej gospodarki leśnej. Dla Nadleśnictwa Kwidzyn obecnie obowiązuje Plan Urządzenia Lasu sporządzony na okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2025 r., na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2016 roku. Dla Nadleśnictwa Susz obowiązuje natomiast Plan Urządzenia Lasu sporządzony na okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2024 r., na podstawie stanu lasu na dzień 1 stycznia 2015 r.

Zgodnie z aktualnymi Planami Urządzenia Lasów, Lasy Nadleśnictwa Kwidzyn i Nadleśnictwa Susz położone są w I Bałtyckiej Krainie przyrodniczo-leśnej. Nadleśnictwo Kwidzyn w IV rewizji urzędzeniowej zakwalifikowano do II kategorii zagrożenia pożarowego lasu (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 16 sierpnia 1999 roku). Według aktualnej Instrukcji Ochrony Przeciwpżarowej Lasu z roku 2011 ustalono w Nadleśnictwie III kategorię zagrożenia pożarowego lasu. Według aktualnych danych Nadleśnictwo Susz również zostało zaliczone do III kategorii zagrożenia pożarowego.

Głównym gatunkiem lasotwórczym, na obszarze gminy, jest sosna tworząca około 70% lasów. Charakter lasom nadaje gromadnie występujący buk. W dolinach rzek występują siedliska niżowych łęgów jesionowo-olszowych okresowo lekko zabagnionych. W otoczeniu jeziora Liwieniec występuje siedlisko olsy środkowoeuropejskiej. Na większości obszaru dominuje grąd subatlantycki. Na południu od rzeki Liwy, płątowo występuje siedlisko żyznej buczyny niżowej. Niewielkie wysepki, z siedliskiem niżowego łęgowego lasu wiązowo-dębowego występują w okolicach wsi Sypanica. Na zachód od jeziora Liwieniec znajduje się siedlisko kontynentalnego boru mieszanego sosnowodębowego, występującego na piaskach i żwirach pochodzenia wodnolodowcowego (sandrach). Niewielki obszar położony nad jeziorem Burgale porasta siedlisko ubogiej buczyny niżowej, na wschodzie i południu od jeziora występuje siedlisko żyznej buczyny niżowej. W otoczeniu jeziora Dzierzgoń występują izolowane siedliska kserotermicznych muraw stepowych.

3.8. STAN POWIETRZA

Na terenie miasta i gminy Prabuty nie występują znacząco uciążliwe źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Najistotniejsze zanieczyszczenia to emisje energetyczne z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł energii oraz kotłowni zakładów przemysłowych, z dróg wojewódzkich nr 520, 521 i 522, z zakładów przemysłowych i obiektów komunalnych. Największe ilości zanieczyszczeń pochodzenia transgranicznego emituje International Paper-Kwidzyn S.A. Są to zarówno zanieczyszczenia technologiczne jak i energetyczne.

Na terenie gminy nie występuje problem nadmiernego zanieczyszczenia powietrza, bowiem według dokonanych klasyfikacji (Raport WIOŚ w Gdańsku za 2017 rok) miasto i gmina Prabuty niemal we wszystkich klasyfikacjach dokonanych dla poszczególnych zanieczyszczeń, znajduje się w najkorzystniejszej klasie A (niedotrzymane poziomy dla pyłu PM10, niedotrzymane poziomy benzo(a)pirenu, niedotrzymane poziomy dla ozonu w przypadku celu długoterminowego (2020 r.).

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1. OCHRONA ZABYTEKÓW

Ochronie prawnej podlegają zasoby dziedzictwa kulturowego rozumiane jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru bądź struktury przestrzennej o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych lub artystycznych. Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią istotny element tożsamości świadczący o zachowaniu ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

Zabytek – według Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 z późn. zm.), to rzecz (nieruchomość, np. budynek, cmentarz lub krajobraz kulturowy albo rzecz ruchoma, np. dzieło sztuki użytkowej, obraz, rzeźba, znalezisko archeologiczne) lub zespół rzeczy, które są dziełem człowieka lub są związane z jego działalnością i stanowią świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, a które powinny być zachowane ze względu na swoją wartość artystyczną, naukową i historyczną.

Zabytkami nieruchomymi są krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki i kultury materialnej, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zieleni zaprojektowanej, także miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji. Zabytkami nieruchomymi są także stanowiska archeologiczne.

Formami ochrony prawnej zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Obecnie obowiązuje podział na:

- zabytki nieruchome – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości;
- zabytki ruchome – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych;

- zabytki archeologiczne – zabytek nieruchomy będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;
- wszystkie zabytki łącznie (z dziedziny budownictwa, rzemiosła, sztuki, archeologii i zabytkowej zieleni) stanowią zasoby dziedzictwa kulturowego.

Obecnie obowiązuje Program opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022, który będzie stanowił podstawowy dokumentem służącym podejmowaniu działań dotyczących inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

4.2. ZARYS HISTORII GMINY¹

Obszar dzisiejszej gminy Prabuty do XIII w. stanowiła staropruska kraina Resin leżąca na obszarze Pomezanii.

Pierwsze nieliczne ślady osadnictwa na terenie gminy Prabuty pochodzą z okresu neolitu sprzed 4 lub 6 tys. lat p.n.e. Odnaleziono tu kamienne toporki (Prabuty, Gonty), kamienne dłuta (Trumiejki), rdzenie krzemienne (Kołodzieje). Bardziej zdecydowana penetracja tych terenów, szczególnie nad rzeką Liwą i w okolicach Laskowic, nastąpiła pomiędzy 600 a 200 r. p.n.e. Do osadnictwa wybierano wówczas piaszczyste tereny z łatwym dostępem do wody. W X-XII wieku pojawiają się tu ślady pozostawione przez plemiona pruskie. Ze względu na to, że nie prowadzono tu badań archeologicznych na szeroką skalę brak informacji kiedy dokładnie Prusowie zajęli te tereny. Z przeprowadzonych w 2018 roku badań archeologicznych w obszarze stanowiska archeologicznego obręb Stańkowo (AZP 24-49/18), których wyniki wskazują na intensywne użytkowanie we wczesnej epoce żelaza (późna faza kultury łużyckiej, kultura pomorska, kultura kurhanów zachodniobałtyckich). Z analizy odkryć na sąsiednich terenach wynika, że Prusowie zaczęli penetrować te tereny już w VI-VIII w. n.e. napływając ze wschodu i wypierając mieszkającą tu ludność słowiańską. Z trzynastowiecznych dokumentów wystawianych przez Zakon Krzyżacki wynika, że obszar dzisiejszej gminy Prabuty nazywany terra Resia nadal zajmowali Prusowie, sami nazywali ten obszar Pomedian (spolszczona Pomezania). Znajdowali się wówczas na etapie pomiędzy wspólnotą rodową, a kształtowaniem się państwowości feudalnej, jednak pod względem społecznym i gospodarczym nie ustępowali, a w niektórych dziedzinach wręcz przewyższali swoich słowiańskich sąsiadów np. z Mazowsza. Poszczególne społeczeństwa plemienne osiągały duże zyski z dalekosiężnego handlu. Oprócz uprawy roli trudnili się rzemiosłem, prawdopodobnie eksportowali też część swojej produkcji brązowniczej do krajów nadbałtyckich, dużo towarów również importowano. W okresie od X do XIII w. Prusowie przeżywali wyraźny rozkwit gospodarczy. Pomimo braku władcy plemiona pruskie potrafiły organizować się na czas zagrożenia zewnętrznego. Wybierano wówczas naczelnika, który przestawał nim być gdy minęło niebezpieczeństwo. Organizowali oni również wyprawy na sąsiednie tereny. Wyprawy Prusów z plemienia Pomezan na początku XIII w. na tereny ziemi

¹ Program opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022 (projekt)

chełmińskiej spowodowały sprowadzenie przez Konrada Mazowieckiego w 1228 r. zakonu rycerskiego pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny. Krzyżacy już w 1233 r. dotarli do Pomezanii, rozpoczynając jej krwawy podbój. Ogromne wsparcie w postaci zbrojnych dla Zakonu Krzyżackiego płynęło z Niemiec. W początkowym etapie, zwłaszcza w latach 30-tych i 40-tych XIII w., Krzyżacy byli wspierani także przez wojskowe posiłki książąt polskich, zwłaszcza Konrada mazowieckiego i jego synów, a do 1235 r. księcia pomorskiego Świętopełka. Prusowie poddani przez Krzyżaków krwawym rozprawom, brakiem poszanowania praw (m.in. do dziedziczenia) zorganizowali jesienią 1242 r. wspólnie z księciem pomorskim Świętopełkiem powstanie, które objęło cały podbity kraj, jednak już w 1245 r. w bitwie pod Świeciem wspólne wojska pruskie i pomorskie poniosły klęskę, która przyczyniła się do wzmocnienia pozycji Krzyżaków.

Po podboju krzyżackim teren ten znalazł się pod bezpośrednią władzą biskupa pomezańskiego, nad którym zwierzchniość feudalną sprawował Zakon Krzyżacki. W 1250 r. Zakon Krzyżacki utworzył w Kwidzynie biskupstwo pomezańskie, które obejmowało też Prabuty. Po wybudowaniu w 1277 r. zamku w Prabutach, biskup pomezański uczynił go swoją rezydencją. Niedługo później powstało tu miasto lokowane na prawie chełmińskim. Wkrótce też rozpoczęły się lokacje okolicznych wsi: Obrzynowo, Sypanica, Gonty i Górowychy. W związku z prowadzonymi lokacjami na terenie tym zaczęli pojawiać się niemieccy osadnicy, żyli tu jeszcze jednak, tworząc większe skupiska Prusowie. Ludność staropruska (m.in. w Gontach) uległa z czasem germanizacji lub polonizacji.

W ciągu całego XIII w. ponawiał się opór plemion pruskich, jednak za każdym razem był silnie tłumiony przez Krzyżaków. Po umocnieniu się władzy krzyżackiej nastąpił rozwój osadnictwa i tak do 1309 r. kolonizacja wiejska objęła m.in. Pomezanię biskupią. Najczęściej lokowano wsi na starych osadach pruskich. Wraz z kolonizacją wiejską następowała lokacja miast. W 1330 r. Prabuty uzyskały prawa miejskie.

Po opanowaniu terytorium Prus Zakon Krzyżacki skierował się przeciwko Polsce i Litwie. Konflikt ten narastał przez cały XIV w., co wraz ze wzrostem kryzysu gospodarczego państwa zakonnego oraz wewnętrznego oporu poddanych, doprowadziło do wybuchu wojny polsko-krzyżackiej.

Zwycięstwo wojsk polsko-litewskich pod Grunwaldem oraz fakt, że pod Malbork wojska szły przez Olsztynek i Morąg były powodem, że w 1410 roku miejscowości na obszarze dzisiejszej gminy Prabuty stosunkowo mało odczuły katastrofalne skutki wojny. Jednak już w 1414 r. Prabuty znacznie ucierpiały w wyniku prowadzonych działań wojennych. W latach 1416-1417 objęła te tereny zaraza, zaś w 1422 r. znów wojna z Polską spowodowała spustoszenie łącznie ze spaleniem Prabut. W 1451 r. biskup pomezański Caspar wygnał z Prabut zwolenników Związku Pruskiego. Wojna pomiędzy Polską z państwem zakonnym toczyła się nadal. W 1458 r. na krótko zawarto rozejm w Prabutach. Nie doprowadził on do zakończenia niszczącej wojny, która trwała jeszcze do 1466 r. i zakończyła się podpisaniem pokoju toruńskiego, na mocy którego Pomezania pozostała pod panowaniem Krzyżaków – lenników króla polskiego.

Sekularyzacja Zakonu w 1525 r. zapoczątkowała nowy okres historii ziem pruskich. Miejsce państwa zakonnego zajęło świeckie Księstwo Pruskie, którego władca był lennikiem króla polskiego. Obszar dzisiejszej gminy Prabuty, należący w średniowieczu bezpośrednio do biskupa pomezańskiego, zamieniony został w świeckie starostwo prabuckie (Hauptamt Riesenburg)

w okręgu Prusy Książęce, zarządzane przez książęcych urzędników skarbowych (często też wydierżawiane szlachcie) .

Czas od hołdu pruskiego (1525 r.) do pierwszej wojny szwedzkiej (1628 r.) był dla Księstwa Pruskiego okresem rozwoju gospodarczego. Szerzyć zaczęła się reformacja .

Wojny szwedzkie spowodowały duże zniszczenia w Prabutach i zubożenie mieszkańców. Książę pruski jako lennik Rzeczypospolitej powinien był stanąć po stronie Polski, zajął postawę wyczekującą, aby w 1656 r. związać się z królem szwedzkim Karolem Gustawem, uzyskując od niego coraz większe koncesje kosztem Polski. Najpierw otrzymał Warmię, następnie Wielkopolskę, aż do uznania swojej suwerenności w Prusach. Potwierdzenie suwerenności w Prusach Książęcych otrzymał w końcu także od króla Polski w 1657 r., w 1660 r. nastąpiło uznanie tego faktu przez państwa biorące udział w drugiej wojnie północnej i ratyfikowanie przez sejm polski .

Nowy władca Prus Książęcych Fryderyk III wykorzystując osłabienie Rzeczypospolitej koronował się w Królewcu w 1701 r., tego tytułu Rzeczpospolita nie uznała aż do 1764 r. Powstałe w wyniku koronacji państwo (Królestwo Pruskie) objęło także pozostałe domeny dynastii Hohenzollernów (m.in. Elektorat Brandenburgii, z którym od 1618 r. Hohenzollernowie pozostawali w unii personalnej). W pierwszej połowie XVIII w. Królestwo Pruskie stało się państwem o charakterze militarnym. Za panowania kolejnego władcy Fryderyka Wilhelma armia pruska rozrosła się do ogromnych rozmiarów. Gospodarka państwa podporządkowana była w zasadzie jednemu celowi – utrzymaniu wojska. Następca Fryderyka Wilhelma – Fryderyk II umacniał pozycję Królestwa na arenie międzynarodowej. Na terenie dawnego Księstwa Pruskiego zamiast dotychczasowego podziału administracyjnego na starostwa wprowadził podział na landratury, likwidując resztki administracyjnej odrębności tej prowincji .

I rozbiór Rzeczypospolitej w 1772 r. spowodował powiększenie się terytorium Królestwa Pruskiego i tym samym wzmocnienie pozycji tego państwa na arenie międzynarodowej. Kolejne rozbiory Rzeczypospolitej przyniosły Prusom znaczne nabytki terytorialne i wzrost siły politycznej i militarnej.

W okresie porozbiorowym teren ten znalazł się w powiecie kwidzyńskim (Landkreis Marienwerder), w prowincji Prusy Zachodnie (Westpreußen). Od 1818 r. Prabuty weszły w skład powiatu suskiego z siedzibą w Suszu (Rosenberg in Westpreussen), w rejencji kwidzyńskiej (Regierungsbezirk Marienwerder), w prowincji Prusy Zachodnie.

W 1806 r., w wyniku zwycięstwa pod Jeną, wojska francuskie wkroczyły na ziemie polskie, a po bitwie pod Pułtuskim ruszyły od południa na Królewiec, gdzie schronił się król pruski. Jednak Francuzom nie udało się zdobyć tego miasta .

W czerwcu 1807 r. polskie oddziały pod dowództwem gen. Henryka Dąbrowskiego wyruszyły spod Gdańska przez Prabuty, Morąg, Lidzbark Warmiński na pole bitwy pod Frydlandem, przyczyniając się tam do zwycięstwa, które zakończyło wojnę. Pomimo tego, że nie prowadzono tu działań wojennych to zarówno okupacja francuska w 1807 r. jak i przemarsze wojsk w latach 1812-1813 pociągnęły za sobą poważne zniszczenia i zubożenie ludności. Okres wojen napoleońskich przyniósł ze sobą nie tylko ruinę. W 1811 r. król pruski, jako ówczesny sprzymierzeniec Napoleona musiał uwzględnić zmiany wprowadzone w znacznej części Europy przez rewolucję francuską i wydać edykt o uwłaszczeniu chłopów pańszczyźnianych. Prusy wkroczyły więc na drogę od gospodarki pańszczyźnianej ku kapitalizmowi. Usamodzielnienie się gospodarstw chłopskich w wyniku reform na początku XIX w. spowodowało początkowo rozwój

wsi chłopskich, które na ogół zostały wówczas przeniesione na nowe miejsce. Nastąpił wówczas nie tylko silny przyrost naturalny, ale też wyraźny przepływ ludności z majątków do wsi chłopskich.

W 1871 r. państwo pruskie odniosło zwycięstwo nad Francją i rozpoczęło realizację zjednoczenia Niemiec, co doprowadziło do powstania Cesarstwa Niemieckiego.

W tym czasie Prusy rozbudowywały i unowocześniały połączenia komunikacyjne. W 1876 r. zbudowano linię kolejową Ława – Malbork, która przez Tczew dawała połączenie z Gdańskiem i Berlinem, a przedłużona do granicy rosyjskiej – między Działdowem a Mławą – z Warszawą. Dzięki położeniu przy linii kolejowej miasto Prabuty zaczęło się rozwijać.

W drugiej połowie XIX w. i na początku XX w. widoczny był wyraźny zastój demograficzny, a nawet regres, którego przyczyną była wojna z Francją w 1870 r., przede wszystkim jednak emigracja do zachodnich prowincji państwa pruskiego.

W latach 1914-1918 przez Europę przetoczyła się I wojna światowa, zakończona kapitulacją państw centralnych 11 listopada 1918 r. W efekcie tego powstało państwo polskie zgłaszające roszczenia terytorialne względem Cesarstwa Niemiec. W wyniku sporów terytorialnych pomiędzy Niemcami a Polską, a w efekcie tego na mocy postanowień konferencji wersalskiej zarządzono przeprowadzenie plebiscytów na spornych terenach: Śląska i Prus Wschodnich, w których ludność je zamieszkująca miała zdecydować o przyłączeniu tych ziem do nowo powstałego państwa polskiego lub o pozostawieniu ich w granicach Niemiec.

Do lutego 1920 r. władza administracyjna na terenie m.in. Prus Wschodnich nadal pozostawała w rękach niemieckich, co utrudniało stronie polskiej agitację wśród zamieszkującej tu ludności polskiej i niemieckiej.

W plebiscycie w Prusach Wschodnich większość mieszkańców (w tym także mieszkańcy obecnej gminy Prabuty) opowiedziało się za pozostaniem w granicach Niemiec.

1 lipca 1922 powiat został włączony do prowincji Prusy Wschodnie, nadal podlegając rejencji zachodniopruskiej (Regierungsbezirk Westpreußen) z siedzibą w Kwidzynie.

Tereny te znalazły się w niekorzystnym położeniu ze względu na brak bezpośredniego połączenia z Rzeszą. Władze niemieckie zaczęły zmieniać politykę wobec tego regionu, starając się powstrzymać odpływ ludności z tych terenów do centrum państwa, kładąc większy nacisk na rozwój gospodarki rolnej. Dostarczane przez przemysł niemiecki maszyny rolnicze i nawozy sprzedawane były po stosunkowo niskich cenach, dobrze płacono za płody rolne. Prowadzono również wojnę celną z Polską, utrudniając lub wręcz uniemożliwiając tranzyt polskich towarów linią kolejową Działdowo – Ława – Malbork – Tczew, co uderzało również w te tereny osłabiając je gospodarczo. Pomimo tego, że na terenie ówczesnego powiatu suskiego nie były prowadzone działania wojenne, to bezpośrednio po wojnie przeżywał on głęboki kryzys gospodarczy. Z czasem nastąpiła stabilizacja, a powiat rozwijał się przede wszystkim rolniczo.

Pierwsze organizacje NSDAP utworzone zostały w Prabutach, Sypanicy i Obrzynowie dopiero latem 1929 r. przy czynnym współudziale królewieckiego gauleitera Ericha Kocho.

Dojście w styczniu 1933 r. hitlerowców do władzy spowodowało parcelację szeregu majątków ziemskich, co z kolei było przyczyną zahamowania odpływu ludności ze wsi. Nowa władza zlikwidowała też bezrobocie dzięki rozwijaniu budownictwa mieszkaniowego, przede wszystkim jednak przez rozpoczęcie robót drogowych, niezbędnych nie tyle ze względów gospodarczych, co strategicznych – powiat suski graniczył bowiem od południa z Polską. Dążono

również do stworzenia warstwy silnego chłopstwa, podporządkowanej prawnie i ekonomicznie faszystowskim koncepcjom państwowym .

Przed wybuchem II wojny światowej Prabuty położone wówczas w nadgranicznym powiecie suskim pełniły rolę miasta frontowego. Zasiadało je wówczas 7910 stałych mieszkańców, stacjonował tu garnizon, w skład którego wchodził pułk pancerny .

Od 26 października 1939 do wiosny 1945 roku Prabuty znajdowały się w powiecie suskim, który należał do rejencji kwidzyńskiej w okręgu Gdańsk-Prusy Zachodnie (Reichsgau Danzig-Westpreußen).

Wybuch II wojny światowej sprowadził na te tereny jeńców francuskich oraz polskich robotników, których zmuszano do pracy na roli. Nie prowadzono tu działań wojennych, dopiero w styczniu 1945 r. przeszła przez te tereny Armia Czerwona. Prabuty zdobyte zostały przez wojska radzieckie w nocy z 23 na 24 stycznia 1945 r. W wyniku walk oraz celowych podpalenń tereny te poniosły duże straty gospodarcze. W Prabutach oprócz licznych budynków mieszkalnych ucierpiały budynki gimnazjum, magistratu, kościoła katolickiego, wieża ciśnień, zakłady przemysłowe (młyn i browar). Zdewastowane były również urządzenia komunalne: sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa. Ogólnie zniszczenia wojenne sięgnęły 55% substancji miasta.

Administracja polska weszła na te tereny w kwietniu 1945 r. Razem z władzami zaczęli na te tereny napływać osadnicy z województw bydgoskiego i warszawskiego oraz repatrianci z Wileńszczyzny i Wołynia. W okolicach Prabut osiedlali się głównie repatrianci z Wołynia. W listopadzie 1945 r. w Prabutach mieszkało 1950 osób. Po opuszczeniu pod koniec 1945 r. dawnych majątków ziemskich przez żołnierzy radzieckich, władze polskie zaczęły w nich umieszczać kolejnych osadników, tak było m.in. w Półku, Trumiejkach. Akcja osiedleńcza trwała jeszcze kilka lat po wojnie.

Po II wojnie światowej sytuacja gospodarcza był bardzo zła: brakowało elektryczności, stacje i urządzenia kolejowe były zdewastowane. Złą sytuację pogłębiał też nowy ustrój polityczno-gospodarczy.

W 1946 r. obszar gminy Prabuty został włączony do nowo powstałego województwa olsztyńskiego. W latach 1975–1998 administracyjnie należał do województwa elbląskiego. Od 1 stycznia 1999 r. wszedł w skład powiatu kwidzyńskiego w województwie pomorskim.

4.3. KRAJOBRAZ KULTUROWY²

Gmina Prabuty położona jest na terenie Pojezierza Ławskiego, które ukształtowane zostało przez cofający się lądolód. Jest to w przeważającej części pofałdowana, miejscami płaska wysoczyzna. W części południowej omawianego obszaru, w okolicy Trumiejek, panuje morena denna, która tworzy na ogół płaską, częściowo bardziej falistą, równinę. W północno-zachodniej jego części zgrupowały się moreny czołowe. Wyraźne wzgórza morenowe ciągną się na północ od Prabut. Dwa najwyższe wzniesienia o wysokości 128,7 i 125,8 m znajdują się koło Rodowa. Krajobraz urozmaicają jeziora rynnowe o ukształtowaniu południkowym np. jezioro Dziergoń

² Program opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022 (projekt)

czy Orkusze, jeziora moreny dennej: Burgale, Sowica oraz jeziora moreny czołowej: jezioro Grażymowskie. Dodatkowo rzeźbę terenu urozmaicają rzeki, wśród nich największą jest rzeka Liwa, która przy Prabutach rozlewa się w jezioro Liwieniec, dalej silnie meandruje dnem wąskiej doliny o charakterze wąwozu.

Ukształtowanie terenu gminy Prabuty ma typowo antropogeniczne pochodzenie, jest to typowy krajobraz wiejski (rolniczy), charakterystyczne są mozaikowate uprawy polowe, użytki zielone (łąki i pastwiska) ze zwartym i rozproszonym osadnictwem wiejskim. Pokrycie przyrodnicze zostało przetworzone przez człowieka. W krajobrazie pojawiły się takie elementy jak: pola uprawne; sieć komunikacyjna drogowa nasadzenia zieleni wzdłuż dróg, układy przestrzenne wsi i miasta Prabuty, zespoły zabudowy, obiekty architektury i budownictwa, parki oraz cmentarze, odcinki rzek regulowano - na rzece Liwie od wypływu z jeziora Liwieniec ze względu na duży spadek terenu często wznoszono spiętrzenia, które wykorzystywano do pracy młynów. Jaz w Julianowie przy drodze Obrzynowa na Prabuty – w pobliżu ślad kanału młyńskiego wskazywałyby na istnienie tu młyna w przeszłości, powyżej jazu oddzielał się kanał Młynówka, który poprzez nieistniejący już Młyński Staw (Mühlen Teich) zasilał młyn w Prabutach. Kolejny jaz znajduje się na wypływie rzeki Liwy z jeziora Dziergoń i dalej około 200 m poniżej kolejny jaz – obecnie uszkodzony. W miejscowości Stary Młyn (Alte Walkmühle) pozostały jedynie ślady przyczółków jazu i kanału młyńskiego. W Nowym Młynie (Neue Walkmühle) w miejscu starego młyna po zmianie układu hydrotechnicznego budowli zbudowano nowy jaz i elektrownię wodną, podobnie zrobiono w Młyniskach (Schorsteinmühle) – tu widoczne są jeszcze ślady kanału młyńskiego poniżej jazu. Jezioro Dziergoń posiada sztuczny odpływ wody w postaci wybudowanego przez Krzyżaków w XIV w. w jego północnej części kanału Juranda (Młynówka Malborska). Kanał ten miał na celu dostarczania wody do zamku w Malborku. Obecnie kanał jest zarośnięty roślinnością i częściowo zasypany.

Na terenie gminy występuje kilka typów przestrzennych wsi: osady jednodworcze, owalnice, ulicówki, wsi ulicowo-placowe, nieregularne (wielodrożnice) oraz majątki ziemskie, na które składają się dwór, zabudowania gospodarcze folwarku oraz zabudowa mieszkalna osady dworskiej. Najstarsze osady miały genezę wczesnośredniowieczną wywodzącą się jeszcze z osadnictwa pruskiego, kolejne zakładane były w XIV w. przez Zakon Krzyżacki, który lokował wsie na prawie chełmińskim. Najwcześniejsze wsie, wywodzące się z osad pruskich, to: Gonty, Górowychy, Jakubowo, Kałdowo, Kleczewo, Kołodzieje, Stańkowo, Sypanica i Trumiejki. W Obrzynowie jeszcze w XIII w. był gród pruski, zniszczony przez Krzyżaków. Od XIII w. miejsce miały lokacje na prawie chełmińskim, co zapewne doprowadziło do przekształcenia przestrzennego osad pruskich oraz powstania nowych ulicówek lub wsi ulicowo-placowych. Układ ulicowo-placowy w formie owalnicy z placem centralnym, na którym znajduje się kościół lub późniejsza zabudowa mieszkalna posiadają Obrzynowo i Rodowo. Wsiami ulicowymi są Gdakowo (później przekształcone w wielodrożnicę), Gilwa, Gonty, Kołodzieje i Sypanica. Majątki i folwarki: Górki (na terenie administracyjnym miasta Prabuty – w ewidencji oznaczony jako Raniewo: zachował się dwór, park i budynek gospodarczy), Górowychy Małe (po majątku pozostał jedynie park), Grażymowo (po majątku pozostał jedynie park), Kowale (po majątku pozostał jedynie park), Kamienna (po majątku pozostał jedynie park, czworaki mocno przebudowane), Orkusze (zachowała się dwór i park), Pałatyki (po majątku zachowały się pozostałości dworu i parku), Pólko (brak pozostałości po folwarku i parku), Stańkowo (zachował się dwór, park i budynki gospodarcze).

W wyniku działań wojennych w 1945 r. w Prabutach spaleni oraz wyburzeniu uległa większość tkanki miejskiej w obrębie murów miejskich. Zwarta zabudowa wokół rynku i pierzejowa przy ulicach przyrynkowych zniknęła. W latach 50-tych i 60-tych w dawny układ przestrzenny wprowadzono budynki mieszkalne wielorodzinne, które ani pod względem formy ani usytuowania nie nawiązywały do tradycyjnej, historycznej zabudowy. Obecnie nieliczne zachowana historyczna zabudowa mieszkalna miasta Prabuty pochodzi przeważnie z końca XIX i pocz. XX w.: budynki w południowej pierzei Rynku z końca XIX w., południowej pierzei ul. Barczewskiego z końca XIX w., domy przy ul. Długiej wzniesione na pozostałościach średniowiecznych murów obronnych, pojedyncze domy pochodzą z końca XVIII w. jak dom przy ul. Miłej 2 i 5, zabudowa gospodarcza i magazynowa z końca XIX w. przy ul. Wałowej, nieliczne domy z końca XIX w. na ul. Wąskiej, dwa domy wybudowane na murach obronnych przy pl. Kościuszki. Lepiej zachowała się zabudowa poza murami miejskimi i na przedmieściach miasta: kamienice oraz wille pochodzące z przełomu XIX i XX w. (posiadają stylistykę neogotycką lub eklektyczną) oraz niewielkie osiedla domów jedno- i wielorodzinnych z lat 20- i 30-tych XX w. (ul. Obrońców Westerplatte, Łucka, Niepodległości, Chodkiewicza, Chopina).

Zabudowa wiejska ogranicza się do kilku typów zabudowy pochodzącej przeważnie z końca XIX w., przełomu XIX i XX w. i lat 20-tych i 30-tych XX w. Zabudowa drewniana została wyparta przez zabudowę murowaną w okresie zaborów pruskich. Zachowane do dziś budynki to zabudowa murowana: budynki mieszkalne murowane z cegły licówki bądź otynkowane, dwukondygnacyjne (druga kondygnacja w formie poddasza), kryte wysokimi dachami dwuspadowymi lub posiadające wysoką ściankę kolankową i dachy o niskim nachyleniu połaci około 20°, te ostatnie najczęściej z cegły licówki – czerwonej lub białej, silikatowej (często wtórnie otynkowane). Zabudowania gospodarcze i inwentarskie murowane z cegły licówki, jedynie stodoły drewniane. Budynki szkół wiejskich murowane z czerwonej cegły, kryte dachami dwuspadowymi lub naczółkowymi.

4.4. ZABYTEKOWE UKŁADY URBANISTYCZNE I RURALISTYCZNE³

4.4.1. PRABUTY

Dawne nazwy: Resem, Reseburg, 1376 Resinburg, około 1454 Prabuth.

Położenie: na Pojezierzu Iławskim, 6 km od granicy pomiędzy województwem pomorskim a warmińsko-mazurskim, 99 km na południowy wschód od Gdańska, 70 km na południowy zachód od Elbląga, przy drodze wojewódzkiej nr 521 z

³ Program opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022 (projekt)

ławy do Kwidzyna. Nad jeziorem Liwieniec.

Układ przestrzenny: miasto lokowane na prawie chełmińskim z kwadratowym rynkiem, pośrodku którego stał ratusz, szachownicowym układem ulic, murami obronnymi z trzema bramami: od południa Szpitalną, od północy Wysoką i Królewską, od zachodu furtą w murze zw. Bramą Garncarską. W północno-zachodniej części miasta - zamek.

4.4.2. GDAKOWO

Dawne nazwy: 1285 *Dachowe*, 1293, 1294, 1366 *Dakow*, 1294 *Dakowe*, 1328 *de Dachow*, 1570 *Gadkow*, 1662 *Dackau*, ok. 1790 *Daackau*, 1881, 1936, 1951 *Gdakowo*, niem. *Daakau*.

Położenie: 9 km na północny zachód od Prabut, 1 km na zachód od linii kolejowej Warszawa Wschodnia – Gdańsk Główny, około 3 km na zachód od drogi wojewódzkiej nr 522 z Prabut do Mikołajek Pomorskich.

Układ przestrzenny: układ przestrzenny nieregularny, wykształcony prawdopodobnie z ulicówki, potem przekształcony w wielodrożnicę.

4.4.3. KOŁODZIEJE

Dawne nazwy: *Colozey*, niem. *Wachsmuth*.

Położenie: około 5 km na południe od Prabut, na zachodnim brzegu jeziora Grażymowskiego Zachodniego.

Układ przestrzenny: ulicówka.

4.4.4. OBRZYNOWO

Dawne nazwy: 1376 *Resinkirch*, niem. *Riesenkirch*

Położenie: 6,5 km na północny wschód od Prabut, przy drodze wojewódzkiej nr 520 z Prabut do Kamieńca.

Układ przestrzenny: wieś ulicowo-placowa, wykształcona z owalnicy, z placem centralnym, później zabudowanym zagrodami.

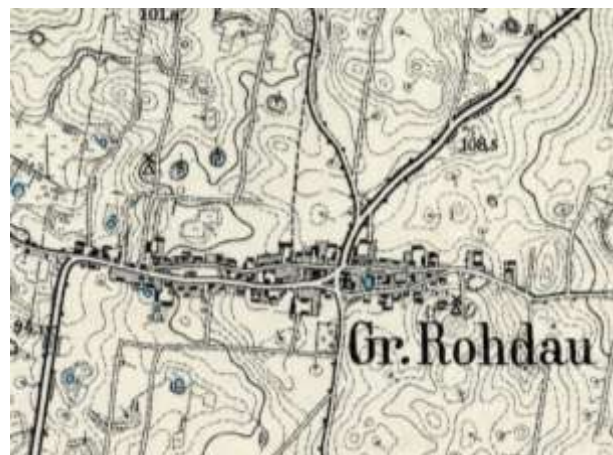

4.4.5. RODOWO

Dawne nazwy: 1323 *Rodow*, niem. *Gr. Rohdau*.

Położenie: 9 km na północ od Prabut, 2,5 km na wschód od drogi wojewódzkiej nr 522 z Prabut do Mikołajek Pomorskich.

Układ przestrzenny: okolnica z przylegającą od zachodu, rozwiniętą później, ulicówką.

4.4.6. SYPANICA

Dawne nazwy: 1242 Sypenyn, 1303 Sypenitz, 1323 Sypanicz, 1386, Seypnicz, Seipnicz, 1388 Sypanicz, 1790 Scheipnitz, 1890 Sypanica, niem. Scheipnitz.

Położenie: 6 km na północny zachód od Prabut.

Układ przestrzenny: ulicówka o zwartej zabudowie z zachowanym historycznym układem przestrzennym i zabudową.

4.4.7. TRUMIEJKI

Dawne nazwy: *Trumnya, Trumpnia, Tromeneye, 1470*
Nowa Trumenaw, niem. Kl. Tromnau.

Położenie: 10 km na południe od Prabut.

Układ historyczny: układ przestrzenny wsi nieregularny (wielodrożnica), oparty o rozwój osady przy majątku ziemskim, usytuowanym w jej południowej części, z placem w części centralnej w rozwidleniu dróg, na którym wznosi się kościół.

4.5. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW

Wpis do rejestru zabytków jest jedną z form ochrony zabytków w Polsce. Rejestr zabytków dla obiektów z terenu danego województwa prowadzi właściwy Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Wpis do rejestru jest działaniem administracyjnym prowadzonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wniosek strony – właściciela obiektu, lub z urzędu – bez wniosku strony ani też zadeklarowanej jego zgody. Przed dokonaniem wpisu prowadzone jest postępowanie przygotowawcze polegające na gromadzeniu informacji i materiałów dokumentacyjnych, które potwierdzają wartość danego obiektu m.in. w wyniku oględzin obiektu. Postępowanie to zakończone jest wydaniem przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzji, która – o ile strony nie wnoszą sprzeciwu czy uwag – nabiera mocy prawnej i zabytek otrzymuje numer rejestru zgodny z kolejnym zapisem w księdze rejestru zabytków.

Na terenie gminy Prabuty znajduje się 16 obiektów nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego, które stanowią różnorodną grupę zabytków (od obiektów sakralnych do zabytków techniki).

Najcenniejszym zabytkiem Prabut są relikty zamku biskupów pomezzańskich z XIII-XIV w. usytuowanego przy ul. Zamkowej, z którego zachowały się: fragmenty zarysów warowni oraz piwnice zachodniego skrzydła głównego z gotyckimi sklepieniami krzyżowo-żebrowymi, piwnice w skrzydle północnym i południowym, dolny mur oporowy oraz mur obwodowy zamku. Niemniej cenne są mury miejskie wraz z bramą Kwidzińską (Szpitalną) z poł. XIV w.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz obiektów, położonych na terenie gminy Prabuty, wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych.

Tabela 12. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	miejsowość	adres	obiekt	nr rejestru zabytków województwa pomorskiego*	data wpisu do rejestru zabytków
1.	Obrzynowo	Obrzynowo	kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Anielskiej	A-24	11.08.1950 r.
2.	Gdakowo	Gdakowo	kościół filialny p.w. Św. Anny	A-26	22.08.1950 r.
3.	Prabuty	Pl. Katedralny	kościół filialny p.w. Św. Wojciecha	A-30	31.03.1953 r.
4.	Prabuty	Prabuty	układ urbanistyczny Starego Miasta Prabuty	A-63	19.09.1956 r.
5.	Prabuty	ul. Zamkowa	kościół ewangelicko-augsburski tzw. polski - ob. Izba Pamiątek	A-85	19.12.1957 r.
6.	Prabuty	Prabuty	zespół murów miejskich z Bramą Kwidzyńską (Szpitalną)	A-86	19.12.1957 r.
7.	Prabuty	ul. Miła, Mazurska	relikty zamku biskupiego	A-87	19.12.1957 r.
8.	Prabuty	ul. Miła 2	dom	A-88	19.12.1957 r.
9.	Prabuty	ul. Wałowa	wodociągi miejskie	A-458	12.11.1967 r.
10.	Obrzynowo	Obrzynowo 13	dom	A-459	17.11.1967 r.
11.	Obrzynowo	Obrzynowo 16	podcień-pozostałość domu podcieniowego	A-460	17.11.1967 r.
12.	Trumiejki	Trumiejki	kościół parafialny p.w. Trójcy Przenajświętszej wraz z cmentarzem przykościelnym	A-461	19.11.1967 r.
13.	Rodowo	Rodowo	kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Kostki wraz z cmentarzem przykościelnym	A-463	19.11.1967 r.
14.	Prabuty	ul. Polna 2	dom	A-1261	25.01.1989 r.
15.	Prabuty	ul. Warszawska 12	kościół parafialny p.w. Św. Andrzeja	A-1416	17.09.1993 r.
16.	Orkusze	Orkusze	dwór	A-1665	15.06.1998 r.

Źródło: Program opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022 (projekt)

*nowy numer w rejestrze zabytków ruchomych województwa pomorskiego po scaleniu w wyniku reformy administracyjnej z 1999 r.

Ponadto na terenie gminy Prabuty znajduje zabytek archeologiczny wpisany do rejestru zabytków – jest to grodzisko wyżynne położone na półwyspie jeziora Grażymowskiego w okolicach wsi Kołodzieje. Postuluje się o wpis do rejestru zabytków stanowiska archeologicznego Stańkowo nr 1, AZP 24-49/18, w obrębie którego przeprowadzono badania archeologiczne w 2018 r.

Tabela 13. Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Chronologia	AZP (nr stan w miejsc./ na obsz.)	nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	data wpisu do rejestru zabytków
1.	Kołodzieje	grodzisko wyżynne	wczesne średniowiecze	AZP 25-49, stan. 1/21	C-45	22.11.1960 r.

Źródło: Program opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022 (projekt)

4.6. OBIEKTY WPISANE DO EWIDENCJI ZABYTEKÓW

Do obowiązkowych działań podejmowanych w zakresie ochrony nad zabytkami należy prawidłowe rozpoznanie istniejącego zasobu zabytków. Ewidencjonowanie zabytków jest podstawowym zadaniem służb konserwatorskich oraz instytucji wyspecjalizowanych w tymże zakresie działających przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wojewódzka ewidencja zabytków prowadzona jest przez wojewódzkiego konserwatora zabytków zgodnie z art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 z późn. zm.). Stanowi ona zbiór kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa. W myśl art. 22 ust. 3 przywołanej ustawy, włączenie karty ewidencyjnej zabytku ruchomego może nastąpić za zgodą właściciela tego zabytku. Zgoda właściciela zabytku nie jest potrzebna w wypadku kart ewidencyjnych zabytków nieruchomych.

Zgodnie z art. 22 ust. 4. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. W gminnej ewidencji zabytków, zgodnie z art. 22 ust. 5 ustawy, powinny być ujęte zabytki nieruchome: wpisane do rejestru zabytków, znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji oraz inne zabytki wyznaczone przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zestawienie zabytków nieruchomych na terenie miasta Prabuty, znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków przedstawiono w tabeli nr 14. Tabela nr 15 stanowi wykaz zabytków nieruchomych na obszarze wiejskim gminy Prabuty, znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Tabela 14. Wykaz Gminnej Ewidencji Zabytków – Miasto Prabuty

Lp.	Miejscowość	Adres / ulica	Funkcja	Rejestr zabytków
1.	Prabuty		układ urbanistyczny Starego Miasta Prabuty	A-63 19.09.1956 r.
2.	Prabuty	Długa, Kraszewskiego, Kwidzyńska, Legionów, Wałowa	mur obronny	A-86 19.12.1957 r.
3.	Prabuty	Akacyjowa 2	budynek mieszkalny	
4.	Prabuty	Akacyjowa 5	budynek mieszkalny	
5.	Prabuty	Akacyjowa 11	budynek mieszkalny	
6.	Prabuty	Barczewskiego	kościół filialny p.w. Św. Wojciecha	A-30 31.03.1953 r.
7.	Prabuty	Barczewskiego 1	budynek mieszkalny	
8.	Prabuty	Barczewskiego 3	budynek mieszkalny	
9.	Prabuty	Barczewskiego 5	budynek mieszkalny	
10.	Prabuty	Barczewskiego 7	budynek mieszkalny	
11.	Prabuty	Barczewskiego 9	budynek mieszkalny	
12.	Prabuty	Barczewskiego 11	budynek mieszkalny	
13.	Prabuty	Barczewskiego 13	budynek mieszkalny	
14.	Prabuty	Barczewskiego 13	gospodarczy	
15.	Prabuty	Obrońców Westerplatte 4	budynek mieszkalny	
16.	Prabuty	Obrońców Westerplatte 8	budynek mieszkalny	
17.	Prabuty	Obrońców Westerplatte 10	budynek mieszkalny	
18.	Prabuty	Obrońców Westerplatte 14	budynek mieszkalny	
19.	Prabuty	Obrońców Westerplatte 16-18	budynek mieszkalny	
20.	Prabuty	Obrońców Westerplatte 20	budynek mieszkalny	
21.	Prabuty	Obrońców Westerplatte 22	budynek mieszkalny	
22.	Prabuty	Obrońców Westerplatte 24	budynek mieszkalny	
23.	Prabuty	Brzozowa 3	budynek mieszkalny	
24.	Prabuty	Brzozowa 5	budynek mieszkalny	
25.	Prabuty	Brzozowa 7	budynek mieszkalny	
26.	Prabuty	Brzozowa 13	budynek mieszkalny	
27.	Prabuty	Brzozowa 13	budynek gospodarczy	
28.	Prabuty	Brzozowa 15	budynek mieszkalny	
29.	Prabuty	Brzozowa 15	budynek gospodarczy	
30.	Prabuty	Brzozowa 20	budynek mieszkalny	
31.	Prabuty	Chodkiewicza 10-12	budynek mieszkalny	
32.	Prabuty	Chodkiewicza 14-16	budynek mieszkalny	
33.	Prabuty	Chodkiewicza 14-16	budynek gospodarczy	
34.	Prabuty	Chodkiewicza 15-17	budynek mieszkalny	
35.	Prabuty	Chodkiewicza 19-21	budynek mieszkalny	
36.	Prabuty	Chodkiewicza 23-25	budynek mieszkalny	
37.	Prabuty	Chodkiewicza 26-28	budynek mieszkalny	
38.	Prabuty	Chodkiewicza 27-29	budynek mieszkalny	
39.	Prabuty	Chodkiewicza 34	mieszkalno-gospodarczy	
40.	Prabuty	Chodkiewicza	zadrzewienie przydrożne -	

Lp.	Miejscowość	Adres / ulica	Funkcja	Rejestr zabytków
			wierzba	
41.	Prabuty	Chopina 1	budynek mieszkalny	
42.	Prabuty	Chopina 1-3	budynek mieszkalny	
43.	Prabuty	Chopina 2-4	budynek gospodarczy	
44.	Prabuty	Chopina 8	budynek mieszkalny	
45.	Prabuty	Chopina 10	budynek mieszkalny	
46.	Prabuty	Chopina 11	budynek mieszkalny	
47.	Prabuty	Chopina 12	budynek mieszkalny	
48.	Prabuty	Chopina 13	budynek mieszkalny	
49.	Prabuty	Chopina 14	budynek mieszkalny	
50.	Prabuty	Chopina 16	budynek mieszkalny	
51.	Prabuty	Chopina 18	budynek mieszkalny	
52.	Prabuty	Chopina 20	budynek mieszkalny	
53.	Prabuty	Chopina 22	budynek mieszkalny	
54.	Prabuty	Chopina 24	budynek mieszkalny	
55.	Prabuty	Chopina 26	budynek mieszkalny	
56.	Prabuty	Daszyńskiego	cmentarz	
57.	Prabuty	Daszyńskiego	zespół budynków cukrowni	
58.	Prabuty	Daszyńskiego	dworzec - budynek dworca	
59.	Prabuty	Daszyńskiego	dworzec - budynek techniczny	
60.	Prabuty	Daszyńskiego	dworzec - budynek gospodarczy	
61.	Prabuty	Daszyńskiego	dworzec - lokomotywnia	
62.	Prabuty	Daszyńskiego	dworzec - nowa wieża wodna	
63.	Prabuty	Daszyńskiego	dworzec - spichlerz	
64.	Prabuty	Daszyńskiego	dworzec - stara wieża wodna	
65.	Prabuty	Daszyńskiego	dworzec - kładka dla pieszych	
66.	Prabuty	Daszyńskiego	dworzec - wiadukt na drodze do Susza	
67.	Prabuty	Daszyńskiego 22-24	budynek mieszkalny	
68.	Prabuty	Daszyńskiego 29	budynek mieszkalny	
69.	Prabuty	Daszyńskiego 30	budynek mieszkalny	
70.	Prabuty	Daszyńskiego 31	budynek mieszkalny	
71.	Prabuty	Dąbrowskiego 8	budynek mieszkalno-gospodarczy	
72.	Prabuty	Dąbrowskiego 8	piwnica przydomowa	
73.	Prabuty	Długa/Zamkowa	kościół ewangelicko-augsburski tzw. Polski	A-85 19.12.1957 r.
74.	Prabuty	Długa	miejski mur obronny	A-86 19.12.1957 r.
75.	Prabuty	Długa	zespół zieleni otaczający cmentarz przykościelny	
76.	Prabuty	Długa	zadrzewienie uliczne	
77.	Prabuty	Długa 1	budynek mieszkalny	
78.	Prabuty	Długa 1	gospodarczy	

Lp.	Miejscowość	Adres / ulica	Funkcja	Rejestr zabytków
79.	Prabuty	Długa 2	budynek mieszkalny	
80.	Prabuty	Długa 4	plebania	
81.	Prabuty	Długa 5	budynek mieszkalny	
82.	Prabuty	Długa 7	budynek mieszkalny	
83.	Prabuty	Długa 11	budynek mieszkalny	
84.	Prabuty	Długa 13	budynek mieszkalny	
85.	Prabuty	Długa 15	budynek mieszkalny	
86.	Prabuty	Długa 17	budynek mieszkalny	
87.	Prabuty	Górna 2-4	budynek mieszkalny	
88.	Prabuty	Górna 3-5	budynek mieszkalny	
89.	Prabuty	Górna 9-11	budynek mieszkalny	
90.	Prabuty	Górna 10-12	budynek mieszkalny	
91.	Prabuty	Górna 14-16	budynek mieszkalny	
92.	Prabuty	Górna 29-31	budynek mieszkalny	
93.	Prabuty	Górna 33-35	budynek mieszkalny	
94.	Prabuty	Górna 37-39	budynek mieszkalny	
95.	Prabuty	Górna 42-43	budynek mieszkalny	
96.	Prabuty	Grunwaldzka 3	budynek mieszkalny	
97.	Prabuty	Grunwaldzka 4	szkoła parafialna	
98.	Prabuty	Grunwaldzka 5	budynek mieszkalny	
99.	Prabuty	Grunwaldzka 6	budynek mieszkalny	
100.	Prabuty	Grunwaldzka 7	budynek mieszkalny	
101.	Prabuty	Grunwaldzka 8	szkoła	
102.	Prabuty	Grunwaldzka 9	budynek mieszkalny	
103.	Prabuty	Grunwaldzka 11	budynek mieszkalny	
104.	Prabuty	Grunwaldzka 19	budynek mieszkalny	
105.	Prabuty	Jagiełły	cmentarz żydowski	
106.	Prabuty	Jagiełły (b nr) obok cmentarza	budynek mieszkalny	
107.	Prabuty	Jagiełły 1	budynek mieszkalny	
108.	Prabuty	Jagiełły 6	budynek mieszkalny	
109.	Prabuty	Jagiełły 11	budynek mieszkalny	
110.	Prabuty	Jagiełły 11	budynek gospodarczy	
111.	Prabuty	Jagiełły 14	budynek mieszkalny	
112.	Prabuty	Jagiełły 16	budynek mieszkalny	
113.	Prabuty	Jagiełły 28	budynek mieszkalny	
114.	Prabuty	Jagiełły 32	budynek mieszkalny	
115.	Prabuty	Jagiełły 32	budynek gospodarczy	
116.	Prabuty	Jagotty 4	budynek mieszkalny	
117.	Prabuty	Kasztanowa 2	budynek mieszkalny	
118.	Prabuty	Kasztanowa 3	budynek mieszkalny	
119.	Prabuty	Kasztanowa 5	budynek mieszkalny	
120.	Prabuty	Kasztanowa 7	budynek mieszkalny	
121.	Prabuty	Kasztanowa 8-10	budynek mieszkalny	
122.	Prabuty	Kasztanowa 20-22	budynek mieszkalny	

Lp.	Miejscowość	Adres / ulica	Funkcja	Rejestr zabytków
123.	Prabuty	Kasztanowa 21-23	budynek mieszkalny	
124.	Prabuty	Kasztanowa 24-26	budynek mieszkalny	
125.	Prabuty	Kisielicka	cmentarz	
126.	Prabuty	Kopernika 3	budynek mieszkalny	
127.	Prabuty	Kopernika 7	budynek mieszkalny	
128.	Prabuty	pl. Kościuszki 4	budynek mieszkalny	
129.	Prabuty	Krańcowa	założenie parkowe	
130.	Prabuty	Krańcowa 2-4	budynek mieszkalny	
131.	Prabuty	Krańcowa 6-8	budynek mieszkalny	
132.	Prabuty	Krańcowa 13a-15a	budynek mieszkalny	
133.	Prabuty	Krańcowa 14-16	budynek mieszkalny	
134.	Prabuty	Krańcowa 17-19	budynek mieszkalny	
135.	Prabuty	Krańcowa 25-27	budynek mieszkalny	
136.	Prabuty	Kraszewskiego 13	budynek mieszkalny	
137.	Prabuty	Kraszewskiego 20	budynek mieszkalny	
138.	Prabuty	Kraszewskiego 22	budynek mieszkalny	
139.	Prabuty	Kraszewskiego 24	budynek mieszkalny	
140.	Prabuty	Krótką 3	budynek mieszkalny	
141.	Prabuty	Kuracyjna	cmentarz	
142.	Prabuty	Kuracyjna 7	budynek mieszkalny	
143.	Prabuty	Kuracyjna 21	sanatorium - budynek mieszkalny personelu lekarskiego	
144.	Prabuty	Kuracyjna 23	sanatorium - budynek mieszkalny personelu lekarskiego	
145.	Prabuty	Kuracyjna 25	sanatorium - willa ordynatora	
146.	Prabuty	Kuracyjna 27	sanatorium - budynek mieszkalny personelu lekarskiego	
147.	Prabuty	Kwidzyńska	brama miejska	A-86 19.12.1957 r.
148.	Prabuty	Kwidzyńska	mur obronny (1)	A-86 19.12.1957 r.
149.	Prabuty	Kwidzyńska	studnia miejska	
150.	Prabuty	Kwidzyńska	warsztatowy AGROBIS	
151.	Prabuty	Kwidzyńska	budynek warsztatowy Agrobis	
152.	Prabuty	Kwidzyńska 2	siedziba Urzędu Miasta i Gminy Prabuty	
153.	Prabuty	Kwidzyńska 6	budynek mieszkalny (d. hotel)	
154.	Prabuty	Kwidzyńska 7	budynek mieszkalny	
155.	Prabuty	Kwidzyńska 8	budynek mieszkalny	
156.	Prabuty	Kwidzyńska 9	budynek mieszkalny	
157.	Prabuty	Kwidzyńska 22	budynek mieszkalny	
158.	Prabuty	Kwidzyńska 22	ogrodzenie wraz z bramą	

Lp.	Miejscowość	Adres / ulica	Funkcja	Rejestr zabytków
159.	Prabuty	Kwidzyńska wodociągi	budynek stacji pomp miejskich	
160.	Prabuty	Kwidzyńska gazownia	zespół budynków gazowni miejskiej	
161.	Prabuty	Kwidzyńska róg Grunwaldzkiej	skwer z zadrzewieniem dawny park przydomowy	
162.	Prabuty	Kwidzyńska - skwer	daglezie - dwie sztuki	
163.	Prabuty	Kwidzyńska - skwer	kasztanowiec	
164.	Prabuty	Legionów 1	budynek mieszkalny	
165.	Prabuty	Legionów 2 magazyn	budynek magazynowy	
166.	Prabuty	Legionów 7	budynek mieszkalny	
167.	Prabuty	Legionów b. nr	budynek mieszkalny	
168.	Prabuty	Łukowa 31	budynek mieszkalny	
169.	Prabuty	Łucka 1	budynek mieszkalny	
170.	Prabuty	Łucka 2	budynek mieszkalny	
171.	Prabuty	Łucka 3	budynek mieszkalny	
172.	Prabuty	Łucka 4	budynek mieszkalny	
173.	Prabuty	Łucka 5	budynek mieszkalny	
174.	Prabuty	Łucka 6	budynek mieszkalny	
175.	Prabuty	Łucka 7	budynek mieszkalny	
176.	Prabuty	Łucka 8	budynek mieszkalny	
177.	Prabuty	Łucka 9	budynek mieszkalny	
178.	Prabuty	Łucka 10	budynek mieszkalny	
179.	Prabuty	Łucka 11	budynek mieszkalny	
180.	Prabuty	Łucka 13	budynek mieszkalny	
181.	Prabuty	Łucka 14	budynek mieszkalny	
182.	Prabuty	Łucka 16	budynek mieszkalny	
183.	Prabuty	Malborska	wiadukt kolejowy K2	
184.	Prabuty	Malborska 2	budynek mieszkalny	
185.	Prabuty	Malborska 4	budynek mieszkalny	
186.	Prabuty	Malborska 8/1	budynek gospodarczy	
187.	Prabuty	Malborska 8/2	budynek gospodarczy	
188.	Prabuty	Malborska 9	budynek mieszkalny	
189.	Prabuty	Malborska 11	budynek mieszkalny	
190.	Prabuty	Malborska 12	budynek mieszkalny	
191.	Prabuty	Malborska-Zielna	cmentarz	
192.	Prabuty	Mickiewicza 2	budynek mieszkalny	
193.	Prabuty	Mickiewicza 5	budynek mieszkalny	
194.	Prabuty	Miła, Mazurska	ruiny zamku biskupów pomezańskich	A-87 19.12.1957 r.
195.	Prabuty	Miła 2	budynek mieszkalny	A-88 19.12.1957 r.
196.	Prabuty	Miła 2	budynek gospodarczy	
197.	Prabuty	Miła 3	budynek mieszkalny	
198.	Prabuty	Miła 5	budynek mieszkalny	
199.	Prabuty	Miła 8	budynek mieszkalny	

Lp.	Miejscowość	Adres / ulica	Funkcja	Rejestr zabytków
200.	Prabuty	Niepodległości 2	budynek mieszkalny	
201.	Prabuty	Niepodległości 4	budynek mieszkalny	
202.	Prabuty	Niepodległości 5	budynek mieszkalny	
203.	Prabuty	Niepodległości 6	budynek mieszkalny	
204.	Prabuty	Niepodległości 8	budynek mieszkalny	
205.	Prabuty	Niepodległości 9	budynek mieszkalny	
206.	Prabuty	Niepodległości 10	budynek mieszkalny	
207.	Prabuty	Niepodległości 12	budynek mieszkalny	
208.	Prabuty	Ogrodowa	kaplica protestancka	
209.	Prabuty	Ogrodowa 2	budynek mieszkalny	
210.	Prabuty	Ogrodowa 2	ogrodzenie posesji	
211.	Prabuty	Ogrodowa 3	budynek mieszkalny	
212.	Prabuty	Ogrodowa 3	budynek gospodarczy	
213.	Prabuty	Ogrodowa 4	budynek mieszkalny	
214.	Prabuty	Ogrodowa 5	budynek mieszkalny	
215.	Prabuty	Ogrodowa 6	budynek mieszkalny	
216.	Prabuty	Ogrodowa 6a	budynek mieszkalny (oficyna)	
217.	Prabuty	Ogrodowa 7	budynek mieszkalny	
218.	Prabuty	Ogrodowa 8	budynek mieszkalny	
219.	Prabuty	Ogrodowa 9	budynek mieszkalny	
220.	Prabuty	Ogrodowa 10	budynek mieszkalny	
221.	Prabuty	Ogrodowa 12	budynek mieszkalny	
222.	Prabuty	Okružna 1	budynek mieszkalny	
223.	Prabuty	Okružna 2	budynek mieszkalny	
224.	Prabuty	Orzeszkowej 4	budynek mieszkalny	
225.	Prabuty	Orzeszkowej 6	budynek mieszkalny	
226.	Prabuty	Orzeszkowej 8	budynek mieszkalny	
227.	Prabuty	Parkowa	park miejski	
228.	Prabuty	Parkowa	park miejski - mauzoleum	
229.	Prabuty	Parkowa	mała architektura w parku	
230.	Prabuty	Parkowa	wiadukt kolejowy K 1	
231.	Prabuty	Parkowa	wiadukt kolejowy W	
232.	Prabuty	Parkowa	kanal młyński	
233.	Prabuty	Parkowa 1	budynek mieszkalny i techniczny	
234.	Prabuty	Parkowa 2	budynek mieszkalny	
235.	Prabuty	Parkowa 14	budynek mieszkalny	
236.	Prabuty	Parkowa b. nr	budynek warsztatowy	
237.	Prabuty	Parkowa 15	budynek mieszkalny	
238.	Prabuty	Podgórna 12	budynek mieszkalny	
239.	Prabuty	Podgórna 13	budynek mieszkalny	
240.	Prabuty	Podgórna 15	budynek mieszkalny	
241.	Prabuty	Podgórna 16	budynek mieszkalny	
242.	Prabuty	Podgórna 18	budynek mieszkalny	

Lp.	Miejscowość	Adres / ulica	Funkcja	Rejestr zabytków
243.	Prabuty	Podgórna 20	budynek mieszkalny	
244.	Prabuty	Podgórna 21	budynek mieszkalny	
245.	Prabuty	Podgórna 23	budynek mieszkalny	
246.	Prabuty	Polna 1	budynek mieszkalny	
247.	Prabuty	Polna 2	budynek mieszkalny	
248.	Prabuty	Polna 1	budynek mieszkalny	
249.	Prabuty	Polna 2	budynek mieszkalny	A-1261 25.01.1989 r.
250.	Prabuty	Polna 3	budynek mieszkalny	
251.	Prabuty	Polna 6	budynek mieszkalny	
252.	Prabuty	Polna 8	budynek mieszkalny	
253.	Prabuty	Polna 16	budynek mieszkalny	
254.	Prabuty	Polna 20	budynek mieszkalny	
255.	Prabuty	Polna 24	budynek mieszkalny	
256.	Prabuty	Pusta 4	budynek mieszkalny	
257.	Prabuty	Pusta 4	transformator	
258.	Prabuty	Pusta 6	budynek mieszkalny	
259.	Prabuty	Pusta 7	budynek mieszkalny	
260.	Prabuty	Pusta 8	budynek mieszkalny	
261.	Prabuty	Pusta 9	budynek mieszkalny	
262.	Prabuty	Pusta 16	budynek mieszkalny	
263.	Prabuty	Reja 1	budynek magazynowy	
264.	Prabuty	Reymonta	remiza straży - d. budynek mieszkalny	
265.	Prabuty	Reymonta 3	budynek mieszkalny	
266.	Prabuty	Reymonta 5	budynek mieszkalny	
267.	Prabuty	Reymonta 7	budynek mieszkalny	
268.	Prabuty	Rolnicza 1	budynek mieszkalny	
269.	Prabuty	Rolnicza 5	budynek mieszkalny	
270.	Prabuty	Rolnicza 6	budynek mieszkalny	
271.	Prabuty	Rolnicza 7	budynek mieszkalny	
272.	Prabuty	Rolnicza 9	budynek mieszkalny	
273.	Prabuty	Rolnicza 10	budynek mieszkalny	
274.	Prabuty	Rolnicza 12	budynek mieszkalny	
275.	Prabuty	Rolnicza 17	budynek mieszkalny	
276.	Prabuty	Rolnicza 17	budynek gospodarczy (1)	
277.	Prabuty	Rolnicza 17	budynek gospodarczy (2)	
278.	Prabuty	Rolnicza 19	budynek mieszkalny	
279.	Prabuty	Rolnicza 19	budynek gospodarczy	
280.	Prabuty	Rynek	Fontanna neoromańska z figurką Rolanda	B-348 25.04.2013 r.
281.	Prabuty	Rynek bez nr	budynek mieszkalny	
282.	Prabuty	Rypińska	park	
283.	Prabuty	Rypińska 1	budynek mieszkalny	

Lp.	Miejscowość	Adres / ulica	Funkcja	Rejestr zabytków
284.	Prabuty	Rypińska 6	budynek mieszkalny	
285.	Prabuty	Rypińska 39	budynek mieszkalny	
286.	Prabuty	Rypińska 40	budynek mieszkalny	
287.	Prabuty	Rypińska 48	budynek mieszkalny	
288.	Prabuty	Rypińska 52	obora	
289.	Prabuty	Rypińska 52	stodoła	
290.	Prabuty	Rypińska 61	budynek mieszkalny	
291.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - budynek administracji	
292.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - gospodarczy 1	
293.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - gospodarczy 2	
294.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - b. administracji budynek kuchni	
295.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - pawilon nr 1	
296.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - pawilon nr 2	
297.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - pawilon nr 3	
298.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - pawilon nr 4	
299.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - pawilon nr 5	
300.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - pawilon nr 6	
301.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - pawilon nr 7	
302.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - pawilon nr 8	
303.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - pawilon nr 9	
304.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - pawilon nr 10	
305.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - pawilon nr 11	
306.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - tlenownia	
307.	Prabuty	Sanatoryjna	sanatorium - kaplica	
308.	Prabuty	Sanatoryjna 3	sanatorium - budynek mieszkalny personelu sanatoryjnego	
309.	Prabuty	Sanatoryjna 3-7	sanatorium - gospodarczy	
310.	Prabuty	Sanatoryjna 7	sanatorium - budynek mieszkalny personelu sanatoryjnego	
311.	Prabuty	Sanatoryjna 10	sanatorium - budynek mieszkalny personelu sanatoryjnego	
312.	Prabuty	Sanatoryjna 10-12	sanatorium - gospodarczy	
313.	Prabuty	Sanatoryjna 12	sanatorium - budynek mieszkalny personelu sanatoryjnego	
314.	Prabuty	Sanatoryjna 13	sanatorium - budynek mieszkalny personelu sanatoryjnego	
315.	Prabuty	Sanatoryjna 13 -17	sanatorium - gospodarczy	
316.	Prabuty	Sanatoryjna 14	sanatorium - budynek	

Lp.	Miejscowość	Adres / ulica	Funkcja	Rejestr zabytków
			mieszkalny personelu sanatoryjnego	
317.	Prabuty	Sanatoryjna 16	sanatorium - budynek mieszkalny personelu sanatoryjnego	
318.	Prabuty	Sanatoryjna 16-18	sanatorium - gospodarczy	
319.	Prabuty	Sanatoryjna 17	sanatorium - budynek mieszkalny personelu sanatoryjnego	
320.	Prabuty	Sanatoryjna 18	sanatorium - budynek mieszkalny personelu sanatoryjnego	
321.	Prabuty	Sanatoryjna 19	sanatorium - budynek mieszkalny personelu sanatoryjnego	
322.	Prabuty	Szkolna 2	budynek mieszkalny	
323.	Prabuty	Wałowa bez nr "a"	budynek mieszkalny	
324.	Prabuty	Wałowa bez nr "b"	budynek gospodarczy	
325.	Prabuty	Wałowa bez nr "c"	budynek gospodarczy	
326.	Prabuty	Wałowa 7	budynek mieszkalny	
327.	Prabuty	Wałowa 9	budynek mieszkalny	
328.	Prabuty	Warمیńska 8	budynek mieszkalny	
329.	Prabuty	Warszawska	kościół parafialny p.w. św. Andrzeja	A-1416 17.09.1993 r.
330.	Prabuty	Warszawska	cmentarz przykościelny	
331.	Prabuty	Warszawska	mur cmentarny	
332.	Prabuty	Warszawska 1	budynek poczty	
333.	Prabuty	Warszawska 1	budynek techniczny poczty	
334.	Prabuty	Warszawska 1	ogrodzenie budynku poczty	
335.	Prabuty	Warszawska 4	budynek mieszkalny	
336.	Prabuty	Warszawska 6	budynek mieszkalny	
337.	Prabuty	Warszawska 8	budynek mieszkalny	
338.	Prabuty	Warszawska 10	budynek mieszkalny	
339.	Prabuty	Warszawska 11	budynek mieszkalny	
340.	Prabuty	Warszawska 11	zadrzewienie przydomowe - lipa	
341.	Prabuty	Warszawska 12	budynek mieszkalny	
342.	Prabuty	Warszawska 13	budynek mieszkalny	
343.	Prabuty	Warszawska 19	plebania	
344.	Prabuty	Warszawska 21	zadrzewienie przydomowe - dąb	
345.	Prabuty	Warszawska 23	budynek mieszkalny	
346.	Prabuty	Warszawska 25	budynek mieszkalny	
347.	Prabuty	Warszawska	skwer ze starym drzewostanem	

Lp.	Miejscowość	Adres / ulica	Funkcja	Rejestr zabytków
348.	Prabuty	Warszawska	skwer ze starym drzewostanem	
349.	Prabuty	Wąska 1	budynek mieszkalny	
350.	Prabuty	Wąska 2	budynek mieszkalny	
351.	Prabuty	Wojska Polskiego	młyn	
352.	Prabuty	Wojska Polskiego	budynek koszarowy - dawna wartownia	
353.	Prabuty	Wojska Polskiego	zespół zieleni	
354.	Prabuty	Wojska Polskiego 2	budynek mieszkalny	
355.	Prabuty	Wojska Polskiego 2	budynek gospodarczy	
356.	Prabuty	Wojska Polskiego 9	budynek koszarowy	
357.	Prabuty	Wojska Polskiego 9	budynek koszarowy - techniczny	
358.	Prabuty	Wojska Polskiego 11	budynek koszarowy	
359.	Prabuty	Wojska Polskiego 12	budynek koszarowy	
360.	Prabuty	Wojska Polskiego 13	budynek koszarowy	
361.	Prabuty	Wojska Polskiego 14	budynek koszarowy	
362.	Prabuty	Wojska Polskiego 15	budynek koszarowy	
363.	Prabuty	Wojska Polskiego 16	budynek koszarowy	
364.	Prabuty	Wojska Polskiego 17	budynek koszarowy	
365.	Prabuty	Wojska Polskiego 18	budynek koszarowy	
366.	Prabuty	Wojska Polskiego 19	budynek koszarowy	
367.	Prabuty	Wojska Polskiego 20	budynek koszarowy	
368.	Prabuty	Wojska Polskiego 22	budynek mieszkalny	
369.	Prabuty	Plac Wolności 1	budynek mieszkalny	
370.	Prabuty	Plac Wolności 1	brama	
371.	Prabuty	Plac Wolności 2	budynek mieszkalny	
372.	Prabuty	Plac Wolności 2	budynek gospodarczy	
373.	Prabuty	Wołyńska 2	budynek mieszkalny	
374.	Prabuty	Wołyńska 3	budynek mieszkalny	
375.	Prabuty	Wołyńska 4	budynek mieszkalny	
376.	Prabuty	Wołyńska 5	budynek mieszkalny	
377.	Prabuty	Zamkowa 7	budynek mieszkalny	
378.	Prabuty	Zamkowa 9	budynek mieszkalny	
379.	Prabuty	Zamkowa 10	budynek mieszkalny	
380.	Prabuty	Zamkowa 13	budynek mieszkalny	
381.	Prabuty	Zamkowa 17	budynek mieszkalny	
382.	Prabuty	Zamkowa 19	budynek mieszkalny	
383.	Prabuty	Zamkowa 21	budynek mieszkalny	
384.	Prabuty	Zielna	cmentarz	
385.	Prabuty	Zielna 15/17	budynek mieszkalny	
386.	Prabuty	Zielna 17/19	brama wjazdowa	
387.	Prabuty	Zielna 19/21	budynek mieszkalny	
388.	Prabuty	Zielna 23-25	budynek mieszkalny	

Lp.	Miejscowość	Adres / ulica	Funkcja	Rejestr zabytków
389.	Prabuty	Żeromskiego 2	budynek mieszkalny	
390.	Prabuty	Żeromskiego 5	budynek mieszkalny	
391.	Prabuty	Żeromskiego 6	budynek mieszkalny	
392.	Prabuty	Żeromskiego 7	budynek mieszkalny	
393.	Prabuty	Żeromskiego 7	budynek gospodarczy	
394.	Prabuty	Żeromskiego 8	budynek mieszkalny	
395.	Prabuty	Żeromskiego 9	budynek mieszkalny	
396.	Prabuty	Żeromskiego 16	budynek mieszkalny	
397.	Prabuty	Żeromskiego 18	budynek mieszkalny	
398.	Prabuty	Żeromskiego 28	budynek gospodarczy	
399.	Prabuty	Żeromskiego 34	budynek mieszkalny	
400.	Prabuty	Żeromskiego 37	budynek mieszkalny	
401.	Prabuty	Wałowa	kanaly wodociągów miejskich	A-458 12.11.1967 r.
402.	Prabuty	Wiadukt	wiadukt kolejowy K3	
403.	Prabuty	Wiadukt	wiadukt kolejowy K4	
404.	Prabuty	Jakubowo	przepust wodny w Jakubowie	
405.	Prabuty	przedmieście północne	przepust wodny 1	
406.	Prabuty	na linii do Kwidzyna	przepust wodny 2	
407.	Prabuty	na linii do Kwidzyna	wiadukt K6	
408.	Prabuty	na linii do Kwidzyna	wiadukt kolejowy	
409.	Prabuty	na linii do Kwidzyna	wiadukty i mosty	
410.	Prabuty	na linii kolejowej Prabuty Jakubowo	wiadukty i mosty	

Źródło: Program opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022 (projekt)

Tabela 15. Wykaz Gminnej Ewidencji Zabytków – Obszar Wiejski Gminy

Lp.	Miejscowość	Nr adresowy	Funkcja	Rejestr zabytków
1.	Antonin	1 / 2	budynek mieszkalny	
2.	Antonin		park podworski	
3.	Gdakowo		kościół filialny p.w. św Anny	A-26 22.08.1950 r.
4.	Gdakowo		cmentarz przykościelny	
5.	Gdakowo	23	zlewnia mleka	
6.	Gdakowo	25	budynek mieszkalny	
7.	Gdakowo	b. nr	d. tuczarnia trzody	
8.	Gdakowo	64	budynek mieszkalny PKP 1	
9.	Gdakowo	b. nr	budynek dworca PKP 2	
10.	Gdakowo	b. nr	budynek dworca PKP	
11.	Gilwa	17	budynek mieszkalny	
12.	Gilwa	18	budynek mieszkalny	
13.	Gilwa	19	budynek mieszkalny	

Lp.	Miejscowość	Nr adresowy	Funkcja	Rejestr zabytków
14.	Gilwa	21	budynek mieszkalny	
15.	Gilwa	26	budynek mieszkalny	
16.	Gilwa	29	budynek mieszkalny	
17.	Gilwa		budynek techniczny (transformator)	
18.	Gonty	1	leśniczówka	
19.	Gonty	1	budynek gospodarczy przy leśniczówce	
20.	Gonty	2 /2 a	budynek mieszkalny	
21.	Gonty	6	budynek mieszkalny	
22.	Gonty	7	budynek mieszkalny	
23.	Gonty	12	budynek mieszkalny	
24.	Gonty	14	budynek mieszkalny	
25.	Gonty	17	budynek mieszkalno - gospodarczy	
26.	Gonty	18	budynek mieszkalny	
27.	Gonty	31	budynek mieszkalny	
28.	Gonty	32	budynek mieszkalny	
29.	Gonty	33	budynek mieszkalny	
30.	Gonty	33	budynek gospodarczy	
31.	Gonty	34	budynek mieszkalny	
32.	Gonty	34	budynek gospodarczy	
33.	Gonty	b.nr	budynek mieszkalny	
34.	Gonty	35	budynek mieszkalno - gospodarczy	
35.	Gonty	b. nr	mieszkalny, świetlica wiejska	
36.	Gonty		cmentarz ewangelicki	
37.	Gonty		kapliczka	
38.	Gonty Koleje	36	budynek mieszkalny	
39.	Gonty Koleje	36	budynek gospodarczy	
40.	Górowychy		kapliczka przydrożna	
41.	Górowychy		cmentarz ewangelicki	
42.	Górowychy Małe	1 - 3	budynek mieszkalny	
43.	Górowychy Małe	6 - 7	budynek mieszkalny	
44.	Górowychy Małe	8 - 9	budynek mieszkalny	
45.	Górowychy Małe		park podworski	
46.	Górowychy Małe		kapliczka przydrożna	
47.	Grażymowo		cmentarz ewangelicki	
48.	Grażymowo		pozostałości założenia dworskiego - park	
49.	Jakubowo	4	budynek mieszkalny	
50.	Jakubowo	4	budynek gospodarczy - obora 1	
51.	Jakubowo	4	budynek gospodarczy - obora 2	
52.	Jakubowo	7	budynek mieszkalny	
53.	Jakubowo	7	budynek inwentarski 1	
54.	Jakubowo	7	budynek inwentarski 2	
55.	Jakubowo	7	stodoła	
56.	Jakubowo	16	budynek mieszkalny	
57.	Jakubowo	25	budynek mieszkalny	

Lp.	Miejscowość	Nr adresowy	Funkcja	Rejestr zabytków
58.	Jakubowo	25	budynek inwentarski 1	
59.	Jakubowo	25	budynek inwentarski 2	
60.	Julianowo		zespół parkowy	
61.	Julianowo	1	budynek mieszkalny	
62.	Julianowo	12	budynek mieszkalny	
63.	Julianowo	13	budynek mieszkalny	
64.	Julianowo	16	budynek mieszkalny	
65.	Julianowo	35	budynek mieszkalny	
66.	Julianowo		budynek stacji pomp	
67.	Kałdowo		cmentarz ewangelicki	
68.	Kałdowo	b. nr	budynek dworu	
69.	Kałdowo		oficyna dworu	
70.	Kałdowo		budynek mieszkalny robotników folwarcznych	
71.	Kałdowo		obora (ob. tartak)	
72.	Kałdowo		budynek inwentarski kolonii robotników folwarcznych	
73.	Kamienna	3	budynek mieszkalno - gospodarczy	
74.	Kamienna		park podworski	
75.	Kleczewo	2	budynek mieszkalny	
76.	Kleczewo	3	budynek mieszkalny	
77.	Kleczewo	4 / 2	budynek mieszkalny	
78.	Kleczewo	5 / 4	budynek mieszkalny	
79.	Kleczewo	6/1, 6/2	budynek mieszkalny	
80.	Kleczewo		park podworski	
81.	Kołodzieje	22	szkoła	
82.	Kołodzieje	22	budynek gospodarczy	
83.	Kołodzieje	31	budynek mieszkalny	
84.	Kołodzieje	b. nr	mieszkalno-handlowy	
85.	Kołodzieje		cmentarz ewangelicki (1)	
86.	Kołodzieje		cmentarz ewangelicki (2)	
87.	Kowale		park przydworski	
88.	Kowale	6	budynek gospodarczy	
89.	Laskowice	5	budynek mieszkalny	
90.	Laskowice	9	budynek mieszkalny	
91.	Laskowice	12	budynek mieszkalny	
92.	Laskowice	16	budynek mieszkalny	
93.	Laskowice	17	budynek mieszkalny	
94.	Laskowice	21	budynek mieszkalny	
95.	Laskowice	46	budynek mieszkalno - szkolny	
96.	Obrzynowo		kościół p.w. Matki Boskiej Anielskiej	A-24 11.08.1950 r.
97.	Obrzynowo	4	budynek mieszkalny (pierwotnie gospodarczy)	
98.	Obrzynowo	5	budynek mieszkalny	

Lp.	Miejscowość	Nr adresowy	Funkcja	Rejestr zabytków
99.	Obrzynowo	7	budynek mieszkalny	
100.	Obrzynowo	8	zadrzewienie przydomowe	
101.	Obrzynowo	8	stodoła z oborą	
102.	Obrzynowo	9	budynek mieszkalny	
103.	Obrzynowo	10	budynek mieszkalny	
104.	Obrzynowo	12	obecnie zlewnia mleka dawna mleczarnia	
105.	Obrzynowo	13	budynek mieszkalny	A-459 17.11.1967 r.
106.	Obrzynowo	15	budynek mieszkalny	
107.	Obrzynowo	15	budynek gospodarczy	
108.	Obrzynowo	16	budynek mieszkalny	A-460 17.11.1967 r.
109.	Obrzynowo	16	budynek inwentarsko-magazynowy	
110.	Obrzynowo	17	budynek mieszkalny	
111.	Obrzynowo	17	budynek inwentarsko-magazynowy 1	
112.	Obrzynowo	17	budynek inwentarski	
113.	Obrzynowo	23	budynek mieszkalny	
114.	Obrzynowo	24	budynek mieszkalny	
115.	Obrzynowo	25	budynek mieszkalny	
116.	Obrzynowo	29	budynek mieszkalny	
117.	Obrzynowo	29	budynek gospodarczy	
118.	Obrzynowo	30	budynek mieszkalny	
119.	Obrzynowo	32	budynek mieszkalny	
120.	Obrzynowo	32	budynek inwentarsko-magazynowy	
121.	Obrzynowo	33	budynek mieszkalny	
122.	Obrzynowo	33	budynek inwentarsko-magazynowy	
123.	Obrzynowo	34	budynek mieszkalno - gospodarczy (ob. PUB)	
124.	Obrzynowo	36	budynek mieszkalny	
125.	Obrzynowo	38	remiza strażacka	
126.	Obrzynowo	50	budynek mieszkalny	
127.	Obrzynowo	55	budynek mieszkalny	
128.	Obrzynowo	55	budynek inwentarski 1	
129.	Obrzynowo	56	budynek mieszkalny	
130.	Obrzynowo	57	budynek mieszkalny	
131.	Obrzynowo	61	budynek mieszkalny	
132.	Obrzynowo	62	budynek inwentarski 1	
133.	Obrzynowo	62	budynek inwentarski 2	
134.	Obrzynowo	62	zadrzewienie przydomowe	
135.	Obrzynowo	63	budynek mieszkalny	
136.	Obrzynowo	obok 64	zadrzewienie przydomowe	
137.	Obrzynowo	66	budynek mieszkalny	
138.	Obrzynowo	66	budynek inwentarski 1	
139.	Obrzynowo	66	budynek inwentarski 2	
140.	Obrzynowo	67	budynek mieszkalny	

Lp.	Miejscowość	Nr adresowy	Funkcja	Rejestr zabytków
141.	Obrzynowo	67	budynek inwentarski	
142.	Obrzynowo	68	budynek mieszkalny	
143.	Obrzynowo	69	budynek mieszkalny	
144.	Obrzynowo	70	budynek inwentarski	
145.	Obrzynowo	72	budynek mieszkalny	
146.	Obrzynowo	72	budynek inwentarski	
147.	Obrzynowo	72	stodoła	
148.	Obrzynowo	76	budynek mieszkalny	
149.	Obrzynowo	76	budynek inwentarski	
150.	Obrzynowo	76	aleja dojazdowa	
151.	Obrzynowo	78	budynek mieszkalny	
152.	Obrzynowo	79	budynek mieszkalny	
153.	Obrzynowo	79	budynek inwentarski	
154.	Obrzynowo	79	stodoła	
155.	Obrzynowo	80	budynek mieszkalny	
156.	Obrzynowo	81	budynek mieszkalny	
157.	Obrzynowo	82	budynek mieszkalny	
158.	Obrzynowo	82	budynek inwentarski	
159.	Obrzynowo	82	furta na teren gospodarstwa	
160.	Obrzynowo	83	budynek mieszkalny	
161.	Obrzynowo	83	budynek inwentarski	
162.	Obrzynowo	85	budynek mieszkalny	
163.	Obrzynowo	88	budynek mieszkalny	
164.	Obrzynowo	89	budynek mieszkalny	
165.	Obrzynowo	90	budynek mieszkalny	
166.	Obrzynowo	91	budynek mieszkalny	
167.	Obrzynowo	95	budynek mieszkalny	
168.	Obrzynowo	95	budynek inwentarski	
169.	Obrzynowo	95	ogrodzenie murowane	
170.	Obrzynowo	99	budynek mieszkalny	
171.	Obrzynowo	99	budynek inwentarski 1	
172.	Obrzynowo	99	budynek inwentarski 2	
173.	Obrzynowo	101	budynek mieszkalny	
174.	Obrzynowo	101	budynek inwentarski 1	
175.	Obrzynowo	101	budynek inwentarski 2	
176.	Obrzynowo	103	budynek mieszkalny	
177.	Obrzynowo	103	budynek inwentarski 1	
178.	Obrzynowo	103	budynek inwentarski 2	
179.	Obrzynowo	103	stodoła	
180.	Obrzynowo	104	budynek mieszkalny	
181.	Obrzynowo	104	budynek inwentarski	
182.	Obrzynowo	104	zadrzewienie przydomowe	
183.	Obrzynowo	105	budynek mieszkalny	
184.	Obrzynowo	105	budynek inwentarski	

Lp.	Miejscowość	Nr adresowy	Funkcja	Rejestr zabytków
185.	Obrzynowo	106	budynek mieszkalny	
186.	Obrzynowo	106	budynek inwentarski	
187.	Obrzynowo	110	budynek mieszkalny	
188.	Obrzynowo	111	budynek mieszkalny	
189.	Obrzynowo	111	bramka ogrodzenia	
190.	Obrzynowo	113	budynek mieszkalny	
191.	Obrzynowo	113	budynek inwentarski 1	
192.	Obrzynowo	113	budynek inwentarski 2	
193.	Obrzynowo	114	budynek mieszkalny	
194.	Obrzynowo	117	budynek mieszkalny	
195.	Obrzynowo	117	budynek inwentarski 1	
196.	Obrzynowo	117	budynek inwentarski 2	
197.	Obrzynowo	119	budynek mieszkalny	
198.	Obrzynowo	121	budynek mieszkalny	
199.	Obrzynowo	121	budynek inwentarski 1	
200.	Obrzynowo	121	budynek inwentarski 2	
201.	Obrzynowo	121	park przydomowy	
202.	Obrzynowo	121	aleja brzoźowa	
203.	Obrzynowo		cmentarz	
204.	Obrzynowo		Wiadukt 1	
205.	Obrzynowo		Wiadukt 2	
206.	Obrzynowo		Wiadukt 3	
207.	Obrzynowo		Wiadukt 4	
208.	Obrzynowo		Wiadukt 5	
209.	Obrzynowo		Wiadukt 6	
210.	Obrzynowo		siedlisko na pd wsi- kasztanowiec	
211.	Obrzynowo		droga między wioskami-jesiony	
212.	Orkusze	b. nr	dwór	A-1665 15.06.1998 r.
213.	Orkusze	b. nr	zespół parkowy	
214.	Pachutki		cmentarz ewangelicki	
215.	Pachutki	b. nr	zespół parkowy	
216.	Pachutki		zadrzewienie przydrożne - droga do Jakubowa	
217.	Pachutki	3	dawny czworak	
218.	Pachutki	4	dawny czworak	
219.	Pałatyki	b. nr	pozostałości dworu	
220.	Pałatyki	b. nr	pozostałości parku	
221.	Pilichowo	5	budynek mieszkalny	
222.	Raniewo (Górki)	zespół dworski 1	dwór nr 1	
223.	Raniewo (Górki)	zespół dworski 1	budynek gospodarczy	
224.	Raniewo (Górki)	zespół dworski 1	park dworski	
225.	Raniewo	zespół dworski 2	dwór nr 2	
226.	Raniewo	zespół dworski 2	budynek gospodarczy nr 1	

Lp.	Miejscowość	Nr adresowy	Funkcja	Rejestr zabytków
227.	Raniewo	zespół dworski 2	budynek gospodarczy nr 2	
228.	Raniewo	zespół dworski 2	dawna kuźnia	
229.	Raniewo	zespół dworski 2	park dworski	
230.	Raniewo	2	budynek mieszkalny	
231.	Raniewo	2	budynek gospodarczy	
232.	Raniewo	6	budynek mieszkalny	
233.	Raniewo	7	budynek mieszkalny	
234.	Raniewo	19	budynek mieszkalny	
235.	Raniewo	21	budynek mieszkalny	
236.	Raniewo	19/21	budynek gospodarczy	
237.	Raniewo	4	dawna szkoła	
238.	Rodowo		kościół parafialny pw. Św. Stanisława Kostki	A-463 19.11.1967 r.
239.	Rodowo		zadrzewienie cmentarza przykościelnego	A-463 19.11.1967 r.
240.	Rodowo		mur cmentarny	A-463 19.11.1967 r.
241.	Rodowo	1	mleczarnia	
242.	Rodowo	2	budynek mieszkalny	
243.	Rodowo	3	budynek mieszkalny	
244.	Rodowo	4	budynek mieszkalny	
245.	Rodowo	7	budynek mieszkalny	
246.	Rodowo	12	budynek mieszkalny	
247.	Rodowo	12	budynek gospodarczy	
248.	Rodowo	12	kuźnia	
249.	Rodowo	13	budynek mieszkalny	
250.	Rodowo	21	budynek mieszkalny	
251.	Rodowo	30	budynek mieszkalny	
252.	Rodowo	30	budynek gospodarczy	
253.	Rodowo		cmentarz ewangelicki	
254.	Rodowo Małe	1	budynek mieszkalno - gospodarczy	
255.	Rodowo Małe	3/4	budynek mieszkalny	
256.	Rodowo Małe	4	budynek gospodarczy	
257.	Rodowo Małe	6-6A	budynek mieszkalny	
258.	Rodowo Małe	6-6A	budynek gospodarczy	
259.	Rodowo Małe	7-7A	budynek mieszkalny	
260.	Rodowo Małe	8	budynek mieszkalny	
261.	Rodowo Małe	8	budynek gospodarczy	
262.	Rodowo Małe	8	stodoła	
263.	Stańkowo	5	dwór	
264.	Stańkowo	5	park	
265.	Stańkowo	38	budynek mieszkalny	
266.	Stańkowo	40	budynek mieszkalno - gospodarczy	
267.	Stańkowo	42	stodoła połączona z oborą	

Lp.	Miejscowość	Nr adresowy	Funkcja	Rejestr zabytków
268.	Stańkowo	45	budynek mieszkalny	
269.	Stańkowo	51	budynek mieszkalny	
270.	Stańkowo	51	budynek inwentarsko-magazynowy 1	
271.	Stańkowo	51	budynek inwentarsko-magazynowy 2	
272.	Stańkowo	51	sad (rajska jabłoń)	
273.	Stańkowo	54	budynek mieszkalny	
274.	Stańkowo	54	budynek gospodarczy	
275.	Stańkowo		zespół zieleni na skraju lasu - starodrzew	
276.	Stańkowo		cmentarz ewangelicki	
277.	Stańkowo		zespół zieleni -dęby na drodze do Nipkowic	
278.	Stańkowo		dęby - na drodze do Pałatyk	
279.	Stańkowo - Grażymowo		dęby na d. drodze	
280.	Stary Kamień	b. nr	zespół folwarczny - budynek mieszkalny	
281.	Stary Kamień	b. nr	zespół folwarczny - ogrodzenie	
282.	Stary Kamień	b. nr	zespół folwarczny - budynek warsztatowy	
283.	Stary Kamień	b. nr	zespół folwarczny - budynek inwentarski 1 (obora)	
284.	Stary Kamień	b. nr	zespół folwarczny - budynek inwentarski 2 (obora)	
285.	Stary Kamień	b. nr	zespół folwarczny - spichlerz	
286.	Stary Kamień	b. nr	zespół folwarczny - stodoła 1	
287.	Stary Kamień	b. nr	zespół folwarczny - stodoła 2	
288.	Stary Kamień	b. nr	zespół folwarczny - budynek mieszkalny	
289.	Stary Kamień	b. nr	zespół folwarczny - budynek mieszkalny (czworak)	
290.	Stary Kamień	b. nr	zielen na terenie folwarku - dęby	
291.	Stary Kamień	b. nr	zielen na zachód od folwarku - dąb, modrzew	
292.	Stary Kamień		budynek gospodarczy przy czworakach	
293.	Sypanica	5	budynek mieszkalny	
294.	Sypanica	5	budynek gospodarczy	
295.	Sypanica		cmentarz ewangelicki	
296.	Sypanica	9	szkoła podstawowa	
297.	Sypanica	10	budynek mieszkalny	
298.	Sypanica	11	budynek mieszkalno - gospodarczy	
299.	Sypanica	17	budynek mieszkalny	
300.	Sypanica	17	budynek gospodarczy	
301.	Sypanica	22	budynek gospodarczy	
302.	Sypanica	23	budynek mieszkalno - gospodarczy	
303.	Sypanica	24	budynek mieszkalny	
304.	Sypanica	25	budynek mieszkalny	
305.	Sypanica	26	budynek mieszkalny	
306.	Sypanica	27/29	budynek mieszkalny	
307.	Sypanica	34	budynek mieszkalny	

Lp.	Miejscowość	Nr adresowy	Funkcja	Rejestr zabytków
308.	Sypanica	35	budynek mieszkalno - gospodarczy	
309.	Sypanica	37	budynek mieszkalno - gospodarczy	
310.	Szramowo	4-4a	budynek mieszkalny	
311.	Szramowo	5	budynek mieszkalno - gospodarczy	
312.	Szramowo	6/6a	budynek mieszkalny	
313.	Szramowo	7	dwór	
314.	Szramowo	7	park dworski	
315.	Szramowo	7	budynek gospodarczy	
316.	Szramowo	b. nr	budynek gospodarczy "a"	
317.	Szramowo	b. nr	budynek gospodarczy "b"	
318.	Szramowo		cmentarz ewangelicki	
319.	Trumiejki		kościół parafialny p.w. Przenajświętszej Trójcy	A-461 19.11.1967 r.
320.	Trumiejki		cmentarz przykościelny	A-461 19.11.1967 r.
321.	Trumiejki		cmentarz ewangelicki	
322.	Trumiejki		park podworski	
323.	Trumiejki	4	budynek mieszkalny	
324.	Trumiejki	24	budynek mieszkalny	
325.	Trumiejki	31	budynek mieszkalny	
326.	Trumiejki	34	budynek mieszkalny	
327.	Trumiejki	35	budynek mieszkalny	
328.	Trumiejki	36	budynek mieszkalny	
329.	Trumiejki	37/38	budynek mieszkalny	
330.	Trumiejki	39	budynek mieszkalny	
331.	Trumiejki	41	budynek mieszkalny	
332.	Trumiejki	51	budynek mieszkalny	
333.	Trumiejki	b. nr	zadrzewienie przydomowe w centrum wsi lub fragm. parku dworskiego	
334.	Trumiejki	58	budynek mieszkalny	

Źródło: Program opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022 (projekt)

4.7. ZABYTKI O NAJWYŻSZYM ZNACZENIU DLA GMINY⁴

Gdakowo, kościół filialny p.w. Św. Anny zbudowany w latach 1753-1771 w stylu barokowym, według projektu Gottlieba Haselbrachera, sporządzonego na podstawie koncepcji pruskiego królewskiego mistrza budowlanego Garlinega. Wzniesiony na palnie prostokąta, z kwadratową

⁴ Program opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022 (projekt)

w rzucie wieżę, dostawioną do zachodniej elewacji, murowany, otynkowany, przekryty czterospadowym dachem, wieża kryta blaszanym hełmem.

Obrzynowo 16, podcień - pozostałość domu podcieniowego: podcień drewniany ok. 1820 r. – zachowane relikty w stanie katastrofalnym.

Obrzynowo, kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Anielskiej zbudowany w XIV w., według źródeł zburzony w 1414 r. Odbudowany i przebudowany w XVI/XVIII w., wieża z 1737 r., zwieńczenie wieży z 1911 r. Wzniesiony na planie prostokąta, bez wydzielonego zewnętrznie prezbiterium, orientowany, murowany z cegły, na fundamentach z kamienia polnego, otynkowany, ściany w narożach ujęte szkarpami, od zachodu z korpusu wyrasta kwadratowa wieża. Korpus nawowy przekryty dachem dwuspadowym (dachówka esówka), wieża kopulastym hełmem (dachówka karpiówka). Elewacja wschodnia zwieńczona trójkątnym szczytem, rozczłonkowanym blendami, zwieńczony sterczynami. W elewacji zachodniej uskokowy portal, zwieńczony łukiem ostrym.

Orkusz, dwór wzniesiony w 1910 r., w stylu neobaroku. Zbudowany na planie prostokąta, dwukondygnacyjny z dachem mansardowym. Zbudowany na stronnej skarpie, co spowodowało, że w elewacji frontowej ma dwie kondygnacje, a w elewacji tylnej jedną. W dolnej kondygnacji mansardy lukarny kryte dachami jednospadowymi, w górnej – wole oczy. W elewacji tylnej dwuosiowa lukarna, przekryta trójspadowym dachem. W elewacji frontowej schody prowadzące do wejścia głównego na drugiej kondygnacji. Na osi wsparty na filarach balkon, a nad nim facjata zwieńczona trójkątnym szczytem. Zabudowa gospodarcza majątku (z wyjątkiem jednego budynku) wraz z parkiem uległa zniszczeniu pod koniec drugiej wojny światowej.

Prabuty, ul. Miła 2 dom usytuowany w obrębie założenia zamkowego, wzniesiony w 1 poł. XIX w., wzniesiony na dawnych murach zamkowych. Murowany z cegły, tylny, pokryty holenderką. Założony na planie prostokąta, z dachem dwuspadowym. Elewacje pozbawione detalu architektonicznego.

Prabuty, ul. Polna 2, dom – murowany, otynkowany, jednokondygnacyjny, na planie prostokąta, przekryty dwuspadowym dachem, krytym dachówką esówką. Okna zwieńczone łukiem pełnym, pod okapem ozdobny gzyms ceglany.

Prabuty, ul. Wałowa, wodociągi miejskie – zbudowane dzięki dotacji udzielonej przez króla Fryderyka Wilhelma w 1722 r., służyć miały do gaszenia pożarów. Na głębokości 3,5 m pod rynkiem Starego Miasta metodą odkrywkową zostały wykonane korytarze oraz zbiorniki na wodę, które obecnie należą do nielicznych zabytków pruskiej sztuki inżynierskiej na tym obszarze. System korytarzy ma kształt zbliżony do odwróconej litery F. Ściany kanałów wykonane są z czerwonej, pruskiej cegły, mają grubość od 70 do 80 cm i są przesklepione kolebkowo. Wysokość kanałów wynosi od 200 do 230 cm, a szerokość od 120 do 130 cm. Długość korytarza głównego wynosi 120 m, a odnogi wschodniej i zachodniej odpowiednio 45 i 42 m. Każda odnoga zaczyna się i kończy zbiornikiem o średnicy około 4m, który można obejrzeć przez specjalne otwory. Po wybudowaniu wodociągów na szczycie każdego zbiornika znajdowały się studnie, zastąpione w XIX w. pompami. Wejście do wodociągów znajduje się we wschodnich fundamentach dawnych murów miejskich przy ulicy Reja.

Prabuty, ul. Warszawska 12, kościół parafialny p.w. Św. Andrzeja zbudowany w latach 1876-1878 dla istniejącej tu od 1870 r. parafii katolickiej. Wieżę dobudowano w 1903 r. Wcześniej kościół nosił wezwanie św. Wojciecha, a także Najświętszego Serca Pana Jezusa. Świątynię wzniesiono w stylu neogotyckim, z cegły licówki, na rzucie prostokąta, z trójbocznie zakończonym prezbiterium, do którego od północy i południa przylegają dwie zakrystie. W elewacji północnej wejście boczne w postaci pozornego ryzalitu z ozdobnym trójkątnym szczytem. Elewacje korpusu i prezbiterium opasane przed dwuuskokowe szkarpy. W szczycie wschodnim sygnaturka. W szczycie zachodnim sterczyny zwieńczone ostrosłupowymi daszkami. Korpus nawowy kryty dachem dwuspadowym, prezbiterium i zakrystie kryte osobnymi dachami wielospadowymi, wieża nakryta spiczastym hełmem.

Prabuty, Pl. Katedralny, kościół filialny p.w. Św. Wojciecha (konkatedra) – zbudowany w latach 1310-1330. Do 1525 r. w rękach katolików, do 1945 r. – ewangelików, od 1982 r. ponownie służy katolikom. Zniszczony w czasie wojny polsko-krzyżackiej, następnie odbudowany. W 1688 r. pożar zniszczył wyremontowany w 1619 r. dach. W 1842 r. dokonano gruntownej przebudowy przedsionka, nadając mu neogotycki wygląd. W czasie II wojny światowej świątynia uległa poważnym zniszczeniom, odbudowana została dopiero w latach 80-tych XX w. Pod względem formy nawiązuje do katedry kwidzyńskiej. Świątynia halowa z trójbocznym prezbiterium, z dostawioną do niego od północy masywną wieżą. Przekryty dachem dwuspadowym, trójbocznie zakończonym nad prezbiterium, wieża kryta dachem namiotowym. Korpus i prezbiterium oszkarpowane, od północy otynkowana wczesnobarokowa kaplica. Wnętrze salowe kryte stropem drewnianym. Na szczycie zachodnim prezbiterium pozostałości okulusowej dekoracji ściany charakterystycznej dla początków XIV w. Maswerki z XIX-wiecznymi witrażami w oknach.

Prabuty, układ urbanistyczny Starego Miasta Prabuty – miasto powstało na miejscu zniszczonego przez Krzyżaków w 1236 r., pruskiego obronnego grodu *Resin*. Jako pierwszy pojawił się zamek, którego budowę rozpoczął w latach 1267 - 1277 biskup Albert. Przy zamku powstała osada, która prawdopodobnie między 1305 a 1321 r. otrzymała prawa miejskie, ich odnowienie nastąpiło w 1330 r. przez biskupa Bertolda. Pierwszym znanym burmistrzem miasta był Nikolaus Garter. Miasto miało 83 łany, w tym 10 wolnych miejskich i 6 kościelnych, założone zostało wokół kwadratowego rynku, pośrodku którego już w 1330 r. stał ratusz, wielokrotnie przebudowywany i rozebrany po pożarze w 1868 r. Przy ulicach w układzie szachownicowym wznosiła się zwarta drewniana i ryglowa zabudowa, otoczona murami z trzema bramami: Szpitalną, Wysoką i Królewską i furtą od zachodu. W wyniku wojen z XV i XVI wieku mury miejskie zostały uszkodzone, groziły zawaleniem i od XVIII wieku były stopniowo rozbierane. Z dawnej zabudowy Starego Miasta pozostała jedynie pierzeja południowa Rynku - kamienice zostały przebudowane, ul. Barczewskiego - zabudowa pochodzi z pocz. XX w., zabudowa gospodarcza i magazynowa przy ul. Wałowej z przełomu XIX i XX w., pojedyncze budynki przy ul. Miłej, Kopernika i Długiej z przełomu XIX i XX w. Zachował się układ przestrzenny – przebieg ulic i placów oraz zarys murów obronnych z relikami zamku.

Prabuty, ul. Zamkowa, relikty zamku biskupiego. Zamek zbudowany w latach 1276-1345 przez biskupów pomezzańskich na wyniesieniu pomiędzy jeziorami jako rezydencja biskupia. W czasie

wojen polsko-krzyżackich kilkakrotnie niszczone przez wojska polskie, później odbudowywany i przebudowywany. Okres świetności zamku przypada na wiek XVI i XVII, rozwijało się u życie kulturalne i naukowe. W 1668 r. pożar zniszczył go niemal całkowicie. Nie został ponownie odbudowany, jedno ze skrzydeł rozebrano, a pozostałe po przebudowie przeznaczono na koszary, szpital i magazyny wojskowe. Kolejny pożar w 1787 r. spowodował dalsze zniszczenia, odbudowano jedynie część budynków – nadal użytkowanych przez wojsko. W dalszych latach zamek był stopniowo rozbierany, a drugiej wojnie światowej pozostały tylko ruiny. Pierwotnie wzniesiony na planie trapezu, z trzema skrzydłami mieszkalnymi (pd., pn. i zach.) zgrupowanymi wokół dziedzińca i murem obronnym od wschodniej strony, w którym znajdowała się brama wjazdowa oraz z dwie wieże. Od strony wschodniej zamku biegła fosa. Zamek posiadał dwa rzędy murów obronnych, w tym zewnętrzny połączony z murami miejskimi. Trójkondygnacyjne budynki mieszkalne skrzydeł północnego i zachodniego były podpiwniczone.

Prabuty, ul. Zamkowa, kościół ewangelicko-augsburski tzw. polski wzniesiony jako kaplica pw. Najświętszej Marii Panny przez biskupa Jana I Mnicha w latach 1378-1402. Położony w południowo-zachodniej części miasta, poza linią dawnych murów obronnych, połączony jest z murem miejskim ceglany murem wspartym na łuku pełnym, biegnącym ponad dawną fosą. W XVI w. został przebudowany. Wzniesiony na planie prostokąta, z niewielkim prostokątnym w rzucie prezbiterium od wschodu. Od zachodu wieża w formie ośmiobocznej baszty zwieńczona ozdobnym krenelażem i ostrosłupowym hełmem. Korpus kryty dachem dwuspadowym, prezbiterium kryte dachem trójpołaciowym. Dachy kryte dachówką mnich-mniszka. Szczyty wschodni i zachodni ażurowe (okulusy), bogato zdobione, biforiami, blendami i sterczynami. Wnętrze kościoła kryje drewniany polichromowany strop barokowy z połowy lat 20-tych XVIII w. Obecnie mieści się tu Izba Pamiątek.

Prabuty, zespół murów miejskich z Bramą Kwidzyńską (Szpitalną) – mury miejskie otaczały całe średniowieczne miasto Prabuty, w murach były trzy bramy: od południa Kwidzyńska (Szpitalna), od północy Wysoka (rozebrana w 1841 r.) i Królewiecka (rozebrana przed 1745 r.), od zachodu przez prowadziła do miasta furta zwana Bramą Garncarską. W wyniku wojen, które toczyły się w XV i XVI w. mury miejskie zostały uszkodzone i od XVIII w. były stopniowo rozbierane. Zachowały się fragmenty wraz z bramą Kwidzyńską, która użytkowana była jako skład prochu i areszt, była też od 1908 r. wieżą wodociągową, która do początku lat 60-tych XX w. miała miedzianą kopułę.

Rodowo, kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Kostki wraz z cmentarzem przykościelnym – zbudowany w 1754 r., z wieżą z 1859 r., orientowany, wzniesiony w stylu barokowym, jednonawowy, salowy, zbudowany na planie prostokąta z łukowato zakończonym prezbiterium, kryty dachem dwuspadowym, przechodzącym nad prezbiterium w trójspadowy. Wieża kryta ostrosłupowym hełmem. Od północy do prezbiterium przylega zakrystia, od południa do korpusu nawowego – kruchta, zwieńczona ozdobnym szczytem o miękkim łukowo-wolutowym wykroju. Dach korpusu i hełm wieży kryte blachą. Cmentarz powstał najprawdopodobniej już przy pierwszym kościele, który wzniesiony został w 1 poł. XIV w.

Trumiejki, kościół parafialny p.w. Trójcy Przenajświętszej wraz z cmentarzem przykościelnym – kościół wzniesiony w latach 1745-1748 w stylu barokowym, pod nadzorem mistrza budowlanego Haselbachera. Świątynia typu salowego, murowana z cegły licówki, na kamiennym fundamencie,

na rzucie prostokąta, z prostokątnym w rzucie prezbiterium od wschodu i kwadratową w rzucie wieżą od zachodu, korpus kryty dachem trójspadowym, prezbiterium – dwuspadowym, wieża - dachem namiotowym. Dachy kryte dachówką mniczka. Okna zwieńczone łukami koszowymi. Elewacje pozbawione dekoracji. Cmentarz powstał najprawdopodobniej już przy pierwszym kościele, który wzniesiony został w 1 poł. XIV w.

4.8. NIERUCHOME ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE⁵

Na terenie gminy Prabuty znajdują się cenne poznawczo zabytki archeologiczne będące ważnym świadectwem rozwoju osadnictwa na terenach ziemi prabuckiej.

Jednym z ważniejszych jest grodzisko wyżynne położone na półwyspie jeziora Grażymowskiego w okolicach wsi Kołodzieje. W latach 60-tych XX w. określane było jako grodzisko pruskie z okresu wczesnego średniowiecza. Prace archeologiczne przeprowadzone w latach 1995-1997 przez Instytut Archeologii i Etnologii UMK w Toruniu wykazały jego związki z osadnictwem słowiańskim z okresu VIII-X/XI w.

Pozostałe stanowiska archeologiczne ujawnione podczas badań terenowych prowadzonych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski obrazują osadnictwo na tym terenie, które pojawiło się w okresie neolitu około 4 lub 6 tys. lat p.n.e. Z tego okresu pochodzą odnalezione w Prabutach i Gontach kamienne toporki, w Trumiejkach - kamienne dłuta, w Kołodziejach - rdzenie krzemienne. Bardziej zdecydowana penetracja tych terenów, szczególnie nad rzeką Liwą i w okolicach Laskowic, nastąpiła pomiędzy 600 a 200 r. p.n.e. Do osadnictwa wybierano wówczas piaszczyste tereny z łatwym dostępem do wody.

Obraz osadnictwa uzupełniają pozostałości pochówków tj. kurhan w Szramowie o nieokreślonej chronologii czy cmentarzysko z Obrzynowa z wczesnej epoki żelaza.

W 2018 roku przeprowadzone zostały badania archeologiczne na terenie stanowiska archeologicznego Stańkowo nr 1, AZP 24-49/18, przez pracowników i studentów Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Badania przeprowadzone z użyciem georadaru i magnetometru oraz poprzez metodę wykopaliskową.

Jednym z ważniejszych zabytków archeologicznych jest samo miasto Prabuty wraz z Kwidzińskim Przedmieściem z pozostałościami średniowiecznej i nowożytnej zabudowy, murami obronnymi oraz relikami zamku biskupiego.

Tabela 16. Wykaz stanowisk archeologicznych w Gminnej Ewidencji Zabytków

L.p.	Miejscowość	Nr stan.	Rodzaj stanowiska	Chronologia	Nr ob. AZP, nr st.	Rejestr zabytków
1.	Kołodzieje	1	grodzisko wyżynne	wczesne średniowiecze	25-49; 21	nr w rej. zab. C-45, decyzja z dnia 22.11.1960 r.
2.	Kołodzieje	2	ślady osadnictwa	okres nowożytny	25-49; 15	

⁵ Program opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022 (projekt)

L.p.	Miejscowość	Nr stan.	Rodzaj stanowiska	Chronologia	Nr ob. AZP, nr st.	Rejestr zabytków
3.	Kołodzieje	3	znalezisko luźne	okres nowożytny	25-49; 16	
4.	Kołodzieje	4	osada otwarta, ślad osadnictwa	późne średniowiecze, okres nowożytny	25-49; 17	
5.	Kołodzieje	5	znalezisko luźne, osada otwarta, znalezisko luźne	neolit/epoka brązu, wczesne średniowiecze, okres nowożytny	25-49; 5	
6.	Kołodzieje	6	ślad osadnictwa	okres nowożytny	25-49; 14	
7.	Kołodzieje	7	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	25-49; 24	
8.	Kołodzieje	8	ślad osadnictwa, osada	Hallsztatt D/okres lateński, wczesne średniowiecze	25-49; 25	
9.	Kołodzieje	9	ślad osadnictwa, osada	Hallsztatt D/okres lateński, wczesne średniowiecze	25-49; 26	
10.	Kołodzieje	10	ślad osadnictwa, punkt osadniczy, ślady osadnictwa	okres wpływów rzymskich (?), wczesne średniowiecze, okres nowożytny	22-49; 29	
11.	Kołodzieje	11	ślad osadnictwa	okres nowożytny	22-49; 32	
12.	Kołodzieje	12	ślad osadnictwa	pradzieje	25-49; 22	
13.	Kołodzieje	13	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	pradzieje, Hallsztatt D/okres lateński, późne średniowiecze	25-49; 23	
14.	Kołodzieje	14	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	neolit, Hallstatt D/okres lateński, późne średniowiecze	25-49; 27	
15.	Kołodzieje	15	ślad osadnictwa, punkt osadniczy, osada	neolit, Hallsztatt D/okres lateński, późne średniowiecze	25-49; 28	
16.	Kołodzieje	16	ślad osadnictwa, osada	okres wpływów rzymskich późne średniowiecze	25-49; 30	
17.	Pólko	1	znalezisko luźne	późne średniowiecze	25-49; 9	
18.	Sypanica	1	osada	średniowiecze	23-49; 2	
19.	Szramowo	1	osada	średniowiecze	24-48; 5	
20.	Szramowo	2	osada	średniowiecze	24-48; 6	
21.	Szramowo	3	ślad osadnictwa, osada	wczesne średniowiecze, średniowiecze	24-48; 7	
22.	Szramowo	4	cmentarzysko kurhanowe?	epoka nieokreślona	24-48; 8	
23.	Gilwa	1	znalezisko luźne, ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza, średniowiecze	25-49; 18	
24.	Raniewo	1	ślad osadnictwa	średniowiecze	24-49; 6	
25.	Pachutki	1	osada	średniowiecze, nowożytność	23-50; 14	
26.	Pachutki	2	osada	wczesna epoka żelaza, okres wpływów rzymskich - kultura wielbarska, nowożytność	23-50; 13	
27.	Laskowice	1	osada	Hallstatt C-D	24-48; 10	
28.	Laskowice	2	osada	wczesna epoka żelaza	24-48; 11	

L.p.	Miejscowość	Nr stan.	Rodzaj stanowiska	Chronologia	Nr ob. AZP, nr st.	Rejestr zabytków
29.	Laskowice	3	osada	średniowiecze	24-48; 12	
30.	Laskowice	4	osada	wczesna epoka żelaza	24-48; 13	
31.	Obrzynowo	1	ślad osadnictwa	mezolit/neolit	24-49; 1	
32.	Obrzynowo	2	ślad osadnictwa	mezolit/neolit	24-49; 13	
33.	Obrzynowo	3	cmentarzysko (?)	wczesna epoka żelaza	24-49; 14	
34.	Obrzynowo	4	ślad osadnictwa	średniowiecze, okres nowożytny	24-49; 15	
35.	Gdakowo	1	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	okres lateński, średniowiecze	23-49; 3	
36.	Gonty	1	ślad osadnictwa	Hallsztatt	24-49; 3	
37.	Gonty	2	znalezisko luźne	neolit	24-39; 4	
38.	Gonty	3	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	mezolit/neolit, późne średniowiecze/ okres nowożytny	24-49; 5	
39.	Gonty	4	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	Hallsztatt, późne średniowiecze	24-49; 10	
40.	Gonty	5	osada (?), osada (?)	wczesna epoka żelaza, późne średniowiecze	24-49; 11	
41.	Gonty	6	osada, osada, osada, osada	epoka brązu, Hallstatt/okres lateński, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	24-49; 12	
42.	Gonty	7	osada	wczesne średniowiecze	24-49; 19	
43.	Gonty	8	osada	wczesne średniowiecze	23-49; 1	
44.	Prabuty	1	ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza	24-49; 7	
45.	Prabuty	2	ślad osadnictwa	średniowiecze	24-49; 9	
46.	Prabuty	3	osada, ślad osadnictwa	Hallsztatt D/ wczesny i środkowy okres lateński, okres nowożytny	25-49; 12	
47.	Prabuty	4	ślad osadnictwa, znalezisko luźne	Hallsztatt D/ wczesny i środkowy okres lateński, okres nowożytny	25-49; 13	
48.	Prabuty	5	znalezisko luźne	neolit	24-49; 20	
49.	Prabuty	6	zamek, zamek, miasto	późne średniowiecze, okres nowożytny, okres nowożytny	24-49; 16	
50.	Prabuty	7	miasto	okres nowożytny	24-49; 17	
51.	Rodowo	1	osada, ślad osadnictwa	okres lateński, średniowiecze	23-49; 22	
52.	Rodowo	2	osada	średniowiecze	23-49; 23	
53.	Rodowo	3	ślad osadnictwa	okres lateński	22-49; 17	
54.	Rodowo	4	osada	okres lateński	23-49; 26	
55.	Orkusz	1	ślad osadnictwa	okres nowożytny	23-48; 6	
56.	Pilichowo	1	ślad osadnictwa	okres nowożytny	25-49; 19	
57.	Pilichowo	2	ślad osadnictwa	okres nowożytny	25-49; 20	

L.p.	Miejscowość	Nr stan.	Rodzaj stanowiska	Chronologia	Nr ob. AZP, nr st.	Rejestr zabytków
58.	Akotins	1	osada - zaginione (legendarne)	wczesne średniowiecze	23-49; 30	
59.	Antonin	1	osada	okres lateński	23-49; 5	
60.	Antonin	2	ślad osadnictwa	okres lateński	23-49; 6	
61.	Antonin	3	osada	okres lateński	23-49; 10	
62.	Antonin	4	ślad osadnictwa	okres lateński	23-49; 11	
63.	Antonin	5	ślad osadnictwa	okres lateński	23-49; 12	
64.	Antonin	6	osada	okres lateński	23-49; 13	
65.	Antonin	7	osada	okres lateński	23-49; 18	
66.	Antonin	8	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	okres lateński, średniowiecze	23-49; 19	
67.	Antonin	9	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	23-49; 20	
68.	Antonin	10	osada, ślad osadnictwa	okres lateński, wczesne średniowiecze	23-49; 21	
69.	Górowychy Małe	1	ślad osadnictwa	średniowiecze	23-49; 8	
70.	Górowychy Małe	2	ślad osadnictwa	średniowiecze	23-49; 9	
71.	Górowychy Małe	3	ślad osadnictwa	średniowiecze	23-49; 16	
72.	Grażymowo	1	ślad osadnictwa, osada otwarta, znalezisko luźne	wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny	25-49; 2	
73.	Grażymowo	2	osada	okres nowożytny	25-49; 3	
74.	Grażymowo	3	ślad osadnictwa, znalezisko luźne	średniowiecze, późne średniowiecze	25-49; 4	
75.	Grażymowo	4	ślad osadnictwa	późne średniowiecze	25-49; 33	
76.	Halinowo	1	ślad osadnictwa	późne średniowiecze	24-49; 2	
77.	Górowychy	1	osada	wczesne średniowiecze	23-49; 7	
78.	Górowychy	2	ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	okres lateński, średniowiecze	23-49; 14	
79.	Górowychy	3	osada, ślad osadnictwa	średniowiecze, późne średniowiecze	23-49; 15	
80.	Górowychy	4	osada	okres lateński	23-49; 17	
81.	Julianowo	1	ślad osadnictwa	mezolit/neolit	24-49; 8	
82.	Rodowo Małe	1	osada	okres lateński	23-49; 24	
83.	Rodowo Małe	2	ślady osadnictwa	okres lateński	23-49; 25	
84.	Rodowo	5	osada (?)	średniowiecze	23-49; 27	
85.	Stary Kamień	1	osada	okres nowożytny	25-49; 10	
86.	Stary Kamień	2	ślad osadnictwa	okres nowożytny	25-49; 1	
87.	Stary Kamień	3	osada otwarta, ślad osadnictwa	okres nowożytny, okres nowożytny	25-49; 11	

L.p.	Miejscowość	Nr stan.	Rodzaj stanowiska	Chronologia	Nr ob. AZP, nr st.	Rejestr zabytków
88.	Stary Kamień	4	osada, ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	Hallstatt/okres lateński, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	25-49; 31	
89.	Kałdowo	1	osada	wczesna epoka żelaza	24-48; 9	
90.	Liwiec	1	znalezisko luźne	neolit	25-50; NN	
91.	Trumiejki	1	ślad osadnictwa	późne średniowiecze	26-49; 7	
92.	Trumiejki	2	znalezisko luźne, znalezisko luźne	Hallstatt, wczesne średniowiecze	26-49; 8	
93.	Stańkowo	1	grodzisko na wyspie	wczesne epoka żelaza/wczesne średniowiecze? (archiwalne)	24-49; 18	
94.	Stańkowo	2	cmentarzysko kurhanowe (?)	wczesne średniowiecze? (archiwalne)	25-50; 10	
95.	Prabuty	8	konkatedra i cmentarz przykościelny	średniowiecze-nowożytność (1300-1330 budowa, 1688 – pożar), średniowiecze-nowożytność (XIV-XVII w.)	24-49; 21	
96.	Stańkowo	3	cmentarzysko, ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	24-50; 16	
97.	Stańkowo	4	osada	wczesne - późne średniowiecze	24-50; 17	
98.	Stańkowo	5	ślad osadnictwa	mezolit, późne średniowiecze	24-50; 18	
99.	Stańkowo	6	ślad osadnictwa	późne średniowiecze	24-50; 19	
100.	Stańkowo	7	ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza, późne średniowiecze	24-50; 20	
101.	Stańkowo	8	ślad osadnictwa, osada	neolit, epoka brązu, wczesna epoka żelaza, średniowiecze	24-50; 21	
102.	Obrzynowo	5	ślad osadnictwa	mezolit, wczesne średniowiecze	24-50; 23	
103.	Jakubowo	1	osada	średniowiecze	23-50; 15	
104.	Jakubowo	2	osada	średniowiecze	23-50; 16	
105.	Jakubowo	3	ślad osadnictwa, osada	wczesna epoka żelaza, średniowiecze	23-50; 17	
106.	Jakubowo	4	osada	średniowiecze, nowożytność	23-50; 18	
107.	Grodziec	1	ślad osadnictwa	epoka brązu	26-49; 6	
108.	Pałatyki	3	ruiny pałacu; cmentarz rodowy	XIX - XX w.	25-49; 37	
109.	Rodowo	6	układ ruralistyczny - wieś lokacyjna	średniowiecze-nowożytność	23-49; 29	
110.	Mikołajki Pomorskie (na granicy z gm. Prabuty)	8	osada	wczesne średniowiecze	22-49; 5	

L.p.	Miejscowość	Nr stan.	Rodzaj stanowiska	Chronologia	Nr ob. AZP, nr st.	Rejestr zabytków
111.	Mikołajki Pomorskie (na granicy z gm. Prabuty)	9	osada	wczesne średniowiecze	23-49; 4	
112.	Jawty Wielkie	1	b.d.	brak karty	25-49; 5	
113.	Jawty Wielkie	2	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze	25-49; 6	
114.	Jawty Wielkie	3	osada	HaD-Laten	25-49; 7	
115.	Obrzynowo	6	wieś lokacyjna	średniowiecze - nowożytność	24-50; 6	

Źródło: Program opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022 (projekt)

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLONE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Dla obszaru miasta i gminy Prabuty nie został opracowany audyt krajobrazowy oraz nie wyznaczono granic krajobrazów priorytetowych.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

6.1. OŚWIATA

Na terenie gminy Prabuty znajdują się następujące szkoły i przedszkola:

- Szkoła Podstawowa Nr 2 Prabuty im. Obrońców Westerplatte z siedzibami: ul. Obrońców Westerplatte 11 i ul. Grunwaldzka 6;
- Szkoła Podstawowa w Rodowie im. Kresowian;
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Trumiejkach;
- Szkoła Podstawowa w Obrzynowie;
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Prabutach, ul. Szkolna 4;
- Miś Uszatek Przedszkole Niepubliczne, ul. Kopernika 2 w Prabutach;
- Przedszkole Bratek, ul. Mickiewicza 3 w Prabutach.

Aktualna sieć szkolnictwa ogólnie zaspokaja rzeczywiste zapotrzebowania społeczne. Na terenie gminy Prabuty funkcjonują cztery szkoły podstawowe (w: Prabutach, Rodowie, Trumiejkach i Obrzynowie), dwa przedszkola (na terenie miasta) oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Prabutach, w skład którego wchodzi Technikum i Szkoła Branżowa.

6.2. OCHRONA ZDROWIA

W niedużej odległości od centrum Prabut (2 km) znajduje się Szpital Specjalistyczny, który posiada jedną z największych kubatur budynków szpitalnych w województwie pomorskim. Szpital został zakwalifikowany do systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (PSZ), zwany popularnie siecią szpitali. Ponadto Szpital Specjalistyczny w Prabutach bierze udział w projekcie: „Pomorskie e-Zdrowie” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej 7 Zdrowie, Działania 7.2 Systemy Informatyczne i Telemedyczne, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Szpital w Prabutach specjalizuje się przede wszystkim w leczeniu chorób płuc.

Wykaz oddziałów Szpitala Specjalistycznego w Prabutach Sp. z o.o.:

- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
- Oddział Pulmonologii,
- Oddział Chirurgii Ogólnej,
- Oddział Chirurgii Klatki Piersiowej,
- Oddział Chorób Wewnętrznych ,
- Pododdział Gruźlicy,
- Oddział Gruźlicy i Chorób Płuc odcinek – IVB,
- Oddział Gruźlicy i Chorób Płuc odcinek – IVC.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Centrum Psychiatrii" Oddział/Ośrodek Terapii Uzależnienia Od Alkoholu.

Działalność w zakresie opieki długoterminowej i hospicyjno-paliatywnej na terenie gminy prowadzi Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Prabutach.

Na terenie gminy funkcjonuje Niepubliczny Zakład Ochrony Zdrowia „Medicus” w Prabutach realizujący umowy zawarte z NFZ oraz wykonujący świadczenia komercyjne. NZOZ „Medicus” oferujący kompleksową opiekę zdrowotną: konsultacje lekarzy pierwszego kontaktu, opiekę pielęgniarek i położnych rodzinnych, lekarzy specjalistów oraz zabiegi rehabilitacyjne i fizykoterapię.

6.3. OPIEKA SPOŁECZNA

Pomoc społeczną na terenie miasta i gminy Prabuty realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prabutach, który w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oferuje przede wszystkim pomoc w formie świadczeń pieniężnych, w tym m.in.: zasiłek stały dla osób niepełnosprawnych, zasiłek okresowy i celowy, zasiłek celowy specjalny

w wyniku zaistniałego zdarzenia losowego, klęski żywiołowej, ekologicznej, a także świadczeń niepieniężnych.

Formy pomocy oferowanej przez Ośrodek obejmują również :

- + Pomoc usługową (usługi opiekuńcze, usługi specjalistyczne);
- + Pomoc w naturze (posiłki dla dzieci w szkołach);
- + Pomoc instytucjonalną (kierowanie do domów pomocy społecznej, ustalanie odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej, kierowanie do ośrodków wsparcia różnego typu np. schroniska dla bezdomnych);
- + Dodatki mieszkaniowe;
- + Świadczenia rodzinne i alimentacyjne.

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego:

- + Poradnictwo dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych;
- + Udostępnianie ofert pracy ze strony internetowej PUP Kwidzyn;
- + Konsultacje w sprawach związanych z występowaniem przemocy w rodzinie, oraz pierwszy kontakt z ofiarami przemocy w rodzinie;
- + Udzielanie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy w innych instytucjach i organizacjach pozarządowych działających na terenie Prabut oraz powiatu kwidzyńskiego.

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Prabutach działają:

- + Prabuckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Ubogich - podejmuje działania mające na celu zabezpieczenie rodzin i osób ubogich w niezbędne środki do życia, np. żywność, odzież i inne rzeczy codziennego użytku;
- + Prabuckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych - podejmuje działania mające na celu integrację osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym;
- + Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zajmuje się prowadzeniem rozmów interwencyjno-motywacyjnych z osobami dotkniętymi problemami alkoholowymi, a także kierowaniem w/w osób na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;
- + Punkt konsultacyjny – udziela pomocy w formie terapeutycznej (psychologicznej), udziela wsparcia i pomocy dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy.

6.4. STAN BEZPIECZEŃSTWA

Teren gminy podlega zwierzchnictwu Komendy Powiatowej Policji w Kwidzynie. W Prabutach, przy ul. Kwidzyńskiej 4 znajduje się Komisariat Policji obsługujący całą gminę.

Na terenie gminy Prabuty funkcjonuje siedem jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, które zlokalizowane są w Prabutach, Sypanicy, Szramowie, Obrzynowie, Jakubowie, Kołodziejach i Trumiejkach. Do codziennych zadań OSP należy realizacja zadań z zakresu ochrony

przeciwpozarowej, współdziałanie z innymi służbami ratowniczymi w sytuacjach kryzysowych, a także pomoc przy wypadkach drogowych.

6.5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Na terenie gminy Prabuty zadania z zakresu rozwoju kultury i sportu realizuje Prabuckie Centrum Kultury i Sportu. Organizuje imprezy dla mieszkańców całej gminy, takie jak: koncerty, występy dziecięce, konferencje, konkursy artystyczne i turnieje sportowe. Ponadto w ramach funkcjonowania PCKiS prowadzone są koła zainteresowań dla dzieci i młodzieży.

Obiekty rekreacyjne administrowane przez Prabuckie Centrum Kultury i Sportu:

1. Miejsce rekreacyjne – plaża nad jeziorem Sowica w miejscowości Stańkowo;
2. Miejsce rekreacyjne/kąpielisko – plaża nad jeziorem Dziergoń w miejscowości Julianowo;
3. Miejsce rekreacyjne – plaża nad jeziorem Dziergoń w miejscowości Rodowo Małe;
4. Park miejski – ul. Parkowa, Prabuty;
5. Plac zabaw – ul. Chodkiewicza, Prabuty;
6. Plac zabaw – ul. Wojska Polskiego, Prabuty;
7. Plac zabaw – ul. Kisielicka, Prabuty;
8. Plac zabaw – ul. Obrońców Westerplatte, Prabuty;
9. Plac zabaw – ul. Kopernika, Prabuty;
10. Plac zabaw – ul. Mickiewicza, Prabuty.

Obiekty rekreacyjno-sportowe administrowane przez Prabuckie Centrum Kultury i Sportu:

1. Stadion sportowo-rekreacyjny – ul. Sanatoryjna – Kuracyjna, Prabuty;
2. Stadion sportowo-rekreacyjny – ul. Polna, Prabuty;
3. Stadion piłkarski – ul. Jagiełły 34, Prabuty;
4. Hala Sportowa – ul. Obrońców Westerplatte 11, Prabuty;
5. Boisko Wielofunkcyjne Orlik – ul. Sportowa, Prabuty.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują obiekty rekreacyjne takie jak: boiska i place zabaw na terenach wiejskich, Ośrodek Jeździecki „Hubertus” w Trumiejkach, Ośrodek Jeździecki w Julianowie oraz tor motocrossowy w Prabutach.

W miejscowości Rodowo, zwaną również „Wioską Cudów” corocznie odbywają się plenery malarsko - rzeźbiarskie organizowane przez mieszkańców wsi, przy współpracy Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Potencjalne zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia na terenie gminy Prabuty mogą dotyczyć przede wszystkim środowiska naturalnego i zdarzeń spowodowanych działaniem

sił przyrody, a także mogą wynikać bezpośrednio z postępu cywilizacyjnego (rozwijająca się chemizacja rolnictwa, awarie infrastruktury technicznej, zdarzenia drogowe itp.).

Zagrożenie związane z powodzią na terenie miasta i gminy Prabuty występuje od rzeki Liwy, niemal na całej jej długości oraz w otoczeniu jezior Dzierzgoń (jego południowa część) i Liwieniec. Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%. Na tych obszarach obowiązują zakazy określone w przepisach ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne tj. gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w szczególności ich składowania, lokalizowania nowych cmentarzy. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią występujące na terenie gminy stanowią tereny wolne do zabudowy.

Osuwiska występują głównie w zachodniej części gminy, wzdłuż rzeki Liwy, na odcinku przepływającym przez tereny leśne, a także wzdłuż wschodniej linii brzegowej Jeziora Dzierzgoń, położonego w północno-wschodniej części obszaru gminy. Osuwiska występujące na obszarze gminy nie są przyczyną powstawania poważnych zniszczeń czy zagrożeń dla obiektów budowlanych bądź dróg czy linii przesyłowych. Większość z nich jest bowiem położona w lokalizacji utrudniającej zagospodarowanie (skarpy nadrzeczne, nadjeziorne), z dala od obiektów budowlanych i dróg. Osuwiska występujące na terenie gminy zostały szczegółowo opisane w rozdziale 11. *Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych (str. 139).*

Na terenie gminy i miasta Prabuty nie występują znacząco uciążliwe źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Według dokonanych klasyfikacji (Raport WIOŚ w Gdańsku za 2017 rok) gmina i miasto Prabuty niemal we wszystkich klasyfikacjach dokonanych dla poszczególnych zanieczyszczeń, znajduje się w najkorzystniejszej klasie A. Najistotniejsze zanieczyszczenia to emisje energetyczne z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł energii oraz kotłowni zakładów przemysłowych, z dróg wojewódzkich nr 520, 521 i 522, z linii kolejowych, z zakładów przemysłowych i obiektów komunalnych. Największe ilości zanieczyszczeń pochodzenia transgranicznego emituje International Paper – Kwidzyn S.A. Są to zarówno zanieczyszczenia technologiczne jak i energetyczne.

Ponadto potencjalne zagrożenia mogą wynikać z warunków akustycznych. Do podstawowych czynników mających wpływ na klimat akustyczny gminy zaliczyć należy komunikację drogową oraz w znacznie mniejszym stopniu hałas przemysłowy, którego uciążliwość ma charakter lokalny o stosunkowo niedużym zasięgu.

Największe natężenie ruchu pojazdów i największe uciążliwości akustyczne notuje się na drodze wojewódzkiej nr 521. Według pomiarów przeprowadzonych w 2010 r. na odcinku zanotowano średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów na poziomie 3621 pojazdów, a na odcinku Prabuty (skrzyżowanie z DW 522 – granica województwa) zanotowano 2410 pojazdów. Z kolei według pomiarów przeprowadzonych w 2015 r. na tych samych odcinkach zanotowano odpowiednio średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów na poziomie 3387 pojazdów i 2433

pojazdów. Na DW 520 i 522 średnie dobowe natężenia ruchu pojazdów, na odcinkach przebiegających przez gminę, w obu okresach pomiarowych wynosiły około 1000 pojazdów.

Natężenie ruchu pojazdów utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, jedynie na DW 521 na odcinku Licze – Prabuty (skrzyżowanie z DW 522) zanotowano wzrost o około 250 pojazdów. W latach, w których przeprowadzany był pomiar natężenia ruchu droga ta pozostawała w złym stanie technicznym. Obecnie na odcinku od Kwidzyna do Prabut trwa jej przebudowa, która ma na celu doprowadzenie drogi do parametrów klasy G, zwiększenie nośności drogi do 115 kN/oś, przebudowę skrzyżowań, budowę lub przebudowę obiektów inżynierskich, w tym przepustów i konstrukcji, mostowych, wykonanie elementów uspokojenia ruchu drogowego, przebudowę lub budowę zatok autobusowych, przebudowę lub budowę chodników i ciągów pieszo-rowerowych, przebudowę lub budowę oświetlenia drogowego, usprawnienie systemu odwodnienia nawierzchni, przebudowę kolidującej infrastruktury technicznej, wykonanie docelowego oznakowania drogi. Prace te wpłyną niewątpliwie na poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu, mogą się też przyczynić do wzrostu natężenia ruchu na tej drodze.

Uciążliwość akustyczna linii kolejowej nr 9 jest dość duża. Obecnie poruszają się nią z dużą prędkością pociągi relacji Warszawa - Gdynia.

Ponadto potencjalne zagrożenie może być wywołane zdarzeniem drogowym, wywołanym kolizją lub awarią pojazdów przewożących substancje niebezpieczne. W szczególności tereny potencjalnie zagrożone możliwością wystąpienia takiego zdarzenia to otoczenie dróg wojewódzkich.

Promieniowanie elektromagnetyczne to stosunkowo nowe zagrożenie dla zdrowia człowieka. Na terenie gminy występują urządzenia wytwarzające pole elektryczne lub magnetyczne stałe, pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz wytwarzane przez stacje i linie elektroenergetyczne oraz promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące w zakresie 0,001 - 300 000 MHz. Źródła pól elektromagnetycznych stanowią linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia oraz związane z nimi stacje elektroenergetyczne. Przez północno-wschodnią część obszaru gminy Prabuty przebiega linia napowietrzna wysokiego napięcia 110kV relacji od GPZ Mikołajki Pomorskie do GPZ Susz.

Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie gminy (na terenie gmin: Mikołajki Pomorskie i Kisielice) funkcjonuje kilkanaście elektrowni wiatrowych. Przybliżona całkowita wysokość elektrowni wiatrowych (mierzona od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatom), zlokalizowanych na terenie gminy Mikołajki Pomorskie wynosi ok. 205 m, natomiast elektrowni zlokalizowanych na terenie gminy Kisielice – od ok. 123,5 m do ok. 139,4 m. Orientacyjne granice obszarów z ograniczeniami w zabudowie, wynikającymi z występowania elektrowni wiatrowych, przedstawiono w części graficznej dokumentu. Wyżej wymienione granice wyznaczono w odległości dziesięciokrotności wysokości istniejących elektrowni wiatrowych zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 654).

Do punktowych źródeł promieniowania niejonizującego należą m.in.: pojedyncze nadajniki radiowe; stacje bazowe telefonii komórkowej instalowane na wysokich budynkach, kominach, specjalnych masztach; urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące

w zakładach przemysłowych, ośrodkach medycznych oraz będące w dyspozycji policji i straży pożarnej.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

8.1. ANALIZA EKONOMICZNA

8.1.1. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Zagospodarowanie i użytkowanie terenu miasta i gminy Prabuty jest zróżnicowane. Sieć osadnicza jest raczej rozproszona. W centralnej części gminy położone jest miasto Prabuty, które pełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka usługowo-administracyjnego oraz centrum aktywności społeczno-gospodarczej w gminie. Na obszarze gminy przeważają użytki rolne. Na terenie gminy znajduje się osiem jezior, które zlokalizowane są głównie w jej centralnej części. Na zachód od jeziora Liwieniec występują duże kompleksy leśne. Mniejsze kompleksy leśne występują również w północnej i wschodniej części gminy. Wspomniane warunki przyrodnicze powodują, że podstawową działalność gospodarczą na terenie gminy miejsko-wiejskiej Prabuty stanowi produkcja rolna.

Według Banku Danych Lokalnych GUS na koniec 2017 roku działalność gospodarczą na terenie gminy Prabuty prowadziło 1094 podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, w tym na terenie samego miasta 837 podmiotów. W sektorze publicznym działało 61 podmiotów, natomiast w sektorze prywatnym – 1033. W sektorze prywatnym 794 podmioty stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, pozostała część obejmowała: 32 spółki handlowe, 3 spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego, 9 spółdzielni, 29 stowarzyszeń i organizacji społecznych i dwie fundacje.

Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sektorów własnościowych na terenie miasta i gminy Prabuty

	Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed. gosp.	1045	1051	1057	1074	1058	1053	1055	1094
podmioty gospodarki narodowej ogółem na terenie miasta	jed. gosp.	863	864	864	868	843	831	829	837
Sektor publiczny									
sektor publiczny ogółem	jed. gosp.	60	60	61	60	60	62	63	61
w tym sektor publiczny ogółem na terenie miasta	jed. gosp.	56	56	56	55	55	57	57	57
Sektor prywatny									
sektor prywatny ogółem	jed. gosp.	985	991	996	1014	998	991	992	1033
sektor prywatny ogółem na terenie miasta	jed. gosp.	807	808	808	813	788	774	772	780
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed. gosp.	793	792	784	793	773	760	758	794
spółki handlowe	jed. gosp.	23	22	25	29	30	32	33	32
spółki handlowe z udziałem	jed. gosp.	3	3	3	3	3	3	3	3

kapitału zagranicznego									
spółdzielnie	jed. gosp.	9	9	10	10	9	9	9	9
fundacje	jed. gosp.	1	1	1	1	1	1	2	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed. gosp.	18	19	21	22	22	24	26	29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Na terenie miasta i gminy Prabuty dominują jednostki gospodarcze należące do sektora prywatnego, w latach 2010-2017 w tym sektorze funkcjonowało średnio ok. 94% wszystkich podmiotów. Ponadto w roku 2017, względem roku 2010, odnotowano wzrost ich liczby o 49 podmioty.

Tabela 18. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD w latach 2010-2017 działające na terenie miasta i gminy Prabuty

Rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ogółem	jed. gosp.	1045	1051	1057	1074	1058	1053	1057	1097
Sekcja A	jed. gosp.	42	43	37	36	27	31	31	34
Sekcja C	jed. gosp.	106	105	110	99	97	95	93	106
Sekcja D	jed. gosp.	1	4	5	5	5	5	5	4
Sekcja E	jed. gosp.	5	5	4	5	5	5	5	5
Sekcja F	jed. gosp.	130	138	139	151	140	135	136	151
Sekcja G	jed. gosp.	305	300	296	289	278	269	266	261
Sekcja H	jed. gosp.	54	50	54	59	58	58	60	63
Sekcja I	jed. gosp.	24	20	18	18	21	20	22	24
Sekcja J	jed. gosp.	6	4	5	7	7	9	11	12
Sekcja K	jed. gosp.	26	26	27	30	28	27	27	25
Sekcja L	jed. gosp.	128	135	140	141	142	143	144	148
Sekcja M	jed. gosp.	41	37	37	36	36	38	39	43
Sekcja N	jed. gosp.	8	11	11	14	19	21	20	23
Sekcja O	jed. gosp.	4	4	4	4	4	5	6	6
Sekcja P	jed. gosp.	29	30	29	28	30	29	28	27
Sekcja Q	jed. gosp.	68	69	72	80	82	86	84	82
Sekcja R	jed. gosp.	11	13	13	15	15	14	13	11
Sekcja S i T	jed. gosp.	57	57	56	57	64	63	65	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Oznaczenie sekcji PKD 2007:

Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;

Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe;

Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;

Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;

Sekcja F – budownictwo;

Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle;

Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa;

Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznym;

Sekcja J – informacja i komunikacja;

Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa;

Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości;

Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna;

Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;

Sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;

Sekcja P – edukacja;
Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna;
Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;
Sekcja S i T – działalność organizacji członkowskich, naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego.

Jak wynika z danych zamieszczonych w powyższej tabeli, odnoszących się do podziału podmiotów według sekcji PKD 2007, w latach 2010-2017 na terenie miasta i gminy Prabuty:

- najwięcej podmiotów należało do sekcji G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (stanowiły one średnio ok. 27% ogółu podmiotów);
- średnio ok. 13% podmiotów należało do sekcji F – budownictwo, tyle samo tj. ok. 13% należało do sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, następnie średnio ok. 10% stanowiły podmioty sklasyfikowane do sekcji C – przetwórstwo przemysłowe.

Ponadto warto podkreślić, iż w analizowanym okresie podmioty należące do sekcji związanych z usługami rekreacji i turystyki tj. sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznym oraz sekcji r – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją łącznie stanowiły jedynie ok. 3,2% wszystkich podmiotów gospodarczych.

Na terenie gminy Prabuty wydano dwie koncesje na wydobycie kopalin ze złóż:

- ✚ Gonty (KN 9691, podtyp kopaliny: piasek) – koncesja nr 11/11 DROŚ.G.75121-42/10 z dnia 17.01.2011 r. wydana przez Marszałka Województwa Pomorskiego;
- ✚ Kołodzieje (KN 16749, podtyp kopaliny: piasek) – decyzja WO.6522.24.12.2014 z dnia 16.03.2015 r. wydana przez Starostę Kwidzyńskiego.

W granicach obszaru gminy Prabuty dominują małe i średnie przedsiębiorstwa. Do największych przedsiębiorstw działających na terenie gminy zaliczyć można:

- ✚ Remontowa Hydroster Systems Sp. z o.o. Zakład produkcyjny w Prabutach,
- ✚ Orbit One,
- ✚ WH Technologies Sp. z o.o.,
- ✚ BGW Sp. z o.o.,
- ✚ Unimech Sp. z o.o. (przemysł metalowy),
- ✚ Zakład produkcyjno-handlowy „Aro” Beata Zwalińska,
- ✚ Zakład Usług Wielobranżowych Krzysztof Strzelczyk (transport, usługi budowlano drogowe),
- ✚ Spółdzielnia Usług Wielobranżowych Drobud w Gdakowie,
- ✚ Przedsiębiorstwo Wodociągów, Kanalizacji i Ciepłownictwa „PEWIK” Sp. z o. o.
- ✚ Szpital Specjalistyczny w Prabutach Sp. z o.o. – położony w niedużej odległości od centrum miasta (2 km), posiada jedną z największych kubatur budynków szpitalnych w województwie pomorskim.

8.1.2. RYNEK PRACY

W poniższej tabeli zostały przedstawione główne wskaźniki dotyczące zatrudnienia na terenie gminy Prabuty w latach 2008-2017. Liczba zatrudnionych osób nie obejmuje osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Tabela 19. Zestawienie głównych wskaźników dotyczących zatrudnienia w gminie Prabuty

ROK		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba osób w wieku produkcyjnym	osoba	8454	8477	8713	8678	8616	8534	8467	8429	8343	8246
Zatrudnieni ogółem	osoba	1394	1471	1365	1358	1365	1245	1298	1501	1608	1527
Liczba zatrudnionych /Liczbę osób w wieku produkcyjnym	%	16,49%	17,35%	15,67%	15,65%	15,84%	14,59%	15,33%	17,81%	19,27%	18,52%
Zatrudnieni mężczyźni	osoba	667	706	626	600	592	487	482	503	531	522
Zatrudnione kobiety	osoba	727	765	739	758	773	758	816	998	1077	1005

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W 2017 roku na terenie gminy Prabuty zatrudnionych było 1527 osoby. W porównaniu z początkiem analizowanego okresu nastąpił wzrost zatrudnienia o 133 osoby. Największy wzrost liczby zatrudnionych kobiet nastąpił w roku 2015 natomiast, w przypadku mężczyzn w roku 2009. Udział liczby zatrudnionych w całkowitej liczbie osób w wieku produkcyjnym wynosił średnio 16,7%.

Rozwojowi gminy nie sprzyjało bezrobocie, które oddziałuje negatywnie nie tylko na sferę ekonomiczną, rodzi bowiem wiele problemów natury psychologicznej i społecznej. W tabeli poniżej przedstawione zostały dane dotyczące bezrobocia na terenie gminy w latach 2008 -2017.

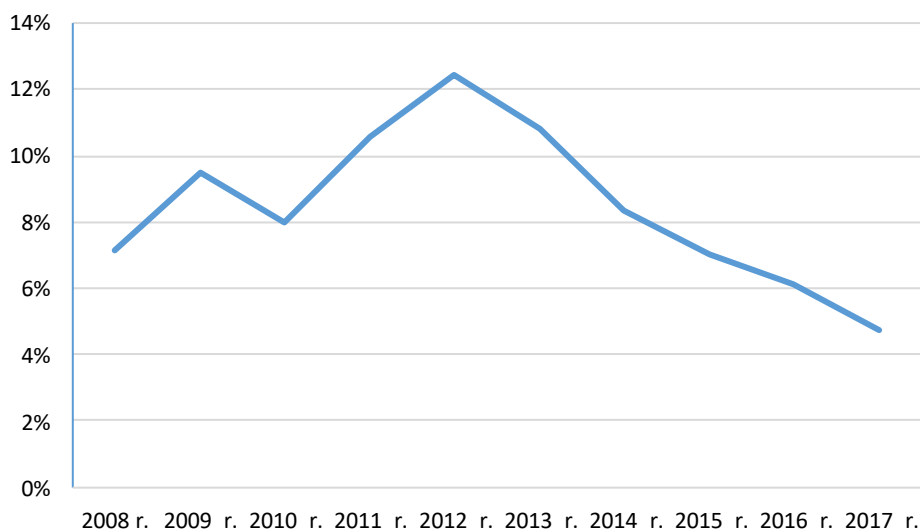
Tabela 20. Zestawienie głównych wskaźników dotyczących bezrobocia w gminie Prabuty

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba osób w wieku produkcyjnym	8454	8477	8713	8678	8616	8534	8467	8429	8343	8246
Bezrobotni ogółem	605	805	697	920	1072	923	707	594	509	388
Bezrobotni mężczyźni	181	371	331	429	525	410	312	274	211	125
Bezrobotne kobiety	424	434	366	491	547	513	395	320	298	263
Poziom bezrobocia (liczba osób bezrobotnych/liczba osób w wieku produkcyjnym w %)	7,2%	9,5%	8,0%	10,6%	12,4%	10,8%	8,4%	7,0%	6,1%	4,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Biorąc pod uwagę płeć, we wszystkich analizowanych latach, większość bezrobotnych stanowiły kobiety. Najwyższe bezrobocie odnotowano w 2012 roku – 1072 osoby pozostawały bez zatrudnienia. W kolejnych latach następował spadek liczby osób bezrobotnych. W roku 2017 bez pracy pozostawało 388 osób, czyli najmniej od 10 lat.

Wykres 9. Poziom bezrobocia w gminie Prabuty na przełomie lat 2008 - 2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Poziom bezrobocia ukazuje stopień niewykorzystanego potencjału ludzkiego. Poziom bezrobocia w gminie Prabuty, w 2008 wynosił 7,2%, w roku 2012 osiągnął najwyższą w badanym okresie wartość - 12,4%, w kolejnych latach sukcesywnie zmniejszał się, by w roku 2017 osiągnąć już tylko 4,7% - wartość zbliżoną do naturalnej stopy bezrobocia (kształtującej się na poziomie ok. 2-3%), stanowiącej odsetek siły roboczej obejmujący tych, którzy nie chcą podjąć pracy przy płacy realnej zapewniającej równowagę i są dobrowolnie bezrobotni.

Liczbę bezrobotnych w gminach powiatu kwidzyńskiego przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 21. Bezrobotni w gminach powiatu kwidzyńskiego według płci w 2017 roku

Jednostka podziału terytorialnego	Liczba osób bezrobotnych		Liczba osób w wieku produkcyjnym	Poziom bezrobocia (liczba bezrobotnych /liczbę osób w wieku produkcyjnym w %)
	mężczyźni	kobiety		
Powiat kwidzyński	647	1 382	52 267	3,9%
Miasto Kwidzyn	274	517	23648	3,3%
Gmina Kwidzyn	80	231	7482	4,2%
Gmina Gardeja	65	157	5257	4,2%
Gmina Prabuty	125	263	8246	4,7%
Gmina Ryjewo	59	113	3745	4,6%
Gmina Sadlinki	44	101	3889	3,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2017 roku udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym dla powiatu kwidzyńskiego wyniósł 3,9%, natomiast dla gminy Prabuty – 4,7%. Bezrobotni zamieszkujący gminę Prabuty stanowili 15,8% wszystkich bezrobotnych w powiecie kwidzyńskim.

8.1.3. BUDŻET GMINY

Finanse publiczne obejmują zasoby gminy, które stanowią zarówno dochody, jak i wydatki określone w budżecie gminy. Kondycja finansowa gminy zależy m.in. od wysokości dochodów własnych, dotacji celowych czy subwencji ogólnych z budżetu państwa.

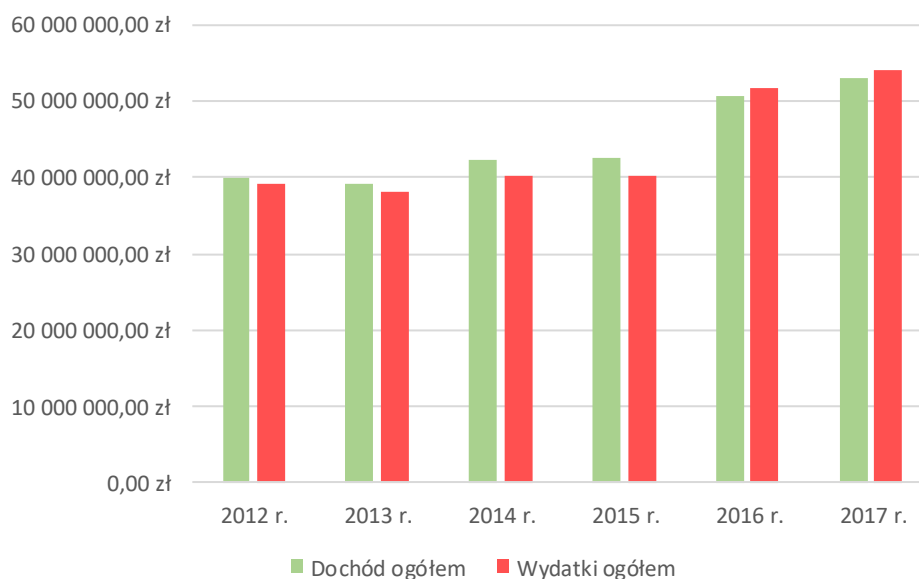
Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego Budżet gminy Prabuty w 2017 roku zamknął się w sumie dochodów wynoszącej 53 044 394,83 zł oraz sumie wydatków – 54 209 520,91 zł. Dochody gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 4 027,36 zł, natomiast wydatki – 4 115,82 zł.

Tabela 22. Budżet gminy w latach 2010-2017

ROK	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dochód ogółem	39 944 913,32 zł	39 119 828,96 zł	42 384 116,57 zł	42 670 380,18 zł	50 710 707,66 zł	53 044 394,83 zł
Dochód na jednego mieszkańca	2 977,19 zł	2 937,81 zł	3 201,70 zł	3 224,06 zł	3 846,38 zł	4 027,36 zł
Wydatki ogółem	39 242 496,85 zł	38 209 462,83 zł	40 133 293,99 zł	40 324 096,86 zł	51 810 693,54 zł	54 209 520,91 zł
Wydatki na jednego mieszkańca	2 924,83 zł	2 869,44 zł	3 031,67 zł	3 046,78 zł	3 929,82 zł	4 115,82 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 10. Zestawienie dochodów i wydatków gminy w latach 2012-2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Szczegółowe zestawienie dochodów budżetu gminy Prabuty w latach 2012-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Zestawienie dochodów gminy w latach 2012-2017

Klasyfikacja dochodów	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
dochody własne gminy	11 977 770,46 zł	11 927 885,90 zł	12 489 552,85 zł	13 174 349,73 zł	14 328 434,36 zł	14 677 392,78 zł
podatek od nieruchomości	2 987 976,91 zł	3 133 381,49 zł	3 225 530,21 zł	3 281 452,64 zł	3 731 028,70 zł	4 111 510,81 zł
dochody z majątku gminy	4 268 551,31 zł	1 891 530,02 zł	3 654 878,35 zł	2 759 986,50 zł	2 430 271,70 zł	956 150,29 zł
dotacje ogółem	11 948 365,86 zł	10 707 554,06 zł	13 450 887,72 zł	12 213 284,45 zł	18 940 029,30 zł	20 400 734,05 zł
dotacje inwestycyjne	2 485 555,84 zł	725 532,01 zł	2 995 013,40 zł	1 670 092,81 zł	806 759,58 zł	95 142,54 zł
finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	1 539 669,78 zł	940 503,36 zł	1 178 909,95 zł	1 654 156,11 zł	709 870,58 zł	95 142,54 zł
subwencja ogólna	16 018 777,00 zł	16 484 389,00 zł	16 443 676,00 zł	17 282 746,00 zł	17 442 244,00 zł	17 966 268,00 zł
część oświatowa subwencji ogólnej	9 106 496,00 zł	9 079 634,00 zł	9 239 011,00 zł	9 337 069,00 zł	9 176 938,00 zł	8 935 014,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Z analizy powyższych danych wynika, iż w badanym okresie największy udział w dochodach gminy stanowiły dotacje i subwencje ogólne.

Na całkowitą wartość dochodów własnych ma również w dużej mierze wpływ liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy oraz liczba jej mieszkańców. Udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, osób prawnych, a także podatek od nieruchomości stanowią bowiem podstawowe źródło dochodów własnych gmin.

Poniższa tabela przedstawia szczegółową strukturę wydatków gminy Prabuty na przestrzeni lat 2012-2017. Wartości wydatków uporządkowano według działów klasyfikacji budżetowej, uregulowanych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

Tabela 24. Struktura wydatków gminy na przestrzeni lat 2012-2017

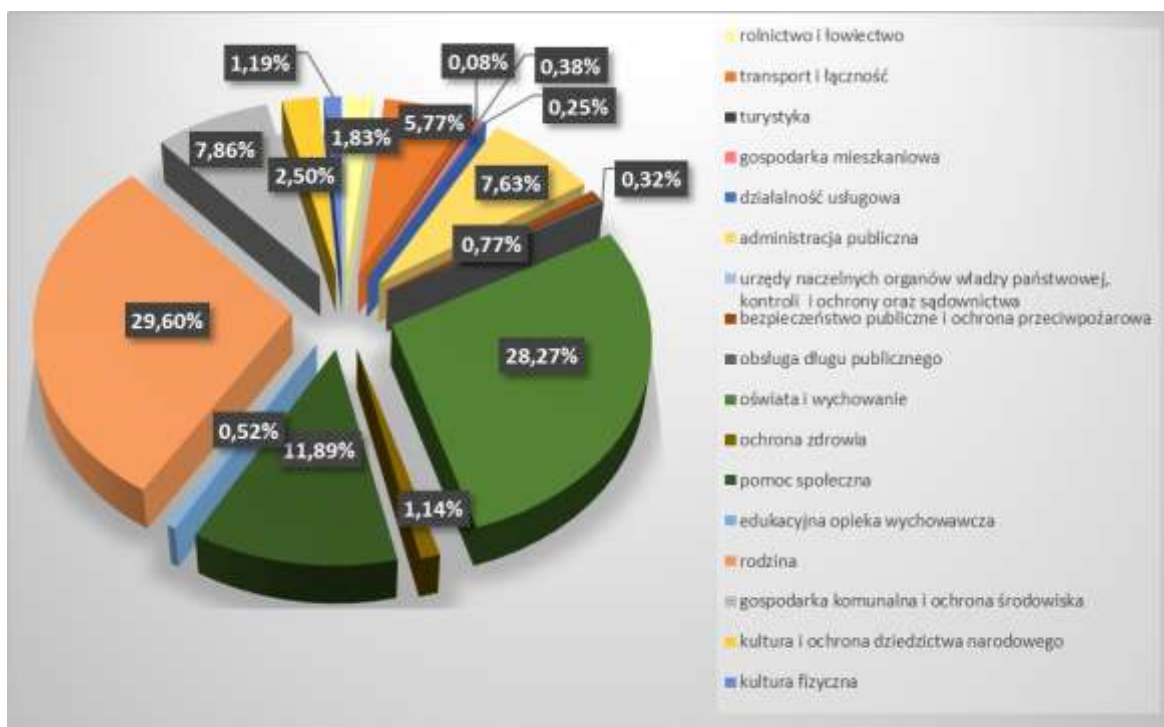
Dział klasyfikacji budżetowej	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
rolnictwo i łowiectwo	1 213 920,04 zł	1 050 815,08 zł	1 007 340,07 zł	1 009 811,05 zł	1 351 061,09 zł	989 583,92 zł
transport i łączność	1 685 602,68 zł	1 761 240,02 zł	4 039 616,06 zł	2 865 331,40 zł	4 738 036,79 zł	3 128 728,87 zł
turystyka	70 507,50 zł	341 051,17 zł	156 157,03 zł	- zł	27 050,80 zł	45 339,16 zł
gospodarka mieszkaniowa	389 341,06 zł	443 859,28 zł	545 992,69 zł	458 304,04 zł	211 548,78 zł	205 434,24 zł
działalność usługowa	191 725,76 zł	100 121,74 zł	128 095,43 zł	150 308,72 zł	143 354,50 zł	132 885,78 zł
administracja publiczna	3 959 382,15 zł	3 324 578,65 zł	3 459 906,25 zł	3 409 480,15 zł	3 809 194,71 zł	4 138 501,27 zł

urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony oraz sądownictwa	2 270,00 zł	5 705,87 zł	159 611,45 zł	153 619,76 zł	11 996,00 zł	2 580,00 zł
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	210 472,61 zł	231 494,35 zł	289 990,13 zł	395 250,44 zł	404 948,46 zł	415 104,92 zł
dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
obsługa długu publicznego	618 460,87 zł	548 051,64 zł	438 957,72 zł	292 136,90 zł	209 768,35 zł	172 895,78 zł
różne rozliczenia	- zł	- zł	- zł	867,6	336,07	- zł
oświata i wychowanie	14 175 123,46 zł	12 975 015,58 zł	13 661 150,12 zł	13 857 339,12 zł	14 336 097,84 zł	15 325 461,50 zł
ochrona zdrowia	232 308,05 zł	322 112,32 zł	272 165,07 zł	417 410,30 zł	585 064,30 zł	616 924,86 zł
pomoc społeczna	10 908 699,49 zł	11 549 570,03 zł	11 803 265,75 zł	12 077 236,88 zł	19 932 902,95 zł	6 447 382,81 zł
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	239 418,04 zł	79 672,07 zł	- zł	- zł	- zł	- zł
edukacyjna opieka wychowawcza	402 283,40 zł	462 809,51 zł	413 584,24 zł	365 334,95 zł	314 670,20 zł	284 417,00 zł
rodzina	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł	16 044 214, 42 zł
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 791 831,05 zł	3 678 943,95 zł	2 594 961,98 zł	3 521 593,65 zł	3 789 579,67 zł	4 258 803,15 zł
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	847 081,16 zł	959 295,21 zł	1 044 199,91 zł	1 187 961,40 zł	1 395 777,99 zł	1 356 970,04 zł
kultura fizyczna i sport	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
kultura fizyczna	1 304 069,53	375 126,36	118 300,09	162 110,5	549 305,04	644 293,19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Na przestrzeni analizowanych lat gmina Prabuty największe środki z budżetu przeznaczała na oświatę i wychowanie oraz pomoc społeczną.

Wykres 11. Udział wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Znacznym udziałem w wydatkach gminy charakteryzowały się również wydatki związane z administracją publiczną oraz transportem i łącznością.

8.1.4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Dane opisujące standardy mieszkalnictwa na terenie gminy Prabuty przedstawiono w poniższej tabeli. Wartości te dotyczą okresu od 2007 roku do 2016 roku.

Tabela 25. Zasoby mieszkaniowe w gminie Prabuty w latach 2007-2016

Rok	Budynki mieszkalne	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań	Ludność ogółem	Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	Liczba osób na 1 mieszkanie	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	Powierzchnia użytkowa na 1 osobę
	bud.	mieszk.	izba	m ²	osoba	izba	osoba	m ²	m ²
2007	1 691	3 695	14 239	262 219	13 127	3,9	3,6	71,0	20,0
2008	1 719	3 706	14 299	263 668	13 166	3,9	3,6	71,1	20,0
2009	1 749	3 724	14 420	266 010	13 183	3,9	3,5	71,4	20,2
2010	1 850	3 688	14 522	267 415	13 477	3,9	3,7	72,5	19,8
2011	1 859	3 698	14 595	269 162	13 437	3,9	3,6	72,8	20,0
2012	1 869	3 708	14 663	270 564	13 373	4,0	3,6	73,0	20,2
2013	1 877	3 720	14 737	272 149	13 278	4,0	3,6	73,2	20,5
2014	1 886	3 728	14 777	273 155	13 235	4,0	3,6	73,3	20,6
2015	1 899	3 737	14 822	274 149	13 230	4,0	3,5	73,4	20,7
2016	1 907	3 751	14 902	276 007	13 205	4,0	3,5	73,6	20,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W sytuacji spadku liczby ludności oraz wzrostu liczby dostępnych mieszkań, powierzchnia użytkowa przypadająca na jednego mieszkańca wzrasta. Zasoby mieszkaniowe na terenie miasta i gminy Prabuty w latach 2007-2016 systematycznie zwiększały się. W analizowanym okresie, na jedno mieszkanie przypadały średnio 3,6 osoby, natomiast powierzchnia użytkowa na 1 osobę wynosiła średnio 20,3 m².

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec roku 2016 na terenie gminy Prabuty powierzchnia użytkowa mieszkań przypadająca na jedną osobę wynosiła 20,9 m², dla terenu samego miasta Prabuty – 21,8 m², natomiast dla obszaru wiejskiego gminy wynosiła 19,2 m².

W 2016 roku 95,5% mieszkań gminy Prabuty było wyposażonych w ustęp spłukiwany, w tym na terenie samego miasta Prabuty – 98,5%, natomiast na terenie obszaru wiejskiego gminy tylko 87,5%. Z sieci gazowej na terenie miasta Prabuty korzysta 65,4 % mieszkańców, co daje 47,5% ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 26. Wyposażenie mieszkań w gminie Prabuty

Mieszkania wyposażone w instalacje	powiat kwidzyński	Miasto i Gmina Prabuty	Miasto Prabuty	Obszar wiejski gminy
ustęp splukiwany	96,3%	95,5%	98,5%	87,5%
łazienka	93,2%	90,8%	94,9%	79,9%
centralne ogrzewanie	85,6%	78,1%	81,7%	68,4%
gaz sieciowy	55,8%	47,5%	65,4%	0,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Gmina Prabuty jest zводociągowana w 95,5% (wg GUS za 2016 r.), odpowiednio na obszarze miasta 99,9% i na obszarze wiejskim 86,9%. Czynna sieć wodociągowa ma długość około 190 km (dane Przedsiębiorstwa Wodociągów, Kanalizacji i Ciepłownictwa „PEWIK” sp. z o.o. w Prabutach), a liczba przyłączy w 2017 roku była równa 2055 (dane GUS). W 2016 roku z sieci wodociągowej korzystało 12614 osób (dane GUS). Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy była sukcesywnie realizowana dzięki staraniom władz gminy w tym zakresie, a możliwości ujęć wody pozwalają na zaopatrzenie w wodę praktycznie wszystkich chętnych mieszkańców gminy.

Na terenie gminy Prabuty, w ramach gospodarki wodno-ściekowej, skanalizowane zostało miasto Prabuty (jednak nie na całym obszarze) oraz miejscowości: Grodziec, Stańkowo, Raniewo i Kleczewo. Gospodarka wodno-ściekowa w części rozproszonej zabudowy gminy rozwiązywana jest poprzez oczyszczalnie przydomowe i szamba. Łącznie na terenie gminy znajdują się 542 zbiorniki bezodpływowe, 150 oczyszczalni przydomowych i 1 stacja zlewna (wg danych GUS za 2016 rok).

8.2. ANALIZA ŚRODOWISKOWA

8.2.1. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

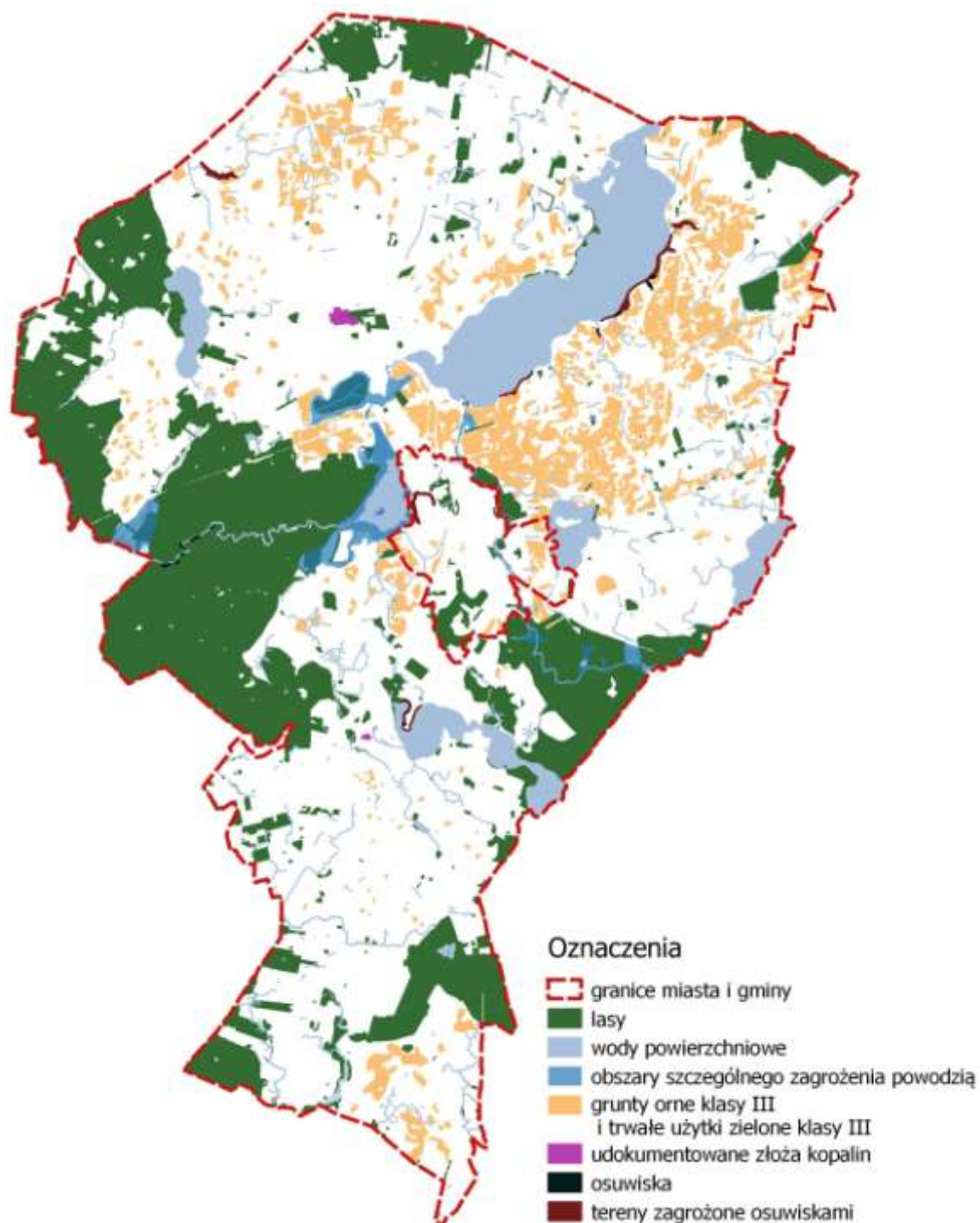
Zagospodarowanie i użytkowanie terenów miasta i gminy Prabuty jest zróżnicowane. W centralnej części gminy położone jest miasto Prabuty, sieć osadnicza w granicach obszaru wiejskiego gminy jest rozproszona. W strukturze użytkowania gruntów przeważają użytki rolne. Lasy na obszarze gminy rozmieszczone są nierównomiernie. Największe ich kompleksy występują na zachód od Prabut oraz na północ od Grażymowa, wzdłuż doliny rzeki Liwy. Na pozostałym obszarze gminy kompleksy leśne występują w formie płątów o zróżnicowanej powierzchni.

Oś hydrograficzną gminy stanowi rzeka Liwa. Na terenie gminy znajduje się siedem jezior. Największe z nich to Jezioro Dzierzgoń o powierzchni 788 ha, położone ok. 1 km na północny wschód od miasta Prabuty. Zagrożenie związane z powodzią na terenie miasta i gminy Prabuty występuje od rzeki Liwy, niemal na całej jej długości oraz w otoczeniu jezior Dzierzgoń (jego południowa część) i jeziora Liwieniec (położonego na zachód od Prabut). Obszary

szczególnego zagrożenia powodzią występujące na terenie gminy stanowią tereny wolne do zabudowy.

Na obszarze gminy Prabuty występują udokumentowane złoża kopalin: Gonty i Gonty I, Kołodzieje (piaski i żwiry).

Rysunek 8. Uwarunkowania środowiska naturalnego mające wpływ na zagospodarowanie przestrzenne w gminie Prabuty

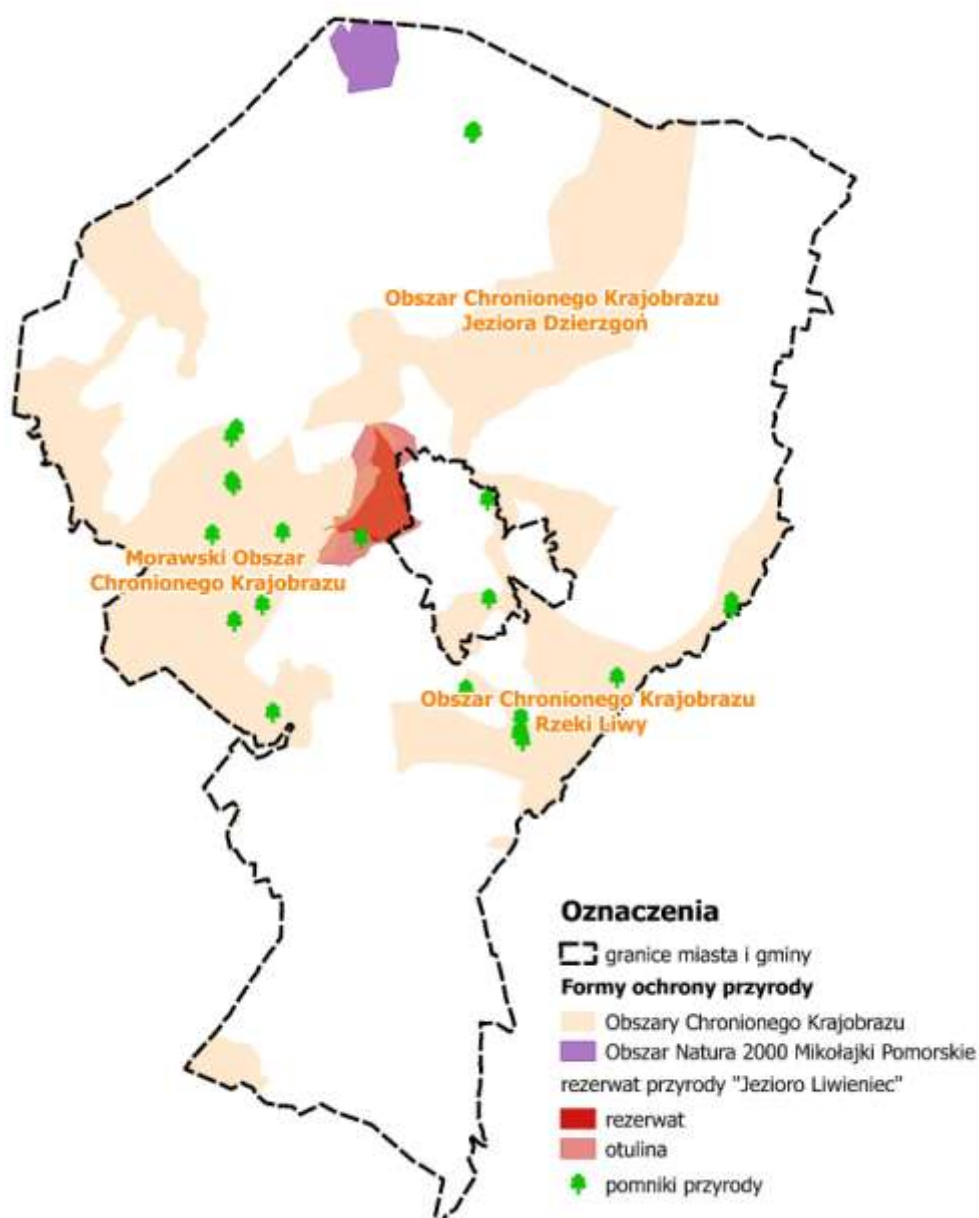

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie i danych WODGiK w Gdańsku

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III, z określonymi ustawowo odstępstwami, wymaga zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Na obszarze gminy Prabuty grunty klasy III występują głównie w północnej jej części, ich zwarte powierzchnie zlokalizowane są głównie na wschód od jeziora Dzierzgoń. Na terenie gminy nie występują gleby I i II klasy bonitacyjnej.

Osuwiska występują głównie w zachodniej części gminy, wzdłuż rzeki Liwy, na odcinku przepływającym przez tereny leśne, a także wzdłuż wschodniej linii brzegowej Jeziora Dzierzgoń, położonego w północno-wschodniej części obszaru gminy. Większość z nich jest położona z dala od obiektów budowlanych i dróg. Ponadto na terenie gminy (głównie w sąsiedztwie Jeziora Dzierzgoń) występują tereny zagrożone osuwiskami.

Rysunek 9. Ochrona przyrody na terenie gminy Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WODGiK w Gdańsku

Uwarunkowania środowiskowe gminy Prabuty w dużym stopniu ograniczają możliwości swobodnego zagospodarowania jej obszaru. Ponadto należy zauważyć, że ok. 30% powierzchni terytorium gminy pokrywają rozległe przestrzenie formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody „Jezioro Liwieniec”, Morawski Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Dzierżgoń i Obszar Chronionego Krajobrazu rzeki Liwy.

Na obszarze gminy znajduje się jeden rezerwat przyrody „Jezioro Liwieniec”. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu jeziora wraz z charakterystycznymi dla niego biotopami (środowiskiem życia organizmów roślinnych i zwierzęcych) i biocenozą (roślinami, zwierzętami i mikroorganizmami), w szczególności populacji i siedlisk gatunków ptaków wodno-błotnych. Rezerwat posiada ważny plan ochrony przyjęty Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 17 lutego 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Liwieniec” (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1084). Jednocześnie na terenie rezerwatu obowiązują zakazy z mocy ustawy o ochronie przyrody.

Zachodnia i południowo-zachodnia część gminy Prabuty znajduje się w granicach Morawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Morawski OChK posiada znakomite walory przyrodnicze, ale również wypoczynkowe ze względu na atrakcyjną kompozycję krajobrazu leśno-jeziornego. Wschodnia część gminy znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy, który obejmuje głównie dolinę Liwy i tereny leśne. W okolicy Prabut Liwa wpada do jeziora Dzierżgoń, a potem do jeziora Liwieniec - rezerwatu ornitologicznego chroniącego ostoję lęgową ptactwa wodno-błotnego. Północna część gminy znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Dzierżgoń, który łączy się z Obszarem Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy. Głównym elementem krajobrazotwórczym tego obszaru jest jezioro Dzierżgoń wraz z okolicą.

Dla ww. obszarów chronionego krajobrazu obowiązują przepisy Uchwały Nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim. Uchwała ta określa działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów leśnych, działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów lądowych, działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów wodnych, jak również wprowadza katalog zakazów. Dotyczą one m.in. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, budowania nowych obiektów budowlanych od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych.

Przy północnej granicy gminy znajduje się jeden obszar Natura 2000 – Mikołajki Pomorskie PLH 220076. Ostoja obejmuje fragment falistego terenu, pokrytego w większości lasem, z szeregiem zagłębień, w których obecne są torfowiska przejściowe z wodnymi oczkami lub dawnymi wyrobiskami potorfowymi. W części z nich występuje strzebla błotna – jeden z najrzadszych i najbardziej zagrożonych gatunków ryb w Polsce.

Ponadto na terenie gminy Prabuty znajdują się 24 pomniki przyrody (w tym: świerk pospolity, buk pospolity oraz lipy drobnolistne, sosny pospolite, dęby szypułkowe, topole i wierzby), rozmieszczone nierównomiernie na obszarze gminy.

Przez znaczną część obszaru gminy Prabuty prowadzi jedna z odnóg Północnego Korytarza Ekologicznego (KPn), p.n. Lasy Ławskie – Bory Tucholskie, jednego z korytarzy ekologicznych wyznaczonych przez ZBS PAN w Białowieży dla migracji dużych ssaków (wilka, rysia, jelenia i łosia). Korytarz ten łączy Pojezierze Ławskie z doliną Wisły i Borami Tucholskimi. W granicach tego korytarza znajdują się korytarze ekologiczne: ponadregionalny – Doliny Liwy oraz dwa subregionalne – południowo-wschodniego jeziorno-leśnego łącznika dolin Wisły i Liwy oraz łącznika dolin Liwy i Dzierzgoń, określone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa Pomorskiego. Korytarze ekologiczne nie stanowią formą ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, jednak planowane zainwestowanie winno uwzględniać zachowanie ich funkcjonowania.

8.2.2. WPŁYW UWARUNKOWAŃ PRZYRODNICZYCH NA ROZWÓJ TURYSTYKI I REKREACJI

Gmina Prabuty charakteryzuje się dużym potencjałem turystycznym, który zdeterminowany jest w głównej mierze licznymi formami ochrony przyrody oraz atrakcyjną kompozycją krajobrazu leśno-jeziornego. Gmina położona jest na styku Pojezierza Ławskiego z Doliną Dolnej Wisły. Od północy graniczymy z Żuławami Wiślanymi a od wschodu z Pojezierzem Olsztyńskim. Granicę południową stanowi Pojezierze Chełmińskie i Brodnickie. Występowanie rozległych kompleksów leśnych, jezior (w tym największego jeziora w regionie – jeziora Dzierzgoń), rzeki Liwy, a także bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne, bliskość zespołów historycznych najwyższej klasy (Malbork, Gniew) stwarzają dogodne warunki do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy. Ponadto obszar gminy odznacza się ogólnie dobrą dostępnością komunikacyjną. Na obszarze gminy krzyżują się trzy drogi wojewódzkie, a także przebiegają dwie linie kolejowe (nr 9 i 218).

Dużą popularnością na terenie gminy cieszy się turystyka rowerowa i piesza (oznakowane szlaki i trasy), sporty wodne oraz rozwijająca się turystyka kajakowa, wykorzystująca walory rzeki Liwy. Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne występuje głównie w sąsiedztwie jezior: Dzierzgoń, Okrusz (miejscowości: Orkusz i Sypanica), Sowica i Grażymowskie Zachodnie (miejscowość Kołodzieje). W ostatnich latach zauważalny jest rozwój zagospodarowania terenów szczególnie przy jeziorze Dzierzgoń.

Fotografia 1. Plaża nad jeziorem Dzierzgoń w Julianowie

Źródło: <http://www.prabuty.pl/plaza-nad-jez-dzierzgon/>

Jeziro Dzierzgoń ma dobrze rozwiniętą linię brzegową z kilkoma dużymi zatokami. Na jeziorze znajdują się cztery wyspy. Przez jego południowozachodnią część przepływa Liwa. Jezioro Dzierzgoń doskonale nadaje się do uprawiania żeglarstwa czy windsurfingu. W sezonie letnim, kąpielisko w miejscowości Julianowo, strzeżone jest przez ratowników WOPR. Na plaży znajduje się parking, miejsce na ognisko, miejsce do siatkówki, plac zabaw oraz wypożyczalnia sprzętu wodnego. Plaże wyposażone w obiekty rekreacyjne znajdują się również naj jeziorem Orkusz (miejscowości Orkusz) i jeziorem Sowica (przy drodze wojewódzkiej nr 521).

Na terenie gminy Prabuty funkcjonują m.in. następujące obiekty noclegowe: pokoje gościnne REZIA-KOŁODZIEJE, gospodarstwo agroturystyczne ROMSTO w Sypanicy, gospodarstwo agroturystyczne „Figłówka” w Laskowicach, gospodarstwo agroturystyczne w Górowychach, pokoje gościnne w Rodowie Małym i pokoje gościnne BAJKA w Prabutach.

Ruch turystyczny w gminie opiera się głównie na krótkich pobytach wypoczynkowych w obrębie zbiorników wodnych które stanowią główną atrakcję turystyczną i wypoczynkową. Należy dążyć do wzbogacenia oferty turystycznej gminy o dodatkowe elementy tras turystycznych, obiekty zagospodarowania terenów w obrębie zbiorników wodnych jak: plaże, pomosty, pola namiotowe, tereny lokalizacji zabudowy rekreacji indywidualnej, urządzenia sportowe, obiekty związane z obsługą turystyki żeglarskiej i turystyki kajakowej.

Największe możliwości zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego występują nad brzegami: jeziora Dzierzgoń (Rodowo Małe, Górowychy, Julianowo), jeziora Orkusz (Orkusz, Sypanica), jezioro Grażymowskie Zachodnie (Kołodzieje).

Rzeka Liwa posiada duży potencjał dla turystyki kajakowej, ale z uwagi na istniejące stosunki wodne (niski stan wody) możliwy do wykorzystania jedynie w ograniczonym stopniu. Najdogodniejsze warunki dla zagospodarowania mają odcinki powyżej i poniżej Prabut. Na odcinku w granicach rezerwatu przyrody „Jezioro Liwieniec” występują ograniczenia związane z ochroną przyrody.

Rozwój turystyki na terenie gminy Prabuty powinien opierać się na wykorzystaniu walorów i zasobów przyrodniczych, winien być realizowany m.in. poprzez takie działania jak:

- ♦ utrzymanie, rozbudowę i budowę infrastruktury rekreacyjnej głównie na terenach o największym potencjale do rozwoju turystyki – nad brzegami: jeziora Dzierzgoń (Rodowo Małe, Górowychy, Julianowo), jeziora Orkusz (Orkusz, Sypanica), jezioro Grażymowskie Zachodnie (Kołodzieje) jezioro Sowica (przy drodze wojewódzkiej nr 521);
- ♦ utrzymanie i dalszy rozwój sieci szlaków turystycznych w gminie (w tym międzynarodowej trasy rowerowej nr 4 – Trasa Tysiąca Jezior i regionalnej trasy rowerowej nr 119);
- ♦ wzbogacenie tras turystycznych o oznakowanie informacyjne w zakresie walorów przyrodniczych oraz eksponujące elementy cenne przyrodniczo;
- ♦ wytyczenie nowych tras turystycznych (pieszych i rowerowych) łączących miejscowości o największym potencjale turystycznym w jednolity system, z odpowiednią ekspozycją na najciekawsze krajobrazowo tereny.

8.3. ANALIZA SPOŁECZNA

8.3.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2017 r. gęstość zaludnienia gminy wynosi ok. 67 osób na km² (odpowiednio dla miasta 1195 osób na km² i dla obszaru wiejskiego 23 osób na km²) i jest niższa od średniej dla powiatu kwidzyńskiego (100 osób na km²). W poniższej tabeli przedstawiono główne wskaźniki demograficzne dla gminy Prabuty. Na przestrzeni badanego okresu przyrost naturalny na 1000 przyjmował różne wartości. Najkorzystniejszy pod tym względem był 2009 rok, kiedy przyrost naturalny osiągnął wartość 7,3. Wskaźnik dotyczący liczby par zawierających małżeństwa na 1000 ludności przyjmował różne wartości. Najwyższą wartość osiągnął w 2008 roku – 6,6, zaś najniższą w 2013 roku – 4,3.

Tabela 27. Zestawienie głównych wskaźników demograficznych dla gminy Prabuty

Rok	Jedn.	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.
ludność na 1 km ²	osoba	66,7	66,9	68,4	68,2	67,8	67,4	67,1	67,1	67,0	66,8
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	101	101	101	101	100	100	100	101	101	101
małżeństwa na 1000 ludności	para	6,6	5,5	5,8	5,1	5,9	4,3	6,1	5,4	6,0	5,6
urodzenia żywe na 1000 ludności	osoba	13,6	15,3	9,8	11,6	10,6	9,2	7,6	9,8	9,4	8,7
zgony na 1000 ludności	osoba	7,8	7,9	9,3	8,9	8,9	9,5	8,7	9,4	8,7	9,8
przyrost naturalny (na 1000 ludności)	osoba	5,8	7,3	0,5	2,7	1,7	-0,4	-1,1	0,4	0,7	-1,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Poniższa tabela przedstawia ogólną liczbę ludności gminy Prabuty na przestrzeni lat 2008-2017 z wyszczególnieniem liczby kobiet i liczby mężczyzn.

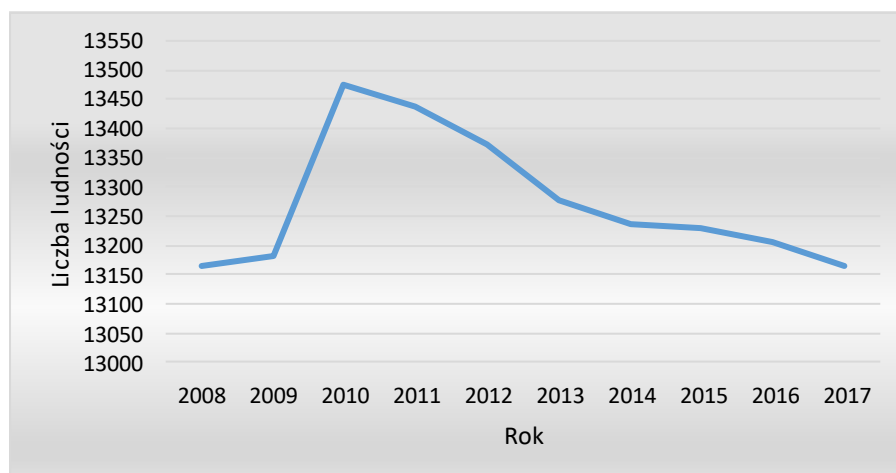
Tabela 28. Liczba ludności gminy Prabuty w latach 2008-2017

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ogółem	13166	13183	13477	13437	13373	13278	13235	13230	13205	13165
mężczyźni	6559	6569	6709	6699	6699	6639	6615	6597	6580	6555
kobiety	6607	6614	6768	6738	6674	6639	6620	6633	6625	6610

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Jak wynika z zestawionych informacji, pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego, w 2017 roku teren gminy zamieszkiwało 13165 osób, z czego 6555 reprezentowało płeć męską, a płeć żeńską 6610. Na przestrzeni badanego okresu, oprócz roku 2012, występowała przewaga kobiet w strukturze demograficznej. Najwięcej ludności w gminie było w 2010 roku, natomiast najmniej w 2017 roku. Największy wzrost względem poprzedniego roku nastąpił w roku 2010 – o 294 osoby, w roku 2013 zanotowano największy spadek liczby ludności – o 95 osoby.

Wykres 12. Ludność gminy Prabuty w latach 2008-2017

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W poniższej tabeli została przedstawiona liczba ludności gminy z podziałem na poszczególne grupy wiekowe. Dane zostały zestawione dla przedziału od 2010 do 2017 roku.

Tabela 29. Liczba ludności w gminie wg grup wiekowych w latach 2010-2017

Wiek ludności	ROK							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0-4	812	816	787	736	678	687	657	621
5-9	776	753	746	772	803	773	790	793
10-14	854	843	813	784	780	762	736	734
15-19	953	905	882	832	837	809	805	784
20-24	1109	1085	1057	1018	979	976	943	945
Razem	4504	4402	4285	4142	4077	4007	3931	3877
%	33,42%	32,76%	32,04%	31,25%	30,77%	30,25%	29,77%	29,45%
25-29	1161	1147	1096	1093	1076	1058	1038	1002
30-34	1032	1048	1102	1101	1073	1046	1036	1000

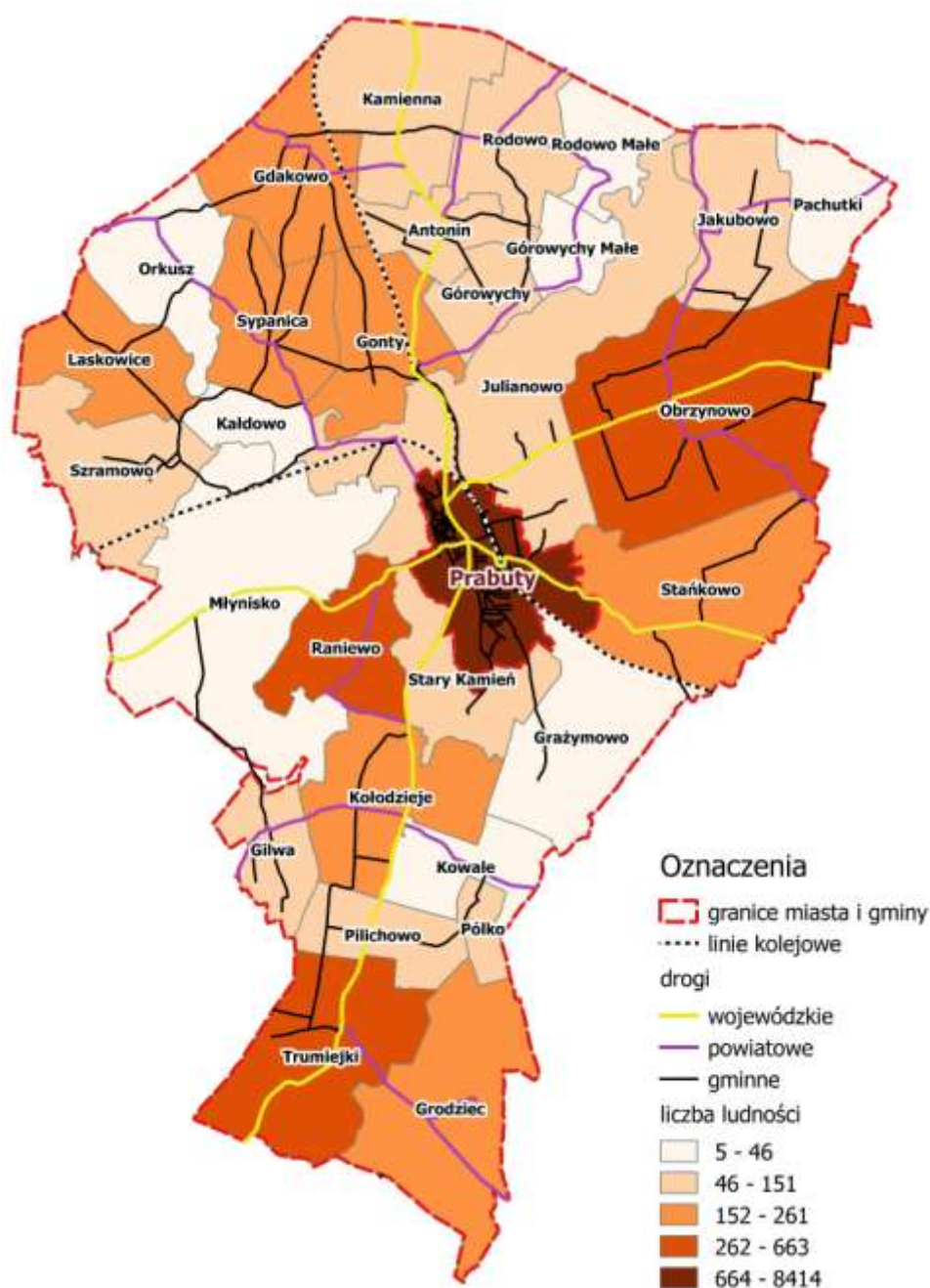
35-39	956	920	936	947	970	985	1007	1048
40-44	818	856	855	863	872	911	883	893
45-49	972	931	889	857	829	799	833	829
50-54	1019	1009	969	940	937	932	892	852
55-59	904	928	978	987	990	978	961	936
Razem	6862	6839	6825	6788	6747	6709	6650	6560
%	50,92%	50,89%	51,04%	51,21%	50,93%	50,65%	50,36%	49,83%
60-64	676	736	759	786	793	845	875	914
65-69	375	385	443	499	568	621	675	686
70-74	380	377	352	326	319	327	328	394
75-79	318	318	305	295	314	317	314	285
80-84	228	228	240	250	253	237	224	218
85 i więcej	134	153	164	170	177	182	208	231
Razem	2111	2197	2263	2326	2424	2529	2624	2728
%	15,66%	16,35%	16,92%	17,55%	18,30%	19,09%	19,87%	20,72%
Ludność ogółem	13477	13438	13373	13256	13248	13245	13205	13165

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W roku 2010 osoby w wieku do 24 lat stanowiły prawie 33,5% populacji gminy Prabuty. W kolejnych latach udział ten zmniejszał się, a w roku 2017 wyniósł 29,45%. Odwrotne zjawisko dotyczyło osób powyżej 59 roku życia – w roku 2010 osoby te stanowiły ok. 16% populacji gminy, natomiast w roku 2017 ich udział wzrósł do prawie 21%.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę liczby ludności z podziałem na teren miasta i obręby ewidencyjne na obszarze wiejskim gminy. Dane pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Prabuty według stanu na dzień 24 maja 2018 roku.

Rysunek 10. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały na terenie miasta i gminy Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Prabuty

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Prabuty zdecydowanie największą pod względem liczby ludności miejscowością gminy jest miasto Prabuty, na terenie którego na dzień 24 maja 2018 roku było 8414 zameldowanych osób (tj. ponad 65% mieszkańców gminy). Drugą pod tym względem miejscowością jest wieś Ogrzynowo – ponad 660 mieszkańców. W kilku sołectwach: Raniewo, Ogrzynowo, Stańkowo, Laskowice, Sypanica, Kołodzieje, Trumiejki i Grodziec liczba ludności przekracza 200 osób. Największym potencjałem demograficznym odznacza się miasto Prabuty oraz miejscowości: Ogrzynowo, Raniewo i Trumiejki.

8.3.2. RUCH MIGRACYJNY

Z demograficznego punktu widzenia istotne są również wskaźniki salda migracji ludności. W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące ruchu migracyjnego na terenie miasta i gminy Prabuty w latach 2008-2017 (brak danych dla roku 2015).

Tabela 30. Ruchy migracyjne na terenie gminy Prabuty w latach 2008-2017

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2016	2017
Zameldowania	127	119	155	155	146	153	136	127	125
Wymeldowania	214	160	186	231	207	237	182	187	171
Saldo migracji	-87	-41	-31	-76	-61	-84	-46	-60	-46
Saldo migracji na 1000 osób	-6,6	-3,1	-2,3	-5,6	-4,5	-6,3	-3,5	-4,6	-3,5

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Na podstawie powyższych danych trudno jest prognozować wzrost czy spadek liczby mieszkańców miasta i gminy Prabuty w kolejnych latach. Saldo migracji na przestrzeni analizowanych lat osiągało wartości, które stanowią ok. 1% ogólnej liczby ludności gminy. Trzeba jednak zauważyć, iż saldo migracji przybierało wartość ujemną przez cały analizowany okres.

8.4. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA

Zadaniem prognoz demograficznych jest ustalenie przyszłego stanu i struktury ludności. Prognozowanie demograficzne staje się podstawowym elementem wszelkich strategii i planów rozwoju, zwłaszcza w takich dziedzinach, jak: mieszkalnictwo, gospodarka komunalna, edukacja, opieka socjalna czy usługi zdrowotne. Do najważniejszej funkcji prognoz demograficznych należy zaliczyć funkcję ostrzegawczą, która umożliwia ze znacznym wyprzedzeniem podjęcie działań zaradczych, mających na celu złagodzenie społeczno-gospodarczych skutków niekorzystnych struktur demograficznych w przyszłości.

W prognozach demograficznych uwzględnia się przede wszystkim tzw. prognozy biologiczne oraz poziom przyszłych migracji (tzw. prognozy pomigracyjne). Prognoza biologiczna zakłada, że przyrost ludności jest w zasadzie efektem przyrostu naturalnego. Określa zmiany liczby ludności spowodowane urodzeniami i zgonami na terenie gminy, przy założeniu, że jest ona obszarem izolowanym, którego stan zaludnienia uzależniony jest wyłącznie od aktualnej struktury wieku i płci ludności oraz tendencji w ruchu naturalnym. Przy takim założeniu, ma ona znamiona bardziej teoretyczne, niemniej będąc projekcją skali i struktur naturalnego rozwoju demograficznego, sygnalizuje konsekwencje ekonomiczne i społeczne tego rozwoju.

Przyszłą liczbę ludności w gminie Prabuty określono jedynie na podstawie prognozy biologicznej. Obszar gminy Prabuty położony jest peryferyjnie, w znacznej odległości od dużych jednostek osadniczych, w tym stolicy województwa (ok. 100 km). Z miast powiatowych najbliższy położony jest Kwidzyn (siedziba powiatu) – ok. 18 km na południowy-zachód. Według danych GUS saldo migracji na przestrzeni lat 2008-2017 (patrz *Tabela 14. Ruchy migracyjne na terenie gminy Prabuty w latach 2008-2017, str. 30*) osiągało wartości, które stanowią ok. 1% ogólnej liczby ludności gminy. Trzeba jednak zaznaczyć, iż saldo migracji przybierało wartość ujemną

przez cały analizowany okres. Zastosowanie prognozy biologicznej wydaje się być wystarczające, gdyż spełnia najbardziej przydatną, w momencie formułowania nowych założeń polityki przestrzennej gminy, funkcję ostrzegawczą.

Etapy budowy prognozy demograficznej:

- 1) ustalenie wyjściowego stanu i struktury ludności (według wieku i płci);
- 2) postarzanie ludności żyjącej;
- 3) przewidywanie przyszłej liczby urodzeń i ich postarzania;
- 4) analiza uzyskanych wyników współczynników demograficznych;

Postarzanie ludności sprowadza się do ustalenia ile spośród osób x -letnich w danym momencie dożyje wieku $x + s$ lat (czyli będzie o s lat starszymi). Polega ono na przemnażaniu liczby ludności w danym wieku przez prawdopodobieństwo przeżycia określonego okresu.

W związku z powyższym w prognozie dla gminy Prabuty, przy założeniu 30-letniego horyzontu czasowego z podziałem na 5-letnie etapy, liczbę ludności po upływie 5 lat obliczono ze wzoru:

$$L_{x+5} = L_x P$$

gdzie:

L_{x+5} – liczba osób będących w wieku $x + 5$,

L_x – liczba osób w wieku x ,

P – prawdopodobieństwo przeżycia 5 kolejnych lat przez osobę będącą w wieku x (parametr ten określano na podstawie tablic trwania życia, opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny - przyjęto ich niezmiennosc)

W celu ustalenia przewidywalnej przyszłej liczby urodzeń i ich postarzania, należy przewidywane liczby kobiet w określonych grupach wieku przemnożyć przez zakładane współczynniki płodności co zapiszemy:

$$U = K \cdot wpt(x)$$

gdzie:

U – przewidywana liczba urodzeń

K – przewidywana liczba kobiet w wieku rozrodczym

$wpt(x)$ – współczynnik urodzeń

Wiek rozrodczy oraz współczynnik urodzeń zostały ustalone na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego związanych z urodzeniami w gminie Prabuty. Współczynnik urodzeń oszacowano na podstawie średnich współczynników urodzeń dla 5 lat poprzedzających prognozę. Wiek rozrodczy został zdefiniowany na poziomie 15-49 lat.

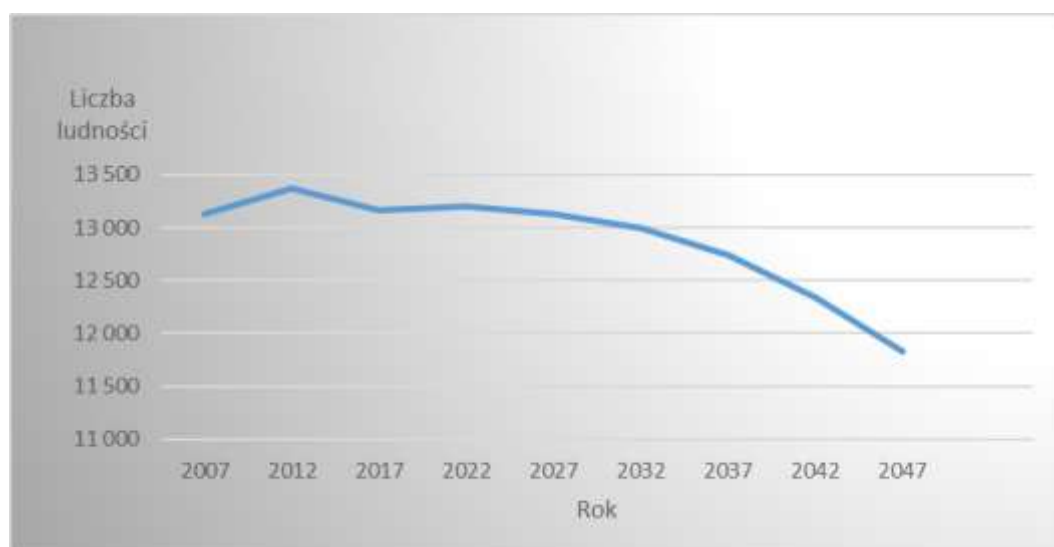
Poniższa tabela oraz wykresy nr 13-17 przedstawiają wyniki przeprowadzonej prognozy biologicznej ludności gminy Prabuty na lata 2017-2047. Liczba ludności w latach poprzedzających prognozę pochodzi z Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 31. Prognozowana liczba ludności w gminie Prabuty w latach 2017-2047

Wiek ludności	ROK								
	2007	2012	2017	2022	2027	2032	2037	2042	2047
0-4	788	787	621	579	567	557	517	477	437
5-9	812	746	793	618	576	564	554	514	475
10-14	871	813	734	793	618	576	564	554	514
15-19	1061	882	784	734	792	617	576	563	554
20-24	1164	1057	945	783	732	791	616	575	562
	4696	4285	3877	3506	3285	3105	2827	2684	2542
%	35,8	32,0	29,4	26,6	25,0	23,9	22,2	21,7	21,5
25-29	1166	1096	1002	942	780	730	789	615	573
30-34	905	1102	1000	999	939	778	728	786	613
35-39	864	936	1048	996	994	935	774	724	783
40-44	897	855	893	1041	989	988	929	769	720
45-49	976	889	829	884	1031	979	978	919	761
50-54	990	969	852	815	869	1013	962	961	904
55-59	785	978	936	829	792	845	985	936	934
Razem	6583	6825	6560	6505	6395	6268	6144	5710	5287
%	50,1	51,0	49,8	49,3	48,7	48,2	48,2	46,3	44,7
60-64	474	759	914	895	793	758	808	942	895
65-69	392	443	686	854	837	741	708	755	880
70-74	374	352	394	622	775	759	672	641	684
75-79	344	305	285	343	541	674	660	585	557
80-84	174	240	218	232	278	436	544	533	472
85 i więcej	90	164	231	243	222	256	377	493	513
Razem	1848	2263	2728	3190	3445	3624	3770	3949	4002
%	14,1	16,9	20,7	24,2	26,2	27,9	29,6	32,0	33,8
Ludność ogółem	13127	13373	13165	13201	13124	12997	12741	12343	11831

Źródło: Opracowanie własne
(liczby ludności dla roku 2007, 2012 i 2017 pochodzą z Banku Danych Lokalnych GUS)

Wykres 13. Prognozowana liczba ludności w gminie Prabuty

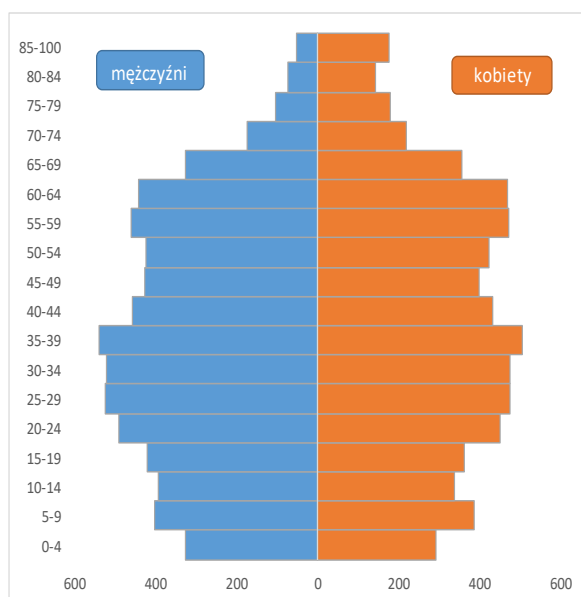

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli nr 15

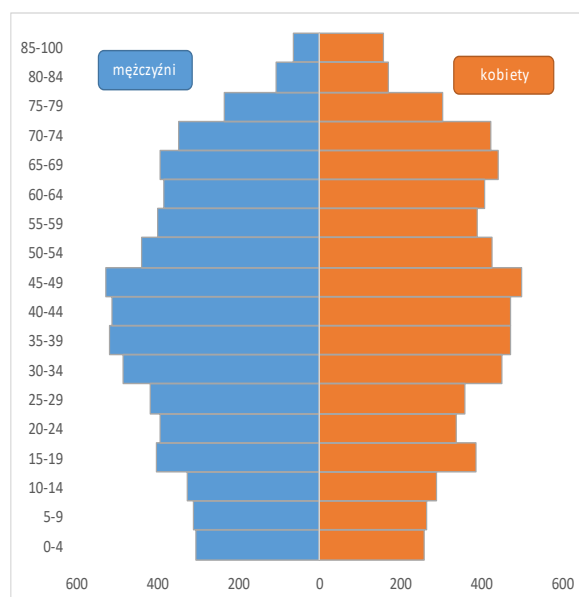
Z przeprowadzonej prognozy demograficznej wynika, iż w roku 2022 liczba ludności gminy Prabuty ulegnie niewielkiemu wzrostowi – względem roku 2017 liczba ludności wzrośnie o 36 osób. W kolejnych latach liczba mieszkańców gminy ulegać będzie systematycznemu spadkowi. Tendencje regresywne w procesie rozwoju demograficznego gminy najbardziej uwidocznione są w młodszych grupach wiekowych oraz systematycznym spadku liczby urodzeń.

Poniższe wykresy obrazują zmiany w strukturze ludności gminy Prabuty, które zachodzić będą zgodnie z przeprowadzoną prognozą demograficzną. Wykresy stanowią piramidy wieku i płci czyli graficzny obraz struktury wiekowej społeczeństwa, uwzględniający również strukturę płciową. Pionowa oś wykresów prezentuje wiek ludności według oznaczonych grup wiekowych. Oś pozioma natomiast uwidacznia liczbę ludności w poszczególnych grupach wiekowych. Po prawej stronie przedstawiono udział kobiet, a po lewej stronie udział mężczyzn. Piramidę wieku i płci konstruuje się dla jednego roku, a jej kształt oddaje wyraźny wiekowy obraz społeczeństwa. Pierwszy wykres przedstawia strukturę ludności gminy w roku 2017, kolejne trzy wykresy obrazują prognozowaną strukturę populacji gminy w latach: 2027, 2037 i 2047.

Wykres 14. Piramida wieku i płci – rok 2017

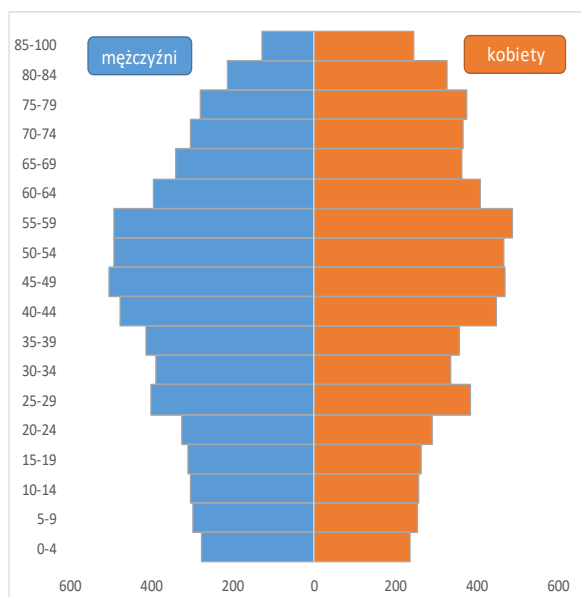

Wykres 15. Piramida wieku i płci – rok 2027

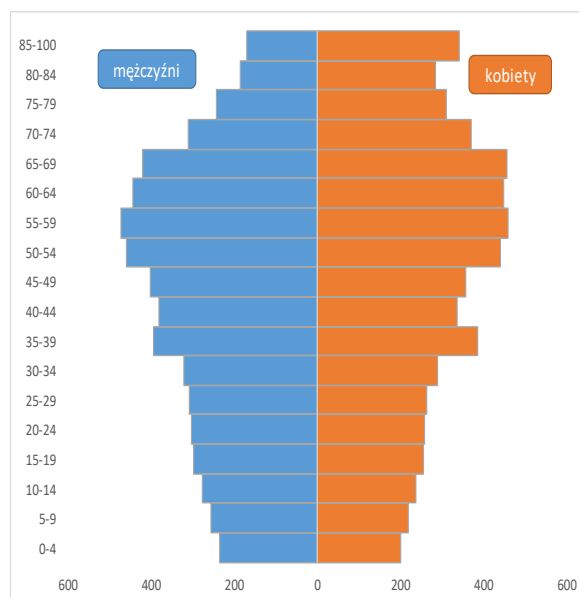

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli nr 15

Wykres 16. Piramida wieku i płci – rok 2037

Wykres 17. Piramida wieku i płci – rok 2047

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli nr 15

Prognozuje się, iż populacja gminy Prabuty ulegnie procesowi „starzenia się”. Nastąpi wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Obecnie zjawisko to charakterystyczne jest dla całego społeczeństwa w Polsce. Konsekwencje procesu starzenia się populacji występować mogą w obszarze polityki społecznej, nastąpić może wzrost świadczeń zdrowotnych oraz pomocy społecznej.

8.5. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Jedynym z głównych celów polityki gminy powinno być dążenie do rozwoju lokalnej gospodarki. Powstanie nowych terenów rozwojowych warunkuje dostęp do lokalnych systemów infrastruktury komunikacyjnej, technicznej i społecznej. Zakres prowadzonych inwestycji drogowych oraz inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy uzależniony jest od możliwości pozyskania i właściwego przeznaczenia odpowiedniej wielkości nakładów finansowych niezbędnych do ich realizacji.

Ocenę możliwości finansowania realizacji wyżej wymienionych zadań własnych gminy oparto na analizie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Prabuty na lata 2018-2027 oraz wykonanych budżetów gminy z lat 2014-2017 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS). Analiza budżetu gminy umożliwić może lepsze bilansowanie wydatków i wpływów związanych z zagospodarowaniem przestrzennym.

Tabela 32. Wykonany oraz planowany budżet miasta i gminy Prabuty

Rok	Dochody ogółem	Wydatki ogółem	Wynik budżetu
2014	42 384 116,57 zł	40 133 293,99 zł	2 250 822,58 zł
2015	42 670 380,18 zł	40 324 096,86 zł	2 346 283,32 zł
2016	50 710 707,66 zł	51 810 693,54 zł	-1 099 985,88 zł
2017	53 044 394,83 zł	54 209 520,91 zł	-1 165 126,08 zł
2018	54 933 048,37 zł	63 181 848,37 zł	-8 248 800,00 zł
2019	51 850 000,00 zł	50 321 200,00 zł	1 528 800,00 zł
2020	52 400 000,00 zł	50 900 000,00 zł	1 500 000,00 zł
2021	53 050 000,00 zł	51 050 000,00 zł	2 000 000,00 zł
2022	53 800 000,00 zł	51 800 000,00 zł	2 000 000,00 zł
2023	53 800 000,00 zł	51 800 000,00 zł	2 000 000,00 zł
2024	53 800 000,00 zł	51 800 000,00 zł	2 000 000,00 zł
2025	53 800 000,00 zł	51 800 000,00 zł	2 000 000,00 zł
2026	53 800 000,00 zł	51 800 000,00 zł	2 000 000,00 zł
2027	53 800 000,00 zł	53 200 000,00 zł	600 000,00 zł

*Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS
oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Prabuty na lata 2018-2027*

Jak wynika z przeprowadzonej analizy prognozowanego budżetu Miasta i Gminy Prabuty na rok 2018 zaplanowano deficyt budżetowy w wysokości ok 8,2 mln zł. Na lata 2019-2027 zaplanowano natomiast nadwyżkę budżetową, która ma zostać przeznaczona na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Należy jednak podkreślić, iż gmina dysponuje możliwościami i procedurami pozyskania dodatkowych środków wspomagających finansowanie dróg, infrastruktury technicznej, czy obiektów infrastruktury społecznej. Największe możliwości dofinansowania gmina znajduje w programach rządowych w postaci subwencji i dotacji oraz programów rządowych. W ograniczonym zakresie wykorzystywane są źródła finansowania z lokalnych inicjatyw

inwestycyjnych, udział inwestorów komercyjnych w kosztach inwestycji drogowych, partnerstwo publiczno-prywatne, które z uwagi na udział podmiotów prywatnych są mało popularne.

Realizowane i planowane zadania inwestycyjne na terenie gminy dotyczą przede wszystkim przebudowy i remontów dróg, chodników, remontów budynków użyteczności publicznej, a także budowy i przebudowy infrastruktury technicznej.

Wydatki związane z finansowaniem przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej ujmowane są w pozycji klasyfikacji budżetowej – transport i łączność. Według danych GUS (*patrz tabela nr 8 Struktura wydatków gminy na przestrzeni lat 2012-2017, str. 16*) wydatki budżetowe gminy Prabuty w tym dziale zwiększyły się w udziale procentowym z 4,3% (ok. 1,7 mln zł) w 2012 roku do 5,8% (ok. 3,1 mln zł) w roku 2017. Wydatki ponoszone na infrastrukturę techniczną i społeczną to przede wszystkim dział klasyfikacji budżetowej – gospodarka komunalna i ochrona środowiska, którego dynamika zwiększyła się w udziale procentowym z 7,1% (ok. 2,8 mln zł) w 2012 roku do 7,8% (ok. 4,3 mln zł) w roku 2017. Opisana struktura wydatków budżetowych świadczyć może o wzroście możliwości finansowania przez gminę zadań własnych z zakresu rozwoju sieci komunikacyjnej, a także infrastruktury technicznej i społecznej.

Systemy komunikacji na terenie gminy wymagają dalszych uzupełnień oraz przebudowy, nie stanowią jednak barier progowych w realizacji nowych terenów rozwojowych. Finansowanie inwestycji drogowych pochłaniających znaczne środki budżetu gminy winny być wspierane z dotacji rządowych. Realizacja inwestycji w zakresie poprawy systemu komunikacji sieci dróg lokalnych wymaga działań rządowych i wieloletnich programów rządowych w zakresie wsparcia finansowego.

8.6. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

Bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę na obszarze miasta i gminy Prabuty dokonano według następujących etapów:

- **I Etap** – określenia maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę;
- **II Etap** – analiza chłonności położonych na terenie gminy obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej;
- **III Etap** – analiza chłonności położonych na terenie gminy obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę;
- **IV Etap** – porównanie maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę z określoną chłonnością terenów, o których mowa w II i III etapie;
- **V Etap** – określenia możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej wynikającej z zapotrzebowania na nową zabudowę;
- **VI Etap** – określenie potrzeb inwestycyjnych związanych z nową zabudową.

8.6.1. ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ

Na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, a także biorąc pod uwagę prognozy demograficzne oraz analizę możliwości finansowych gminy wyznacza się

maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy z podziałem na funkcje zabudowy.

Zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniowo-usługową oraz zabudowę przemysłową dla miasta i gminy Prabuty określa się w oparciu o istniejące zagospodarowanie. Dane wykorzystane do obliczeń pochodzą z Banku Danych Lokalnych GUS, Urzędu Miasta i Gminy Prabuty oraz Wojewódzkiego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego.

Zabudowa mieszkaniowo-usługowa

Dla funkcji mieszkaniowej zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy związane jest bezpośrednio z prognozowaną liczbą ludności oraz potrzebą poprawy jakości życia mieszkańców gminy. Według przeprowadzonej prognozy ludności do roku 2022 liczba mieszkańców gminy zwiększy się o 36 osoby, po czym liczba ludności ma sukcesywnie spadać. Obecnie łączna powierzchnia użytkowa budynków mieszkalnych w gminie wynosi ok. 277 tys. m², co w przeliczeniu na jednego mieszkańca daje 21 m². Wartość ta zbliżona jest do średniej powierzchni użytkowej przypadającej na jednego mieszkańca w powiecie kwidzińskim, która wynosi ok. 22 m². Średnia powierzchnia użytkowa przypadającego na jedną osobę w Polsce wynosi 27,8 m², w województwie pomorskim – 26,8 m².

Warto zaznaczyć, iż wyżej wymienione powierzchnie są zdecydowanie niższe od tych, charakteryzujących bardziej rozwinięte gospodarczo państwa Unii Europejskiej, takie jak np. Niemcy, gdzie powierzchnia ta wynosi ok. 43 m² (dane pochodzą z artykułu Eurostatu z maja 2015 roku - dane dotyczące mieszkalnictwa).

W celu poprawy jakości życia mieszkańców miasta i gminy Prabuty za pożądaną średnią powierzchnię użytkową przypadającą na jednego mieszkańca przyjęto wartość 30 m² (wartość zbliżoną do średniej powierzchni użytkowej przypadającego na jedną osobę w Polsce). Taka powierzchnia pozwoliłaby na zaspokojenie nie tylko podstawowych potrzeb przestrzennych niezbędnych do realizowania funkcji mieszkalnych, a także potrzeb indywidualnych zwiększających poczucie swobody, niezależność i bezpieczeństwa mieszkańców.

Poniższa tabela przedstawia zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w celu osiągnięcia 30 m² powierzchni użytkowej przypadającej na jednego mieszkańca.

Tabela 33. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową

ROK	2017	2022	2027	2032	2037	2042	2047	Średnio
Liczba ludności	13 165	13 201	13 124	12 997	12 741	12 343	11 831	
Potrzebna powierzchnia użytkowa (m ²)	394 950	396 035	393 730	389 909	382 220	370 288	354 930	
Deficyt powierzchni użytkowej (m ²)	117 956	119 041	116 736	112 915	105 226	93 294	77 936	106 158

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie gminy funkcjonują cztery szkoły podstawowe (w: Prabutach, Rodowie, Trumiejkach i Obrzynowie), dwa przedszkola (na terenie miasta) oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Prabutach. W niedużej odległości od centrum Prabut (2 km) znajduje się Szpital Specjalistyczny, który posiada jedną z największych kubatur budynków szpitalnych w województwie pomorskim. Szpital został zakwalifikowany do systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (PSZ), zwany popularnie siecią szpitali.

Ponadto na terenie gminy działalność w zakresie opieki długoterminowej i hospicyjno-paliatywnej prowadzi Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Prabutach.

Jak wynika z prognozy demograficznej liczba urodzeń na terenie miasta i gminy Prabuty będzie systematycznie spadać, w związku z czym nie zakłada się zapotrzebowania na nowe obiekty przedszkoli czy szkół. Jak wynika ze Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego (aktualizacja z 2018 roku) aktualna sieć szkół powiatu kwidzyńskiego jest optymalna zarówno ze względu na obecną liczbę uczniów, jak również perspektywę wdrażanej reformy strukturalnej edukacji, przyjęcie podwójnego rocznika w latach 2019-2022 i wydłużenie o rok kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych. Sieć szkół racjonalnie uzupełnia się ofertą edukacyjną dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Ponadto w obecnej sytuacji zakłada się utworzenie nowych oddziałów przedszkolnych w placówkach szkolnych na terenie miasta w celu objęcia opieką przedszkolną dzieci młodszych.

Warto jednak zaznaczyć, iż w związku z prognozowanym spadkiem liczby urodzeń trzeba będzie w przyszłości znaleźć dodatkowe funkcje dla obiektów szkół podstawowych (zwłaszcza dla placówek w Obrzynowie i Rodowie).

W perspektywie czasowej proces „starzenia się” populacji miasta i gminy Prabuty będzie się pogłębiał, co skutkować będzie wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Zmiany te mogą powodować wzrost zapotrzebowania na usługi związane z opieką zdrowotną, społeczną czy aktywizacji ludzi starszych. Wobec przewidywanego spadku ogólnej liczby mieszkańców, obecna ilość placówek ochrony zdrowia na terenie gminy wydaje się być wystarczająca. Należy jednak rozważyć powiększenie istniejącego Zakładu Opiekuńczo-Lecznicy w Prabutach oraz utworzenie nowych placówek świadczących opiekę nad osobami starszymi np. w ramach nowych funkcji w obiektach szkół podstawowych.

Ponadto założony cel, jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców gminy, wiąże się nie tylko ze zwiększeniem powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej, ale także z rosnącym zapotrzebowaniem na powierzchnię użytkową usług handlu, gastronomii, rzemiosła, usług kultury itp. W związku z powyższym oraz biorąc pod uwagę istniejący udział zabudowy usługowej w powierzchni zabudowy ogółem, przyjęto, iż 75% całkowitego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniowo-usługową stanowi zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową, natomiast 25% – na zabudowę usługową. Przyjmując średnią wartości deficytu powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej (tj. 106 158 m²) za jej właściwe zapotrzebowanie, zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową wynosi 35 386 m² powierzchni użytkowej.

Zgodnie z art. 10 ust. 7 pkt 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określając zapotrzebowanie na nową zabudowę bierze się pod uwagę niepewność procesów rozwojowych – wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%. Biorąc pod uwagę przyjęcie średniej wartości deficytu powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej (tj. 106 158 m²) za jej właściwe zapotrzebowanie oraz prognozowany spadek liczby mieszkańców gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową i usługową zwiększono o 10%.

W związku z powyższym zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniowo-usługową wynosi łącznie 155,7 tys. m² powierzchni użytkowej, w tym 116,8 tys. m² powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej i 38,9 tys. m² powierzchni użytkowej zabudowy usługowej.

Zabudowa produkcyjna

Tereny produkcyjno-składowo-magazynowe zlokalizowane są głównie na terenie miasta w sąsiedztwie linii kolejowych. Powierzchnia użytkowa zabudowy przemysłowej i magazynowej w gminie wynosi ok. 43 tys. m², powierzchnia terenów przemysłowych wynosi natomiast ok. 64 ha. Warunki przyrodnicze powodują, że podstawową działalność gospodarczą na terenie gminy Prabuty stanowi produkcja rolna. Na terenie gminy przeważają jednostki gospodarcze należące do sektora prywatnego, których liczba z roku na rok rośnie. Główne gałęzie produkcji to przemysł drzewny i maszynowy.

Rozwój gospodarczy na terenie gminy może następować głównie poprzez napływ kapitału z zewnątrz, a także w wyniku wzrostu przedsiębiorczości wśród lokalnej ludności i zwiększenia wydajności istniejących przedsiębiorstw.

Obszar gminy Prabuty położony jest peryferyjnie, w znacznej odległości od dużych jednostek osadniczych, w tym od stolicy województwa (ok. 100 km). Z miast powiatowych najbliższy położony jest Kwidzyn (siedziba powiatu) – ok. 18 km na południowy-zachód. Nieco dalej położony jest Sztum – siedziba sąsiedniego powiatu około 20 km na północ od granicy gminy. Gmina Prabuty jest położona w znacznej odległości od głównych krajowych ciągów transportowych. Najbliższa droga krajowa (DK 55) przebiega w odległości około 16 km od miasta Prabuty, a DK 16 w odległości około 18 km.

Gmina Prabuty posiada jednak potencjał rozwoju gospodarczego. Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe: nr 9 i 218. Linia kolejowa nr 9 (Magistrala E65) łączy Warszawę z Gdynią (przystanek osobowy w Gdakowie oraz stacja w Prabutach), obecnie częściowo zmodernizowana. Jest to linia o bardzo dużym znaczeniu gospodarczym (główna kolejowa magistrala transportowa północ – południe). Linia kolejowa nr 218 Prabuty – Kwidzyn, na której obecnie odbywa się jedynie ruch towarowy. Ponadto na obszarze gminy krzyżują się trzy drogi wojewódzkie, które łączą miasto Prabuty z siedzibą powiatu oraz z sąsiednimi gminami i Iławą położoną w województwie warmińsko-mazurski.

Określenie zapotrzebowania na zabudowę przemysłową nie musi zachowywać proporcji w stosunku do prognozowanej liczby ludności gminy. Wielkość powierzchni produkcyjnych oraz sposób ich wykorzystania może przyczynić się do zmian liczby mieszkańców. Powstanie nowych miejsc pracy może bowiem powodować napływ ludności w wieku produkcyjnym.

Biorąc pod uwagę potencjał komunikacyjny, poziom niewykorzystanego potencjału mieszkańców gminy (*patrz Analiza ekonomiczna – Rynek pracy, str. 12*), a także w celu przeciwdziałania prognozowanemu zjawisku „starzenia się” ludności gminy, należy wyznaczyć nowe tereny pod zabudowę produkcyjną.

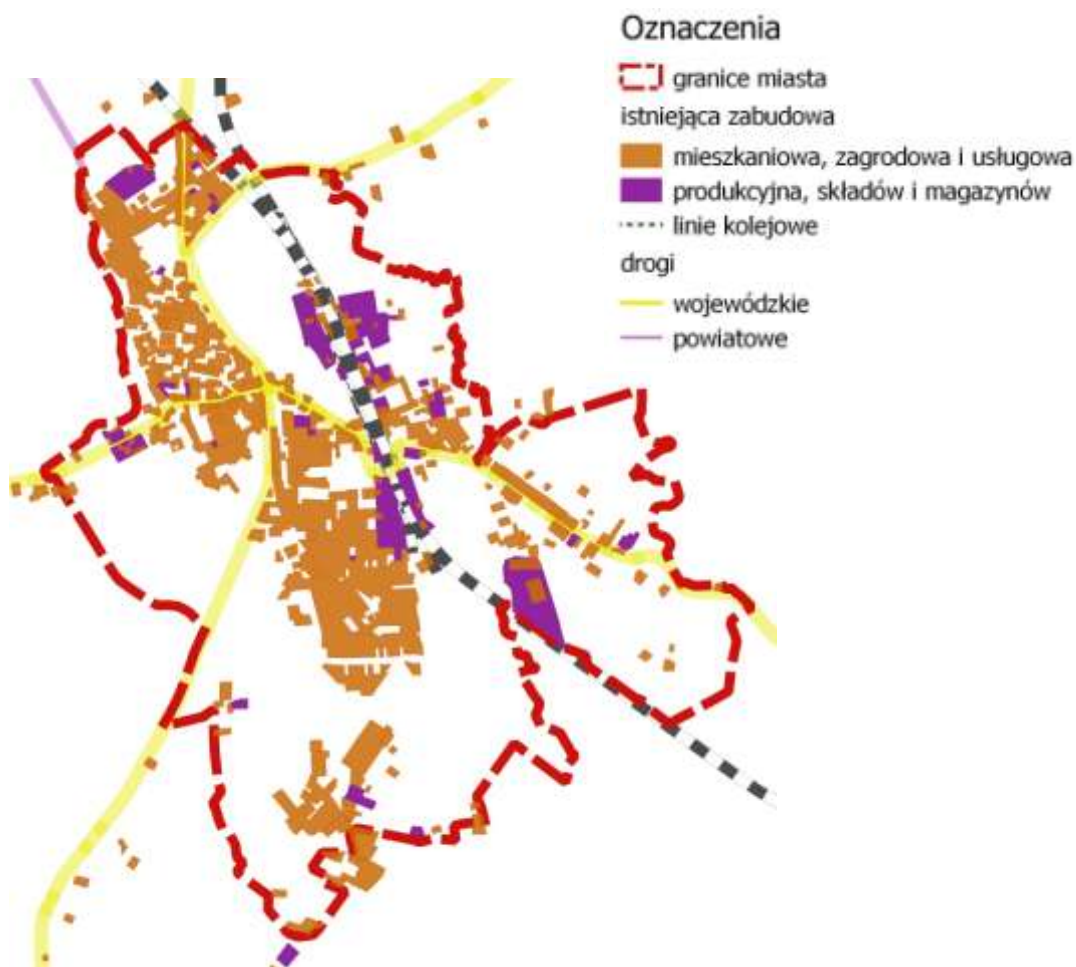
Funkcja przemysłowa charakteryzuje się dużą terenochłonnością, gdzie zabudowa kubatura stanowi jedynie niewielki procent całego terenu inwestycji. Trudno oszacować dokładne zapotrzebowanie na tego typu rodzaj zabudowy, gdyż wynika ono głównie z potrzeb potencjalnych i istniejących inwestorów. Biorąc pod uwagę powyższe, szacuje się, iż zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów na terenie gminy wynosi kolejne 43 tys. m².

8.6.2. CHŁONNOŚĆ POŁOŻONYCH NA TERENIE GMINY OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Chłonność terenów to potencjalna powierzchnia użytkowa nowej zabudowy o danej funkcji, mogąca powstać na danym terenie. Chłonność tę oblicza się dla obszarów o w pełni wykształczonej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz dla obszarów przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod rozwój funkcji zabudowy.

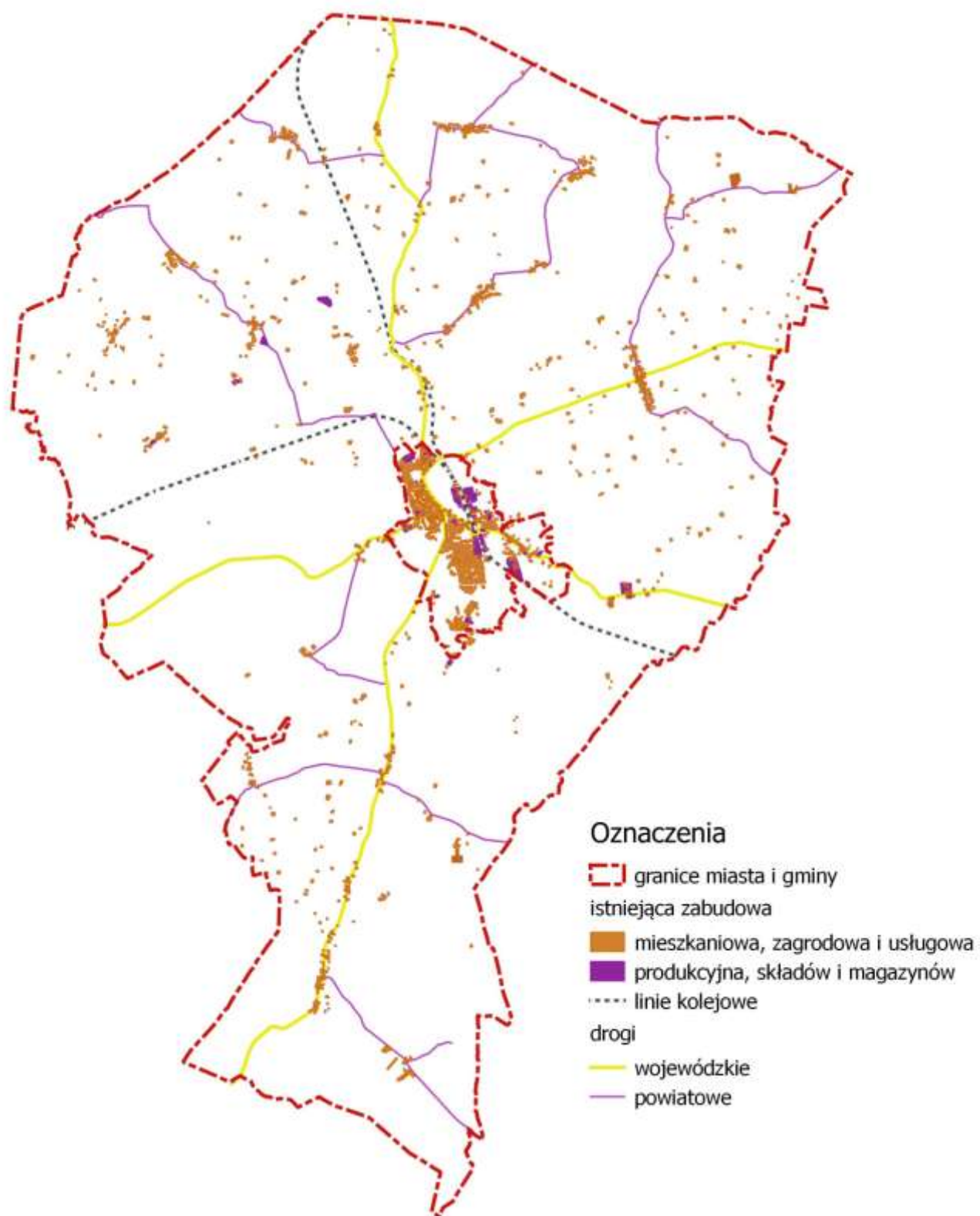
Zagospodarowanie i użytkowanie terenu gminy jest zróżnicowane, a sieć osadnicza jest raczej rozproszona. W centralnej części gminy położone jest miasto Prabuty. Obecnie największe jednostki osadnicze gminy to miasto Prabuty oraz miejscowości: Obrzynowo, Trumiejki i Rodowo czyli wsie o przeważającej zabudowie zwartej. Pozostałe wsie odznaczają się zabudową rozproszoną. Przeważa zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna.

Rysunek 11. Rozmieszczenie istniejącej zabudowy na terenie miasta Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie i danych WODGiK w Gdańsku

Rysunek 12. Rozmieszczenie istniejącej zabudowy na terenie gminy Prabuty

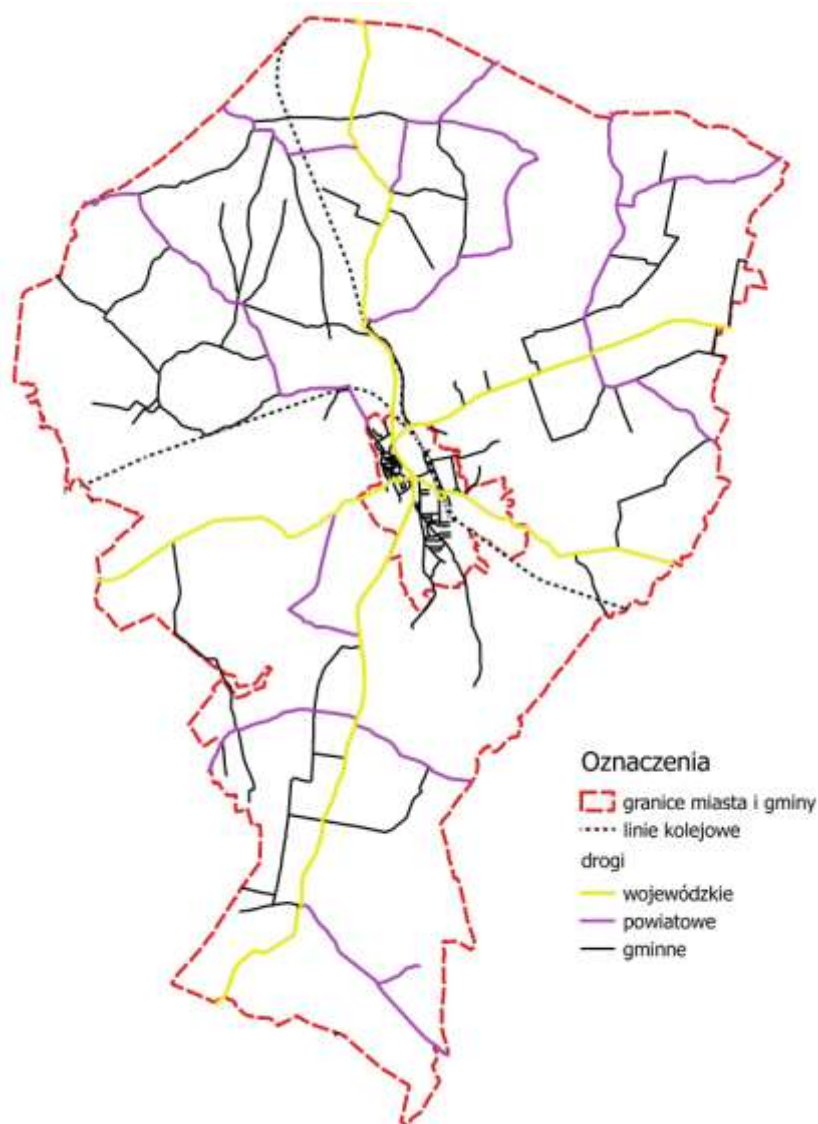

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie i danych WODGiK w Gdańsku

Obszar gminy odznacza się ogólnie dobrą dostępnością komunikacyjną. Na obszarze gminy krzyżują się trzy drogi wojewódzkie (nr 520, 521 i 522), które stanowią główną oś układu drogowego gminy i tej części powiatu kwidzyńskiego. Drogi te generują ruch zarówno tranzytowy jak i lokalny. Uzupełnienie układu drogowego gminy stanowi jedenaście dróg powiatowych o łącznej długości 52,5 km. Łączą one większe miejscowości na terenie gminy z drogą wojewódzką i siedzibą gminy. Drogi gminne, służące lokalnym potrzebom komunikacyjnym (o łącznej długości 116,4 km) w przeważającej części posiadają nawierzchnię gruntową (83,5 km), drogi o nawierzchni utwardzonej mają łącznie 32,9 km.

Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe. Linia kolejowa nr 9 łącząca Warszawę z Gdynią. Jest to linia o bardzo dużym znaczeniu gospodarczym (główna kolejowa magistrala transportowa północ – południe). Linia kolejowa nr 218 relacji Prabuty – Kwidzyn, na której obecnie odbywa się jedynie ruch towarowy.

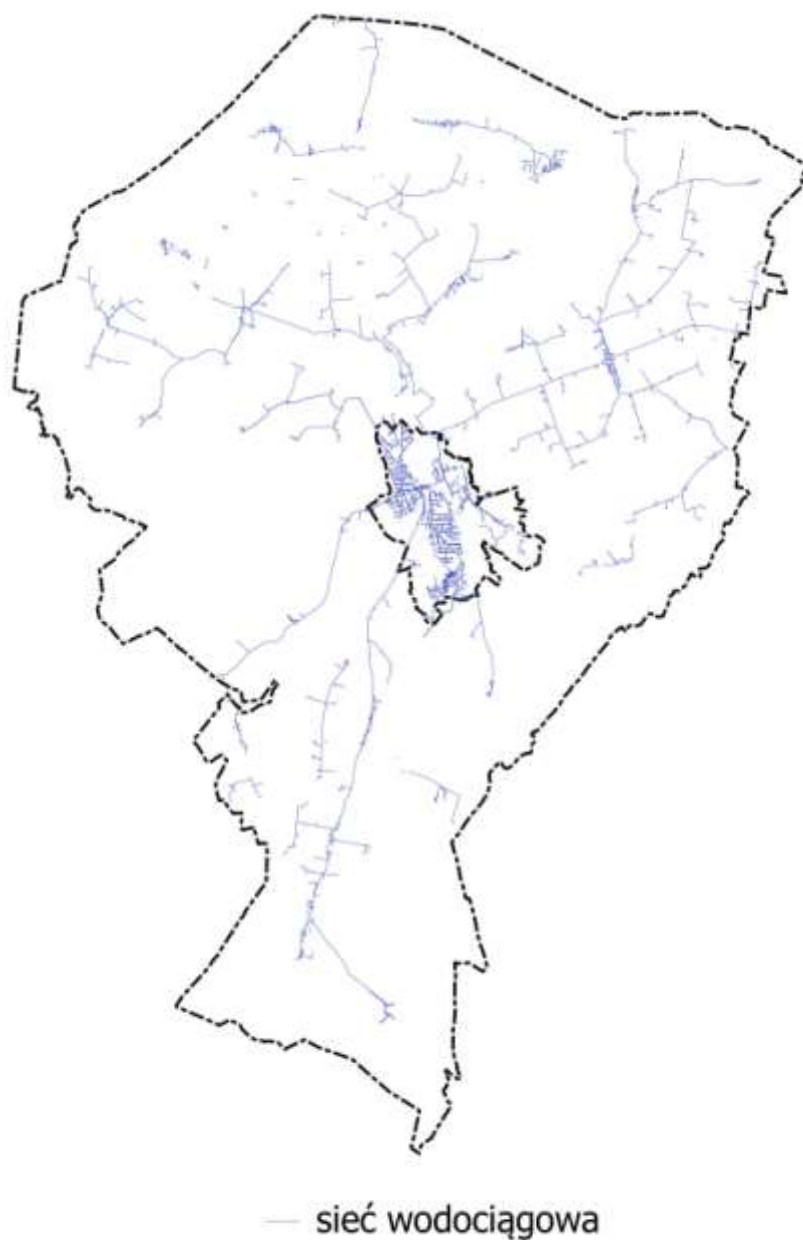
Rysunek 13. Układ komunikacyjny gminy Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie i danych WODGiK w Gdańsku

Jak już wcześniej wspomniano, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w roku 2016 gmina Prabuty była zwodociągowana w 95,5% (odpowiednio na obszarze miasta 99,9% i na obszarze wiejskim – 86,9%).

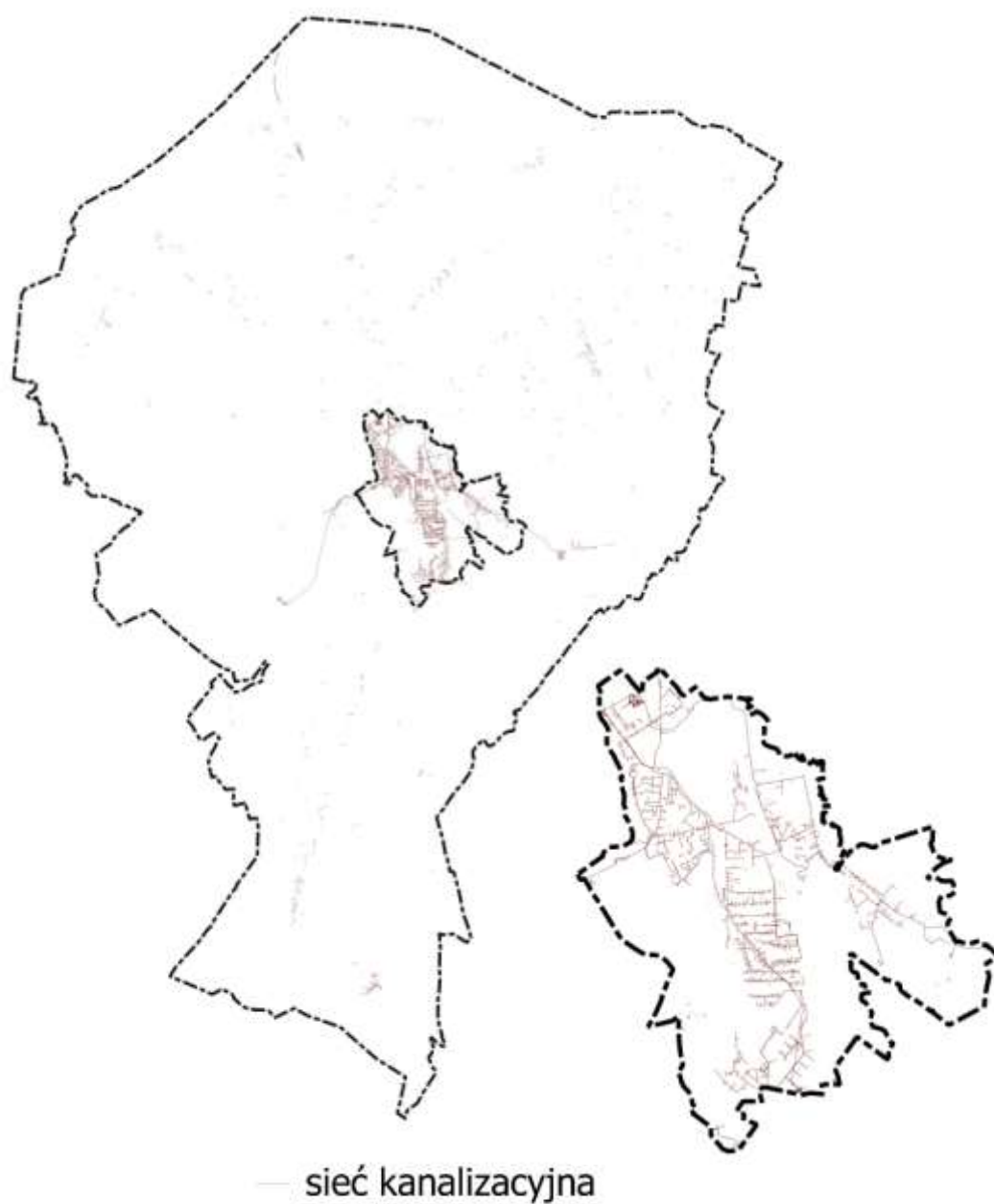
Rysunek 14. Sieć wodociągowa na terenie gminy Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie

Na terenie gminy Prabuty, w ramach gospodarki wodno-ściekowej, skanalizowane zostało miasto Prabuty i miejscowości: Grodziec, Stańkowo, Raniewo i Kleczewo. Gospodarka wodno-ściekowa w pozostałych miejscowościach rozwiązywana jest poprzez oczyszczalnie przydomowe i szamba.

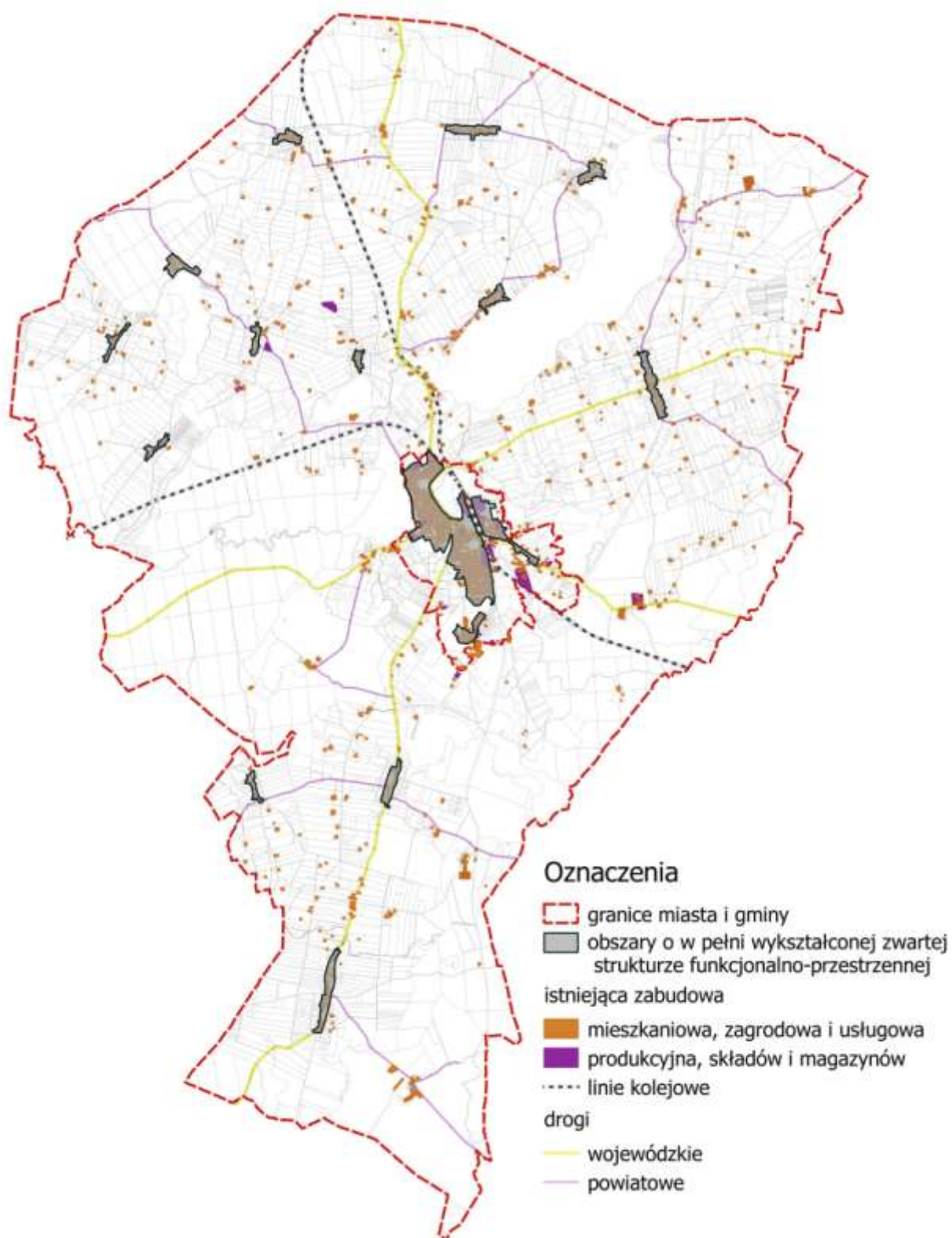
Rysunek 15. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie

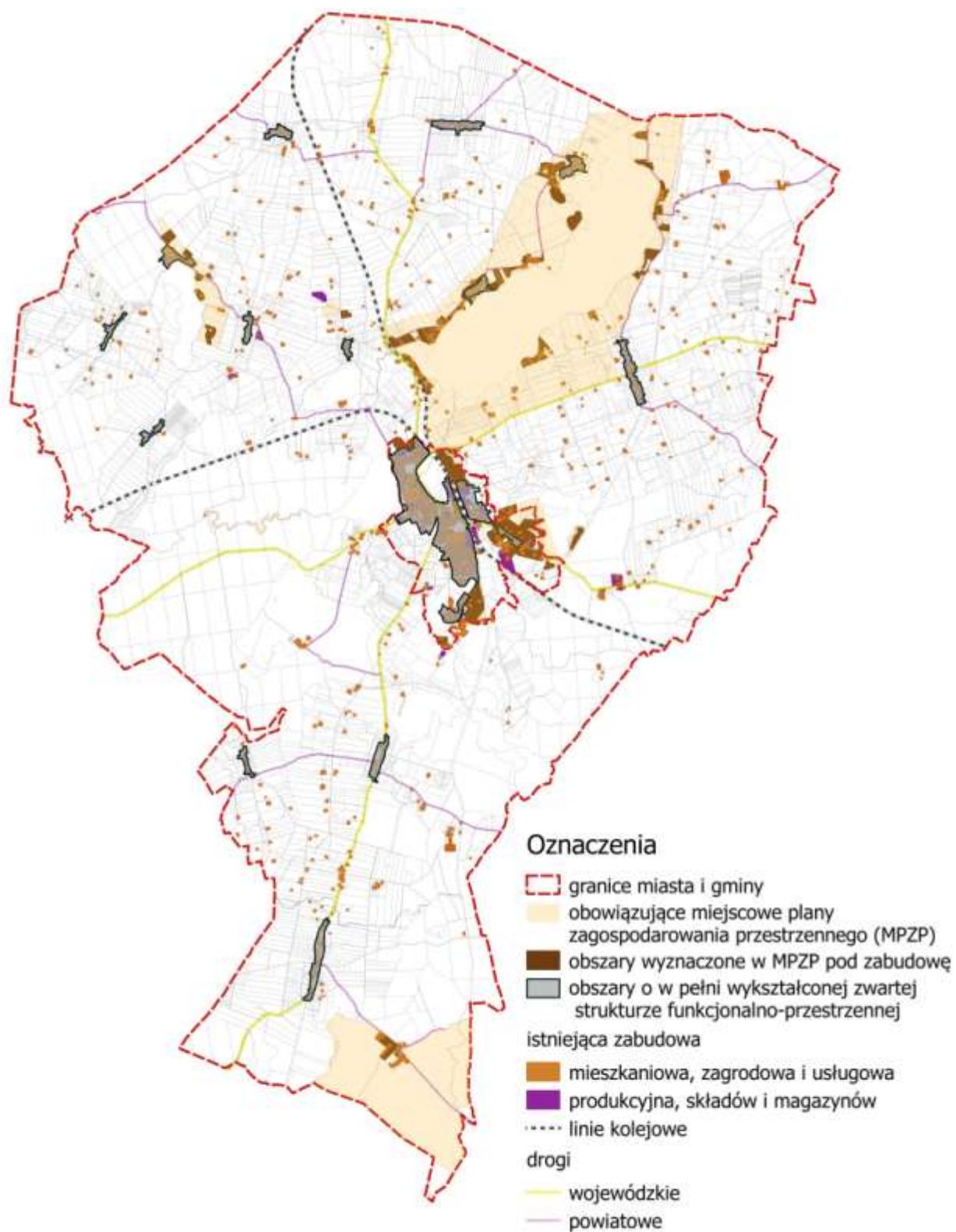
Na obszarze gminy Prabuty wyznaczono obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (OWZSF-P). Obszary te zostały wyznaczone w granicach jednostek osadniczych, w oparciu o istniejące tereny zwartej zabudowy, dostęp komunikacyjny oraz dostęp do infrastruktury technicznej i społecznej. Obszary zostały wyznaczone w granicach administracyjnych miasta Prabuty oraz w miejscowościach: Gdakowo, Gonty, Górowychy, Kołodzieje, Laskowice, Obrzynowo, Orkusz, Rodowo, Rodowo Małe, Sypanica, Szramowo i Trumiejki.

Rysunek 16. Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie i danych WODGiK w Gdańsku

Rysunek 17. Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i obszary przeznaczone w obowiązujących MPZP pod zabudowę

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie, danych WODGiK w Gdańsku i danych Urzędu Miasta i Gminy Prabuty

Na obszarze gminy Prabuty obowiązuje trzydzieści miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują swym zasięgiem ok. 10% powierzchni gminy. Wykonana w 2017 roku „Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta i Gmina Prabuty za okres 2003 - 2017” wykazała, że plany miejscowe obowiązujące na terenie gminy zachowują aktualność, ponieważ w sposób zadowalający spełniają funkcję przewidzianą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla planu miejscowego, polegającą w głównej mierze na ustalaniu przeznaczenia terenów oraz określaniu sposobów ich zagospodarowania i zabudowy.

W celu wyodrębnienia powierzchni możliwych do zagospodarowania w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (OWZSF-P), powierzchnię OWZSF-P pomniejszono o powierzchnię terenów zainwestowanych (czyli m.in. terenów zabudowanych, terenów ogrodów działkowych, terenów dróg, terenów obiektów sportowych, terenów cmentarzy, terenów parków itp.), otrzymując powierzchnię luk w zabudowie.

W celu obliczenia chłonności OWZSF-P ustalono, że:

- powierzchnia brutto luk w zabudowie – obejmują tereny pod nową zabudowę wraz z terenami pod nowe tereny zieleni urządzonej oraz uzupełnienie komunikacji drogowej i infrastruktury technicznej;
- powierzchnia netto luk w zabudowie – obejmują wyłącznie tereny pod nową zabudowę.

Ponadto założono, iż 30% powierzchni luk w zabudowie zostałoby przeznaczonych pod nowe tereny zieleni urządzonej oraz uzupełnienie komunikacji drogowej i infrastruktury technicznej, niezbędnych do realizacji nowej zabudowy, natomiast pozostałe 70% – stanowiłoby wyłącznie tereny pod nową zabudowę (powierzchnia netto).

Możliwość realizacji poszczególnych funkcji na danym terenie określono na podstawie funkcji występujących w bezpośrednim sąsiedztwie. W przypadku funkcji produkcyjnej, za tereny możliwe do jej rozwoju, uznano tereny położone głównie w granicach miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej i istniejącej funkcji przemysłowej.

Powierzchnia netto luk w zabudowie dla zabudowy mieszkaniowej wynosi 57,8 ha, dla zabudowy usługowej wynosi 13,2 ha, natomiast dla zabudowy produkcyjnej – 15,1 ha.

W celu obliczenia chłonności terenów wyznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę zmierzono powierzchnię terenów przeznaczonych pod daną funkcję zabudowy, znajdujących się poza OWZSF-P i pomniejszono je o powierzchnię już zainwestowaną.

Funkcje zabudowy możliwe do realizacji w ramach poszczególnych terenów, przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod nową zabudowę, wynikają z ustaleń tychże planów.

Powierzchnia niezainwestowanych obszarów wyznaczonych w planach miejscowych:

- pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniową z dopuszczeniem usług wynosi 45,5 ha;
- pod zabudowę usługową wynosi 21,8 ha;
- pod zabudowę produkcyjną i działalność gospodarczą wynosi 35,9 ha.

Powierzchnie netto luk w zabudowie i niezainwestowanych obszarów wyznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę zostały zmierzone zgodnie z ww. zasadami za pomocą oprogramowania GIS. Otrzymane wartości są szacunkowe.

Schemat obliczeń chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w MPZP pod zabudowę – dla zabudowy mieszkaniowej i usługowej:

1. Obliczenie ilości działek budowlanych (przy przyjęciu średniej wielkości działki):

powierzchnia netto luk w zabudowie z możliwym przeznaczeniem pod daną funkcję lub powierzchnia niezainwestowanych obszarów przeznaczonych w MPZP pod daną funkcję / średnią powierzchnię działki pod daną funkcję

2. Obliczenie łącznej powierzchni użytkowej danej funkcji (przy przyjęciu 1 budynku / 1 działkę budowlaną i średniej powierzchni użytkowej budynku:

Ilość budynków o danej funkcji x średnia powierzchnia użytkowa budynku o danej funkcji

Poniższa tabela przedstawia wskaźniki przyjęte do obliczeń.

Tabela 34. Wskaźniki przyjęte do obliczeń chłonności dla zabudowy mieszkaniowej i usługowej

Wskaźniki (uśrednione)	Zabudowa mieszkaniowa	Zabudowa mieszkaniowa i mieszkaniowa z dopuszczeniem usług (dla MPZP)	Zabudowa usługowa
Powierzchnia działki	1000 m ²	1200 m ²	1500 m ²
Powierzchnia użytkowa budynku	100 m ²	120 m ²	150 m ²

Źródło: Opracowanie własne

Tabela nr 35 przedstawia chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej dla zabudowy mieszkaniowej i usługowej, natomiast tabela nr 36 – chłonność obszarów przeznaczonych w MPZP pod zabudowę mieszkaniową i usługową.

Tabela 35. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej – zabudowa mieszkaniowa i usługowa

	Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (OWZSF-P)	
	Funkcja mieszkaniowa	Funkcja usługowa
Powierzchnia netto luk w zabudowie	57,8 ha	13,2 ha
Chłonność obszarów (powierzchnia użytkowa możliwej zabudowy)	1. 57,8 ha / 0,1 ha (1000 m ²) = 578 2. 578 x 100 m ² = <u>57 800 m²</u>	1. 13,2 ha / 0,15 ha (1500 m ²) = 88 2. 88 x 150 m ² = <u>13 200 m²</u>

Źródło: Opracowanie własne

Z przeprowadzonych obliczeń wynika, iż chłonności terenów z możliwym przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wynosi 57 800 m² powierzchni użytkowej, natomiast dla zabudowy usługowej wynosi 13 200 m² powierzchni użytkowej.

Tabela 36. Chłonność obszarów przeznaczonych w MPZP pod zabudowę mieszkaniową i usługową

	Obszary przeznaczonych w MPZP pod zabudowę (poza OWZSF-P)	
	Funkcja mieszkaniowa i mieszkaniowa z dopuszczeniem usług	Funkcja usługowa
Powierzchnia niezainwestowanych obszarów wyznaczonych w MPZP pod zabudowę	45,5 ha	21,8 ha
Chłonność obszarów (powierzchnia użytkowa możliwej zabudowy)	1. 45,5 ha / 0,12 ha (1200 m ²) = 379 2. 379 x 120 m ² = <u>45 480 m²</u>	1. 21,8 ha / 0,15 ha (1500 m ²) = 145 2. 145 x 150 m ² = <u>21 750 m²</u>

Źródło: Opracowanie własne

Z przeprowadzonych obliczeń wynika, iż chłonności niezainwestowanych obszarów wyznaczanych w planach miejscowych pod:

- zabudowę mieszkaniową i mieszkaniową z dopuszczeniem usług wynosi 45 480 m² powierzchni użytkowej;
- zabudowę usługową wynosi 21 750 m² powierzchni użytkowej.

Funkcja przemysłowa charakteryzują się dużą terenochłonnością, gdzie zabudowa stanowi jedynie niewielki procent całego terenu inwestycji. Dla terenów logistycznych to przede wszystkim powierzchnie składowe, place manewrowe oraz tereny związane z przeładunkiem. Z kolei produkcja wymaga oprócz hal produkcyjnych i magazynów, które zwykle są jednokondygnacyjne, również znaczącego udziału powierzchni niezabudowanych – składowych czy rozległych placów manewrowych. W związku z powyższym trudne byłoby określenie uśrednionych wskaźników dot. powierzchni działki czy powierzchni użytkowej budynku.

W celu określenia chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w MPZP pod zabudowę – dla zabudowy produkcyjnej, obliczono dla nich potencjalną powierzchnię użytkową nowej zabudowy opartą o intensywność zabudowy. Wskaźnik intensywności zabudowy stanowi stosunek powierzchni całkowitej budynku (tj. sumę powierzchni wszystkich kondygnacji nadziemnych mierzonych na poziomie posadzki po obrysie zewnętrznym budynku) do powierzchni działki lub terenu.

Biorąc pod uwagę dużą terenochłonność funkcji produkcyjnej oraz istniejące zagospodarowanie terenów przemysłowych na terenie miasta i gminy za wskaźnik intensywności zabudowy dla terenów przemysłowych przyjęto wartość 0,1.

Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w MPZP pod zabudowę – dla zabudowy produkcyjnej, obliczono ze wzoru:

$$Ch = P W_{iz} X$$

gdzie:

Ch – chłonność,

P – powierzchnia netto luk w zabudowie z możliwym przeznaczeniem pod funkcję produkcyjną lub powierzchnia niezainwestowanych obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę produkcyjną lub działalność gospodarczą,

W_{12} – wskaźnik intensywności zabudowy (przyjęto wartość 0,1)

X – wskaźnik przeliczający powierzchnię całkowitą budynku na powierzchnię użytkową, który wynosi 0,7 – założono, że średnio 70% powierzchni całkowitej budynku stanowi jego powierzchnia użytkowa.

Poniższa tabela przedstawia wyniki obliczeń chłonności wyżej wymienionych terenów.

Tabela 37. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w MPZP pod zabudowę – zabudowa produkcyjna

	Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (OWZSF-P)	Obszary przeznaczone w MPZP pod zabudowę (poza OWZSF-P)
Powierzchnia obszarów	15,1 ha (powierzchnia netto luk w zabudowie z możliwym przeznaczeniem pod funkcję produkcyjną)	35,9 ha (powierzchnia niezainwestowanych obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę produkcyjną lub działalność gospodarczą)
Chłonność obszarów (powierzchnia użytkowa możliwej zabudowy)	$15\,000\text{ m}^2 (15,1\text{ ha}) \times 0,1 \times 0,7 =$ <u>$10\,570\text{ m}^2$</u>	$35\,900\text{ m}^2 (35,9\text{ ha}) \times 0,1 \times 0,7 =$ <u>$25\,130\text{ m}^2$</u>

Źródło: Opracowanie własne

Z przeprowadzonych obliczeń wynika, iż chłonności terenów z możliwym przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjną na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wynosi $10\,570\text{ m}^2$ powierzchni użytkowej, natomiast chłonność obszarów przeznaczonych w MPZP pod zabudowę produkcyjną i działalność gospodarczą, zlokalizowanych poza OWZSF-P, wynosi $25\,130\text{ m}^2$ powierzchni użytkowej nowej zabudowy.

8.6.3. PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ Z OKREŚLONĄ CHŁONNOŚCIĄ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Poniższa tabela przedstawia porównanie maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę z określoną chłonnością terenów możliwych do zabudowy, zlokalizowanych w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (OWZSF-P) oraz niezainwestowanych obszarów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod nową zabudowę, znajdujących się poza OWZSF-P.

Tabela 38. Porównanie maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę z określoną chłonnością terenów możliwych do zabudowy na terenie gminy Prabuty

1. Rodzaj funkcji zabudowy	2. Zapotrzebowanie na nową zabudowę (powierzchnia użytkowa w m ²)	3. Chłonność terenów możliwych do zabudowy, zlokalizowanych w OWZSP-F oraz niezainwestowanych obszarów przeznaczonych w MPZP pod nową zabudowę, znajdujących się poza OWZSP-F (powierzchnia użytkowa w m ²)	4. Wynik bilansu 2-3 (powierzchnia użytkowa w m ²)
Funkcja mieszkaniowa	116 800 m ²	57 800 m ² + 45 480 m ² = 103 280 m ²	13 520 m ²
Funkcja usługowa	38 900 m ²	13 200 m ² + 21 750 m ² = 34 950 m ²	3 950 m ²
Funkcja produkcyjna	43 000 m ²	10 570 m ² + 25 130 m ² = 35 700 m ²	7 300 m ²

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższej tabeli maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, zarówno dla funkcji mieszkaniowej i usługowej, jak i funkcji produkcyjnej przekracza wartości chłonności terenów możliwych do zabudowy, zlokalizowanych w granicach OWZSP-F oraz niezainwestowanych obszarów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod nową zabudowę, znajdujących się poza OWZSP-F. W związku z powyższym na terenie gminy Prabuty należy przewidzieć lokalizację nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę (terenów rozwojowych).

Powierzchnię nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę określono na podstawie wcześniejszych założeń dot. wyodrębnienia powierzchni możliwych do zagospodarowania w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz wskaźników wykorzystanych przy obliczaniu chłonności, m.in.:

- 30% powierzchni nowych terenów rozwojowych zostałoby przeznaczonych pod tereny zieleni urządzonej oraz uzupełnienie komunikacji drogowej i infrastruktury technicznej, niezbędnych do realizacji nowej zabudowy, a pozostałe 70% stanowiłoby tereny przeznaczone wyłącznie pod nową zabudowę (tworząc powierzchnię netto nowych terenów rozwojowych);
- dla zabudowy mieszkaniowej i usługowej przyjęto wskaźniki wynikające z Tabeli nr 18;
- za wskaźnik intensywności zabudowy dla terenów pod zabudowę produkcyjną przyjęto wartość 0,1, założono, że średnio 70% powierzchni całkowitej budynku stanowi jego powierzchnia użytkowa.

Tabela 39. Powierzchnia nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę

Funkcja zabudowy	Powierzchnia nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę (terenów rozwojowych)
Funkcja mieszkaniowo-usługowa	Zabudowa mieszkaniowa: 1. $13\,520\text{ m}^2 / 100\text{ m}^2 = 135$ 2. $135 \times 0,1\text{ ha (1000 m}^2) = 13,5\text{ ha}$ Zabudowa usługowa: 1. $3\,950\text{ m}^2 / 150\text{ m}^2 = 26$ 2. $26 \times 0,15\text{ ha (1500 m}^2) = 3,9\text{ ha}$ Zabudowa mieszkaniowo-usługowa: 1. $13,5\text{ ha} + 3,9\text{ ha} = 17,4\text{ ha}$ (powierzchnia netto) 2. $17,4\text{ ha} = 70\%$ $7,5\text{ ha} = 30\%$ 3. $17,4\text{ ha} + 7,5\text{ ha} = \underline{24,9\text{ ha}}$ (powierzchnia brutto)
Funkcja produkcyjna	1. $7\,300\text{ m}^2 / 0,1 / 0,7 = 104\,286\text{ m}^2$ (powierzchnia netto) 2. $104\,286\text{ m}^2 = 70\%$ $44\,694\text{ m}^2 = 30\%$ 3. $104\,286\text{ m}^2 + 44\,694\text{ m}^2 = 148\,980\text{ m}^2 = \underline{14,9\text{ ha}}$ (powierzchnia brutto) - opcjonalnie możliwość zwiększenia do <u>20 ha</u>

Źródło: Opracowanie własne

W celu zaspokojenia prognozowanego, maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniowo-usługową, na terenie gminy Prabuty należy przewidzieć lokalizację 24,9 ha terenów przeznaczonych pod zabudowę o funkcji mieszkaniowej i usługowej.

Zgodnie z kierunkiem polityki przestrzennego zagospodarowania województwa pomorskiego – K.2.2. *Kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających tworzenie nowych i trwałych miejsc pracy*, określonym w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030, strategiczne tereny inwestycyjne powinny mieć co najmniej 20 ha powierzchni jako zwarty teren. By umożliwić rozwój inwestycyjny na terenie gminy, wiążący się z utworzeniem nowych i trwałych miejsc pracy, a co za tym idzie w celu przeciwdziałania prognozowanemu zjawisku „starzenia się” ludności gminy Prabuty, uznano, iż na terenie gminy warto rozważyć wyznaczenie strategicznego terenu inwestycyjnego, o którym mowa w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030. W związku z powyższym, w przypadku zabudowy produkcyjnej, otrzymaną w ramach obliczeń powierzchnię nowych terenów przeznaczonych pod tę funkcję zabudowy (tj. 14,9), zwiększono opcjonalnie do 20 ha.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz oraz z Opracowania ekofizjograficznego na potrzeby projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Prabuty, wyznaczając nowe tereny pod zabudowę należy wziąć pod uwagę następujące czynniki:

- ♦ obszar gminy odznacza się dość dobrymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, dlatego też planowane zagospodarowanie obszaru powinno odbywać się w sposób racjonalny z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i przestrzegania ładu przestrzennego;
- ♦ w części obszaru gminy występują reżimy ochronne (zakazy, zasady zagospodarowania) związane z położeniem w granicach obszarów form ochrony

przyrody; zagospodarowanie tej części gminy należy podporządkować wymogom ochrony przyrody i krajobrazu;

- ◆ w obrębie doliny Liwy i w otoczeniu jezior należy unikać lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- ◆ nie jest pożądane aby funkcja mieszkaniowa rozwijała się w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej nr 9, głównej magistrali łączącej Warszawę z wybrzeżem oraz istniejących i wyznaczanych w obowiązujących planach miejscowych terenów przemysłowych;
- ◆ na całym obszarze gminy, o dotychczas przeważającej zabudowie rozproszonej należy dążyć do koncentracji zabudowy; nowe tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniowo-usługową winni zostać wyznaczone w sąsiedztwie obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w szczególności w mieście Prabuty i we wsiach położonych wzdłuż głównych dróg; największym potencjałem demograficznym odznacza się miasto Prabuty oraz miejscowości: Obrzynowo i Trumiejki;
- ◆ należy przestrzegać zasady jak najmniejszych przekształceń powierzchni ziemi, pod zabudowę przeznaczać tereny o możliwie najsłabszej przydatności rolniczej;
- ◆ przy wyznaczaniu terenów pod zabudowę produkcyjną należy brać pod uwagę przede wszystkim uwarunkowania przyrodnicze, dostępność do dróg i infrastruktury technicznej; strategiczny teren inwestycyjny winien zostać wyznaczony zgodnie z zasadą – 2.2.3. *Zasada planowania strategicznych terenów inwestycyjnych*, określoną Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030, w ramach kierunku polityki przestrzennej – K.2.2.

8.6.4. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNYCH I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy zostały określone w punkcie 8.5. *Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy* (str. 114).

Ocenę możliwości finansowania realizacji wyżej wymienionych zadań własnych gminy oparto na analizie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Prabuty na lata 2018-2027 oraz wykonanych budżetów gminy z lat 2014-2017 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS). Na podstawie wyżej wymienionej analizy stwierdzano, iż gmina znajduje się obecnie w ogólnie dobrej kondycji finansowej.

8.6.5. POTRZEBY INWESTYCYJNE GMINY WYNIKAJĄCE Z KONIECZNOŚCI REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH, ZWIĄZANE Z LOKALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY

Nowa zabudowa mieszkaniowa i usługowa winna zostać zlokalizowana w sąsiedztwie obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, które wyposażone są w większości w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz charakteryzują się dobrym dostępem komunikacyjnym. Jak wynika z prognozy demograficznej liczba urodzeń w gminie będzie systematycznie spadać, nie zakłada się więc zapotrzebowania na nowe obiekty szkół. Realizacja nowej zabudowy mieszkaniowo-usługowej wynika głównie z potrzeby polepszenia jakości życia mieszkańców gminy. Nowe tereny pod zabudowę produkcyjną powinny zostać wyznaczone w sąsiedztwie linii kolejowej lub dróg wojewódzkich, a także istniejącej funkcji przemysłowej.

W związku z powyższym, potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy będą związane przede wszystkim z uzupełnieniem sieci drogowej oraz infrastruktury technicznej, które mogą być realizowane etapowo zgodnie z rozwojem procesu inwestycyjnego.

Jako ważne należy uznać kontynuowanie uregulowania gospodarki ściekowej. Należy dążyć do objęcia nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej systemem kolektorów ściekowych zbiorczej kanalizacji sanitarnej. Dotyczyć to powinno rozbudowy systemu kanalizacyjnego w mieście Prabuty i największych miejscowościach gminy. Ponadto należy dążyć do poprawy systemu komunikacyjnego gminy. Stan techniczny dróg jest bardzo zróżnicowany, tj. od stanu zadowalającego do stanu złego, wymagającego wykonania robót remontowych, zabiegów konserwacyjno-remontowych i modernizacyjnych.

Problemy te nie stanowią jednak barier w realizacji nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Należy podkreślić, iż gmina dysponuje możliwościami i procedurami pozyskania dodatkowych środków wspomagających finansowanie dróg czy infrastruktury technicznej (takich jak: subwencje i dotacje m.in. z Unii Europejskiej, partnerstwo publiczno-prywatne, realizacja inwestycji ze środków pochodzących ze sprzedaży majątku gminny, opłata adiacencka).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem określającym głównie kierunki rozwoju gminy. Szczegółowa lokalizacja infrastruktury technicznej, a także szczegółowy układ drogowy określony zostanie na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których zgodnie z przepisami *Ustawy planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* sporządzone zostaną prognozy skutków finansowych uchwalenia planów. Skutki uchwalenia planu miejscowego pod względem prawnym i finansowym dotyczą zarówno gmin jak i właścicieli oraz użytkowników wieczystych nieruchomości objętych planem. Obciążenia finansowe, które ponosi gmina w związku z uchwaleniem planu posiadają różny zakres i charakter, powstają w różnym czasie w zależności od zapisów zawartych w planie i rozwoju procesu inwestycyjnego.

Zgodnie z wynikami przeprowadzonych analiz dotyczących możliwości finansowych gminy, zakłada się, iż harmonijna, etapowa realizacja zadań własnych, przy jednoczesnym ich współfinansowaniu z subwencji, dotacji, środków pozabudżetowych czy w przypadku np. funkcji przemysłowej bądź turystycznej – z środków zewnętrznych, wynikających z partnerstwa publiczno-prywatnego, nie przewyższy możliwości finansowych budżetu gminy na najbliższe lata.

9. STAN PRAWNY GRUNTÓW

W poniższej tabeli zestawiono grunty gminy Prabuty według stanu prawnego. Dane pochodzą ze Starostwa Powiatowego w Kwidzynie, są aktualne na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Tabela 40. Stan prawny gruntów gminy Prabuty

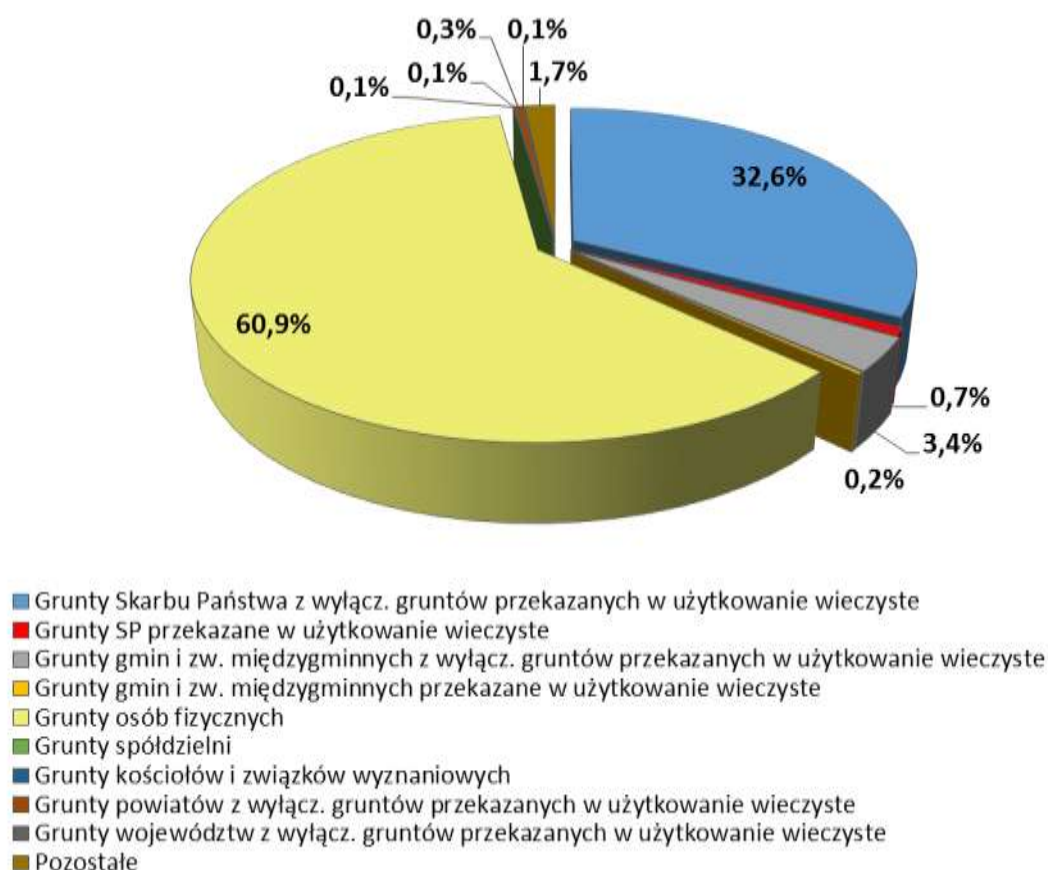
Wyszczególnienie gruntów wg. grup rejestrowych	Powierzchnia gruntów w ha	
	Miasto	Obszar wiejski
Grunty Skarbu Państwa z wyłącz. gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	52	6350
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	52	86
Grunty spółek SP, przeds. państwowych i innych państwowych osób prawnych	0	0
Grunty gmin i zw. międzygminnych z wyłącz. gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	259	401
Grunty gmin i zw. międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	25	18
Grunty, które są własnością samorządowych os. prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	0
Grunty osób fizycznych	311	11662
Grunty spółdzielni	3	9
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	3	8
Wspólnoty gruntowe	0	0
Grunty powiatów z wyłącz. gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	0	68
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0
Grunty województw z wyłącz. gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	8	10
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0
Pozostałe	16	317
Razem powierzchnia ewidencyjna	729	18929
Powierzchnia wyrównawcza	0	55
Powierzchnia geodezyjna	19713	

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kwidzynie
(Stan na dzień 1.01.2018 r.)*

Według danych Starostwa Powiatowego w Kwidzynie, na obszarze wiejskim gminy Prabuty najliczniejszą grupę stanowią grunty własności osób fizycznych, które obejmują ok. 61,6% wszystkich gruntów obszaru wiejskiego gminy (wg. pow. ewidencyjnej). Najmniejszy odsetek dotyczy gruntów kościołów i związków wyznaniowych (0,04%) oraz gruntów spółdzielni (0,05%).

W strukturze prawnej gruntów miasta Prabuty, podobnie jak na obszarze wiejskim gminy, dominują grunty stanowiące własność osób fizycznych (42,7%). Drugą najliczniejszą grupę stanowią grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, które stanowią ok. 35,5% gruntów miasta. Najmniejszy odsetek dotyczy gruntów kościołów i związków wyznaniowych oraz gruntów spółdzielni – po 0,41%.

Wykres 18. Stan prawny gruntów gminy Prabuty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kwidzynie
(Stan na dzień 1.01.2018 r.)

Najliczniejszą grupę w strukturze prawnej gruntów miasta i gminy Prabuty stanowią grunty osób fizycznych – ok. 60,9% ogólnej powierzchni ewidencyjnej gminy. Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste obejmują ok. 32,6% wszystkich gruntów gminy. Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste to ok. 3,4% wszystkich gruntów gminy.

Na terenie gminy Prabuty nie występują grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych; grunty, które są własnością samorządowych os. prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani; wspólnoty gruntowe, a także grunty powiatów lub województw przekazane w użytkowanie wieczyste.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

10.1. OCHRONA PRZYRODY

Gmina Prabuty jest terenem o wyjątkowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. System ekologiczny gminy jest dobrze wykształcony. Należy zauważyć, że ok. 30% powierzchni terytorium gminy pokrywają rozległe przestrzenie formy ochrony przyrody (w tym: rezerwat przyrody, obszar natura 2000 obszary chronionego krajobrazu).

W granicach gminy miejsko-wiejskiej Prabuty znajdują się następujące obszary (lub ich fragmenty) i obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity z 2018 r. poz. 1614 z późniejszymi zmianami):

- ◆ Rezerwat przyrody „Jezioro Liwieniec”,
- ◆ Morawski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- ◆ Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Dzierzgoń,
- ◆ Obszar Chronionego Krajobrazu rzeki Liwy,
- ◆ Obszar Natura 2000 - Mikołajki Pomorskie PLH 220076,
- ◆ pomniki przyrody.

Ponadto przez znaczną część obszaru gminy Prabuty prowadzi jedna z odnóg Północnego Korytarza Ekologicznego (KPn), p.n. Lasy Ławskie – Bory Tucholskie, jednego z korytarzy ekologicznych wyznaczonych przez ZBS PAN w Białowieży dla migracji dużych ssaków (wilka, rysia, jelenia i łosia). Korytarz ten łączy Pojezierze Ławskie z doliną Wisły i Borami Tucholskimi. W granicach tego korytarza znajdują się korytarze ekologiczne: ponadregionalny – Doliny Liwy oraz dwa subregionalne – południowo-wschodniego jezioro-leśnego łącznika dolin Wisły i Liwy oraz łącznika dolin Liwy i Dzierzgoń, określone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa Pomorskiego.

Korytarze ekologiczne nie są formami ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, należy jednak uwzględnić ich przebieg w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym mając na uwadze ich specyfikę.

10.1.1. REZERWAT PRZYRODY „JEZIORO LIWIENIEC”

Na obszarze gminy Prabuty znajduje się jeden rezerwat przyrody „Jezioro Liwieniec”, utworzony w 1967 r. Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dn. 07.10.1967r. (M. P. nr 61 z 1967r. poz. 288). W skład rezerwatu wchodzi jezioro obejmujące działkę ewidencyjną nr 567, obręb Julianowo, będące własnością Skarbu Państwa w zarządzie trwałym Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Powierzchnia rezerwatu wynosi 114,52 ha. Dla rezerwatu obowiązuje obecnie Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 20 kwietnia 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Liwieniec” (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1512) zmienione dnia 24 listopada 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 4088).

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu jeziora eutroficznego wraz z charakterystycznymi dla niego biotopami i biocenozami w szczególności populacji i siedlisk gatunków ptaków wodno-błotnych. Dla rezerwatu określono rodzaj – faunistyczny.

Rezerwat posiada ważny plan ochrony przyjęty Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 17 lutego 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Liwieniec” (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1084), zgodnie z którym, w celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych ustala się:

1. dla wszystkich działek leżących w obrębie otuliny rezerwatu przyrody:
 - a) nie lokalizować inwestycji mogących negatywnie wpłynąć na przedmioty ochrony rezerwatu, w tym stosunki wodne w rezerwacie lub pogorszyć jakość wód jeziora;
 - b) nie lokalizować nowych zbiorników wodnych i stawów hodowlanych;
 - c) nie prowadzić prac ziemnych zniekształcających rzeźbę terenu, w tym nie wydobywać kruszywa naturalnego;
 - d) na terenach nieużytkowanych rolniczo, zaleca się utrzymanie trwałych użytków zielonych w celu zabezpieczenia gleby przed erozją i spływem zanieczyszczeń powierzchniowych;
2. na działkach ewidencyjnych nr 21, 22, 23, 24, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69/1, 69/2, 73, 74, 77, 80, 82, 84, 85 (obręb Julianowo 0010) 1/2, 30/1, 30/2, (obręb Raniewo 0022) utrzymać dotychczasowy sposób użytkowania gruntów tj. grunty orne, bez możliwości zabudowy (nie dotyczy działek z istniejącymi siedliskami rolnymi);
3. dla działek ewidencyjnych nr 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 32, 34 (obręb Raniewo 0022) dopuszcza się jednorodzinną zabudowę mieszkaniową, jedynie po uprzednim zapewnieniu możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej;
4. we wszystkich nowo powstających dokumentach planistycznych należy uwzględnić położenie terenu rezerwatu i jego otuliny w strefie lokalnego i ponadregionalnego „pojeziernego – północnego” korytarza ekologicznego oraz zmiany wynikające z rozszerzenia granic rezerwatu.

Rezerwat został udostępniony jako szlak na rzece Liwie, przeznaczony do pływania sprzętem wodnym bez napędu silnikowego, bez możliwości penetracji stref brzegowych jeziora. Reguluje to Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 3 czerwca 2015 r. w sprawie wyznaczenia szlaku „Jezioro Liwieniec”.

10.1.2.OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Na obszarze gminy Prabuty znajdują się fragmenty trzech obszarów chronionego krajobrazu.

Zachodnia i południowo-zachodnia część gminy znajduje się w granicach Morawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który jest południowym odgałęzieniem Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy, z którym łączy się w okolicy wsi Gliwa, gm. Kwidzyn, na południe od Prabut. Podstawa prawna wyznaczenia obszaru i określenia jego granic: Dz.Urz.Wojewody Elbląskiego z 1985r. nr 10 poz.60 i z 1997r. poz.43. Jego powierzchnia wynosi 2909 ha, w tym użytki rolne - 49,4%, lasy i zakrzewienia - 37,5%, a wody powierzchniowe - 9,9%. Elementami krajobrazotwórczymi tego obszaru są: - niecki jezior Morawy, Klasztorne, Klecewskie, Kucki, Różany, Rybie; - tereny leśne leżące na północ od jeziora Klasztornego między jeziorem Klasztornym a Klecewskim; - tereny upraw rolniczych i użytków zielonych; - skupiska zabudowy osiedli wiejskich; - zadrzewienia przydrożne, tworzące sieć zieleni synantropijnej wzdłuż dróg

asfaltowych i gdzieniegdzie polnych. Morawski OChK posiada znakomite walory nie tylko przyrodnicze, ale również wypoczynkowe ze względu na atrakcyjną kompozycję krajobrazu leśno-jeziornego.

Wschodnia część gminy znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy. Podstawa prawna wyznaczenia obszaru i określenia jego granic: Dz. Urz. Wojewody Elbląskiego z 1985r. nr 10 poz.60 i z 1997r. poz.43. Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje teren przyrzecza o powierzchni 9841 ha, w tym użytki rolne - 36%, lasy i zakrzewienia 52,6% oraz wody powierzchniowe 3,3%. Są to głównie tereny leśne o siedliskach lasu świeżego, wilgotnego, a czasem boru mieszanego. Dorzecze Liwy od źródła do wsi Kamieniec jest częścią Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego, a poniżej - rzeka wpada do Bagna Bronowskiego. W okolicy Prabut Liwa wpada do jeziora Dzierżgoń, a potem do jeziora Liwieniec - rezerwatu ornitologicznego chroniącego ostoję lęgową ptactwa wodno-błotnego. Następnie rzeka płynie przez tereny leśne w głęboko wciętej dolinie, z licznymi zakolami.

Północna część gminy znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Dzierżgoń, który łączy się z Obszarem Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy. Podstawa prawna wyznaczenia obszaru i określenia jego granic: Dz.Urz.Wojewody Elbląskiego z 1985r. nr 10 poz.60 i z 1997r. poz.43. Powierzchnia obszaru wynosi 5630 ha, w tym użytki rolne - 51,3%, lasy i zakrzewienia - 23,5%, a wody powierzchniowe - 18,4%. Elementami krajobrazotwórczymi tego obszaru są: - niecki jezior rynnowych Dzierżgoń i Balewskie wraz z ich okolicą; - dwa kompleksy leśne w części północnej obszaru między wsiami Krasna Łąka a Waplewo Wielkie; - tereny upraw rolniczych i użytków rolnych nad wymienionymi jeziorami. Jeziora leżą na dnie rynny polodowcowej. Niecki jezior mają strome i wysokie brzegi. W pobliżu jeziora Balewskiego znajduje się kompleks leśny. Jezioro Dzierżgoń doskonale nadaje się do uprawiania żeglarstwa. Cały obszar ma walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe, historyczne i osadnicze.

Dla wszystkich obszarów chronionego krajobrazu, występujących na terenie gminy Prabuty obowiązują obecnie przepisy Uchwały Nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim. Uchwała ta określa działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów leśnych, działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów lądowych, działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów wodnych, jak również wprowadza katalog zakazów.

10.1.3. POMNIKI PRZYRODY

Zgodnie ustawą o ochronie przyrody, pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Tabela 41. Pomniki przyrody na terenie gminy Prabuty

L.p.	Obiekt	Obwód (m)	Data powołania	Położenie
------	--------	-----------	----------------	-----------

L.p.	Obiekt	Obwód (m)	Data powołania	Położenie
1	sosna pospolita	2,85	1995-03-17	Nadleśnictwo Kwidzyn, Leśnictwo Gonty oddz. 263g
2	dąb szypułkowy	6,00	1995-03-17	Nadleśnictwo Kwidzyn, Leśnictwo Morawy, oddz. 276b
3	dąb szypułkowy	4,60	1995-03-17	Nadleśnictwo Kwidzyn, Leśnictwo Polno, oddz. 244c
4	buk pospolity	4,85	1998-12-28	Grażymowo, po prawej stronie drogi z Grażymowa do Prabut, 100 m za wsią
5	dąb szypułkowy	4,05	1998-12-28	Grażymowo, po prawej stronie drogi z Grażymowa do Prabut, 400 m za wsią
6	lipa drobnolistna	5,30	1998-12-28	Grażymowo, przy ruinach pałacu
7	lipa drobnolistna	4,70	1998-12-28	Grażymowo, w centrum wsi
8	lipa drobnolistna	3,70	1998-12-28	Grażymowo, w centrum wsi
9	świerk pospolity	3,15	1998-12-28	Nadleśnictwo Kwidzyn, Leśnictwo Gonty, oddz. 260g
10	sosna pospolita	2,90	1998-12-28	Nadleśnictwo Kwidzyn, Leśnictwo Morawy, oddz. 277d
11	topola	4,00	1998-12-28	Raniewo, na skraju parku od strony jeziora Liwieniec
12	dąb szypułkowy	3,02	1998-12-28	Rodowo, przy kościele
13	dąb szypułkowy	5,45	1998-12-28	Stańkowo, na południe od jeziora Burgal (ok.150 m od drogi Prabuty - Susz)
14	dąb szypułkowy	4,05	1998-12-28	Stańkowo, na zachodnim brzegu jeziora Burgal (100 m od drogi Prabuty - Susz)
15	dąb szypułkowy	4,95	1998-12-28	Stańkowo, na zachodnim brzegu jeziora Burgal (120 m od drogi Prabuty - Susz)
16	wierzba	4,40	1998-12-28	Stary Kamień, przy drodze polnej w kierunku Pólka Pomorskiego, ok. 1,5 km od Starego Kamienia
17	dąb szypułkowy	3,50	1996-06-25	Nadleśnictwo Kwidzyn, Leśnictwo Gonty, oddz. 236d
18	dąb szypułkowy	4,25	1996-06-25	Nadleśnictwo Kwidzyn, Leśnictwo Gonty, oddz. 236d
19	dąb szypułkowy	4,60	1957-08-06	Nadleśnictwo Kwidzyn, Leśnictwo Gonty na skrzyżowaniu dróg leśnych /oddz. 182b/245d
20	dąb szypułkowy	5,30	1996-12-31	Nadleśnictwo Susz, Leśnictwo Jawty, oddz. 105t
21	dąb szypułkowy	4,15	1968-06-26	Nadleśnictwo Kwidzyn, Leśnictwo Gonty na skrzyżowaniu dróg leśnych /oddz. 182b/245 d
22	dąb szypułkowy	4,74	1968-06-26	Rodowo, przy kościele
23	wierzba	6,35	1998-12-28	Prabuty, przy ul. Chodkiewicza (przy byłym torowisku prowadzącym do Sanatorium)
24	topola	4,75	1998-12-28	Prabuty, przy ul. Koszarowej (przy strzelnicy)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Prabuty

Na terenie gminy Prabuty znajdują się 24 pomniki przyrody (w tym: świerk pospolity, buk pospolity oraz lipy drobnolistne, sosny pospolite, dęby szypułkowe, topole i wierzby), rozmieszczone nierównomiernie na obszarze gminy.

10.2. STREFY OCHRONNE UJĘĆ WODY

Wokół ujęć wody służących do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę pitną i na potrzeby gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych mogą być ustanawiane strefy ochronne: ochrony pośredniej lub bezpośredniej. W strefach ochrony pośredniej lub bezpośredniej obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów i korzystania z wody wynikające z przepisów odrębnych.

Mieszkańcy gminy Prabuty zaopatrywani są w wodę pitną z czterech ujęć wody, które znajdują się w Prabutach (3 studnie), Grażymowie (1 studnia), Patałykach (1 studnia) i w Sypanicy (4 studnie).

10.3. STREFA OCHRONY SANITARNEJ CMENTARZY CZYNNYCH

Przy lokalizowaniu wszelkiej nowej zabudowy mieszkalnej, zakładów żywienia zbiorowego, bądź zakładów przechowujących żywność oraz studni służących do czerpania wody do celów konsumpcyjnych i potrzeb gospodarczych zachować odległości wokół cmentarzy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego.

10.4. PASY TECHNOLOGICZNE LINII ELEKTROENERGETYCZNYCH

Dla napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia oraz dla projektowanych linii elektroenergetycznych należy wyznaczyć pasy techniczne zgodnie z przepisami odrębnymi. W obszarze pasów technicznych należy uwzględnić następujące wymagania:

- nie należy lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi, w indywidualnych przypadkach odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii na określonych przez siebie warunkach;
- pod linią nie należy sadzić roślinności wysokiej, zalesienia terenów rolnych w pasie technicznym linii mogą być przeprowadzane w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów;
- teren w pasie technicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właściciela linii.

10.5. TERENY ZAMKNIĘTE

Przez teren gminy Prabuty przebiegają dwie linie kolejowe:

- linia kolejowa nr 9 (Magistrala E65) łącząca Warszawę z Gdynią (przystanek osobowy w Gdakowie oraz stacja w Prabutach),

linia kolejowa nr 218 relacji Prabuty – Kwidzyn, na której obecnie odbywa się jedynie ruch towarowy.

Większość terenów kolejowych na terenie gminy została uznana za tereny zamknięte, zgodnie z decyzją Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych. Szczegółowy wykaz działek ewidencyjnych stanowiących tereny zamknięte określono w załączniku do ww. decyzji. Orientacyjne granice terenów zamkniętych zostały przedstawione na *Rysunku Studium*.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Osuwisko jest to rodzaj ruchów masowych, polegający na przesuwaniu się materiału skalnego lub zwietrzelinowego wzdłuż powierzchni poślizgu (na której nastąpiło ścięcie), połączone z obrotem. Osuwiska są szczególnie częste w obszarach o sprzyjającej im budowie geologicznej, gdzie warstwy skał przepuszczalnych i nieprzepuszczalnych występują naprzemiennie. Miejsca występowania osuwisk to naturalne stoki i zbocza dolin i zbiorników wodnych, obszary źródłowe rzek (gdzie erozja wsteczna zwiększa spadek terenu), skarpy wykopów i nasypów oraz wyrobisk.

Według kart rejestracyjnych osuwisk sporządzonych w 2017 r. na zlecenie Starosty Kwidzińskiego, na obszarze gminy Prabuty występuje 15 osuwisk. Siedem osuwisk zaklasyfikowano jako formy nieaktywne, kolejnych siedem osuwisk jako okresowo aktywne oraz jedno osuwisko jako częściowo okresowo aktywne i częściowo nieaktywne.

Tabela 42. Osuwiska na terenie gminy Prabuty

Lp.	Nr ewidencyjny	Lokalizacja	Powierzchnia w ha	Charakterystyka	Ocena możliwości wystąpienia dalszych ruchów osuwiskowych	Uwagi o możliwości zabezpieczenia
1	22-07-045-000008	część działek nr 40, 43 i 44/3, (obrub Gdakowo)	0,12	Niewielkie, nieaktywne osuwisko ziemne rozwinięte na stromym zboczu wąwozu, którym płynie dopływ Postolińskiej Strugi. Osuwisko o złagodzonej rzeźbie, składa się z dwóch-trzech słabo zaznaczających się nisz osuwiskowych, czoło niewidoczne, zdenudowane. Osuwisko nie stwarza zagrożenia żadnym obiektom budowlanym.	nie powinny występować	nie wymaga zabezpieczania (osuwisko położone na stromej skarpie wąwozu wśród pól uprawnych, z dala od obiektów budowlanych)
2	22-07-045-000009	część działki nr 177 (obrub Jakubowo)	0,10	Niewielkie, okresowo aktywne osuwisko ziemne rozwinięte na stromym zboczu dolinki cieku spływającego do Jeziora Dziergoń. Jedna wyraźna nisz osuwiskowa, czoło - jak na wielkość osuwiska - dość wysokie, dobrze zaznaczone w morfologii. Osuwisko nie stwarza zagrożenia żadnym obiektom budowlanym.	mogą występować w niewielkim zakresie (po intensywnych lub długotrwałych opadach, po wiosennych roztopach)	nie wymaga zabezpieczania (położone wśród pól uprawnych, na stromej zadrzewionej skarpie z dala od obiektów budowlanych)

Lp.	Nr ewidencyjny	Lokalizacja	Powierzchnia w ha	Charakterystyka	Ocena możliwości wystąpienia dalszych ruchów osuwiskowych	Uwagi o możliwości zabezpieczenia
3	22-07-045-000010	część działki nr 177 (obręb Jakubowo)	0,17	Niewielkie, okresowo aktywne osuwisko ziemne rozwinięte na stromym zboczu dolinki cieku spływającego do Jeziora Dzierzgoń. Składa się z dwóch wyraźnie oddzielonych nisz osuwiskowych, czoło niskie, ale dobrze zaznaczone w morfologii. Osuwisko nie stwarza zagrożenia żadnym obiektom budowlanym.	mogą występować w niewielkim zakresie (po intensywnych lub długotrwałych opadach, po wiosennych roztopach)	nie wymaga zabezpieczenia (położone wśród pól uprawnych, na stromej zadrzewionej skarpie z dala od obiektów budowlanych)
4	22-07-045-000011	działki nr 171, 172, 173, 174, 175, 176 (obręb Jakubowo)	0,39	Niewielkie, nieaktywne osuwisko ziemne rozwinięte na stromym brzegu Jeziora Dzierzgoń. Osuwisko zdenudowane, ale z dobrze widocznymi skarpą górną i wysokim czołem. Osuwisko nie stwarza zagrożenia żadnym obiektom budowlanym.	nie powinny występować	nie wymaga zabezpieczenia (położone na stromym brzegu jeziora, z dala od obiektów budowlanych)
5	22-07-045-000059	część działki nr 258 obręb Młynisko	0,28	Niewielkie, okresowo aktywne osuwisko ziemne rozwinięte na skarpie doliny Liwy poniżej jeziora zaporowego w Młynisku. Zajmuje całą wysokość skarpy, u podstawy osuwiska bezpośrednio płynie Liwa. Osuwisko nie zagraża żadnym obiektom budowlanym.	mogą występować (w okresach wysokich stanów wód Liwy i związanej z tym wzmożonej erozji jej brzegów)	nie wymaga zabezpieczenia (obszary leśne)
6	22-07-045-000060	część działek nr 100, 263/7, 264 obręb Młynisko	0,38	Niewielkie, okresowo aktywne osuwisko ziemne rozwinięte na skarpie doliny Liwy poniżej jeziora zaporowego w Młynisku. Tworzy je kilka nisz rozdzielonych ostrogami osuwiskowymi. Zajmuje całą wysokość skarpy, u podstawy osuwiska bezpośrednio płynie Liwa. Osuwisko nie zagraża żadnym obiektom budowlanym.	mogą występować (w okresach wysokich stanów wód Liwy i związanej z tym wzmożonej erozji jej brzegów)	nie wymaga zabezpieczenia (obszary leśne)
7	22-07-045-000061	część działek nr 100, 263/5, 263/7 obręb Młynisko	0,11	Niewielkie, nieaktywne osuwisko ziemne rozwinięte na skarpie doliny Liwy przy zaporze jeziora w Młynisku. Wody Liwy poniżej zapory spływają innym, sztucznym korytem, więc poniżej opisywanego osuwiska mamy starorzecze z wodą stagnującą, bez energii erozyjnej. W związku z tym ruchy osuwiskowe zamarty i należy traktować je jako nieaktywne. Osuwisko nie zagraża żadnym obiektom budowlanym (zaporze i budynkowi ze spustem wody z jeziora).	nie powinny występować	nie wymaga zabezpieczenia (obszary leśne)
8	22-07-045-000062	część działek nr 114, 192/2 obręb Obrzynowo	0,33	Niewielkie, częściowo okresowo aktywne i częściowo nieaktywne osuwisko ziemne rozwinięte na zboczu dolinki cieku spływającego do Jeziora Dzierzgoń. Część aktywną tworzy niska z wyraźną rzeźbą koluwiów poniżej (jest to centralna część osuwiska), części nieaktywne występują na północ i południe od części okresowo aktywnej. Osuwisko nie stwarza zagrożenia żadnym obiektom budowlanym.	mogą występować w niewielkim zakresie w części okresowo aktywnej (po intensywnych lub długotrwałych opadach, po wiosennych roztopach), część nieaktywna wydaje się ustabilizowana	nie wymaga zabezpieczenia (położone wśród pól uprawnych, na stromej skarpie z dala od obiektów budowlanych)

Lp.	Nr ewidencyjny	Lokalizacja	Powierzchnia w ha	Charakterystyka	Ocena możliwości wystąpienia dalszych ruchów osuwiskowych	Uwagi o możliwości zabezpieczenia
9	22-07-045-000063	część działek nr 7, 8/1 obręb Obrzynowo	0,36	Niewielkie, nieaktywne osuwisko ziemne rozwinięte na stromym brzegu Jeziora Dzierżoń. Osuwisko zdenudowane, a także złagodzone w wyniku wykorzystania rolniczego jego obszaru (pastwisko). Dobrze widoczna jest skarpa górna i kilka nabrzeżeń osadów koluwalnych. Osuwisko nie stwarza zagrożenia żadnym obiektom budowlanym.	nie powinny występować	nie wymaga zabezpieczenia (położone na stromym brzegu jeziora, z dala od obiektów budowlanych)
10	22-07-045-000071	część działki nr 265/1 obręb Młynisko	0,60	Niewielkie, okresowo aktywne osuwisko ziemne rozwinięte na skarpie doliny Liwy poniżej jeziora zaporowego w Młynisku. Zajmuje całą wysokość skarpy, u podstawy osuwiska bezpośrednio płynie Liwa. Osuwisko reprezentuje rzadko spotykany na obszarze powiatu zsuw rotacyjny. Osuwisko nie zagraża żadnym obiektom budowlanym.	mogą występować (w okresach wysokich stanów wód Liwy i związanej z tym wzmożonej erozji jej brzegów)	nie wymaga zabezpieczenia (obszary leśne)
11	22-07-045-000072	część działki nr 265/1 obręb Młynisko	0,24	Niewielkie, okresowo aktywne osuwisko ziemne rozwinięte na skarpie doliny Liwy poniżej jeziora zaporowego w Młynisku. Zajmuje całą wysokość skarpy, stanowią go 2-3 połączone nisze, u podstawy osuwiska bezpośrednio płynie Liwa. Osuwisko nie zagraża żadnym obiektom budowlanym.	mogą występować (w okresach wysokich stanów wód Liwy i związanej z tym wzmożonej erozji jej brzegów)	nie wymaga zabezpieczenia (obszary leśne)
12	22-07-045-000073	część działki nr 264 obręb Młynisko	0,11	Niewielkie, okresowo aktywne osuwisko ziemne rozwinięte na skarpie doliny Liwy poniżej jeziora zaporowego w Młynisku. Zajmuje całą wysokość skarpy, u podstawy osuwiska bezpośrednio płynie Liwa. Osuwisko nie zagraża żadnym obiektom budowlanym.	mogą występować (w okresach wysokich stanów wód Liwy i związanej z tym wzmożonej erozji jej brzegów)	nie wymaga zabezpieczenia (obszary leśne)
13	22-07-045-000074	część działki nr 34/21 obręb Stary Kamień	0,20	Niewielkie, nieaktywne osuwisko ziemne rozwinięte na stromym brzegu półwyspu Jeziora Matecznego. Osuwisko zdenudowane (użytkowane jako pastwisko), ale z dobrze zaznaczającą się skarpią górną i niskim czołem. Osuwisko nie stwarza zagrożenia żadnym obiektom budowlanym.	nie powinny występować	nie wymaga zabezpieczenia (położone na stromym brzegu jeziora, z dala od obiektów budowlanych)
14	22-07-045-000075	część działki nr 34/21 obręb Stary Kamień	0,23	Niewielkie, nieaktywne osuwisko ziemne rozwinięte na stromym brzegu półwyspu Jeziora Matecznego. Osuwisko zdenudowane (użytkowane jako pastwisko), ale z dobrze zaznaczającą się dość wysoką skarpią górną i wyraźnym czołem. Osuwisko nie stwarza zagrożenia żadnym obiektom budowlanym.	nie powinny występować	nie wymaga zabezpieczenia (położone na stromym brzegu jeziora, z dala od obiektów budowlanych)
15	22-07-045-000076	część działek nr 3, 4/6 obręb Stankowo	0,05	Niewielkie, nieaktywne osuwisko ziemne rozwinięte na skarpie wykopu kolejowego. Osuwisko trudno dostępne, zarośnięte tarniną, widoczna jest skarpa górna. Osuwisko ustabilizowane, nie stwarza zagrożenia dla wykopu linii kolejowej.	nie powinny występować	nie wymaga zabezpieczenia (ze względu na brak aktywności i związany z tym brak zagrożeń)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kart rejestracyjnych osuwisk sporządzonych w 2017 r. na zlecenie Starosty Kwidzyńskiego

Osuwiska występują w zachodniej części gminy, wzdłuż rzeki Liwy, na odcinku przepływającym przez tereny leśne, a także wzdłuż wschodniej linii brzegowej Jeziora Dzierzgoń, położonego w północno-wschodniej części obszaru gminy. Występujące w granicach gminy osuwiska są powierzchniowo niewielkie (0,1-0,6 ha), łącznie ich powierzchnia wynosi 3,67 ha. Osuwiska na obszarze gminy nie są przyczyną powstawania poważnych zniszczeń czy zagrożeń dla obiektów budowlanych bądź dróg i linii przesyłowych. Większość z nich jest bowiem położona w lokalizacji utrudniającej zagospodarowanie (skarpy nadrzeczne, nadjeziorne), z dala od obiektów budowlanych i dróg.

Na obszarze gminy wyróżniono sześć terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi (pięć terenów na obszarze wiejskim gminy i jeden w mieście), tj. takich miejsc, w których można spodziewać się ewentualnego rozwoju ruchów masowych w przyszłości.

Tabela 43. Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi w gminie Prabuty

Lp.	Nr ewidencyjny	Lokalizacja	Powierzchnia w ha
1	22-07-045-000004	Miejscowość Gdakowo (strome zbocza wąwozu którym płynie bezimienny ciek od Gdakowa, dopływ Postolińskiej Strugi)	5,80 (bez osuwiska występującego w jego obrębie).
2	22-07-045-000005	Miejscowości Jakubowo i Obrzynowo (stromy brzeg Jeziora Dzierzgoń)	11,42 (bez osuwisk występujących w jego obrębie).
3	22-07-045-000006	Miejscowość Jakubowo (strome zbocza krótkiego wąwozu, którym z pobliskich pól spływają wody do Jeziora Dzierzgoń)	3,22
4	22-07-045-000012	Miejscowość Prabuty (zbocza stoliwa kemowego, na którym położone są Prabuty, od strony zachodniej i wschodniej stoliwo kemowe sąsiadujące z obszarami stale podmokłymi - Jezioro Liwieniec oraz bagnisko na wschodzie)	5,64
5	22-07-045-000013	Miejscowość Julianowo (stromy brzeg Jeziora Dzierzgoń)	2,25
6	22-07-045-000022	Miejscowość Stary Kamień (stromy brzeg półwyspu Jeziora Grażymowskiego Zachodniego)	3,12 (bez osuwisk występujących w jego obrębie).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kart rejestracyjnych terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi sporządzonych w 2017 r. na zlecenie Starosty Kwidzyńskiego

Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi występują w sąsiedztwie Jeziora Dzierzgoń (południowej i wschodniej linii brzegowej), Jeziora Grażymowskiego Zachodniego oraz bezimiennego cieku w miejscowości Gdakowo. Ponadto jeden z terenów zlokalizowany jest w obszarze zurbanizowanym – w granicach administracyjnych miasta Prabuty, w sąsiedztwie Jeziora Liwieniec. Łączna powierzchnia terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi na terenie gminy wynosi 31,45 ha (bez osuwisk występujących w ich obrębie).

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

12.1. ZŁOŻA KOPALIN I OBSZARY GÓRNICZE

Na terenie gminy Prabuty znajdują się trzy udokumentowane złoża kopalin oraz cztery obszary górnicze.

Tabela 44. Udokumentowane złoża kopalin występujące na terenie gminy Prabuty

Nazwa złoża	Kod	Opis położenia	Podtyp kopaliny	Kierunek zastosowań kopaliny	Pow. złoża (ha)	Stan zagospodarowania	Rekultywacja
„Gonty”	KN 9691	Gonty	Piasek	drogownictwo, budownictwo	8,92	złoże zagospodarowane	leśny
„Gonty I”	KN 10266	Gonty	Piasek	budownictwo	1,75	złoże rozpoznane szczegółowo	rolniczy
„Kołodzieje”	KN 16749	Kołodzieje część dz. nr 196 i 215	Piasek	budownictwo	1,21	złoże rozpoznane szczegółowo	rolniczo-leśny

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS

Na terenie gminy Prabuty wydano dwie koncesje na wydobycie kopalin ze złóż:

- Gonty (KN 9691) – koncesja dla Drobud Gdakowo wydana przez Marszałka Województwa Pomorskiego - koncesja nr 11/11 DROŚ.G.75121-42/10 z dnia 17.01.2011 r.;
- Kołodzieje (KN 16749) – koncesja dla Danuty Borzyszkowskiej, prowadzącej działalność pod nazwą Usługi Rolnicze wydana przez Starostę Kwidzińskiego - decyzja WO.6522.24.12.2014 z dnia 16.03.2015 r.

Tabela 45. Obszary górnicze występujące na terenie gminy Prabuty

Nazwa obszaru górniczego	Nr w rejestrze	Opis położenia	Złoże	Data wyznaczenia	Pow. (ha)
„Gonty I”	10-11/3/260	Gonty	„Gonty I”	27.11.2007 r.	1,75
„Gonty - pole A”	10-11/5/443/a	Gonty, dz. 19/2; 20; 21/4; 21/5; 23/2; 23/4; 23/5; 243/1	„Gonty”	17.01.2011 r.	7,46
„Gonty - pole B”	10-11/5/443/b	Gonty, dz. 26/6	„Gonty”	17.01.2011 r.	1,46
„Kołodzieje”	10-11/5/423	Kołodzieje, dz. 196; 215	„Kołodzieje”	16.03.2015 r.	1,93

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS

Granice obszarów występowania złóż kopalin oraz obszarów górniczych zostały przedstawione na *Rysunku Studium*.

12.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie gminy Prabuty podstawowe znaczenie użytkowe ma czwartorzędowe piętro wodonośne. W jego obrębie występują dwa poziomy wodonośne: górny międzymorenowy i dolny interglacjalny. Górny poziom wodonośny zbudowany jest z utworów fluwioglacjalnych młodszych zlodowaceń północnopolskich. Zwierciadło wody występuje tu najczęściej pod ciśnieniem subartezyjskim. Górna warstwa wodonośna jest powszechnie użytkowana i eksploatowana. Dolny czwartorzędowy poziom wodonośny zbudowany jest z piasków interstadialnych starszych zlodowaceń północnopolskich, występujących na głębokości od 55 do 80 m. Poziom ten także jest wykorzystywany i użytkowany. Wody tego poziomu są ujmowane na ujęciu miejskim w Prabutach.

Pod względem podziału na jednolite części wód powierzchniowych, gmina Prabuty znajduje się w obrębie sześciu części wód rzecznych i siedmiu części wód jeziornych. Są to następujące części wód rzecznych:

- ◆ PLRW2000195229 Liwa od wypływu z jez. Liwieniec do ujścia - o złym stanie ekologicznym, zagrożona osiągnięciem celów środowiskowych,
- ◆ PLRW200025522533 Liwa od dopływu z jez. Burgale z dopływem z jez. Burgale do wypływu z jez. Liwieniec - o złym stanie ekologicznym, zagrożona osiągnięciem celów środowiskowych,
- ◆ PLRW200017296839 Gardęga do dopł z jez. Klasztornego, bez dopł z jez. Klasztornego - o złym stanie ekologicznym, zagrożona osiągnięciem celów środowiskowych,
- ◆ PLRW20001752256 Dopływ z Laskowic – o dobrym stanie ekologicznym, niezagrożona osiągnięciem celów środowiskowych,
- ◆ PLRW20002352232 Dopływ z Lubnów Małych - o złym stanie ekologicznym, zagrożona osiągnięciem celów środowiskowych,
- ◆ PLRW20001752289 Postolińska Struga - o złym stanie ekologicznym, zagrożona osiągnięciem celów środowiskowych.

Pod względem podziału na jednolite części wód podziemnych, gmina i miasto Prabuty znajdują się w obrębie następujących części wód: JCWPd PLGW200019 – stan ogólny dobry, niezagrożony, JCWPd PLGW200030 - stan ogólny dobry, zagrożony, JCWPd PLGW200039 - stan ogólny dobry, niezagrożony.

Obszar miasta Prabuty i znaczna część obszaru wiejskiego gminy znajduje się w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 210 Zbiornik Iławski. Zbiornik ten na przeważającym obszarze jest bardzo mało podatny, lokalnie podatny, średnio i mało podatny na antropopresję. Średnia głębokość występowania wód powierzchniowych wynosi tu od 5 do 30 m.

12.3. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na terenie gminy Prabuty nie stwierdzono występowania udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Prabuty występują tereny górnicze pn.:

- ✚ „Gonty I”, ustanowiony decyzją Starosty Kwidzyńskiego z dnia 27 listopada 2007 r., znak: WO.7510/9-2/2007 (powierzchnia terenu 1,88 ha);
- ✚ „Gonty - pole A” ustanowiony decyzją koncesyjną Marszałka Województwa Pomorskiego nr 1/11 z dnia 17 stycznia 2011 r., znak: DROŚ.G.75121-42/10 (powierzchnia terenu 7,46 ha);
- ✚ „Gonty - pole B” ustanowiony decyzją koncesyjną Marszałka Województwa Pomorskiego nr 1/11 z dnia 17 stycznia 2011 r., znak: DROŚ.G.75121-42/10 (powierzchnia terenu 1,46 ha);
- ✚ „Kołodzieje”, ustanowiony decyzją Starosty Kwidzyńskiego z dnia 16 marca 2015 r., znak: WO.6522.24.12.2014 (powierzchnia terenu 1,93 ha).

Dla terenu górniczego pn. „Gonty I” obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą nr XXXI/244/98 Rady Miejskiej w Prabutach z dnia 26 maja 1998 r. w sprawie zmiany nr 9 miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Prabuty.

Dla terenu górniczego pn. „Gonty - pole A” obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą nr XXI/127/2004 Rady Miejskiej w Prabutach z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w obrębie Gonty. Obecnie, w związku z Uchwałą Nr VI/27/2011 Rady Miejskiej w Prabutach z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu eksploatacji kruszyw w obrębie geodezyjnym Gonty w gminie Prabuty (zmiana obowiązującego planu miejscowego, łącznie z jego uchYLENIEM), w trakcie opracowania jest plan miejscowy, stanowiący zmianę obowiązującego planu dla terenu górniczego „Gonty - pole A” z poszerzeniem obszaru objętego planem o teren górniczy „Gonty - pole B”. Przedmiotem ustaleń nowego planu jest zagospodarowanie terenów dla potrzeb eksploatacji kopalin pospolitych wydobywanych metodą odkrywkową, łącznie z niezbędnymi urządzeniami towarzyszącymi, w celu rozszerzenia ustaleń dotychczasowego planu i dostosowania do obecnych potrzeb w zakresie oferty inwestycyjnej i przepisów prawa.

W celu prawidłowej, możliwie mało ingerującej w środowisko eksploatacji należy dopilnować, aby eksploatacja prowadzona była zgodnie z przepisami prawa, a w szczególności z udzielonymi koncesjami i opracowanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Granice terenów górniczych zostały przedstawione na *Rysunku Studium*.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO- ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

14.1. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

14.1.1.KOMUNIKACJA DROGOWA

Przez obszar gminy i miasta Prabuty nie prowadzą żadne drogi krajowe. Na obszarze gminy krzyżują się trzy drogi wojewódzkie. Są to: droga wojewódzka nr 521 (Kwidzyn – Prabuty – Susz – Iława) przecinająca gminę z zachodu na wschód, droga wojewódzka nr 522 (Górki – Prabuty – Trumieje – Sobiewola) przecinająca gminę z północy na południe i droga wojewódzka nr 520 (Prabuty – Kamieniec). Drogi te stanowią główną oś układu drogowego gminy i tej części powiatu kwidzyńskiego. Generują one zarówno ruch lokalny i tranzytowy. Uzupełnieniem podstawowej sieci drogowej są drogi powiatowe (52,5 km) i gminne (116,4 km).

Największe natężenie ruchu pojazdów i największe uciążliwości akustyczne notuje się na drodze wojewódzkiej nr 521. Według pomiarów przeprowadzonych w 2010 r. na odcinku zanotowano średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów na poziomie 3621 pojazdów, a na odcinku Prabuty (skrzyżowanie z DW 522 – granica województwa) zanotowano 2410 pojazdów. Z kolei według pomiarów przeprowadzonych w 2015 r. na tych samych odcinkach zanotowano odpowiednio średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów na poziomie 3387 pojazdów i 2433 pojazdów. Na DW 520 i 522 średnie dobowe natężenia ruchu pojazdów, na odcinkach przebiegających przez gminę, w obu okresach pomiarowych wynosiły około 1000 pojazdów.

Natężenie ruchu pojazdów utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, jedynie na DW 521 na odcinku Licze – Prabuty (skrzyżowanie z DW 522) zanotowano wzrost o około 250 pojazdów. W latach, w których przeprowadzany był pomiar natężenia ruchu droga ta pozostawała w złym stanie technicznym. Obecnie na odcinku od Kwidzyna do Prabut trwa jej przebudowa, która ma na celu doprowadzenie drogi do parametrów klasy G, zwiększenie nośności drogi do 115 kN/oś, przebudowę skrzyżowań, budowę lub przebudowę obiektów inżynierskich, w tym przepustów i konstrukcji, mostowych, wykonanie elementów uspokojenia ruchu drogowego, przebudowę lub budowę zatok autobusowych, przebudowę lub budowę chodników i ciągów pieszo-rowerowych, przebudowę lub budowę oświetlenia drogowego, usprawnienie systemu odwodnienia nawierzchni, przebudowę kolidującej infrastruktury technicznej, wykonanie docelowego oznakowania drogi.

Drogi powiatowe na terenie gminy Prabuty tworzą podstawowy układ sieci drogowej, gdyż łączą one większe miejscowości na terenie gminy z drogą wojewódzką i siedzibą gminy. Są to drogi w większości o nawierzchni bitumicznej, znaczny odsetek z nich to drogi gruntowe. Stan techniczny dróg i obiektów mostowych (mosty, przepusty) jest bardzo zróżnicowany, tj. od stanu zadowalającego do stanu złego, wymagającego wykonania robót remontowych, zabiegów konserwacyjno-remontowych i modernizacyjnych. Na żadnych drogach powiatowych na terenie gminy nie były dotychczas prowadzone pomiary hałasu. Ostatnie pomiary natężenia ruchu na drogach powiatowych zostały przeprowadzone w 2013 r., przy sporządzaniu „Planu rozwoju sieci drogowej Powiatu Kwidzyńskiego”. W pomiarach tych ujęto cztery spośród dróg powiatowych na terenie gminy Prabuty (nr 3206G, 3145G, 3143G, 3218G). Dobowe natężenie ruchu na tych drogach wyniosło od 80 pojazdów/dobę (droga nr 3218G) do 313 pojazdów/dobę (droga nr 3206G).

Drogi powiatowe na terenie gminy:

 nr 3206G Prabuty – Orkusz – Trzciano,

- ✚ nr 3223G Kołodzieje – Pólko – (Babięty),
- ✚ nr 3211G Obrzynowo – (Bronowo),
- ✚ nr 3145G Obrzynowo – Jakubowo – Pachutki,
- ✚ nr 3147G Antonin – Rodowo – (Stążki),
- ✚ nr 3215G Rodowo – Górowychy – Popówko,
- ✚ nr 3214G Trumiejki – Grodziec – (Pławty),
- ✚ nr 3143G Kamienna – Gdakowo – (Wilczewo),
- ✚ nr 3146G Jakubowo – (Dworek),
- ✚ nr 3221G Grodziec – (Jawty),
- ✚ nr 3218G Raniewo – Kleczewo – Stary Kamień.

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom z wyłączeniem dróg wewnętrznych. Łączna długość dróg gminnych wynosi 126,101 km, w tym 27,671 km dróg na terenie miasta i 98,43 km na obszarze wiejskim gminy.

Drogi gminne w przeważającej części posiadają nawierzchnię gruntową. Ruch na drogach jest niewielki. Są to przeważnie drogi o złej jakości nawierzchni. Pojazdy poruszające się z niewielką prędkością, w tym maszyny rolnicze, emitują dźwięk o znacznym natężeniu. Na drogach gminnych nie były prowadzone badania poziomów natężenia dźwięku, jak również nie wykonywano tu pomiarów natężenia ruchu.

Tabela 46. Wykaz dróg gminnych na terenie miasta

L.p.	Opis przebiegu drogi/ulicy	Nr drogi	Dł. Drogi
1.	ul. Akacyjowa	248110G	0,267 km
2.	ul. Barczewskiego	248097G	0,108 km
3.	ul. B. Prusa	248066G	0,220 km
4.	ul. Brzozowa	248091G	0,370 km
5.	ul. Chodkiewicza	248102G	1,230 km
6.	ul. Chopina	248112G	0,264 km
7.	ul. Cisowa	248082G	0,353 km
8.	ul. Czarnieckiego	248106G	0,123 km
9.	ul. Daszyńskiego	248120G	0,453 km
10.	ul. Dąbrowskiego	248083G	0,375 km
11.	ul. Długa	248108G	0,294 km
12.	ul. gen. Sikorskiego	248077G	0,115 km
13.	ul. Górna	248114G	0,267 km
14.	ul. Jagotty	248094G	0,215 km
15.	ul. kard. Wyszyńskiego	248081G	0,308 km
16.	ul. Kasztanowa	248092G	0,458 km
17.	ul. Kiepury	248085G	0,300 km
18.	ul. Kopernika	248096G	0.123 km

L.p.	Opis przebiegu drogi/ulicy	Nr drogi	Dł. Drogi
19.	ul. Koszarowa	248073G	0,693 km
20.	ul Kuracyjna - m. Stary Kamień	248080G	Kuracyjna /boczne/: I (do wieży ciśnień) - 0,125 km II (przy Wilińskiej) -0,070 km III (do Andersa) 0,220 km
21.	ul. Kuracyjna	248122G	1,870 km
22.	ul. Krańcowa	248111G	0,255 km
23.	ul. Kraszewskiego	248064G	0,371 km
24.	ul. Krótka	248095G	0.057 km
25.	ul. Kwidzyńska	248069G	Kw. /część/ - 0,180 km Km. /droga do Zaremby/ - 0,118 km
26.	ul. Legionów	248101G	0,265 km
27.	ul. Łąkowa	248072G	0,492 km
28.	ul. Łucka	248119G	0,165 km
29.	ul. mjr Sucharskiego	248076G	0,148 km
30.	ul. Mazurska	248103G	0,325 km
31.	ul. Mickiewicza	248107G	0,155 km
32.	ul. Miła	248065G	0,277 km
33.	ul. Niepodległości	248118G	0,165 km
34.	ul. Obr. Westerplatte - Kuracyjna	248090G	Obr. W. 0,675 km
35.	ul. Ogrodowa	248104G	0,168 km
36.	ul. Okrężna	248121G	0,288 km
37.	ul. Parkowa	248061G	0,205 km
38.	ul. Patyry	248084G	0,335 km
39.	ul. Piaskowa	248075G	0,345 km
40.	ul. Pl. Kościuszki	248068G	0,095 km
41.	ul. Podgórna	248116G	0,333 km
42.	ul. Polna	248105G	0,402 km
43.	ul. Pusta	248079G	Do gazowni : 0,170 km Droga naprzeciw Wiśniowej: 0,047 km
44.	ul. Pusta	248113G	0,450 km
45.	ul. Reja	248098G	0,045 km
46.	ul. Reymonta - Orzeszkowej	248089G	R. 0,123 km O. 0,075 km
47.	ul. Rolnicza	248062G	0,272 km
48.	ul. Rynek	248067G	0,110 km
49.	ul. Sanatoryjna	248086G	1,306 km
50.	ul. Sikorskiego	248109G	0,115 km
51.	ul. Szkolna	248070G	0,070 km

L.p.	Opis przebiegu drogi/ulicy	Nr drogi	Dł. Drogi
52.	ul. Wałowa	248100G	0,201 km
53.	ul. Warmińska	248117G	0,260 km
54.	ul. Warszawska	248071G	0,308 km
55.	ul. Wąska	248099G	0,063 km
56.	ul. W. Pola	248063G	0,056 km
57.	ul. Wojska Polskiego	248074G	0,556 km
58.	ul. Wojska Polskiego	248093G	1,431 km
59.	ul. Wołyńska	248078G	0,140 km
60.	ul. Zamkowa	248088G	0,376 km
61.	ul. Zielna	248115G	0,533 km
62.	ul. Żeromskiego	248087G	0,665 km
63.	ul. Wiśniowa	248123G	0,1 km
64.	ul. Spokojna	248124G	0,341 km
65.	ul. Sportowa	248125G	0,381 km
66.	ul. Lipowa	248126G	0,391 km
67.	ul. Kolejowa	248127G	0,331 km
68.	ul. Rumiankowa	248128G	0,456 km
69.	ul. Miętowa	248129G	0,240 km
70.	ul. Ojca Klimuszki	248130G	0,790 km
71.	ul. Nagietkowa	248131G	0,088 km
72.	ul. Działkowa	248132G	0,317 km
73.	ul. Rozmarynowa	248133G	0,088 km
74.	ul. Tymiankowa	248134G	0,275 km
75.	ul. Lawendowa	248135G	0,481 km
76.	ul. Sosnowa	248136G	0,830 km
77.	ul. Przemysłowa	248137G	0,840 km
78.	ul. Kwiatowa	248138G	0,091 km
Razem			27,671 km

Źródło: Materiały Urzędu Miasta i Gminy Prabuty

Tabela 47. Wykaz dróg gminnych na obszarze wiejskim gminy

L.p.	Opis przebiegu drogi/ulicy	Nr drogi	Dł. Drogi
1.	Antonin: droga woj. nr 522 - Górowychy droga pow. nr 3215G	248037G	2,230 km
2.	Antonin: droga woj. nr 522 - Osada na kolonii droga pow. nr 3215G	248038G	2,640 km
3.	Antonin: droga woj. nr 522 - do wybudowania	248046G	1,320 km
4.	Gdakowo: droga pow. nr 3143G - Gonty droga gm. nr 248036G	248035G	4,300 km

L.p.	Opis przebiegu drogi/ulicy	Nr drogi	Dł. Drogi
5.	Gdakowo: droga gm. nr 248032G – do wybudowań	248045G	1,035 km
6.	Gdakowo: droga pow. nr 3206G - Orkusz droga pow. nr 3143G	248032G	3,075 km
7.	Gdakowo: droga pow. nr 3143G - Sypanica droga pow. nr 3206G	248033G	3,570 km
8.	Gilwa: droga pow. nr 3223G - Zagaje	248020G	2,275 km
9.	Gilwa: od drogi pow. nr 3217G do wybudowań (kierunek południe)	248021G	0,930 km
10.	Gilwa: od drogi pow. nr 3217G do wybudowań (kierunek północ)	248022G	1,100 km
11.	Jakubowo: droga pow. nr 3145G - Obrzynowo droga pow. nr 3145G	248002G	4,070 km
12.	Jakubowo kolonia droga pow. nr 3145G - droga gminna nr 248002G	248003G	1,120 km
13.	Jakubowo kolonia droga pow. nr 3145G - wybudowana na kolonii	248001G	0,695 km
14.	Julianowo: droga pow. nr 3206G - Szramowo	248025G	3,575 km
15.	Julianowo: droga pow. nr 3206G - do wybudowania	248024G	1,355 km
16.	Julianowo: droga pow. nr 3215G - do wybudowania	248041G	0,580 km
17.	Julianowo: droga woj. nr 520 - do wybudowania	248044G	0,800 km
18.	Julianowo - Halinowo: Od drogi pow. nr 3322G do wybudowań w m. Halinowo	248010G	1,075 km
19.	Julianowo kolonia: od drogi woj. nr 520 do wybudowań (wschód)	248008G	0,440 km
20.	Julianowo kolonia: od drogi woj. nr 520 do wybudowań (zachód)	248009G	0,500 km
21.	Julianowo: od drogi woj. nr 521 do Julianowa kolonia	248011G	0,475 km
22.	Kamienna droga woj. nr 522 - Rodowo droga pow. nr. 3147G	248040G	1,190 km
23.	Kołodzieje: droga gm. nr 248018G - droga woj. nr. 522	248019G	0,665 km
24.	Kołodzieje: droga pow. nr 3223G - droga gm. nr 248047G - droga gm. nr 248017G - droga woj. nr 522	248018G	5,5 km
25.	Kołodzieje: droga woj. nr 522 - droga pow. nr 3217G	248023G	2,180 km
26.	Laskowice: droga gm. nr 248027G - Sypanica droga gm. nr 248031G	248030G	1,545 km
27.	Laskowice - granica gminy (kierunek Laskowicki Trakt)	248028G	1,280 km
28.	Laskowice - Orkusz droga pow. nr 3206G	248029G	2,690 km
29.	Obrzynowo: droga pow. nr 3211G - Stankowo droga woj. nr 521	248012G	3,390 km
30.	Obrzynowo: droga pow. nr 3211G - do wybudowania	248042G	0,985 km
31.	Obrzynowo kolonia: od drogi pow. nr 3211G do drogi woj. nr 520 (na granicy gminy)	248005G	2,430 km
32.	Obrzynowo kolonia: od drogi pow. nr 3211G do drogi woj. nr 520 (str. południowa)	248007G	3,140 km
33.	Obrzynowo kolonia: od drogi pow. nr 3145G do drogi woj. nr 520 (str. północna)	248006G	1,900 km
34.	Obrzynowo kolonia: od drogi woj. nr 520 do drogi pow. nr 3211G do granicy gminy	248004G	1,585 km
35.	Obrzynowo (we wsi): droga woj. nr 520 - droga pow. nr 3211G	248050G	0,6 km
36.	Od granicy gminy - droga gm. nr 248018G - Trumiejki droga woj. nr 522	248017G	1,615 km

L.p.	Opis przebiegu drogi/ulicy	Nr drogi	Dł. Drogi
37.	Pilichowo droga gm. nr 248018G - droga woj. nr 522 - Pólko droga pow. nr 3223G	248016G	3,8 km
38.	Prabuty droga pow. nr 3314G - m.Grażymowo	248014G	2,070 km
39.	Prabuty ul. Kuracyjna (droga gm. nr 284080G) - m. Stary Kamień	248015G	1,150 km
40.	Rodowo droga pow. nr 3147G - Górowychy Małe droga pow. nr 3215G	248039G	3,085 km
41.	Stankowo: droga woj. nr 521 - m. Pałatyki	248013G	2,500 km
42.	Sypanica :droga gm. nr 248033G- do wybudowania	248043G	1,675 km
43.	Sypanica: droga gm. nr 3206G - Gonty	248036G	2,700 km
44.	Sypanica: droga pow. nr 3206G - droga gm. nr 248030G	248031G	2,025 km
45.	Sypanica kolonia: od drogi pow. nr 3206G do wybudowań	248034G	1,140 km
46.	Szramowo-Laskowice	248027G	3,600 km
47.	Szramowo: od m. Szramowo do wybudowań	248026G	1,330 km
48.	Trumiejki: droga gm. nr. 248018G - granica gminy (kierunek Międzylesie)	248047G	0,70 km
49.	Droga od drogi wojewódzkiej 521 do Gilwy Małej (ZUO)	248051G	2 km
50.	Kołodzieje - Gilwa - Morawy (granica gminy Prabuty)	Droga z dniem 1.01.2021 r. traci status drogi powiatowej (nr 3217G), a zyskuje status drogi gminnej	2,8 km
Razem			98,43 km

Źródło: Materiały Urzędu Miasta i Gminy Prabuty

Obiekty mostowe:

- W ciągu drogi Prabuty – Julianowo – Halinowo;
- W ciągu drogi Obrzynowo – Stańkowo;
- W ciągu drogi Stańkowo – Pałatyki.

Ogólnodostępne parkingi zlokalizowane są na terenie miasta przy następujących ulicach: Rynek, Krótka, Długa, Kraszewskiego, Pl. Kościuszki, Kwidzyńska, Łąkowa, Ogrodowa, Warszawska, Daszyńskiego, Malborska i Kisielickiej.

14.1.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe: nr 9 i 218. Linia kolejowa nr 9 (Magistrala E65) łącząca Warszawę z Gdynią (przystanek osobowy w Gdakowie oraz stacja w Prabutach), obecnie częściowo zmodernizowana. Na odcinku linii przebiegającym przez obszar gminy przebudowano jednopoziomowe skrzyżowania kolejowo-drogowe na skrzyżowania dwupoziomowe. Jest to linia o bardzo dużym znaczeniu gospodarczym (główna

kolejowa magistrala transportowa północ – południe). Linia kolejowa nr 218 Prabuty – Kwidzyn, na której obecnie odbywa się jedynie ruch towarowy.

Uciążliwość akustyczna linii kolejowej nr 9 jest dość duża. Obecnie poruszają się nią z dużą prędkością pociągi relacji Warszawa – Gdynia.

14.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

14.2.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Zarządcą sieci wodociągowej jest Przedsiębiorstwo Wodociągów, Kanalizacji i Ciepłownictwa „PEWIK” Sp. z o. o.

Gmina Prabuty jest zwodociągowana w 95,5% (wg GUS za 2016 r.), odpowiednio na obszarze miasta 99,9% i na obszarze wiejskim 86,9%. Czynna sieć wodociągowa ma długość około 190 km (dane „PEWIK” sp. z o.o. w Prabutach), a liczba przyłączy w 2017 roku była równa 2055 (dane GUS). W 2016 roku z sieci wodociągowej korzystało 12614 osób (dane GUS).

Mieszkańcy gminy Prabuty zaopatrywani są w wodę pitną z czterech ujęć wody, które znajdują się w Prabutach (3 studnie), Grażymowie (1 studnia), Pałatykach (1 studnia) i w Sypanicy (4 studnie).

Stacja uzdatniania wody Prabuty

Stacja zlokalizowana jest przy ul. Kwidzyńskiej w Prabutach. Woda ujmowana z utworów czwartorzędowych poprzez trzy studnie głębinowe (ok. 80 m głębokości) jest poddana procesowi uzdatniania – na filtrach wypełnionych złożem kwarcowym i złożem katalitycznym. Proces uzdatniania opiera się na naturalnych procesach bez dozowania środków chemicznych. Po filtracji woda trafia do zbiornika retencyjnego wody czystej, a następnie pompowana jest do sieci wodociągowej.

Stacja uzdatniania wody Sypanica

Stacja znajduje się w m. Sypanica. Podobnie jak stacja przy ul. Kwidzyńskiej w Prabutach woda ujmowana jest poprzez dwie studnie, z czwartorzędowej warstwy wodonośnej z głębokości ok. 65 m. Proces uzdatniania jest analogiczny, jak w SUW Prabuty.

Stacja uzdatniania wody Grażymowo

Stacja znajduje się przy w m. Grażymowo. Tutaj również woda pochodzi z czwartorzędowej warstwy wodonośnej, z głębokości ok. 50 m. Stacja zasilana jest z jednej studni głębinowej. Woda z otworów czwartorzędowych charakteryzuje się ponadnormatywną zawartością związków żelaza i manganu i związki te są z wody eliminowane do pożądanej wartości.

Stacja uzdatniania wody Stańkowo

Stacja znajduje się przy w m Stańkowo i zasila kilka domów w osadzie Pałatyki. Tutaj również woda pochodzi z czwartorzędowej warstwy wodonośnej, z głębokości ok. 40 m. Stacja zasilana jest z jednej studni głębinowej.

Urządzenia całej infrastruktury wodociągowej znajdują się w dobrym stanie, wymagają jedynie niezbędnego utrzymania, bieżących remontów i napraw. Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy była sukcesywnie realizowana dzięki staraniom władz gminy w tym zakresie,

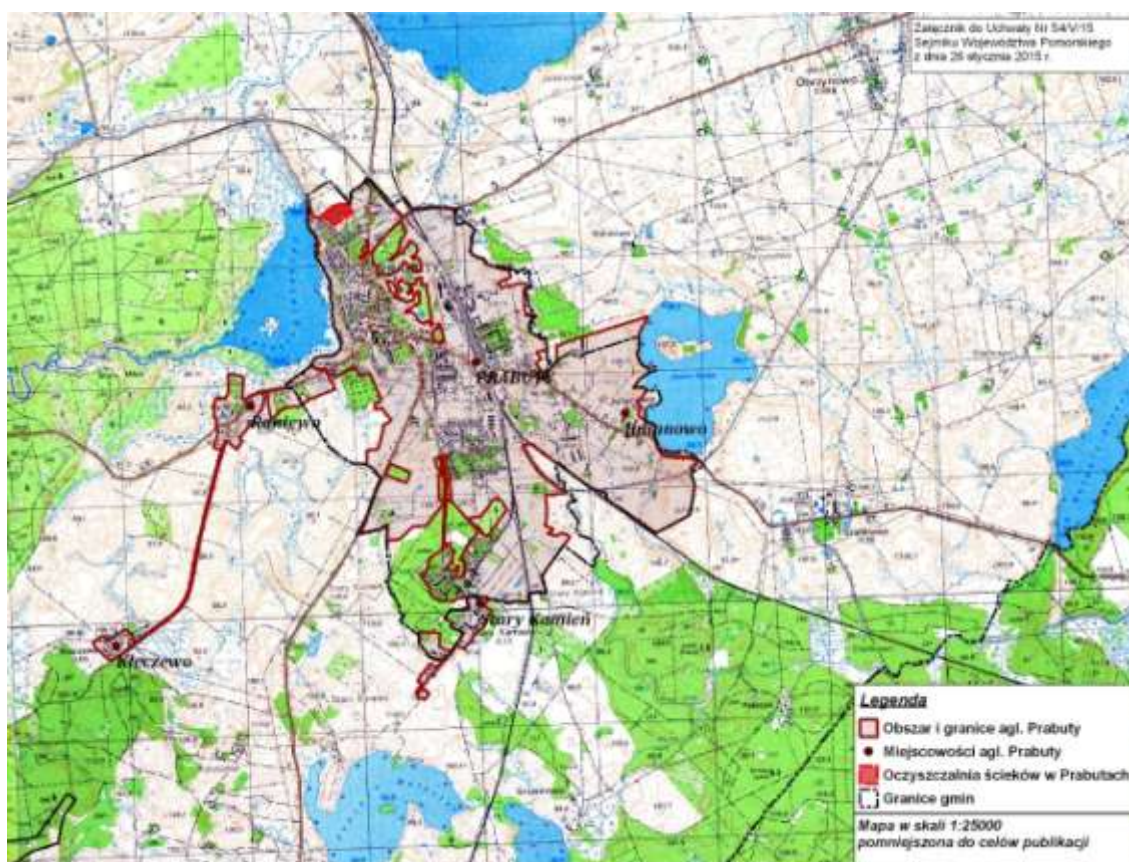
a możliwości ujęć wody pozwalają na zaopatrzenie w wodę praktycznie wszystkich chętnych mieszkańców gminy.

14.2.2.ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW

Zarządcą sieci kanalizacyjnej jest Przedsiębiorstwo Wodociągów, Kanalizacji i Ciepłownictwa „PEWIK” Sp. z o. o.

Na mocy uchwały nr 54/V/15 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 stycznia 2015 r. wyznaczył aglomerację Prabuty z oczyszczalnią ścieków w Prabutach.

Rysunek 18. Obszar aglomeracji Prabuty

Źródło: Załącznik do Uchwały Nr 54/V/15 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 stycznia 2015 r.

Na terenie gminy Prabuty, w ramach gospodarki wodno-ściekowej, skanalizowane zostało miasto Prabuty (jednak nie na całym obszarze) oraz miejscowości: Stańkowo, Raniewo, Kleczewo i Grodziec. Gospodarka wodno-ściekowa w części rozproszonej zabudowy gminy rozwiązywana jest poprzez oczyszczalnie przydomowe i szamba. Łącznie na terenie gminy znajdują się 542 zbiorniki bezodpływowe, 150 oczyszczalni przydomowych i 1 stacja zlewna (wg danych GUS za 2016 rok).

Na terenie gminy Prabuty funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków. Do oczyszczalni ścieków przy ulicy Warmińskiej w Prabutach dostarczane są ścieki z terenu objętego systemem

kanalizacji, w ramach aglomeracji Prabuty oraz terenów pozbawionych kanalizacji, za pomocą wozów asenizacyjnych. Miejscowość Grodziec posiada odrębny system kanalizacji zakończony oczyszczalnią ścieków.

Tabela 48. Obiekty sieci kanalizacyjnej zlokalizowane na terenie gminy

Lp.	Obiekty sieci kanalizacyjnej - przepompownie, tłocznie	
1	Tłocznia ul. Parkowa	P1
2	Tłocznia "Strzelnica" ul. Koszarowa	P2
3	Tłocznia "Rzeczka1" ul. Rypińska	P3
4	Tłocznia "Rzeczka2" ul. Rypińska	P4
5	Tłocznia "Braszkowska" ul. Rypińska	P5
6	Tłocznia "Rypińska" ul. Rypińska	P6
7	Tłocznia "Parkowa TP2" ul. Rypińska	P7
8	Przepompownia ścieków "Sanatorium" ul. Lawendowa	P8
9	Przepompownia ścieków "Kasztanowa" ul. Kasztanowa	P9
10	Przepompownia ścieków "Chodkiewicza" ul. Chodkiewicza	P10
11	Przepompownia ścieków "Kisielicka" ul. Kisielicka	P11
12	Przepompownia ścieków "Łąkowa" ul. Łąkowa	P12
13	Przepompownia ścieków "Rumiankowa" ul. Rumiankowa	P13
14	Przepompownia ścieków "Kleczewo" ul. Kleczewo	P14
15	Przepompownia ścieków "Raniewo" ul. Raniewo	P15
16	Przepompownia ścieków "Raniewo" ul. Raniewo	P16
17	Przepompownia ścieków "SUW" ul. Kwidzyńska	P17
18	Przepompownia ścieków "Grodziec P1" Grodziec	P18
19	Przepompownia ścieków "Grodziec P2" Grodziec	P19
20	Tłocznia "Okreżna" ul. Okreżna	P20
21	Tłocznia "Rypińska" ul. Rypińska	P21
22	Przepompownia przydomowa Raniewo	-
23	Przepompownia "Czarneckiego" ul. Czarneckiego	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych "PEWIK" Sp. z o. o.

14.3. ELEKTROENERGETYKA

Przez północno-wschodnią część obszaru gminy Prabuty przebiega linia napowietrzna wysokiego napięcia 110kV relacji od GPZ Mikołajki Pomorskie do GPZ Susz.

Dostawa energii elektrycznej na obszarze miasta i gminy Prabuty jest realizowana z istniejących, zlokalizowanych na terenie gmin sąsiednich, stacji elektroenergetycznych 110kV/15kV: GPZ Mikołajki Pomorskiej oraz GPZ Susz liniami średniego napięcia 15kV i dalej poprzez stacje transformatorowe 15kV/0,4kV oraz linie niskiego napięcia 0,4kV.

Linie średniego napięcia 15kV na terenie miasta i gminy zasilają łącznie 139 stacji transformatorowych 15kV/0,4kV, z których zasilana jest sieć elektroenergetyczna niskiego napięcia.

Tabela 49. Długość linii elektroenergetycznych na terenie miasta i gminy Prabuty

Linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia	napowietrzne	3 km
Linie elektroenergetyczne średniego napięcia	napowietrzne	162 km
	kablowe	13 km
Linie elektroenergetyczne niskiego napięcia	napowietrzne	165 km
	kablowe	48 km

Źródło: ENERGA-OPERATOR SA Oddział w Olsztynie

Według danych ENERGA-OPERATOR SA w 2016 roku zużycie energii elektrycznej dostarczonej do odbiorców na terenie miasta Prabuty wyniosło 14 937 MWh, natomiast w roku 2017 – 16 288 MWh.

Stan techniczny linii elektroenergetycznych wysokiego, średniego i niskiego napięcia na terenie miasta i gminy Prabuty jest dobry.

Przebieg sieci elektroenergetycznych należy uwzględniać przy planowaniu przestrzennym. Wzdłuż linii wyznacza się pas technologiczny, w obszarze, którego obowiązują ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, związane z lokalizowaniem budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na pobyt ludzi, lokalizacją budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stref zagrożonych wybuchem oraz konstrukcji wysokich, a także z zalesianiem terenów rolnych. Lokalizacja innych obiektów lub zagospodarowanie terenu strefy może nastąpić za zgodą i na warunkach gestora sieci.

Ponadto na rzece Liwie (w obrębie Młynisko) funkcjonuje mała elektrownia wodna.

14.4. CIEPŁOWNICTWO

Zaspokajanie potrzeb ciepłych odbiorców na terenie miasta i gminy Prabuty odbywa się w oparciu o:

- ✚ miejski system ciepłowniczy eksploatowany przez Przedsiębiorstwo Wodociągów, Kanalizacji i Ciepłownictwa „PEWIK” Sp. z o.o. w Prabutach;
- ✚ lokalny system ciepłowniczy eksploatowany przez ECO Malbork Sp. z o.o.;
- ✚ kotłownie przemysłowe;
- ✚ lokalne kotłownie gazowe, olejowe lub węglowe;
- ✚ indywidualne źródła i urządzenia grzewcze na paliwa stałe, ciekłe lub gazowe oraz elektryczne urządzenia grzewcze.

Miejski system ciepłowniczy eksploatowany przez „PEWIK” Sp. z o.o. w Prabutach pracuje w oparciu o miejską ciepłownię gazowo-olejową będącą własnością spółki i zlokalizowaną przy ul. Ogrodowej 15. System ciepłowniczy zaopatruje w energię ciepłą (ogrzewanie budynków i centralne przygotowanie ciepłej wody użytkowej): budynki użyteczności publicznej, placówki handlowe i usługowe oraz wielorodzinne budynki mieszkalne.

Ciepłownia eksploatowana przez „PEWIK” Sp. z o.o. w Prabutach jest podstawowym źródłem ciepła dla miasta Prabuty, kotłownia miejska produkuje energię ciepłą na potrzeby centralnego ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej dla osiedli Jagiełły i Ogrodowa oraz Starego Miasta. Według danych „PEWIK” Sp. z o.o. w Prabutach, źródłem ciepła są dwa

kotły wodne typu TURBOMAT Duplex o mocy 2300 kW każdy z palnikiem gazowo-olejowym modulowanym firmy WEISHAUPT typ RGL 40/2-A-ZMD-NR oraz kocioł wodny PAROMAT Simplex o mocy 630 kW z palnikiem gazowym typ G 5/1-D-ZD firmy WEISHAUPT, zabezpieczone zaworami bezpieczeństwa i wyposażone w automatykę sterowniczą DEKAMATIK-M1 i DEKAMATIK-M2. Kotły są zasilane gazem ziemnym GZ-50 – paliwo podstawowe – ze stacji redukcyjno-pomiarowej poprzez armaturę odcinającą oraz zabezpieczającą ścieżki gazowe. Paliwem rezerwowym jest olej lekki opałowy, magazynowy w polietylenowych zbiornikach ustawionych w oddzielnym pomieszczeniu. W okresie zimowym pracują kotły VIESSMANN TURBOMAT Duplex, których głównym paliwem jest gaz ziemny GZ-50, którego zapotrzebowanie maksymalne godzinowe wynosi 280 m³. Przy temperaturach ujemnych załączany jest drugi kocioł do pomocy na olej lekki opałowy. Kocioł wodny PAROMAT Simplex pokrywa zaopatrzenie ciepłej wody użytkowej w okresie letnim. W roku 2017 zużycie gazu ziemnego wynosiło 878 000 m³, natomiast olej opałowego 500 lit.

Lokalny system ciepłowniczy, eksploatowany przez ECO Malbork Sp. z o.o. w Malborku pracuje w oparciu o kotłownię węglowo-olejową zlokalizowaną przy ul. Kuracyjnej 30. Lokalny system ciepłowniczy zasilający obiekty Szpitala Specjalistycznego w Prabutach oraz obiekty mieszkalne położone przy ul. Kuracyjnej i ul. Sanatoryjnej jest pochodnym systemu ciepłowniczego szpitala. W kotłowni Szpitala Specjalistycznego zainstalowane są następujące kotły: kocioł węglowy typ KWZ-3000 produkcji ZAMER Kraszewo o mocy 2,5 MWt, kocioł węglowy typ KWZ-700 produkcji ZAMER Kraszewo o mocy 0,4 MWt oraz kocioł olejowy typ EOG-4,5 produkcji SEFAKO Sędziszów o mocy 2,0 MWt, przerobiony z kotła parowego na wodny przez PROMAT Gdynia.

Kotłownie lokalne zaopatrują odbiorców głównie w ciepło do ogrzewania budynków, a także w przypadku części obiektów również na potrzeby przygotowania ciepłej wody użytkowej. Łącznie lokalne źródła ciepła zlokalizowane na terenie miasta i gminy Prabuty pokrywają około 5% globalnego zapotrzebowania na energię występującego w skali gminy.

Oddzielną grupę odbiorców na terenie miasta i gminy Prabuty stanowią zakłady przemysłowe i produkcyjno-usługowe dysponujące własnymi kotłowniami produkującymi ciepło do celów grzewczych.

Odbiorcy zasilani ze źródeł indywidualnych stanowią największą pod względem wielkości potrzeb ciepłych grupę odbiorców ciepła na terenie miasta i gminy Prabuty. Dana grupa odbiorców ogrzewana jest głównie przy wykorzystaniu indywidualnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe (węgiel i koks), gaz ziemny oraz w niewielkim stopniu olej opałowy. Część odbiorców wyposażona jest w kotły 2-funkcyjne umożliwiające dostawę ciepła na potrzeby c.o. oraz przygotowanie c.w.u. W pozostałej grupie odbiorców przygotowanie ciepłej wody użytkowej dla potrzeb gospodarstw domowych realizowane jest w sposób indywidualny przy wykorzystaniu energii elektrycznej (termy i ciśnieniowe podgrzewacze pojemnościowe), paliw gazowych (podgrzewacze gazowe typu przepływowego), zasobników połączonych z trzonami kuchennymi i innych urządzeń na paliwo stałe.

14.5. GAZOWNICTWO

Sieć gazowa na terenie gminy Prabuty ma długość 36083 m i znajduje się jedynie na terenie miasta Prabuty, korzysta z niej 72,2% mieszkańców miasta, co daje 47,8% ogółu mieszkańców gminy (wg danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2016 rok).

Wobec braku dostępu do gazu przewodowego, mieszkańcy obszaru wiejskiego gminy korzystają z gazu propan-butan, dystrybuowanego w butlach.

14.6. TELEKOMUNIKACJA

Gmina Prabuty znajduje się w zasięgu wszystkich działających na terenie Polski operatorów telefonii komórkowej. Modernizacji i rozbudowy wymaga infrastruktura internetowa, zwłaszcza na terenach wiejskich.

14.7. GOSPODARKA ODPADAMI

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do Uchwały Nr 321/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2022”, gospodarka odpadami na terenie Gminy Prabuty jest współ-realizowana w ramach Wschodniego Regionu Gospodarki Odpadami. Na terenie regionu wschodniego funkcjonują dwie duże regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK Gilwa Mała oraz RIPOK Tczew), które zapewniają mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów komunalnych, zagospodarowanie odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz składowanie pozostałości po mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu oraz sortowaniu odpadów komunalnych.

Zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych zebranych z terenu miasta i gminy Prabuty zapewnia RIPOK Gilwa Mała - Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., Gilwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn.

W regionie Wschodnim nie wyznaczono instalacji zastępczych do obsługi regionu, gdyż moce przerobowe funkcjonujących RIPOK są wystarczające do przyjęcia i przetworzenia wytwarzanych na terenie tego regionu zmieszanych odpadów komunalnych, selektywnie zebranych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych i innych bioodpadów.

Dla terenu miasta i gminy Prabuty obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Prabuty (Uchwała nr LI/298/2018 Rady Miejskiej w Prabutach). Zgodnie z ww. regulaminem właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania, a odbierający do selektywnego odbierania odpadów.

Na terenie gminy Prabuty, przy ul. Koszarowej 1 w Prabutach, działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych PSZOK, obsługujący mieszkańców całej gminy. Do PSZOK mieszkańcy mogą bezpłatnie oddawać selektywnie zebrane odpady komunalne takie jak: papier, szkło, tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielomateriałowe; zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny; opakowania po chemikaliach; przeterminowane leki; meble i inne odpady

wielkogabarytowe; odpady biodegradowalne; zużyte baterie i akumulatory; zużyte świetlówki; popiół; gruz, odpady budowlane i rozbiórkowe; zużyte opony.

14.8. LĄDOWISKO SPORTOWO - REKREACYJNE

Na terenie gminy Prabuty, w miejscowości Stary Kamień funkcjonuje nieewidencjonowane lądowisko sportowo-rekreacyjne. Lądowisko jest prywatne, ogólnodostępne, posiada trawiastą nawierzchnię, pas oznakowany w czasie zorganizowanych przylotów. Lokalizacja lądowiska została przedstawiona na *Rysunku Studium*.

15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

15.1. KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU

Dnia 13 stycznia 2011 r. Rada Ministrów przyjęła koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 roku. Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego nadrzędnym celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych w dążeniu do konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie czasu.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju do 2030 roku kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymanie ładu przestrzennego, ponieważ decyduje on o warunkach życia obywateli, funkcjonowaniu gospodarki i pozwala wykorzystywać szanse rozwojowe. Formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym powodziowego.

15.2. KRAJOWY PROGRAM ZWIĘKSZANIA LESISTOŚCI

Realizacja zwiększania lesistości jest jednym z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa. Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do poziomu 30% w roku 2020 i 33% po roku 2050. Szczególną funkcją zalesień powinno być zatem odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrody, zwiększanie ich biologicznej aktywności i różnorodności, a także estetycznych walorów krajobrazu. Ważnym zadaniem programu zalesień jest ochrona i wzmacnianie oraz łączenie we wspólny system najcenniejszych obszarów przyrodniczych. Bardzo istotnym problemem jest też racjonalne przestrzenne rozmieszczenie przyszłych zalesień. Rozmiar zadań, potrzeba systemowych rozwiązań w skali kraju i regionu, a przede wszystkim znaczenie zalesień dla ochrony środowiska, racjonalizacji struktury użytkowania ziemi i tworzenia ładu w gospodarce przestrzennej, nadają temu problemowi wysoką rangę.

Celem rządowego programu zwiększania lesistości do roku 2020 jest zatem zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości do 30%, ustalenie priorytetów ekologicznych

i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień, a także opracowanie odpowiednich instrumentów realizacyjnych. Integralną częścią programu jest:

- przestrzenny model zwiększania lesistości (obejmujący ustalenie preferencji zalesieniowych gmin) oraz rozmiar zalesień w układzie kraju, województw i powiatów;
- założenia programów regionalnych i lokalnych;
- zadania dla administracji rządowej, władz samorządowych na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym oraz dla gospodarki leśnej;
- harmonogram realizacji i aspekty ekonomiczne.

15.3. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Z dniem 1 marca 2017 r wszedł w życie „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030”, przyjęty uchwałą Nr 318/XXXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2017 r., poz. 603).

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jako dokument długookresowy służy do wyznaczenie kierunków polityki przestrzennej województwa, której celem jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju, prowadzącego do spójnego i jednoczesnego tworzenia łądów: społecznego, ekonomicznego, środowiskowego i przestrzennego.

Główne ustalenia zagospodarowania przestrzennego odnoszące się do obszaru gminy Prabuty:

- ✚ w zakresie kształtowania struktur sieci osadniczej zgodnie z wymogami ładu przestrzennego:
 - zasada kształtowania zrównoważonej struktury funkcjonalno-przestrzennej sieci osadniczej, poprzez przyjęcie hierarchii, określającej rangę i wynikającą z niej rolę poszczególnych ośrodków, w tym miejscowości gminnych, zwłaszcza miast, jako ośrodków lokalnych krystalizujących sieć osadniczą na poziomie lokalnym (zasada 1.1.1.);
 - zasada pierwszeństwa wykorzystania obszarów istniejącego zagospodarowania oraz ograniczania rozwoju osadnictwa na terenach otwartych (zasada 1.1.4.);
 - zasada kształtowania zwartych przestrzennie jednostek osadniczych, minimalizującą terenochłonność oraz potrzeby związane z ich obsługą, ograniczającą ich negatywny wpływ na środowisko oraz sprzyjającą rozwijaniu więzi społecznych, polegającą na:
 - uwzględnianiu w planowaniu przestrzennym modelowych wzorców rozwojowych jednostek osadniczych, przeciwdziałających amorficznemu, niekontrolowanemu przyrostowi zagospodarowania,
 - domykaniu granic zainwestowania, tzn. wyznaczaniu obszarów rozwojowych tak, aby ekspansja zainwestowania na każdym etapie kształtowała czytelną krawędź pomiędzy terenami zainwestowanymi i terenami otwartymi, i zapewniała budowę całościowych, kompaktowych struktur,
 - unikaniu pasmowego rozwoju zabudowy wzdłuż głównych, tranzytowych ciągów komunikacyjnych (zasada 1.1.5.);
 - zasada etapowania kompleksowego rozwoju jednostek osadniczych dla konkretnej, docelowej liczby mieszkańców, dla której możliwe będzie zaprogramowanie i zapewnienie

odpowiedniej obsługi, polegająca na koordynacji rozwoju osadnictwa z realnymi możliwościami:

- wypełnienia zaplanowanych struktur przestrzennych w określonym czasie (szacowanymi na podstawie szczegółowej analizy trendów demograficznych, w tym migracyjnych),
- rozbudowy istniejącej infrastruktury (na podstawie analizy planów inwestycyjnych operatorów mediów i zdolności finansowych gminy), w zakresie: infrastruktury technicznej, systemów transportowych, podstawowych usług i przestrzeni publicznych (zasada 1.1.7.);

✚ w zakresie kształtowania wysokiej jakości środowiska mieszkaniowego:

- zasada zapewnienia odpowiedniej dostępności terenów mieszkaniowych do: podstawowych usług publicznych, transportu zbiorowego, przestrzeni publicznych, przy czym przez odpowiednią dostępność należy rozumieć wzajemne rozmieszczenie funkcji mieszkaniowych oraz funkcji związanych z ich bezpośrednią obsługą, zapewniające dojście piesze i dojazd rowerem w sposób: bezpieczny oraz możliwie najkrótszy (zasada 1.2.1.);
- zasada określania w planowaniu lokalnym standardów dostępności przestrzennej do podstawowych usług publicznych jako obowiązującego programu zagospodarowania terenów mieszkaniowych, określającego rezerwę terenową dla potrzeb lokalizacji tych usług, proporcjonalną do liczby ludności w zasięgu ich obsługi (zasada 1.2.2.);
- zasada zapewnienia odpowiedniej dostępności terenów mieszkaniowych do infrastruktury technicznej (...) warunkującej poziom życia zgodny ze współczesnymi standardami cywilizacyjnymi, przy czym w zakresie zaopatrzenia w wodę i odpowiedzenia ścieków należy uwzględnić budowę urządzeń służących zaopatrzeniu w wodę realizowaną jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności poprzez równoczesną budowę systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków (zasada 1.2.3.);

✚ w zakresie racjonalizacji rozmieszczenia oraz poprawy dostępności infrastruktury społecznej i usług publicznych:

- zasada lokalizacji ponadlokalnych usług publicznych (w tym kształtowania sieci tych usług) z uwzględnieniem lokalizacji całodobowych ładowisk śmigłowców sanitarnych przy szpitalach specjalistycznych (zasada 1.3.3.);
- zasada realizacji nowych lub dostosowania istniejących obiektów i urządzeń usług publicznych z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, zgodnie z wymogami projektowania uniwersalnego (zasada 1.3.6.);

✚ w zakresie zapobiegania i ograniczania skutków powodzi oraz innych zagrożeń naturalnych:

- zasada uwzględniania i określania w lokalnych dokumentach planistycznych rozwiązań opartych na zintegrowanym gospodarowaniu zasobami wodnymi w obrębie zlewni – w oparciu o działy wodne (naturalne granice zlewni niezależnie od podziałów administracyjnych); brak uwzględnienia tej zasady w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wymaga indywidualnego uzasadnienia w tym dokumencie (zasada 1.4.7.);

- zasada wskazywania w gminnych dokumentach planistycznych sposobów podnoszenia retencyjnej pojemności zlewni, jako elementów ochrony przed powodzią i suszą, a w szczególności:
 - zwiększenia retencji wodnej w drodze wyznaczenia powierzchni pod budowę zbiorników retencyjnych, a także terenów mikroretencji obszarowej i przyobiektowej,
 - maksymalnego zatrzymywania i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miejscu opadu,
 - przeciwdziałania nadmiernemu uszczelnianiu terenów zurbanizowanych;
- ✚ w zakresie wzmocnienia całorocznej i atrakcyjnej oferty turystycznej w oparciu o zasoby i walory przyrodniczo-kulturowe, krajobrazowe i funkcje metropolitarne:
 - zasada harmonijnego kształtowania zagospodarowania rekreacyjnego i wypoczynkowego, realizowana między innymi przez:
 - uzależnienie rozwoju nowych terenów budownictwa lotniskowego od ich wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska,
 - uwzględnianie naturalnych właściwości terenu i ograniczanie negatywnego oddziaływania zagospodarowania rekreacyjnego i jego następstw na zasoby przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe (zasada 2.3.4.);
 - zasada kształtowania ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych, na które składają się trasy: międzynarodowa nr 4 (Trasa Tysiąca Jezior) oraz regionalna nr 119 (zasada 2.3.8.);
 - zasada kształtowania regionalnych szlaków wodnych, w tym śródlądowego kajakowego na rzece Liwie (zasada 2.3.9.);
- ✚ w zakresie kształtowania racjonalnej struktury przestrzennej sieci transportowej:
 - zasada hierarchizacji sieci dróg ponadregionalnych i regionalnych, w tym dróg głównych (nr 521) oraz zbiorczych (Z) obejmujących odcinki dróg wojewódzkich w granicach województwa z zachowaniem zasad szczegółowych (zasada 2.4.4.);
 - zasada hierarchizacji węzłowej infrastruktury służącej integracji transportu pasażerskiego w rejonie stacji i przystanków kolejowych, dworców autobusowych, wyróżniając m. in. węzły integracyjne lokalne (L) (zasada 2.4.7.);
- ✚ w zakresie zwiększenia stopnia bezpieczeństwa energetycznego i sprawności systemów produkcji, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej i ciepłej, gazu, ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych:
 - Zasada rozmieszczenia obszarów pod lokalizację biogazowni (z wyłączeniem biogazowni rolniczych) o mocy powyżej 0,5 MW, z uwzględnieniem ich strefy ochronnej o szerokości nie mniejszej niż 300 metrów od istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej, z uwzględnieniem warunków wietrznych. Każde odstępstwo (in minus) od wyżej określonej odległości wymaga indywidualnego uzasadnienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (zasada 2.5.4.);
- ✚ w zakresie zachowania i odtwarzania zasobów środowiska przyrodniczego i jego spójności
 - zasada zachowania i kształtowania spójności regionalnego systemu ekologicznego, w skład którego wchodzi istniejące obszary chronione oraz obszary potencjalne do objęcia ochroną (cenne przyrodniczo), a także system płatów i korytarzy ekologicznych, który tworzą: korytarz ponadregionalny Doliny Liwy oraz korytarze subregionalne: południowo-

wschodniego jeziorno-leśnego łącznika dolin Wisły i Liwy i łącznika dolin Liwy i Dzierzgoń (zasada 3.1.1.);

- zasada zachowania ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej ekosystemów leśnych i dolinnych (zwłaszcza w obszarach korytarzy ekologicznych) w miejscach przecięcia z infrastrukturą transportową o charakterze barier antropogenicznych – w tym m.in. linii kolejowych – za pomocą wyznaczania i budowy przejść dla zwierząt oraz stosowania nietransparentnych ekranów osłonowych na trasach migracji ptaków (zasada 3.1.3.);
- zasada bezwzględnego zachowania trwałości gruntów leśnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych, w granicach korytarzy ekologicznych, przy zachowaniu ich dotychczasowego gospodarczego wykorzystania, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby ich przeznaczenia na cele publiczne (zasada 3.1.4.);

 w zakresie ograniczania emisji zanieczyszczeń środowiska:

- zasada ograniczania stosowania indywidualnych systemów zbierania i oczyszczania ścieków bytowych na obszarach aglomeracji ściekowych (zasada 3.3.1);
- zasada uwzględniania w dokumentach planistycznych gmin uwarunkowań wynikających z planu gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego (zasada 3.3.11.).

INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Na obszarze miasta i gminy Prabuty przewiduje się następującą inwestycję celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, będącą zadaniem samorządu województwa:

- 1) Pakiet działań związanych z dostępem do autostrady A1 – rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 521 na odcinku Kwidzyn – Prabuty.

Na obszarze miasta i gminy Prabuty przewiduje się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, niebędące zadaniami samorządu województwa:

- 1) W zakresie budowy, rozbudowy i przebudowy linii kolejowych:
 - modernizacja linii kolejowej E 65/C-E 65 na odcinku Warszawa – Gdynia w zakresie warstwy nadrzędnej LCS, ERTMS/ETCS/GSM-R, DSAT oraz zasilania układu trakcyjnego;
- 2) W zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji urządzeń zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania :
 - budowa, rozbudowa i modernizacji oczyszczalni ścieków w ramach aglomeracji ściekowych powyżej 2.000 RLM,
 - inwestycje wynikające z Planu gospodarki odpadami;
- 3) W zakresie budowy infrastruktury dla zwiększenia atrakcyjności kulturalnej i turystycznej:
 - Kajakiem przez Pomorze – zagospodarowania szlaków wodnych w województwie pomorskim dla rozwoju turystyki kajakowej.

15.4. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Strategia rozwoju województwa jest drugim w hierarchii, po planie zagospodarowania przestrzennego województwa, dokumentem z zakresu polityki rozwoju regionu. Obecnie obowiązującym dokumentem jest „Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020”. Dokument ten został przyjęty Uchwałą Nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 roku. Główną przyczyną sporządzenia aktualizacji Strategii były przemiany, związane z wejściem Polski w struktury Unii Europejskiej.

W niniejszej strategii, wśród trzech priorytetowych działań strategicznych wskazano cele operacyjne i kierunki działań. Do powyższych zadań można zaliczyć:

Priorytetowy obszar działań (cel) strategicznych 1. Nowoczesna gospodarka.

- Cel operacyjny 1.1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw:
 - Kierunek działania 1.1.1. Upowszechnianie innowacji w przedsiębiorstwach i transfer wiedzy do gospodarki,
 - Kierunek działania 1.1.2. Wsparcie inicjatyw klastrowych i przedsięwzięć realizowanych przez klastry,
 - Kierunek działania 1.1.3. Wsparcie ekspansji zagranicznej przedsiębiorstw,
 - Kierunek działania 1.1.4. Pozyskiwanie inwestycji zewnętrznych,
 - Kierunek działania 1.1.5. Zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowego internetu, w tym sieci o bardzo wysokiej przepustowości;
- Cel operacyjny 1.2. Konkurencyjne szkolnictwo wyższe:
 - Kierunek działania 1.2.1. Umiędzynarodowienie uczelni wyższych i eksport usług edukacyjnych,
 - Kierunek działania 1.2.2. Współpraca międzyuczelniana w ramach regionu,
 - Kierunek działania 1.2.3. Współpraca uczelni wyższych i pracodawców dla poprawy jakości kształcenia,
 - Kierunek działania 1.2.4. Wsparcie subregionalnych ośrodków szkolnictwa zawodowego,
- Cel operacyjny 1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna:
 - Kierunek działania 1.3.1. Rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych,
 - Kierunek działania 1.3.2. Stworzenie rozpoznawalnej, wysokiej jakości oferty kulturalnej;

Priorytetowy obszar działań (cel) 2. Aktywni mieszkańcy.

- Cel operacyjny 2.1. Wysoki poziom zatrudnienia:
 - Kierunek działania 2.1.1. Aktywizacja biernych zawodowo i bezrobotnych,
 - Kierunek działania 2.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw,
 - Kierunek działania 2.1.3. Poprawa jakości ponadgimnazjalnego kształcenia zawodowego i kształcenia ustawicznego,

- Cel operacyjny 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego:
 - Kierunek działania 2.2.1. Systemowe wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych,
 - Kierunek działania 2.2.2. Podnoszenie poziomu tożsamości regionalnej i lokalnej oraz integracja społeczności lokalnych,
 - Kierunek działania 2.2.3. Aktywne uczestnictwo w kulturze, sporcie i rekreacji,
 - Kierunek działania 2.2.4. Kompleksowa rewitalizacja i rozwój przestrzeni publicznych;
- Cel operacyjny 2.3. Efektywny system edukacji:
 - Kierunek działania 2.3.1. Zapewnienie wysokiej jakości edukacji na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym,
 - Kierunek działania 2.3.2. Poprawa dostępu do edukacji przedszkolnej i zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3,
 - Kierunek działania 2.3.3. Rozwój systemowego wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym szczególnie uzdolnionych),
- Cel operacyjny 2.4. Lepszy dostęp do usług zdrowotnych:
 - Kierunek działania 2.4.1. Poprawa dostępu do wysokiej jakości specjalistycznych usług zdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych,
 - Kierunek działania 2.4.2. Intensyfikacja działań profilaktycznych i diagnostycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych;

Priorytetowy obszar działań (cel) 3. Atrakcyjna przestrzeń.

- Cel operacyjny 3.1. Sprawny system transportowy:
 - Kierunek działania 3.1.1. Rozwój systemów transportu zbiorowego,
 - Kierunek działania 3.1.2. Rozwój sieci drogowej wiążącej miasta powiatowe regionu z Trójmiastem oraz ich otoczeniem,
 - Kierunek działania 3.1.3. Modernizacja infrastruktury wiążącej węzły multimodalne z układem transportowym regionu,
- Cel operacyjny 3.2. Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna:
 - Kierunek działania 3.2.1. Wsparcie przedsięwzięć z zakresu efektywności energetycznej,
 - Kierunek działania 3.2.2. Wsparcie przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
 - Kierunek działania 3.2.3. Rozwój systemów zaopatrzenia w ciepło i zwiększanie zasięgu ich obsługi,
 - Kierunek działania 3.2.4. Zmiana lokalnych i indywidualnych źródeł energii w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń;
- Cel operacyjny 3.3. Dobry stan środowiska:
 - Kierunek działania 3.3.1. Rozwój systemów odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych,
 - Kierunek działania 3.3.2. Ograniczanie zagrożeń powodziowych,

- Kierunek działania 3.3.3. Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych,
- Kierunek działania 3.3.4. Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej,
- Kierunek działania 3.3.5. Rozwój monitoringu środowiska oraz zagrożeń powodziowych.

16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zgodnie z Ustawą Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2268 z późn. zm.) obszary szczególnego zagrożenia powodzią stanowią:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny.

Zagrożenie związane z powodzią na terenie miasta i gminy Prabuty występuje od rzeki Liwy, niemal na całej jej długości oraz w otoczeniu jezior Dzierżoń (jego południowa część) i jeziora Liwieniec. Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%. Na tych obszarach obowiązują ustalenia określone w ustawie Prawo wodne. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią zostały przedstawione na *Rysunku Studium*.

**KIERUNKI
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium wyznacza kierunki zagospodarowania przestrzennego uwzględniając przy tym uwarunkowania przedmiotowego obszaru, przede wszystkim bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 lit. d w/w ustawy.

Dokument określa lokalne zasady zagospodarowania przestrzeni gminy, jednak granice obszarów funkcjonalnych ściśle nie przesądzają o faktycznej zmianie przeznaczenia tych terenów i o ich zainwestowaniu. Dokładne określenie granic oraz funkcji zagospodarowania poszczególnych terenów powinny być określone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium zawiera generalne zasady zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wytyczne, którymi należy kierować się w kreowaniu właściwej polityki przestrzennej. Ponadto zawiera nieobowiązkowe postulaty i sugestie, które warto wziąć pod uwagę w kształtowaniu ładu przestrzennego.

Uwarunkowania wewnętrzne gminy Prabuty oraz jej położenie względem ważnych ośrodków administracyjnych w regionie mają decydujące znaczenie w kierunkach rozwoju. Peryferyjne położenie względem granic województwa pomorskiego oraz powiatu kwidzyńskiego nie sprzyja rozwojowi funkcji pozarolniczych wynikających z oddziaływania większych ośrodków miejskich. Atutem gminy Prabuty jest natomiast położenie fizyczno-geograficzne cechujące się wysokimi walorami przyrodniczymi, w tym występowaniem jezior. Za nadrzędne należy uznać ochronę istniejących walorów przyrodniczych i kulturowych, z jednoczesnym rozwojem istniejących ośrodków gminnych oraz wzmocnieniem ich rangi lokalnej i ponadlokalnej. Zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy winny skupić się zatem na zasadach wyartykułowanych w planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Pomorskiego określonych w rozdziale 15.3 *Uwarunkowań*.

Kierunki zmian sieci osadniczej.

Rozwój całego województwa pomorskiego oparty jest o struktury węzłowe i węzłowo-pasmowe sieci osadniczej. Duże znaczenie w rozwoju gminy Prabuty ma oddziaływanie ośrodka powiatowego (miasto Kwidzyn) oraz w mniejszym stopniu oddziaływanie miasta Grudziądz jako sąsiadującego z województwem ośrodka przygranicznego. **Miasto Prabuty zostało sklasyfikowane jako ośrodek lokalny o potencjale krystalizującego się ośrodka głównego na poziomie lokalnym.**

W oparciu o uwarunkowania najkorzystniejszym wzorcem rozwoju dla miasta i gminy Prabuty będzie rozwój przestrzenny oparty o „model krawędziowy” polegający na stopniowym przyroście zainwestowania na obrzeżach ukształtowanych struktur. Przyjęcie modelu krawędziowego jako podstawowego dla zmian w strukturze przestrzennej całej gminy pozwoli na:

- ◆ wzmocnienie miasta Prabuty jako ośrodka lokalnego życia gospodarczego,

- ◆ wzmocnienie i rozwój miasta Prabuty jako ośrodka skupiającego większość podstawowych funkcji w gminie;
- ◆ zahamowanie procesu suburbanizacji,
- ◆ zahamowanie procesów rozpraszania zabudowy w terenach wiejskich,
- ◆ rozwój miejscowości wiejskich „do wewnątrz” poprzez zagęszczenie zabudowy w ramach istniejących struktur,
- ◆ zmniejszenie wydatków na obsługę infrastrukturalną terenów,
- ◆ przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom przekształcania terenów rolnych na cele nierolnicze,
- ◆ wyłączenie terenów rolnych z możliwości zabudowy celem ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej i zapobieganiu przekształceń krajobrazu;
- ◆ wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego gminy poprzez rozwój turystyki, regulację terenów zabudowy rekreacji indywidualnej i zbiorowej oraz wzmocnienie funkcji turystycznej na terenie miasta i gminy.

W związku z powyższym, uwzględniając bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 lit. d ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennego wyodrębniono główne cele polityki przestrzennej gminy Prabuty:

- ✚ rozwój gospodarczy gminy przy jednoczesnym utrzymaniu dominacji wiodącej funkcji rolniczej:
 - ochrona gruntów rolnych,
 - rozwój rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - wyznaczenie obszaru aktywizacji gospodarczej;
- ✚ dążenie do zrównoważonego rozwoju przy uwzględnieniu wymogów ekologicznych i ochrony środowiska przyrodniczego:
 - ochrona obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody,
 - ochrona powierzchni ziemi poprzez eksploatację kopalin zgodnie z przepisami oraz właściwa rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
 - rozwój rolnictwa ekologicznego,
 - systematyczne zwiększenie lesistości gminy oraz zadrzewień i zalesień śródpolnych,
 - oddzielenie obszarów rozwoju funkcji mieszkaniowej i usługowej oraz funkcji rolniczej od funkcji produkcyjnej;
- ✚ koncentracja zabudowy w ramach głównego ośrodka gminy przy maksymalnym wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej:
 - wyznaczenie terenów predysponowanych do zabudowy w ramach granic jednostek o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz terenów przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod rozwój zabudowy, o których mowa w części Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy,
 - unikanie pasmowego rozwoju zabudowy wzdłuż głównych, tranzytowych ciągów komunikacyjnych,
 - poprawa obsługi komunikacyjnej głównych ośrodków gminy,
 - uzupełnienie oraz modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej,
 - rozwój funkcji dla zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców.

Realizację założonych celów rozwoju umożliwią zmiany w strukturze przestrzennej gminy oparte o strefy przestrzenne. W związku z powyższym na terenie gminy wyznacza się następujące strefy przestrzenne:

1. Strefę miejską – „M”;
2. Strefę rekreacyjno-rolniczą – „RR”;
3. Strefę rolniczo-przyrodniczą – „RP”.

Strefa miejska „M”

Do strefy zaliczono obszar obejmujący miasto Prabuty oraz częściowo tereny podmiejskie zgodnie z modelem krawędziowym. Tereny zabudowane i wskazane do zabudowy stanowią obszary zwartej zabudowy miasta. W obrębie miasta rozwój urbanizacji przebiega w najbardziej dynamicznym tempie. Wzmocnienie potencjału miasta winno opierać się o rozwój zabudowy zgodnie z wyznaczonym sposobem zagospodarowania i użytkowania terenów. W ramach strefy winny rozwijać się tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej, zabudowy produkcyjnej, usługi publiczne. Należy dążyć do zagęszczenia zabudowy przy maksymalnym wykorzystaniu potencjału infrastruktury technicznej z poszanowaniem dla terenów zieleni i otwartych terenów przestrzeni miejskiej uwzględniając przy tym potencjał kulturowy wynikający z lokalizacji obiektów objętych formami ochrony zabytków oraz z potencjału przyrodniczego wynikającego z lokalizacji form ochrony przyrody. Miasto winno przyjąć formę wielofunkcyjnego ośrodka lokalnego skupiającego w swoich granicach podstawowe potrzeby związane z zamieszkiwaniem, pracą i dostępem do usług. Zasada ta, określona w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, zbieżna jest z celem planowania wielofunkcyjnych jednostek osadniczych. Zasada ta polega na integracji przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o różnym przeznaczeniu, przy uwzględnieniu wielkości i rangi jednostki. W ramach rozwoju następować powinna minimalizacja potrzeb transportowych związanych z przemieszczaniem się w relacjach: dom-praca-usługi, Miasto Prabuty winno odejść od planowania i realizacji monofunkcyjnej struktury osadniczej, a także wprowadzania zainwestowania o charakterze rozproszonym, na rzecz kształtowania i rozwijania zwartej i wielofunkcyjnej struktury miejskiej.

Strefa rekreacyjno-rolnicza – „RR”

Do strefy zaliczono obszary obejmujące:

- tereny wokół jeziora Dzierżgów w miejscowościach: Rodowo, Rodowo Małe, Jakubowo, Górowychy, Górowychy Małe, Julianowo i Gonty;
- tereny wokół jeziora Orkusz w miejscowości Orkusz i Sypanica.

Rozwój strefy winien opierać się o wykorzystanie potencjału przyrodniczego. Nadrzędnym celem jest dążenie do rozwoju zabudowy w oparciu o istniejącą infrastrukturę techniczną, społeczną i turystyczną w ramach istniejących struktur. Należy dążyć do ograniczenia nadmiernego rozproszenia zabudowy w obrębie strefy. Tereny zabudowane i wskazane do zabudowy stanowią obszary zwartej zabudowy wsi. Rozwój zabudowy winien w pierwszej kolejności odbywać się w ramach istniejącego zagospodarowania przy koncentracji i rozwoju usług związanych z ruchem turystycznym. W obrębie terenów zabudowy winny rozwijać się usługi związane z obsługą ruchu turystycznego, sportami wodnymi, turystyką pieszą i rowerową w oparciu o istniejące i planowane trasy turystyczne o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Rozwój terenów związanych z wykorzystaniem potencjału turystycznego strefy winien opierać się o właściwie ukształtowane tereny funkcjonalne. Zalecane jest tworzenie form zabudowy związanej z turystyką grupową i rekreacją indywidualną z uwzględnieniem wzajemnych relacji form wypoczynku. W strefie winna rozwijać się również agroturystyka jako pozarolnicze źródło dochodów mieszkańców gminy. Wiejski charakter obszarów sprzyja rozwojowi tego typu działalności i jest wzmocniona potencjałem przyrodniczym oraz możliwością skorzystania z innych form rekreacji przez turystów. W rozwoju strefy należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z form ochrony przyrody, niewskazana jest lokalizacja usług uciążliwych. Na terenach rolniczych należy wprowadzić zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz ferm hodowlanych.

Strefa rolniczo-przyrodnicza - „RP”

Strefa obejmująca tereny rolnicze i leśne, tereny zwartej zabudowy miejscowości wiejskich gminy, a także rozproszoną zabudowę zagrodową. Tereny zabudowane i wskazane do zabudowy stanowią obszary zwartej zabudowy wsi. Charakteryzuje się dużymi arealami jednolitych gruntów ornych z przeważającymi niskimi klasami bonitacyjnymi, z rozproszoną zabudową zagrodową, wyposażoną w podstawowe media jak wodociągi, elektroenergetyka oraz częściowo kanalizacja sanitarna. W strefie możliwy jest rozwój i utrzymanie istniejącego sposobu zagospodarowania terenów, rozwój lokalnych usług służących zaspokojeniu podstawowych potrzeb mieszkańców, rozwój terenów związanych z obsługą ruchu turystycznego w sąsiedztwie jezior oraz rozwój agroturystyki. Należy dążyć do zagęszczenia zabudowy w obrębie wsi i unikania pasmowego rozwoju zabudowy wzdłuż głównych, tranzytowych ciągów komunikacyjnych. W otwartych terenach rolnych dopuszcza się rozwój wielkopowierzchniowych gospodarstw hodowlanych, przy czym zaleca się znaczne rozproszenie tego typu obiektów oraz zachowanie dużych odległości (minimalnie 1,5 km) od terenów strefy miejskiej oraz strefy rekreacyjno-rolniczej i zbiorników wodnych, ponadto zleca się lokalizację przedmiotowych inwestycji w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej w odległości odzwierciedlającej ilość DJP (1DJP = 1 metr odległości) lecz nie mniej niż 500 m. W strefie dopuszcza się lokalizację odnawialnych źródeł energii (OZE) zgodnie z wyznaczonymi obszarami. Przy lokalizacji odnawialnych źródeł energii należy uwzględnić przepisy odrębne. W obrębie strefy wskazany jest również rozwój działalności związanej z obsługą gospodarki leśnej i przetwórstwa leśnego.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPÓD ZABUDOWY

2.1. TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ – KIERUNKI I WSKAŹNIKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA

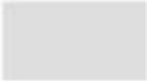
Z uwagi na zróżnicowaną strukturę przestrzenną dopuszczone są zmiany, korekty granic oraz funkcji terenu wyznaczonych w studium w oparciu o przeprowadzone analizy, stanu faktycznego i prawnego na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Tereny zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej i rekreacyjnej	• przeznaczenie gruntów w zależności od położenia we wskazanej strefie pod: funkcję mieszkaniową jedno i wielorodzinną, zabudowę zagrodową, letniskową, usługi, nieuciążliwe rzemiosło usługowe, usługi publiczne, usługi sportu i rekreacji, zieleń urządzoną, wody powierzchniowe, lasy; • dopuszcza się realizację: - infrastruktury technicznej, w tym także niezwiązanej z podstawową funkcją terenu, - obiektów komunikacji, w tym parkingów, - ciągów komunikacyjnych i związanych z nimi urządzeń; • ustala się możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy; • wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: - minimalna/maksymalna powierzchnia zabudowy od 10% do 80% powierzchni terenu, - minimalna/maksymalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych od 10% do 80%; • forma architektoniczna zabudowy winna nawiązywać do zabudowy istniejącej; • zachowanie wysokiej jakości zabudowy; • minimalna liczba miejsc parkingowych dostosowana do sposobu zagospodarowania; • obsługa zabudowy poprzez projektowane i istniejące sieci infrastruktury technicznej; • dopuszcza się rozwiązania indywidualne w zakresie zaopatrzenia w podstawowe sieci infrastrukturalne do czasu ich realizacji; • ustala się zakaz zmniejszania powierzchni parków zabytkowych; • dopuszcza się lokalizację instalacji do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW; • dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczynienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów; • zaleca się realizację minimum 1 miejsca postojowego na każdy lokal mieszkalny oraz minimum 5 miejsc postojowych na każde 100 m² powierzchni usługowej, przy czym liczba ta może ulec zmianie na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego m.in. z uwagi na specyfikę projektowanej funkcji czy z uwagi na przewidywane natężenie ruchu.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Tereny zabudowy produkcyjnej, magazynowej, składowej i usługowej	• przeznaczanie gruntów pod: usługi, zabudowę produkcyjną, przemysłową, składów, magazynów, dopuszcza się usługi publiczne; • dopuszcza się realizację: - infrastruktury technicznej, w tym także niezwiązanej z podstawową funkcją terenu, - obiektów komunikacji, w tym parkingów, - ciągów komunikacyjnych i związanych z nimi urządzeń, - zieleni izolacyjnej i krajobrazowej, - inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko; • ustala się możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy; • wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: - minimalna/maksymalna powierzchnia zabudowy od 20% do 85% powierzchni terenu, - minimalna/maksymalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych od 5% do 30%; • zachowanie wysokiej jakości zabudowy; • minimalna liczba miejsc parkingowych dostosowana do sposobu zagospodarowania; • obsługa zabudowy poprzez projektowane i istniejące sieci infrastruktury technicznej; • dopuszcza się rozwiązania indywidualne w zakresie zaopatrzenia w podstawowe sieci infrastrukturalne do czasu ich realizacji; • dopuszcza się lokalizację instalacji do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW; • zaleca się realizację minimum 5 miejsc postojowych na każde 100 m² powierzchni usługowej, przy czym liczba ta może ulec zmianie na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego m.in. z uwagi na specyfikę projektowanej funkcji czy z uwagi na przewidywane natężenie ruchu.
	Tereny infrastruktury technicznej	• tereny infrastruktury technicznej, do której należą: wodociągi, kanalizacja, elektroenergetyka, telekomunikacja oraz tereny skupiające obiekty infrastruktury technicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę, ciepło, energię elektryczną, gaz itp.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Tereny przeznaczone w MPZP pod zabudowę mieszkaniową, zagrodową, usługową i rekreacyjną	• przeznaczenie gruntów zgodnie z ustaleniami planów miejscowych pod: funkcje mieszkaniową jedno i wielorodzinną, zabudowę zagrodową, letniskową, usługi, nieuciążliwe rzemiosło usługowe, usługi publiczne, usługi sportu i rekreacji, zieleń urządzoną, wody powierzchniowe, lasy; • dopuszcza się zmianę funkcji określonych w obowiązujących planach miejscowych lub utrzymanie istniejącego stanu zagospodarowania w zależności od potrzeb oraz zmian struktury przestrzennej gminy związanej z kształtowaniem polityki przestrzennej, • dopuszcza się realizację: - infrastruktury technicznej, w tym także niezwiązanej z podstawową funkcją terenu, - obiektów komunikacji, w tym parkingów, - ciągów komunikacyjnych i związanych z nimi urządzeń; • ustala się możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy; • wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: - minimalna/maksymalna powierzchnia zabudowy od 10% do 80% powierzchni terenu, - minimalna/maksymalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych od 10% do 80%; • forma architektoniczna zabudowy winna nawiązywać do zabudowy istniejącej; • zachowanie wysokiej jakości zabudowy; • minimalna liczba miejsc parkingowych dostosowana do sposobu zagospodarowania; • obsługa zabudowy poprzez projektowane i istniejące sieci infrastruktury technicznej; • dopuszcza się rozwiązania indywidualne w zakresie zaopatrzenia w podstawowe sieci infrastrukturalne do czasu ich realizacji; • ustala się zakaz zmniejszania powierzchni parków zabytkowych; • dopuszcza się lokalizację instalacji do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW; • dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów; • zaleca się realizację minimum 1 miejsca postojowego na każdy lokal mieszkalny oraz minimum 5 miejsc postojowych na każde 100 m² powierzchni usługowej, przy czym liczba ta może ulec zmianie na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego m.in. z uwagi na specyfikę projektowanej funkcji czy z uwagi na przewidywane natężenie ruchu.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Tereny przeznaczone w MPZP pod zabudowę produkcyjną, magazynową, składową i usługową	• przeznaczanie gruntów zgodnie z ustaleniami planów miejscowych pod: usługi, zabudowę produkcyjną, przemysłową, składów i magazynów; • dopuszcza się zmianę funkcji lub utrzymanie istniejącego stanu zagospodarowania w zależności od potrzeb oraz zmian struktury przestrzennej gminy związanej z kształtowaniem polityki przestrzennej, • dopuszcza się realizację: - infrastruktury technicznej, w tym także niezwiązanej z podstawową funkcją terenu, - obiektów komunikacji, w tym parkingów, - ciągów komunikacyjnych i związanych z nimi urządzeń, - zieleni izolacyjnej i krajobrazowej, - inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko; • ustala się możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy; • wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: - minimalna/maksymalna powierzchnia zabudowy od 20% do 85% powierzchni terenu, - minimalna/maksymalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych od 5% do 30%; • zachowanie wysokiej jakości zabudowy; • minimalna liczba miejsc parkingowych dostosowana do sposobu zagospodarowania; • obsługa zabudowy poprzez projektowane i istniejące sieci infrastruktury technicznej; • dopuszcza się rozwiązania indywidualne w zakresie zaopatrzenia w podstawowe sieci infrastrukturalne do czasu ich realizacji; • dopuszcza się lokalizację instalacji do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW; • zaleca się realizację oraz minimum 5 miejsc postojowych na każde 100 m² powierzchni usługowej, przy czym liczba ta może ulec zmianie na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego m.in. z uwagi na specyfikę projektowanej funkcji czy z uwagi na przewidywane natężenie ruchu.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Tereny przeznaczone w MPZP pod komunikację i infrastrukturę techniczną	przeznaczanie gruntów zgodnie z ustaleniami planów miejscowych pod komunikację i infrastrukturę techniczną, do której należą: wodociągi, kanalizacja, elektroenergetyka, telekomunikacja oraz tereny skupiające obiekty infrastruktury technicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę, ciepło, energię elektryczną, gaz itp.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Tereny predysponowane do zabudowy	• tereny w obrębie zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej, w zagospodarowaniu należy uwzględnić dominującą funkcję terenów sąsiednich, • przeznaczenie gruntów pod: funkcję mieszkaniową jedno i wielorodzinną, zabudowę zagrodową, letniskową, usługi, nieuciążliwe rzemiosło usługowe, usługi publiczne, usługi sportu i rekreacji, zieleni urządzonej, wody powierzchniowe, lasy; • dopuszcza się realizację: - infrastruktury technicznej, w tym także niezwiązanej z podstawową funkcją terenu, - obiektów komunikacji, w tym parkingów, - ciągów komunikacyjnych i związanych z nimi urządzeń; • wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: - minimalna/maksymalna powierzchnia zabudowy od 10% do 80% powierzchni terenu, - minimalna/maksymalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych od 10% do 80%; • forma architektoniczna zabudowy winna nawiązywać do zabudowy istniejącej; • zachowanie wysokiej jakości zabudowy; • minimalna liczba miejsc parkingowych dostosowana do sposobu zagospodarowania; • obsługa zabudowy poprzez projektowane i istniejące sieci infrastruktury technicznej; • dopuszcza się rozwiązania indywidualne w zakresie zaopatrzenia w podstawowe sieci infrastrukturalne do czasu ich realizacji; • ustala się zakaz zmniejszania powierzchni parków zabytkowych; • dopuszcza się lokalizację instalacji do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW; • dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub ucytelnienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów; • zaleca się realizację minimum 1 miejsca postojowego na każdy lokal mieszkalny oraz minimum 5 miejsc postojowych na każde 100 m² powierzchni usługowej, przy czym liczba ta może ulec zmianie na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego m.in. z uwagi na specyfikę projektowanej funkcji czy z uwagi na przewidywane natężenie ruchu.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Strategiczny teren inwestycyjny	• przeznaczenie gruntów pod: usługi, zabudowę produkcyjną, przemysłową, składów i magazynów, • dopuszcza się realizację: - infrastruktury technicznej, w tym także niezwiązanej z podstawową funkcją terenu, - obiektów komunikacji, w tym parkingów, - ciągów komunikacyjnych i związanych z nimi urządzeń - zieleni izolacyjnej i krajobrazowej, - inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko; • wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: - minimalna/maksymalna powierzchnia zabudowy od 20% do 85% powierzchni terenu, - minimalna/maksymalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych od 5% do 30%; • zachowanie wysokiej jakości zabudowy; • minimalna liczba miejsc parkingowych dostosowana do sposobu zagospodarowania; • obsługa zabudowy poprzez projektowane i istniejące sieci infrastruktury technicznej; • dopuszcza się lokalizację inwestycji z zakresu produkcji energii z odnawialnych źródeł energii takich jak: biogazownie, elektrownie na biomasę, elektrownie wiatrowe, panele fotowoltaiczne wraz z niezbędną infrastrukturą w granicach obszarów rozmieszczenia potencjalnych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, wyznaczonych na rysunku studium; ścisłe określenie granic nastąpi na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; • teren inwestycyjny obejmujący powierzchnie ok. 20 ha gruntów wyznaczony w oparciu o kryteria planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego. Obszar predysponowany z punktu widzenia regionu do rozwoju terenochłonnych funkcji gospodarczych znacząco wpływających na rozwój gospodarczy całego województwa. Jest to obszar dobrze skomunikowany z układem transportowym, na którym nie występują bądź występują w zakresie łatwym do zniwelowania ograniczenia m.in. fizjograficzne, infrastrukturalne, prawne i planistyczne. Delimitacja strategicznych terenów inwestycyjnych służy rekomendowaniu zachowania lub ustanawiania przeznaczenia produkcyjno-usługowego w lokalnych dokumentach planistycznych; • dopuszcza się lokalizację i zakładanie cmentarzy w terenach wskazanych na rysunku studium lub innych terenach o ile zostaną spełnione wymagania wynikające z przepisów odrębnych; • zaleca się realizację oraz minimum 5 miejsc postojowych na każde 100 m² powierzchni usługowej, przy czym liczba ta może ulec zmianie na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego m.in. z uwagi na specyfikę projektowanej funkcji czy z uwagi na przewidywane natężenie ruchu.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej	• przeznaczenie gruntów pod: funkcję mieszkaniową jedno i wielorodzinną, zabudowę zagrodową, letniskową, usługi, nieuciążliwe rzemiosło usługowe, usługi publiczne, usługi sportu i rekreacji, zieleń urządzoną, wody powierzchniowe, lasy; • dopuszcza się realizację: - infrastruktury technicznej, w tym także niezwiązanej z podstawową funkcją terenu, - obiektów komunikacji, w tym parkingów, - ciągów komunikacyjnych i związanych z nimi urządzeń; • wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: - minimalna/maksymalna powierzchnia zabudowy od 10% do 80% powierzchni terenu, - minimalna/maksymalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych od 10% do 80%; • forma architektoniczna zabudowy winna nawiązywać do zabudowy istniejącej; • zachowanie wysokiej jakości zabudowy; • minimalna liczba miejsc parkingowych dostosowana do sposobu zagospodarowania; • obsługa zabudowy poprzez projektowane i istniejące sieci infrastruktury technicznej; • dopuszcza się rozwiązania indywidualne w zakresie zaopatrzenia w podstawowe sieci infrastrukturalne do czasu ich realizacji; • ustala się zakaz zmniejszania powierzchni parków zabytkowych; • dopuszcza się lokalizację instalacji do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW; • dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczynienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów. • zaleca się realizację minimum 1 miejsca postojowego na każdy lokal mieszkalny oraz minimum 5 miejsc postojowych na każde 100 m² powierzchni usługowej, przy czym liczba ta może ulec zmianie na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego m.in. z uwagi na specyfikę projektowanej funkcji czy z uwagi na przewidywane natężenie ruchu.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Tereny rozwoju rekreacji i turystyki	• przeznaczenie gruntów pod: funkcję rekreacji indywidualnej i zbiorowej, usługi turystyki, usługi sportu, zieleń urządzone, wody powierzchniowe, lasy; • dopuszcza się realizację: - usług publicznych, - infrastruktury technicznej, w tym także niezwiązanej z podstawową funkcją terenu, - obiektów komunikacji, w tym parkingów, - ciągów komunikacyjnych i związanych z nimi urządzeń; • wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: - minimalna/maksymalna powierzchnia zabudowy od 5% do 25% powierzchni terenu, - minimalna/maksymalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych od 40% do 80%; • zachowanie wysokiej jakości zabudowy; • minimalna liczba miejsc parkingowych dostosowana do sposobu zagospodarowania; • obsługa zabudowy poprzez projektowane i istniejące sieci infrastruktury technicznej; • dopuszcza się rozwiązania indywidualne w zakresie zaopatrzenia w podstawowe sieci infrastrukturalne do czasu ich realizacji; • na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć strefę buforową między jeziorem, a terenami przeznaczonymi pod zabudowę, w celu zabezpieczenia terenów mogących stanowić tereny cenne przyrodniczo, przed zjawiskiem antropogenizacji.

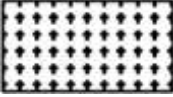
Symbol graficzny	Nazwa	Ustalania
	Tereny rekreacyjno-sportowe	• przeznaczenie gruntów pod funkcje: rekreacyjne i sportowe, • wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: - minimalna/maksymalna powierzchnia zabudowy od 10% do 80% powierzchni terenu, - minimalna/maksymalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych od 10% do 80%; • kształtowanie przestrzeni publicznych, w tym zieleni urządzonej, • kształtowanie przestrzeni z urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi, • dopuszcza się: - ścieżki spacerowe, ścieżki rowerowe, place zabaw, urządzeń do rekreacji ruchowej, • dopuszcza się obiekty małej architektury, • dopuszcza się usługi jako uzupełniające, • zachowanie wysokiej jakości zabudowy; • minimalna liczba miejsc parkingowych dostosowana do sposobu zagospodarowania; • obsługa zabudowy poprzez projektowane i istniejące sieci infrastruktury technicznej.
	Tereny ogrodów działkowych	• utrzymanie terenów przeznaczonych dla ogrodnictwa działkowego umożliwiającego zaspokajanie potrzeb wypoczynkowych i rekreacyjnych zgodnie z przepisami odrębnymi, • zapewnienie dostępu do energii elektrycznej i zaopatrzenia w wodę oraz dostępności komunikacyjnej, • dopuszcza się przeklasyfikowanie terenów ogrodów działkowych w budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Cmentarze	- zachowanie istniejących cmentarzy jako trwałego i nienaruszalnego elementu tożsamości historyczno-kulturowej gminy; - obowiązuje ochrona układu przestrzennego alei, układu kwater, ochrona zabytkowego drzewostanu, ochrona historycznych nagrobków i innych elementów małej architektury; - dopuszcza się zabudowę związaną z podstawową funkcją terenu oraz związaną z funkcją komunikacyjną, a także usługi nieuciążliwe w zakresie handlu; - zabronione jest sytuowanie wszelkich obiektów budowlanych, które nie są ściśle związane lub kolidują z planowaną funkcją terenu; - dla cmentarzy czynnych obowiązek utrzymania stref sanitarnych i obowiązujących w niej zakazów zgodnie z przepisami odrębnymi; - wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów: - minimalna i maksymalna powierzchnia zabudowy terenu od 5% do 10% powierzchni terenu, - minimalny i maksymalny udział powierzchni biologicznie czynnej terenu od 30% do 50%.
	Zabytkowe założenia dworsko-parkowe	- istniejące zabytkowe założenie dworsko-parkowe, - obowiązek zachowania założeń dworsko-parkowych w tym ochrona wynikająca z przepisów odrębnych dotyczących ochrony i opieki nad zabytkami, - dopuszcza się utrzymanie istniejących funkcji z możliwością ich rozwoju, - dopuszcza się wprowadzenie funkcji usługowej nieuciążliwej w zakresie obsługi ruchu turystycznego, zakwaterowania, gastronomii.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Lasy	• obejmują istniejące kompleksy leśne, których zasady zagospodarowania są określone w planach urządzenia lasu i operatach urządzenia lasu. Na etapie sporządzenia w/w dokumentów dopuszcza się korektę granic terenów; • obszary predysponowane do zalesienia obejmują tereny, w których występują gleby o niskiej przydatności dla rolnictwa, z uwagi m.in. na słabą jakość gleb, spadki terenu przekraczające 12%, okresowe zalewanie; • obowiązuje zagospodarowanie terenów zgodnie z przepisami ustawy o lasach; • w przypadku lokalizacji strategicznych inwestycji gminnych przemawiających za zmianą przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dopuszcza się zmianę takiego przeznaczenia zgodnie z przepisami odrębnymi; • obowiązuje pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu z jednoczesnym dopuszczeniem wprowadzenia zagospodarowania rekreacyjnego tj. leśne ścieżki przyrodnicze, trasy rowerowe, urządzenia turystyczne, itp.; • gospodarowanie terenami musi być podporządkowane priorytetowi ochrony siedlisk i gatunków oraz zgodne z przepisami odrębnymi; • dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja, lokalizacja obiektów obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami odrębnymi; • przed zalesieniem należy dokonać rozpoznania przyrodniczego w celu przyporządkowania priorytetowi ochrony siedlisk i gatunków.
	Teren przeznaczony do zalesienia z dopuszczaniem zieleni urządzonej	• przeznaczenie dla lasów, parków, skwerów, zieleńców; • ustala się wysoki standard zagospodarowania przestrzeni dla zieleni urządzonej z wykorzystaniem obiektów małej architektury, zbiorników wodnych, urządzeń dla dzieci, urządzeń do rekreacji ruchowej, boisk, infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, ciągów komunikacji pieszej i rowerowej oraz placów; • dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej; • postuluje się realizację zieleni wysokiej i niskiej służącej ograniczaniu uciążliwości prowadzonej działalności na terenach sąsiednich; • dopuszcza się lokalizację zabudowy związanej z obsługą podstawowej funkcji terenów.
	Wody powierzchniowe śródlądowe	• jeziora, rzeki, cieki wodne, oczka wodne, wody powierzchniowe stojące; • w terenach obowiązuje zakaz zabudowy z wyłączeniem obiektów i urządzeń służących gospodarce wodnej oraz energetyce.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Tereny górnicze	• obejmuje tereny górnicze; • zagospodarowanie terenu górniczego zgodnie z przepisami odrębnymi, decyzją koncesyjną i projektem zagospodarowania złoża, a także ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; • zakaz zabudowy z wyjątkiem dopuszczenia realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopaliny; • tereny poeksploatacyjne powinny być zrekultywowane – zasady rekultywacji wynikają z decyzji koncesyjnej oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
	Teren lądowiska nieewidencjonowanego	• teren stanowiący lądowisko, wykorzystywane do startów i lądowań naziemnego ruchu statków powietrznych; • zagospodarowanie terenu zgodnie z przepisami odrębnymi; • dopuszcza się przekształcenie lądowiska w lotnisko o charakterze rekreacyjno-sportowym zgodnie z przepisami odrębnymi; • dopuszcza się budowę obiektów budowlanych i urządzeń infrastruktury technicznej związanych z obsługą lądowiska.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Grunty rolne	• utrzymanie rolniczego sposobu wykorzystania zgodnej z dotychczasowym użytkowaniem i zagospodarowaniem terenów; • tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, zabudowy obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich, usług publicznych, usług sportu i rekreacji, obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji, wód powierzchniowych, lasów; • należy dążyć do podnoszenia poziomu organizacji produkcji rolnej; • dopuszcza się wprowadzenie funkcji agroturystycznej w gospodarstwach rolnych; • możliwość lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz usług i działalności gospodarczej, z wyłączeniem działalności wymagającej sporządzenia raportu o oddziaływania na środowisko, za wyjątkiem infrastruktury technicznej; • zakłady zajmujące się wielkoscowlą hodowlą i/lub przetwórstwem winny być lokalizowane od istniejącej zabudowy w odległościach minimalizujących negatywne oddziaływanie związane z ich działalnością; • dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (np. komunikacja, infrastruktura techniczna, wydobywanie kopalin, lokalizacja obiektów obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami odrębnymi; • wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: – minimalna/maksymalna powierzchnia zabudowy od 10% do 70% powierzchni terenu, – minimalna/maksymalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych od 20% do 80%; • forma architektoniczna zabudowy winna nawiązywać do zabudowy istniejącej; • dopuszcza się eksploatację złóż kopalin na terenach rolniczych, gdzie badania geologiczne wykazały obecność złóż kopalin; dopuszcza się zalesienia na terenach rolniczych zgodnie z przepisami odrębnymi, przy czym wyklucza się zalesienia na terenach lokalizacji odnawialnych źródeł energii oraz w ich strefach ochronnych; • dopuszcza się lokalizację inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii poniżej 100kV w granicach całej strefy; • dopuszcza się lokalizację inwestycji z zakresu produkcji energii z odnawialnych źródeł energii takich jak: biogazownie, elektrownie na biomasę, elektrownie wiatrowe, panele fotowoltaiczne, elektrownie wodne wraz z niezbędną infrastrukturą w granicach obszarów rozmieszczenia potencjalnych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, wyznaczonych na rysunku studium; ściśle określenie granic nastąpi na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; • dopuszcza się lokalizację i zakładanie cmentarzy w terenach wskazanych na rysunku studium lub innych terenach o ile zostaną spełnione wymagania wynikające z przepisów odrębnych.

Symbol graficzny	Nazwa	Ustalenia
	Tereny potencjalnie predysponowane do lokalizacji cmentarza	• tereny potencjalnie predysponowane do lokalizacji nowego cmentarza, wyznaczone na podstawie wstępnej analizy uwarunkowań ekofizjograficznych; • dopuszcza się zabudowę związaną z podstawową funkcją terenu, a także usługi nieuciążliwe w zakresie handlu; • dopuszcza się budowę obiektów budowlanych i urządzeń infrastruktury technicznej związanych z obsługą cmentarza, infrastruktury technicznej niezwiązanej z podstawową funkcją terenu, obiektów komunikacji (w tym parkingów) oraz ciągów komunikacyjnych i związanych z nimi urządzeń; • wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: – minimalna/maksymalna powierzchnia zabudowy od 0% do 10% powierzchni terenu, – minimalna/maksymalna powierzchnia terenów biologicznie czynnych od 30% do 50%; • w przypadku braku wyboru danej lokalizacji pod nowy cmentarz lub w przypadku niespełnienia wymagań wynikających z przepisów odrębnych zagospodarowanie terenów zgodnie z pozostałym przeznaczeniem wynikającym ze Studium.

Tereny istniejącej zabudowy wraz z terenami rozwojowymi, gdzie dopuszcza się uzupełnienie istniejącej i realizację nowej zabudowy tj.:

- Tereny zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej i rekreacyjnej;
- Tereny zabudowy produkcyjnej, magazynowej, składowej i usługowej;
- Tereny przeznaczone w MPZP pod zabudowę mieszkaniową, zagrodową, usługową i rekreacyjną;
- Tereny przeznaczone w MPZP pod zabudowę produkcyjną, magazynową, składową i usługową;
- Tereny predysponowane do zabudowy;
- Strategiczny teren inwestycyjny;
- Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej;

tworzyć będą obszary zwartej zabudowy miasta i wsi.

2.2. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Na terenie gminy Prabuty obszary wyłączone z zabudowy to:

- ✚ tereny lasów, z wyłączeniem terenów zabudowanych Lasów Państwowych i pasów infrastruktury technicznej oraz budowy obiektów i urządzeń służących gospodarce leśnej oraz realizacji inwestycji celu publicznego;
- ✚ tereny wód powierzchniowych za wyjątkiem budowy obiektów i urządzeń służących gospodarce wodnej;
- ✚ tereny zieleni parkowej objętej formami ochrony na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami za wyjątkiem obiektów małej architektury;
- ✚ pasy technologiczne linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia;
- ✚ tereny nieruchomości zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków;
- ✚ tereny cmentarzy za wyjątkiem obiektów sakralnych;
- ✚ strefy kontrolowane obiektów infrastruktury technicznej wynikające z przepisów odrębnych;
- ✚ tereny złóż kopalin do czasu ich eksploatacji;
- ✚ obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- ✚ osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;
- ✚ stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków;
- ✚ tereny wynikające z ustaleń Uchwały Nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim.

2.3. OGRANICZENIA W ZABUDOWIE WYNIKAJĄCE Z USTAWY O INWESTYCJACH W ZAKRESIE ELEKTROWNI WIATROWYCH

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych odległość, elektrownia wiatrowa – może być lokalizowana od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, oraz budynek mieszkalny albo budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa – równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatami (całkowita wysokość elektrowni wiatrowej). Wyżej wymieniona odległość wymagana jest również przy lokalizacji i budowie elektrowni wiatrowej od form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 - 3 i 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Jednakże zgodnie z art. 15. ust. 8 w ciągu 72 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy dopuszcza się uchwalanie planów miejscowych przewidujących lokalizację budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, na podstawie przepisów dotychczasowych.

2.4. TURYSTYKA I REKREACJA

Gmina Prabuty charakteryzuje się dużym potencjałem turystycznym, który zdeterminowany jest w głównej mierze licznymi formami ochrony przyrody oraz atrakcyjną kompozycją krajobrazu leśno-jeziornego.

Największe możliwości zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego występują nad brzegami: jeziora Dziergoń (Rodowo Małe, Górowychy, Julianowo), jeziora Orkusze (Orkusze, Sypanica), jezioro Grażymowskie Zachodnie (Kołodzieje).

Rzeka Liwa posiada duży potencjał dla turystyki kajakowej, ale z uwagi na istniejące stosunki wodne (niski stan wody) możliwy do wykorzystania jedynie w ograniczonym stopniu. Na odcinku w granicach rezerwatu przyrody „Jezioro Liwiec” występują ograniczenia związane z ochroną przyrody.

Rozwój turystyki na terenie gminy Prabuty powinien opierać się na wykorzystaniu walorów i zasobów przyrodniczych, winien być realizowany m.in. poprzez takie działania jak:

- ◆ zagospodarowanie turystyczne jezior, zwłaszcza: jeziora Dziergoń (Rodowo Małe, Górowychy, Julianowo), jeziora Orkusze (Orkusze, Sypanica), jezioro Grażymowskie Zachodnie (Kołodzieje) jezioro Sowica (przy drodze wojewódzkiej nr 521) poprzez utrzymanie, rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej, a także poprzez budowę nowych przystani wodnych, terenów wypoczynkowych i rekreacyjnych wraz z usługami towarzyszącymi celem rozwoju turystyki wodnej;
- ◆ utrzymanie i dalszy rozwój sieci szlaków turystycznych w gminie (w tym międzynarodowej trasy rowerowej nr 4 – Trasa Tysiąca Jezior i regionalnej trasy rowerowej nr 119);
- ◆ wzbogacenie tras turystycznych o oznakowanie informacyjne w zakresie walorów przyrodniczych oraz eksponujące elementy cenne przyrodniczo;
- ◆ wytyczenie nowych tras turystycznych (pieszych i rowerowych) łączących miejscowości o największym potencjale turystycznym w jednolity system, z odpowiednią ekspozycją na najciekawsze krajobrazowo tereny;
- ◆ zachowanie i utrzymanie zieleni naturalnej otwartej wzdłuż rzeki Liwy celem utrzymania wodnego szlaku kajakowego z możliwością realizacji przystani;
- ◆ utrzymanie i uatrakcyjnianie istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej wraz z jej rozbudową;
- ◆ rewitalizację ważnych dla miasta terenów zwłaszcza obszarów starego miasta.

3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

3.1. GŁÓWNE KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA

Obszar gminy Prabuty charakteryzuje się bogatymi walorami przyrodniczymi, w związku z czym planowanie zagospodarowania gminy powinno odbywać się w sposób racjonalny z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i przestrzegania ładu przestrzennego.

W części obszaru gminy występują reżimy ochronne (zakazy, zasady zagospodarowania) związane z położeniem w granicach obszarów form ochrony przyrody. Zagospodarowanie tej części gminy należy podporządkować wymogom ochrony przyrody i krajobrazu.

W obrębie doliny Liwy i w otoczeniu jezior należy unikać lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Eksploatacja kopalin powinna być zgodna z przepisami prawa i jak najmniej ingerować w środowisko naturalne oraz być zgodna z udzieloną koncesją. Po zakończeniu eksploatacji teren powinien być rekultywowany.

Głównym kierunkiem działań planistycznych odnoszących się do środowiska przyrodniczego i kulturowego jest ich ochrona i zachowanie w jak najlepszym stanie. Ogół tych działań będzie korzystnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców.

Do celów i priorytetowych działań ekologicznych zaliczono:

1) zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego:

 ochrona powietrza:

- termomodernizacja obiektów w celu oszczędności energii cieplnej,
- modernizacja lub wymiana istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na nowoczesne kotły opalane paliwem gazowym, płynnym lub biomasą, pompy ciepła;

 ochrona przed hałasem:

- przebudowa istniejących dróg,
- remonty dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich,
- budowa ciągów pieszo – rowerowych,
- zakaz lokalizacji zabudowy chronionej akustycznie w strefach ochronnych od urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW;

 ochrona powierzchni ziemi:

- prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi,
- sukcesywna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
- monitorowanie stanu środowiska;

2) właściwa gospodarka wodno-ściekowa w celu ochrony wód:

 właściwa gospodarka ściekowa:

- modernizacja, budowa i rozbudowa oraz usprawnienie funkcjonowania infrastruktury kanalizacyjnej;
- budowa przydomowych i przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie;

 zaopatrzenie w wodę:

- rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej,
- sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej,
- modernizacja i renowacja ujęć i stacji uzdatniania wody zgodnie z przepisami odrębnymi;

 właściwa gospodarka wodna:

- inwentaryzacja, odbudowa oraz prawidłowa eksploatacja systemów melioracji,
- wdrażanie programu redukcji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych;

3) rozwój obszarów zalesionych:

 ochrona zasobów przyrody:

- zalesianie gruntów rolnych najniższych klas,

- prowadzenie zalesienia równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów,
 - rewitalizacja i pielęgnacja założeń dworosko-parkowych;
 - bieżąca ochrona obiektów prawnie chronionych;
- 4) gospodarka odpadami i zmniejszenie zagrożenia ekologicznego:
- gospodarka odpadami:
 - prowadzenie działalności edukacyjnej,
 - dofinansowanie usuwania azbestu;
 - zmniejszenie zagrożenia ekologicznego:
 - zwiększenie bezpieczeństwa przewozów substancji niebezpiecznych przez kontrole przewozów i stanu technicznego pojazdów,
 - preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych;
- 5) edukacja ekologiczna:
- propagowanie modelu trwałego i zrównoważonego rozwoju,
 - promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych o charakterze cyklicznym: organizowanie konkursów ekologicznych dla szkół, sołectw i mieszkańców gminy,
 - wspomaganie prowadzenia edukacji ekologicznej przez samorządy i lokalne organizacje pozarządowe, wspieranie szkolnych kół zainteresowań,
 - wspieranie działań stowarzyszeń w zakresie edukacji ekologicznej;
- 6) gospodarczy i rolniczy rozwój regionu z zachowaniem zasad trwałego rozwoju:
- rozwój i promowanie rolnictwa ekologicznego,
 - wdrażanie programów rolno-środowiskowych,
 - rozwój bazy agroturystycznej,
 - monitoring ruchu turystycznego,
 - bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych poprzez właściwą politykę gospodarki przestrzennej.

Ponadto do działań minimalizujących zagrożenia środowiska zaliczono:

- zachowanie funkcjonowania doliny Liwy jako korytarza ekologicznego, głównie poprzez ograniczanie intensyfikacji zabudowy, częściowe zalesianie gruntów ornych na zboczach doliny, pozostawienie niezalesionych enklaw łąk, pastwisk i nieużytków w jej dnie oraz ekstensywny charakter zabudowy,
- zachowanie drożności istniejących systemów melioracyjnych na terenach użytków rolnych przeznaczanych pod zabudowę,
- maksymalna ochrona istniejącej zieleni, w szczególności ograniczenie do minimum zmiany funkcji terenów leśnych na cele nieleśne,
- zalesienie terenów o najniższej przydatności rolniczej,
- uzupełnienie i tworzenie szpalerów zieleni o funkcji ochronnej i izolacyjnej wzdłuż dróg publicznych.

3.2. KORYTARZ EKOLOGICZNY

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację zwierząt, roślin lub grzybów. Korytarze ekologiczne nie stanowią formy ochrony przyrody w rozumieniu w/w ustawy, jednakże ich utrzymanie jest istotne przy zachowaniu równowagi przyrodniczej, czyli spełnieniu jednego z aspektów realizacji rozwoju zrównoważonego.

Ochrona korytarzy ekologicznych wiąże się z wprowadzaniem w opracowaniach planistycznych ograniczeń w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu, m. in. poprzez wskazywanie miejsc i sposobów przejść przez istniejące bariery ekologiczne, a także unikanie tworzenia nowych barier.

Granice korytarza ekologicznego migracji dużych ssaków zostały przedstawione na Rysunku Studium, na podstawie wiedzy posiadanej na dzień sporządzenia studium, stosownie do skali tego dokumentu. Są one wiążące dla organów sporządzających bardziej szczegółowe opracowania planistycznej, jednak dokładny przebieg granic korytarzy ekologicznych należy doprecyzować na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić zapisy zapewniające ochronę i utrzymanie korytarza, w tym: umożliwiające migrację gatunków, którym korytarz powinien służyć.

W tworzeniu aktów planistycznych na poziomie gminnym, przy kształtowaniu i określaniu sposobu zagospodarowania terenów, należy w zakresie zachowania i odtwarzania zasobów środowiska przyrodniczego i jego spójności uwzględnić zasady określone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa Pomorskiego, w szczególności:

- zasada zachowania i kształtowania spójności regionalnego systemu ekologicznego, w skład którego wchodzi istniejące obszary chronione oraz obszary potencjalne do objęcia ochroną (cenne przyrodniczo), a także system płatów i korytarzy ekologicznych, który tworzą: korytarz ponadregionalny Doliny Liwy oraz korytarze subregionalne: południowo-wschodniego jeziorno-leśnego łącznika dolin Wisły i Liwy i łącznika dolin Liwy i Dzierżoń (zasada 3.1.1.),
- zasada zachowania ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej ekosystemów leśnych i dolinnych (zwłaszcza w obszarach korytarzy ekologicznych) w miejscach przecięcia z infrastrukturą transportową o charakterze barier antropogenicznych – w tym m.in. linii kolejowych – za pomocą wyznaczania i budowy przejść dla zwierząt oraz stosowania nietransparentnych ekranów osłonowych na trasach migracji ptaków (zasada 3.1.3.),
- zasada bezwzględnego zachowania trwałości gruntów leśnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych, w granicach korytarzy ekologicznych, przy zachowaniu ich dotychczasowego gospodarczego wykorzystania, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby ich przeznaczenia na cele publiczne (zasada 3.1.4.).

Przy opracowaniu lokalnych aktów planistycznych, w obszarach wskazanych do rozwoju zabudowy w ramach zainwestowania docelowego określonego w kierunkach rozwoju zabudowy, niezbędne jest określenie **zapisów, wskaźników i wytycznych gwarantujących zachowanie ciągłości przestrzennej korytarzy ekologicznych**, zgodnie planem zagospodarowania przestrzennego województwa Pomorskiego.

3.3. PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie gminy Prabuty znajdują się następujące obszary (lub ich fragmenty) i obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.).

- ◆ Rezerwat przyrody „Jezioro Liwieniec”,
- ◆ Morawski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- ◆ Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Dzierzgoń,
- ◆ Obszar Chronionego Krajobrazu rzeki Liwy,
- ◆ Obszar Natura 2000 - Mikołajki Pomorskie PLH 220076,
- ◆ pomniki przyrody.

3.3.1. REZERWAT PRZYRODY „JEZIORO LIWIENIEC”

Rezerwat przyrody „Jezioro Liwieniec” stanowi jezioro, obejmujące działkę ewidencyjną nr 567, położoną w obrębie Julianowo, przy zachodniej granicy miasta Prabuty. Celem ochrony rezerwatu jest ochrona środowiska wodnego i ryb w nim bytujących, a w szczególności ochrona środowiska pstrąga, łososia, troci i certy.

Dla rezerwatu obowiązuje obecnie Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 20 kwietnia 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Liwieniec” (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1512) zmienione dnia 24 listopada 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 4088).

W celu ochrony rezerwatu z punktu widzenia planowania przestrzennego należy działalność produkcyjną, jak również tereny osadnicze lokalizować w bezpiecznej odległości od granic rezerwatu.

Na terenie rezerwatu zabrania się działań wymienionych w ustawie o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.).

3.3.2. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Na obszarze gminy Prabuty znajdują się fragmenty trzech obszarów chronionego krajobrazu. Zachodnia i południowo-zachodnia część gminy znajduje się w granicach Morawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Wschodnia część gminy znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy. Północna część gminy znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Dzierzgoń, który łączy się z Obszarem Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy.

Dla wszystkich obszarów chronionego krajobrazu, występujących na terenie gminy obowiązują obecnie przepisy Uchwały Nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim. Uchwała ta określa działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów leśnych, działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów lądowych, działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów wodnych, jak również wprowadza katalog zakazów.

Planowane zagospodarowanie w granicach obszarów chronionego krajobrazu musi uwzględnić obowiązujące zakazy, w tym w szczególności dot. odległości lokalizowania zabudowy względem wód, realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu.

Z uwagi na skalę opracowania studium nie wyznacza się strefy 100 m od linii brzegowej rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, strefa 100 metrów od linii brzegowych winna być uwzględniona przy opracowaniu szczegółowych dokumentów planistycznych, (planów miejscowych czy decyzji o warunkach zabudowy). Mając na uwadze odstępstwa od zakazu lokalizacji zabudowy w strefie 100 m, o których mowa w uchwale Sejmiku Województwa, studium wyznacza obszary zwartej zabudowy w terenie miasta i obszaru wiejskiego. Obszarami zwartej zabudowy są tereny określone w studium jako tereny przeznaczone do uzupełnienia zabudowy określone w kierunkach zagospodarowania oraz użytkowania terenów. Wprowadzenie nowej zabudowy w strefie 100 metrów będzie możliwe przy spełnieniu kumulatywnie wszystkich okoliczności zawartych w przepisie, tzn. teren zawierał się będzie w obszarze zwartej zabudowy z możliwością uzupełnienia zabudowy oraz będzie możliwe wyznaczenie linii nieprzekraczalnej zabudowy od brzegów wód, określonej poprzez połączenie istniejącej zabudowy na sąsiednich działkach.

3.3.3. POMNIKI PRZYRODY

Na terenie gminy Prabuty znajdują się 24 pomniki przyrody (w tym: świerk pospolity, buk pospolity oraz lipy drobnolistne, sosny pospolite, dęby szypułkowe, topole i wierzby), rozmieszczone nierównomiernie na obszarze gminy.

W stosunku do pomników przyrody obowiązują zakazy wynikające z przepisów ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.).

W celu ochrony pomników przyrody należy zapobiegać przed:

- szkodliwym działaniem pasożytniczych owadów, grzybów;
- chorobami drzew i roślin;
- szkodliwym działaniem człowieka (niszczeniem, całkowitą wycinką drzewostanu lub inną formą degradacji);
- szkodliwym działaniem warunków atmosferycznych.

Ponadto każdy pomnik przyrody należy odpowiednio oznakować np. poprzez umieszczenie tablicy informacyjnej.

3.3.4. OBSZAR NARURA 2000 – MIKOŁAJKI POMORSKIE PLH220076

Na obszarze gminy Prabuty znajduje się jeden obszar Natura 2000 - Mikołajki Pomorskie PLH 220076. Obszar znajduje się w skrajnie północnej części gminy. Ma powierzchnię 132,44 ha. Ostoja obejmuje fragment falistego terenu, pokrytego w większości lasem, z szeregiem zagłębień, w których obecne są torfowiska przejściowe z wodnymi oczkami lub dawnymi wyrobiskami potorfowymi. W części z nich występuje strzebla błotna – jeden z najrzadszych i najbardziej zagrożonych gatunków ryb w Polsce.

Z uwagi na to, iż w otoczeniu tego obszaru – na terenach wsi Rumunki i Kamienna nie przewiduje się żadnych agresywnych form zagospodarowania, realizacja ustaleń projektu

Studium nie wywoła negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony tego obszaru Natura 2000, ani nie spowoduje naruszenia integralności obszarów Natura 2000. Ochrona obszarów Natura 2000 wymaga aby wszelka działalność nie prowadziła do zagrożeń dla ptaków i siedlisk ich bytowania, do degradacji chronionych siedlisk przyrodniczych oraz do pogarszania warunków bytowania chronionych gatunków roślin i zwierząt.

3.4. KRAJOBRAZ KULTUROWY

Krajobraz kulturowy gminy Prabuty posiada duże wartości kulturowe i historyczne, a także estetyczne.

Zgodnie z Programem opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022, ze względu na jego unikatowość w skali kraju należy dążyć do jego zachowania w jak największym stopniu poprzez takie działania jak:

- ◆ w obszarach wiejskich:
 - w historycznych układach ruralistycznych należy kontynuować tradycyjne kierunki rozwoju przestrzennego: w Obrzynowie nowa zabudowa może być wprowadzona w miejscach, które nie zakłócą kształtu owalnicy tj. wzdłuż dróg na linii północ-południe i wschód-zachód poza placem centralnym; w Rodowie plac centralny powinien pozostać niezabudowany, zabudowa powinna rozwijać się w kierunku wschodnim i zachodnim jako uzupełnienie istniejącej zabudowy; w Sypanicy zabudowa powinna rozwijać się w kierunku północnym i południowym; w Trumiejkach rozwój zabudowy powinien następować wzdłuż drogi głównej,
 - należy lokalizować nową zabudowę w miejscach dawnych siedlisk z zachowaniem ich historycznych układów, kubatura i wysokość domów powinna być zbliżona do sąsiedniej historycznej zabudowy, jakkolwiek stylistyka architektoniczna budynków powinna być współczesna, należy przeciwdziałać powstawaniu zwartej zabudowy,
 - przy wprowadzaniu nasadzeń należy stosować gatunki rodzime, nasadzenia powinny powstać w formie sadów, ogrodów przydomowych i szpalerów wzdłuż dróg,
 - należy uzupełniać historyczną zieleń przy drogach, ogrodach, cmentarzach, zgodnie z występującymi tam gatunkami,
- ◆ w mieście:
 - należy dążyć do zachowania i konserwacji zabytkowej substancji;
 - należy zachować zabytkowy układ i kompozycję przestrzenną (nie należy wprowadzać zabudowy w miejscu jej tradycyjnego braku – na historycznych placach, w parkach, skwerach, ogrodach itp.),
 - nowa zabudowa powinna być dostosowana charakterem i skalą do istniejących zabudowy historycznej,
 - ograniczenie wprowadzania reklam i informacji wizualnej, również w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych.

Ochrona krajobrazu kulturowego w gminie Prabuty powinna następować poprzez wykorzystywanie elementów budownictwa regionalnego w budownictwie współczesnym, sytuowanie i komponowanie bryły zgodnie z ukształtowaniem terenu, ograniczenie gabarytów

budynków oraz użycie lokalnych materiałów budowlanych (drewno, miejscowy kamień, ceramika).

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Spośród obiektów, terenów i obszarów o wartościach zabytkowych i kulturowych, znajdujących się na terenie gminy Prabuty część objęta jest ochroną prawną, poprzez wpis do rejestru zabytków, a część ujęta w ewidencji konserwatorskiej i wskazana do objęcia ochroną ustaleniami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z Ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 z późn. zm.).

Na prace prowadzone w zabytkach wpisanych do rejestru zabytków i w ich otoczeniu oraz obszarach wpisanych do rejestru zabytków zgodnie z art. 36 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami istnieje konieczność uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (WKZ). Wobec inwestycji budowlanych w odniesieniu do obiektów i obszarów w ewidencji zabytków, ale nie objętych wpisem do rejestru zabytków, zgodnie z art. 30 ust 2 i 39 ust. 3 ustawy Prawo budowlane istnieje konieczność uzgodnienia lub uzyskania pozytywnej opinii WKZ. Zagospodarowanie na cele użytkowe zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru wymaga przez jego właściciela lub posiadacza:

- dokumentacji konserwatorskiej określającej stan zachowania zabytku nieruchomego i możliwości jego adaptacji, z uwzględnieniem historycznej funkcji i wartości zabytków,
- uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu prac konserwatorskich przy zabytku nieruchomym,
- uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu zagospodarowania zabytku nieruchomego wraz z otoczeniem oraz dalszego korzystania z tego zabytku, z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości.

4.1. OCHRONA OBIEKTÓW I OBSZARÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW

Na terenie gminy Prabuty zlokalizowane są obiekty objęte ochroną konserwatorską na mocy wpisu do rejestru zabytków. Wszelkie działania przy tychże obiektach i na terenach zabytkowych wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a prace przy nich mogą się odbyć po uzyskaniu pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Obiekty te wyszczególniono w części tekstowej dotyczącej uwarunkowań niniejszego studium.

Zgodnie z Programem opieki nad zabytkami gminy Prabuty na lata 2019-2022 proponuje się objęcie ochroną prawną w postaci wpisu do rejestru zabytków województwa pomorskiego następujące obiekty:

Miasto Prabuty:

1. ul. Jagiełły 14 – dom mieszkalny;
2. ul. Kuracyjna – zespół budynków Sanatorium wraz z terenem zieleni;

3. ul. Kwidzyńska 24 – dawne budynki gazowni;
4. ul. Kwidzyńska – studnia miejska;
5. ul. Mazurska/Okreżna – kanał młyński;
6. ul. Warszawska 1 – budynek poczty;
7. ul. Warszawska 26 – budynek mieszkalny;
8. ul. Wojska Polskiego 20 – młyn;
9. ul. Wojska Polskiego – zespół koszar.

Gmina:

1. Kałdowo – zespół dworsko-parkowy;
2. Kowale – park;
3. Obrzynowo 17 – dom mieszkalny;
4. Obrzynowo 66 – dom;
5. Raniewo – zespół dworsko-parkowy z zabudowaniami gospodarczymi (1);
6. Raniewo – zespół dworsko-parkowy z zabudowaniami gospodarczymi (2);
7. Stankowo – zespół dworsko-parkowy.

4.2. OCHRONA OBIEKTÓW UJĘTYCH W EWIDENCJI ZABYTEKÓW

Obiekty wpisane do ewidencji zabytków należy objąć ochroną na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy sporządzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy określić zakres działań budowlanych możliwych do wykonania (np. prace remontowe, modernizacja, adaptacja itp.) na obiektach ujętych w ewidencji zabytków.

Wykazy Gminnej Ewidencji Zabytków dla obszaru miasta i dla obszary gminy zamieszczono w części *Uwarunkowań* niemniejszego dokumentu.

Obowiązuje ochrona historycznego krajobrazu kulturowego z widokami na historyczne ośrodki wiejskie, z dominantami w postaci kościołów oraz historyczną zieleń zagospodarowaną w postaci parku dworskiego, cmentarzy i alei przydrożnych. Obowiązuje ochrona zachowanej zabytkowej struktury architektonicznej w postaci zabytków architektury, zabytkowego parku i cmentarzy. Obowiązuje ochrona dróg i placów, sposobu zabudowy wsi i zależności przestrzennych. Obowiązuje pełna ochrona obiektów historycznych. Ochronie podlega kształt i rodzaj pokrycia dachów, artykulacja i sposób opracowania elewacji (w tym rodzaj i forma stolarki otworowej jako jednego z elementów wystroju elewacji). Istnieje zakaz dokonywania zmian w budynkach historycznych, mogących poprowadzić do utraty wartości zabytkowej. Remonty budynków historycznych należy prowadzić na zasadach pozwalających zachować jako eksponowane walory zabytkowe elewacji tj. kompozycję elewacji, detal architektoniczny, rodzaj wykończenia elewacji, historyczny rodzaj materiałów budowlanych.

4.3. NIERUCHOME ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE

Na terenie gminy Prabuty występują stanowiska archeologiczne, w tym jedno wpisane do rejestru zabytków – jest to grodzisko wyżynne położone na półwyspie jeziora Grażymowskiego w okolicach wsi Kołodzieje.

Na stanowiskach archeologicznych o własnej formie terenowej i wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się inwestycji budowlanych i działalności rolniczej, winny one pozostać nieużytkami. Inwestycje „liniowe” (np. gaz, prąd, kanalizacja, telekomunikacja) winny być prowadzone pod stałym nadzorem archeologicznym.

Wszelka działalność inwestycyjna na obszarach wchodzących w kolizję z nieruchomym zabytkiem archeologicznym musi być poprzedzona wydaniem przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzji w zakresie i rodzaju niezbędnych prac archeologicznych, wydanej na wniosek osoby lub jednostki organizacyjnej zamierzającej realizować roboty budowlane.

Lokalizacja nieruchomych zabytków archeologicznych znajdujących się na terenie gminy Prabuty została przedstawiona w części graficznej dokumentu.

4.4. STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ ZESPOŁU DWORSKO-PARKOWEGO

Strefa obejmuje zabytkowe założenia dworsko-parkowe, zlokalizowane na terenie gminy Prabuty. Granice zespołów zostały przedstawione na załączniku graficznym do niniejszego Studium. Dla strefy proponuje się następujące ustalenia:

- dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego;
- zakaz zmniejszania powierzchni parku zabytkowego;
- dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych, przede wszystkim utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji założenia oraz ochrona i pielęgnacja drzewostanu i zachowanie oraz renowacja cennych historycznie obiektów zabytkowych;
- dopuszcza się wprowadzenie zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego, w szczególności ścieżki, oświetlenie, architekturę ogrodową itp.;
- konserwacja zachowanych elementów zabytkowych, odtworzenie na podstawie dokumentów archiwalnych, przekazów itp. zniszczonych elementów architektonicznych, uwzględnienie przy adaptacji obiektów pierwotnego czytelnego układu, historycznego kształtu bryły, przy uwzględnieniu stosowanych badań architektonicznych w celu uzyskania wytycznych konserwatorskich do planowanych w tych obiektach zmian;
- zachowanie podziałów geodezyjnych zgodnych z historyczną parcelacją gruntów;
- zakaz lokalizacji na terenie parku i w jego sąsiedztwie inwestycji uciążliwych i mogących potencjalnie wpływać na środowisko przyrodnicze;
- zakaz znaczących ingerencji w rzeźbę terenu;
- zakaz lokalizacji nadziemnej infrastruktury technicznej;

- ✚ zakaz ingerencji w warunki wodno-gruntowe mogące negatywnie wpłynąć na stan zachowania zabytku w szczególności drzewostanu parkowego.

4.5. OCHRONA OBIEKTÓW SAKRALNYCH

Kościół i kaplice oraz cmentarze wszystkich wyznań, czynne i zamknięte – jako obiekty o szczególnej wartości zabytkowej i walorach krajobrazowych, a ponadto kościoły – jako dominanty architektoniczne, cmentarze jako miejsca pamięci, podlegają bezwzględnej ochronie.

Ponadto w stosunku do cmentarzy (dotyczy cmentarzy czynnych i nieczynnych) obowiązują następujące ustalenia:

- ✚ zabronione jest sytuowanie wszelkich obiektów budowlanych i urządzeń tymczasowych, które nie są ściśle związane lub kolidują z planowaną podstawową funkcją terenu;
- ✚ ustala się obowiązek dostosowania realizowanych elementów zagospodarowania skalą, jakością i charakterem do pełnionych funkcji, krajobrazu, architektury istniejącego i planowanego otoczenia;
- ✚ dopuszcza się zabudowę o charakterze architektury ogrodowej, związanej z podstawową funkcją terenu (kaplice) oraz związanych z funkcją komunikacyjną (schody, ścieżki), a także ogrodzenia;
- ✚ dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczynienie kompozycji, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację obiektów architektury cmentarnej;
- ✚ dla cmentarzy czynnych obowiązek utrzymania stref sanitarnych i obowiązujących w niej zakazów zgodnie z przepisami odrębnymi.

W obrębie historycznych cmentarzy obowiązuje ochrona układu przestrzennego (alei, układu kwater), ochrona zabytkowego drzewostanu, ochrona historycznych nagrobków i innych elementów małej architektury tj. ogrodzenia, pompy wody, kaplice. Wszystkie prace należy poprzedzać właściwą dokumentacją konserwatorską, prowadzącą do określenia uwarunkowań historycznych i możliwości dalszego użytkowania. Prace należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a w przypadku obiektów wpisanych do rejestru zabytków – uzyskać pozwolenia WKZ na prowadzenie prac.

Ochronie podlegają także kapliczki i figurki, w sensie ich lokalizacji i formy przestrzennej, będące przejawem kultu religijnego i tradycji.

4.6. OCHRONA OBIEKTÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

Zabytkowe obiekty architektury i budownictwa winny być utrzymywane w dobrym stanie a wszelkie zmiany użytkowania powodujące konieczność przystosowania do nowej funkcji, modernizacje i remonty wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Ochronie podlega również starodrzew rosnący w sąsiedztwie obiektów o wartości kulturowej i zieleni komponowana, towarzysząca zabudowie (m.in. przy plebaniach, szkołach itd.), a wobec

założeń zieleni komponowanej – stosowanie zasad ochrony, analogicznych jak wobec założeń dworsko-parkowych.

Zabudowa mieszkalna, drewniana i murowana o cechach tradycyjnych charakterystycznych dla miejsca i regionu winna być zachowana i stanowić inspirację do kształtowania nowej zabudowy. Dopuszcza się wymianę zabudowy, której stan techniczny zagraża bezpieczeństwu ludzi i mienia z warunkiem uprzedniego uzgodnienia niniejszego przedsięwzięcia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Przy odtwarzaniu zabudowy należy kierować się zasadą, że nowy budynek powinien usytuowaniem, gabarytem, kształtem i pokryciem dachu nawiązywać do poprzedniego. W lokalizacji nowej zabudowy należy uwzględniać sąsiedztwo obiektów o wartości kulturowej – nowe budynki nie mogą być sytuowane w sposób degradujący istniejącą, tradycyjną zabudowę, a ich forma architektoniczna winna być dostosowana do otaczającej zabudowy i krajobrazu.

5. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

5.1. UKŁAD DROGOWY

Na obszarze gminy krzyżują się trzy drogi wojewódzkie. Są to: droga wojewódzka nr 521 (Kwidzyn – Prabuty – Susz - Iława) przecinająca gminę z zachodu na wschód, droga wojewódzka nr 522 (Górki – Prabuty – Trumieje – Sobiewola) przecinająca gminę z północy na południe i droga wojewódzka nr 520 (Prabuty – Kamieniec). Drogi te stanowią główną oś układu drogowego gminy i tej części powiatu kwidzyńskiego. Generują one zarówno ruch lokalny i tranzytowy. Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego droga wojewódzka nr 521 została sklasyfikowana jako droga klasy głównej, natomiast dwie pozostałe drogi – nr 520 i 522 jako drogi klasy zbiorczej, w związku z czym powinny one spełniać określone minimalne parametry techniczne dla takich klas dróg. Uzupełnieniem podstawowej sieci drogowej są drogi powiatowe i gminne (wykazy dróg powiatowych i gminnych zamieszczono w części Uwarunkowań niniejszego dokumentu).

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa na obszarze miasta i gminy Prabuty przewiduje się następującą inwestycję celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, będącą zadaniem samorządu województwa: Pakiet działań związanych z dostępem do autostrady A1 – rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 521 na odcinku Kwidzyn – Prabuty.

Ponadto planowana jest budowa obwodnicy miasta Prabuty w jednym z dwóch wariantów wskazanych na rysunku studium.

Ustala się następujące wytyczne do planów miejscowych:

- dopuszcza się lokalizację obiektów budowlanych i urządzeń technicznych związanych z prowadzeniem, zabezpieczeniem i obsługą ruchu, a także urządzeń związanych z potrzebami zarządzania ruchem;
- dopuszcza się lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej;
- obowiązuje zakaz lokalizacji budynków, budowli i urządzeń z wyłączeniem urządzeń infrastruktury technicznej, niezwiązanych z podstawowym przeznaczeniem terenu;

- ✚ dopuszcza się realizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej związanych z obsługą techniczną drogi – odwodnienia, oświetlenia itp., na warunkach zarządcy drogi w porozumieniu z gestorami sieci;
- ✚ parametry techniczne dróg wyznacza się na podstawie przepisów odrębnych;
- ✚ dopuszcza się realizację ciągów pieszo-rowerowych.

5.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez teren gminy przebiega:

- ✚ linia kolejowa nr 9 łącząca Warszawę z Gdynią. Jest to linia o bardzo dużym znaczeniu gospodarczym (główna kolejowa magistrala transportowa północ – południe);
- ✚ linia kolejowa nr 218 relacji Prabuty – Kwidzyn, na której obecnie odbywa się jedynie ruch towarowy.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego przewidziana jest modernizacja linii kolejowej E 65/C-E 65 na odcinku Warszawa – Gdynia w zakresie warstwy nadrzędnej LCS, ERTMS/ETCS/GSM-R, DSAT oraz zasilania układu trakcyjnego. PZPWP przewiduje na tej linii kolejowej węzeł integracyjny służący integracji transportu pasażerskiego w rejonie stacji i przystanków kolejowych oraz dworców autobusowych klasy lokalnej (L), obejmujący przyległe gminy i umożliwiający integrację transportu kolejowego z transportem autobusowym i transportem indywidualnym lub regionalnego transportu autobusowego z transportem indywidualnym.

5.3. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Do zadań służących poprawie jakości zaopatrzenia gminy w wodę należy:

- ✚ zapewnienie wszystkim mieszkańcom wody na cele bytowo-socjalne, o jakości spełniającej wymagane przepisami normy i standardy;
- ✚ utrzymanie wysokiego stopnia pewności dostawy wody w warunkach normalnych i w sytuacjach awaryjnych oraz zagrożenia kryzysowego;
- ✚ poprawa stanu technicznego sieci dla zminimalizowania jej awaryjności, zapobiegania stratom wody i uniknięcia wtórnego zanieczyszczenia;
- ✚ racjonalizacja gospodarki wodnej;
- ✚ zapewnienie dostatecznej ilości wody dla celów ochrony przeciwpożarowej.

Zarządcą sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na terenie miasta i gminy jest Przedsiębiorstwo Wodociągów, Kanalizacji i Ciepłownictwa „PEWIK” Sp. z o. o.

Gmina Prabuty zaopatrywana będzie w wodę na dotychczasowych zasadach. Na terenie miasta i gminy pracują cztery stacje uzdatniania wody. Ujęcia wody eksploatują czwartorzędowe warstwy wodonośne.

Zbiorowe odprowadzenie ścieków polegać będzie na odbiorze ścieków od mieszkańców Miasta i Gminy Prabuty oraz ich oczyszczeniu w oczyszczalni miejskiej przy ul. Warmińskiej w Prabutach. Ww. obiekt jest w tej chwili w trakcie modernizacji, po zakończeniu inwestycji będzie to jedna z najnowocześniejszych oczyszczalni tej wielkości w woj. pomorskim. Ścieki

bytowe z terenu m. Grodziec są oczyszczane w lokalnej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w tej miejscowości. System kanalizacyjny wyposażony w 12 przepompowni i 7 tłoczni, obsługuje mieszkańców Prabut, Raniewa, Kleczewa, Grodzca i Starego Kamienia. Sieć jest kontrolowana przez rozbudowany system monitoringu co zapewnia natychmiastową reakcję służb PEWIK w przypadku jakichkolwiek awarii.

Zgodnie z Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych Przedsiębiorstwa Wodociągów, Kanalizacji i Ciepłownictwa „PEWIK” Sp. z o.o. w Prabutach na lata 2018 – 2021 na terenie gminy planuje się przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody (ograniczanie strat wody) polegające na:

- ✚ modernizacji sieci wodociągowej i wymianie wyeksploatowanej armatury wodociągowej, co spowoduje zmniejszenie ilości awarii na sieciach wodociągowych,
- ✚ budowie niezbędnych odcinków sieci wodociągowych zgodnych z kierunkami rozwoju miasta i gminy Prabuty,
- ✚ rozwojowi nowoczesnego systemu odczytu wodomierzy i detekcji przecieków w instalacjach odbiorców usług,
- ✚ prowadzeniu stałego zdalnego monitoringu stacji uzdatniania wody oraz stacji podnoszenia ciśnienia,
- ✚ zmianie systemu utrzymywania ciśnienia wody – likwidacji wieży ciśnień,
- ✚ modernizacji posiadanych stacji uzdatniania wody,
- ✚ diagnostyce sieci pod kątem przecieków za pomocą wysoko specjalistycznych urządzeń do wykrywania wycieków takie jak korelator oraz geohydrofony,
- ✚ stosowaniu nowoczesnych wodomierzy o niskim progu rozruchu i wysokiej odporności na próby zakłócania ich pracy,
- ✚ aktywność w zakresie wykrywania nielegalnego poboru wody.

W wyniku działań inwestycyjnych „PEWIK” Sp. z o. o. zamierza utrzymać parametry jakości wody uzdatnionej na dotychczasowym dobrym poziomie, co oznacza, iż nadal spełniać ona będzie parametry określone przepisami i aktami prawnymi.

Ponadto w ramach ww. planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie gminy planuje się przedsięwzięcia racjonalizujące odprowadzanie ścieków polegające w szczególności na:

- ✚ budowie i modernizacji sieci kanalizacji sanitarnej,
- ✚ bezwykopowej renowacji sieci kanalizacyjnych,
- ✚ budowie nowych i modernizacji starych przepompowni ścieków,
- ✚ prowadzeniu systematycznej kontroli i eliminowanie nielegalnych włączyń kanalizacji deszczowej do kanalizacji sanitarnej,
- ✚ prowadzeniu stałego zdalnego monitoringu nad pracą przepompowni ścieków,
- ✚ czyszczeniu oraz kamerowaniu istniejących kolektorów kanalizacji sanitarnej w celu wyeliminowania miejsc powstawania zatorów na kanalizacji sanitarnej.

Na obszarach wiejskich ze względów ekonomicznych nie planuje się budowy sieci kanalizacyjnej. Należy rozważyć możliwości stworzenia systemu wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Właściciele przydomowych oczyszczalni ścieków obowiązani są do ich eksploatacji w sposób opisany w instrukcji eksploatacji.

Z uwagi na planowany rozwój terenów przemysłowych na terenie gminy, przewiduje się, iż wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych również będzie wzrastać. W związku z powyższym przy budowie i rozbudowie zakładów przemysłowych należy uwzględnić potrzebę zaprojektowania wodociągu przeciwpożarowego, spełniającego wymagania dla powierzchni tychże zakładów. Dodatkowo, w celu rozwiązania problemu odpowiedniego zaopatrzenia wodnego wymaganego dla obiektów przemysłowych, dopuszcza się instalowanie hydrantów wysokiej wydajności.

5.4. ELEKTROENERGETYKA

System zasilania elektroenergetycznego w gminie został szczegółowo opisany w części dotyczącej Uwarunkowań niniejszego studium.

Zakłada się, że wraz z rozwojem nowoprojektowanych terenów zabudowy, dla pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną niezbędna będzie modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej.

Ponadto w omawianym zakresie należy podjąć następujące działania:

- budowa nowych linii średniego i niskiego napięcia;
- budowa nowych odcinków sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych dla zasilania nowych inwestycji na terenie gminy;
- realizacja stacji transformatorowych na terenach zainwestowanych, wynikająca ze zwiększonego obciążenia;
- poprawa stanu technicznego.

Sieć rozdzielcza wysokiego i średniego napięcia, mieszcząca się na terenie gminy wykonana jest za pomocą elektroenergetycznych linii napowietrznych, charakteryzujących się strefami oddziaływania pola elektromagnetycznego mającymi znaczny wpływ na sposób zainwestowania terenów, na których jest wybudowana. Przy opracowaniu dokumentów planistycznych oraz rozwoju zabudowy należy wziąć pod uwagę pasy technologiczne dla w/w linii w szerokościach zgodnych z przepisami odrębnymi.

Linie i stacje elektroenergetyczne wysokich i najwyższych napięć emitują pole elektromagnetyczne niejonizujące o częstotliwości 50 Hz. Lokalizowanie tych obiektów oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku muszą być zgodne z obowiązującymi normami.

Dla linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia należy zachować strefy ograniczonego użytkowania, wynikające z odpowiednich norm i przepisów – należy zachować minimalne odległości zabudowy od skrajnego przewodu linii.

5.5. GAZOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO

Sieć gazowa na terenie gminy Prabuty znajduje się jedynie na terenie miasta Prabuty. Przewiduje się dalszą rozbudowę sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia w celu zwiększenia odbiorców gazu. Dla gazociągów obowiązują strefy kontrolowane zgodnie z przepisami odrębnymi.

Jednym z kierunków polityki energetycznej i ekologicznej państwa jest ciągle zmniejszanie zużycia energii pierwotnej dla celów komunalnych i mieszkaniowych oraz zastępowanie jej energią odpadową i odnawialną. Takimi działaniami mogą być:

- wykorzystanie biogazu i ciepła ze ścieków oczyszczalni;
- wykorzystanie odpadów komunalnych do celów energii cieplnej;
- wykorzystanie biomasy do ogrzewania budynków;
- wykorzystanie ciepła niskopotencjalnego odpadowego i ze środowiska za pomocą pomp ciepła dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody;
- stosowanie niskoemisyjnych paliw grzewczych.

Rozwój ciepłownictwa powinien uwzględniać rozwój urbanistyczny gminy Prabuty jak i również wiele innych czynników takich jak: polityka ekologiczna państwa, ceny nośników energii, ochrona środowiska (w tym likwidacja kotłowni węglowych).

5.6. TELEKOMUNIKACJA

W zakresie telekomunikacji przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej, jak i wykorzystując nowe technologie. Postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem połączonym z systemami sieci wojewódzkiej oraz krajowej z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie. W zakresie telekomunikacji zakłada się pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu, rozwój sieci bezprzewodowych – budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu, np. za pomocą sieci Hotspotów. Szczegółowe zasady lokalizacji obiektów infrastruktury sieciowej na terenach planowanej zabudowy zostanie określona w ramach opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Linie telekomunikacyjne w granicach miejscowych planów należy projektować jako podziemne z rozprowadzeniem w terenach przeznaczonych pod ciągi komunikacyjne. Dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej na terenach przeznaczonych pod zabudowę.

Rozwój obszarów zabudowy oraz przewidywany wzrost poziomu życia mieszkańców tworzą także dynamiczny rynek konsumentów usług dla systemów cyfrowej telefonii komórkowej. Lokalizacja, wiążących się z systemami telefonii komórkowej, systemów typowych bazowych stacji przekąźnikowych (BTS) będzie określona w ramach opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na wniosek zainteresowanych operatorów.

5.7. GOSPODARKA ODPADAMI

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do Uchwały Nr 321/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2022”, gospodarka odpadami na terenie Gminy Prabuty jest współ-realizowana w ramach Wschodniego Regionu Gospodarki Odpadami.

Zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych zebranych z terenu miasta i gminy Prabuty zapewnia RIPOK Gilwa Mała - Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., Gilwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn.

Dla terenu miasta i gminy Prabuty obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Prabuty (Uchwała nr LI/298/2018 Rady Miejskiej w Prabutach). Zgodnie z ww. regulaminem właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania, a odbierający do selektywnego odbierania odpadów.

Na terenie gminy Prabuty, przy ul. Koszarowej 1 w Prabutach, działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych PSZOK, obsługujący mieszkańców całej gminy. Do PSZOK mieszkańcy mogą bezpłatnie oddawać selektywnie zebrane odpady komunalne takie jak: papier, szkło, tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielomateriałowe; zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny; opakowania po chemikaliach; przeterminowane leki; meble i inne odpady wielkogabarytowe; odpady biodegradowalne; zużyte baterie i akumulatory; zużyte świetlówki; popiół; gruz, odpady budowlane i rozbiórkowe; zużyte opony.

W zakresie gospodarki odpadami istnieje pilna potrzeba podjęcia działań, które umożliwiłyby sukcesywny rozwój systemu selektywnej zbiórki, recyklingu i utylizacji odpadów komunalnych. Bardzo istotne i niezbędne będzie wdrożenie nowych technologii, dzięki którym nastąpi zmniejszenie szkodliwości i redukcja ilości odpadów przemysłowych.

6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Na terenie gminy Prabuty planowane są następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym:

Lp. (ICP.1. Inwestycja Celu Publicznego, numer odpowiada numerowi na rysunku studium)	Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	Lokalizacja (nr działki, obręb)
ICP1	kultura fizyczna	Dz. 1/146 Stary Kamień
ICP2	edukacja publiczna, kultura i kultura fizyczna	Dz. 1/137 Stary Kamień
ICP3	kultura fizyczna	Dz. 107/13 Raniewo
ICP4	kultura fizyczna	Dz. 174/23, 174/18, 174/44 Gonty
ICP5	poszerzenie cmentarza komunalnego	Dz. 227/1 Trumiejki
ICP6	kultura fizyczna	Dz. 65/1 Kowale i dz. 5/13 Pólko
ICP7	kultura fizyczna	Dz. 1/12 Grażymowo

ICP8	funkcja kultury i kultury fizycznej	Dz. 49/1 Sypanica
------	-------------------------------------	-------------------

Do pozostałych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym należą:

- ✚ lokalizacja cmentarza komunalnego (zgodnie z załącznikiem graficznym, są to wstępne propozycje, które wymagają szczegółowych badań wynikających z przepisów odrębnych);
- ✚ budowa obwodnicy miasta Prabuty w jednym z dwóch wariantów wskazanych na rysunku studium;
- ✚ rozbudowa i remonty sieci wodociągowej;
- ✚ budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej;
- ✚ termomodernizacja budynków użyteczności publicznej;
- ✚ modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego;
- ✚ budowa, remont i przebudowa dróg gminnych;
- ✚ budowa ścieżek rowerowych i szlaków rowerowych;
- ✚ rozbudowa obiektów użyteczności publicznej, w tym obiektów oświaty;
- ✚ budowa obiektów rekreacyjno-sportowych;
- ✚ budowa mieszkań socjalnych;
- ✚ rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Prabutach.

7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48. UST 1

Dokumentami, w których zawarte są ustalenia dotyczące inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym są przede wszystkim:

- ✚ Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju;
- ✚ Krajowy Program Zwiększania Lesistości;
- ✚ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego;
- ✚ Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego;
- ✚ Regionalna Strategia Rozwoju Transportu w Województwie Pomorskim
- ✚ Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego;
- ✚ Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego.

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy zaliczono:

- ✚ rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 521 na odcinku Kwidzyn – Prabuty (pakiet działań związanych z dostępem do autostrady A1);
- ✚ modernizacja linii kolejowej E 65/C-E 65 na odcinku Warszawa – Gdynia;
- ✚ budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w ramach aglomeracji ściekowych powyżej 2.000 RLM.;
- ✚ zagospodarowanie szlaków wodnych w województwie pomorskim dla rozwoju turystyki kajakowej (Kajakiem przez Pomorze).

8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

8.1. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. ustalają obowiązek określenia w studium obszarów wymagających sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy Prabuty nie występują obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

8.2. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁÓW NIERUCHOMOŚCI

Na terenie gminy Prabuty nie określono obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości. Uzależnione to jest od szczegółowego określenia przeznaczenia terenu oraz powierzchni i kształtu działki inwestycyjnej. Propozycje scaleń i podziałów poprzez wyznaczenie granic działek odbywać się będzie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i odpowiednich decyzjach administracyjnych. Ponadto na terenach oraz przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków na podział działek lub ich scalenie należy uzyskać pozwolenie Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w formie decyzji administracyjnej.

8.3. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNYCH

Warto zadbać o stworzenie ciekawych przestrzeni publicznych, które sprawiłyby lepszy odbiór gminy przez mieszkańców, jak również mógłby stać się wizytówką gminy. Przestrzenie te należy wyeksponować i sprawić by stały się miejscami o ciekawych walorach architektonicznych. Dotyczy to realizacji placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi oraz realizacji nowych obiektów o charakterze architektury parkowej. Ważnym z punktu widzenia rozwoju wysoko jakościowych obszarów przestrzeni publicznych, mających wpływ na rozwój miasta i warunki życia mieszkańców jest teren (wskazany do zalesienia z możliwością lokalizacji zieleni urządzonej) po wschodniej stronie starego miasta przy parku miejskim. Odpowiednie zaprojektowanie i urządzenie tego terenu wpłynie na podniesienie walorów estetycznych, oraz na rozwój funkcji usługowych i turystycznych w obrębie miasta. Dodatkowo wprowadzenie zieleni wysokiej będzie korzystnie separować tereny produkcyjne od terenów mieszkaniowych.

Na terenie gminy wyznaczone zostały tereny rozwojowe, zarówno w dziedzinie gospodarczej, jak i mieszkaniowej i usługowej. Obszary o szczególnym przeznaczeniu wymagają sporządzenia miejscowych planów, które umożliwią ich prawidłowe zagospodarowanie i funkcjonowanie oraz niezbędną ochronę środowiska.

9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Obszary wyznaczone do rozwoju zabudowy powinny być w pierwszej kolejności przeznaczone do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z rysunkiem studium, do obszarów dla których gmina zamierza sporządzić plany miejscowe należą:

- tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
- strategiczny teren inwestycyjny;
- obszary z ograniczeniami w zabudowie w otoczeniu istniejących elektrowni wiatrowych;
- obszary rozmieszczenia OZE.

Zgodnie z zapisami ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 654) odległość w jakiej mogą być lokalizowane i budowane budynki mieszkalne albo budynki o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa – od elektrowni wiatrowej jest równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości tych elektrowni wiatrowych. Jednakże zgodnie z art. 15. ust. 8 w ciągu 72 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy dopuszcza się uchwalanie planów miejscowych przewidujących lokalizację budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, na podstawie przepisów dotychczasowych. W związku z powyższym za działanie priorytetowe uznaje się sporządzenie planów miejscowych dla obszarów w odległości co najmniej równej, tej określonej w ustawie od istniejących elektrowni wiatrowych, zlokalizowanych w granicach sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju gminy, weryfikacji podlegać będą obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zarówno pod kątem przyjętych funkcji jaki i parametrów zabudowy.

Ścisłe określenie granic obszarów nastąpi w drodze odpowiednich uchwał intencyjnych o przystąpieniu do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem podziału geodezyjnego nieruchomości objętych planem. Należy dążyć do objęcia planami miejscowymi wyżej wymienionych obszarów. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzane będą wedle rozwoju i potrzeb społeczności lokalnej. Na aktualnym etapie prac planistycznych nie określa się ściśle obszarów, które przesądzałyby o zamiarze sporządzenia stosownych planów miejscowych.

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

W zakresie rolniczej przestrzeni produkcyjnej ustala się następujące kierunki i zasady:

- + wspieranie prawidłowego użytkowania gleb i ich ochrona przed wprowadzaniem niewłaściwych zabiegów agrotechnicznych;
- + rozwój agroturystyki;
- + ograniczanie lokalizacji obiektów inwentarskich w systemie bezściółkowym ze względu na ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;
- + w otwartych terenach rolnych dopuszcza się rozwój wielkopowierzchniowych gospodarstw hodowlanych, przy czym zaleca się znaczne rozproszenie tego typu obiektów oraz zachowanie dużych odległości (minimalnie 1,5 km) od terenów strefy miejskiej oraz strefy rekreacyjno-rolniczej i zbiorników wodnych;
- + objęcie ochroną przed zmianą na cele nierolnicze terenów szczególnie cennych dla rozwoju rolnictwa;
- + poprawa jakości życia ludności rolniczej oraz warunków funkcjonowania gospodarstw, poprzez przeciwdziałanie bezrobociu i wspieranie restrukturyzacji rynku pracy w celu przechodzenia do działalności pozarolniczych, poprawę jakości wykształcenia, rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa lokalnych płodów rolnych, poprawę wyposażenia w zakresie infrastruktury technicznej, wsparcie dla modernizacji budynków i urządzeń służących produkcji rolnej, wprowadzanie do gospodarstw technologii proekologicznych, wspieranie działań producentów rolnych;
- + ochroną należy objąć zadrzewienia śródpolne i przydrożne, tereny łąk i pastwisk.

W stosunku do obszarów leśnych ustala się następujące kierunki i zasady:

- + zalesianie terenów nieprzydatnych dla rolnictwa – uwzględniając siedliska i gatunki będące pod ochroną w bezpośrednim sąsiedztwie lasów istniejących;
- + zachowanie i wzbogacanie funkcji lasów, zwłaszcza funkcji ekologicznych;
- + poprawa stanu sanitarnego lasów;
- + zapobieganie degradacji i zanieczyszczania lasów.
- + prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z organizacją zrębów i nasadzeń.

11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Zagrożenie związane z powodzią na terenie miasta i gminy Prabuty występuje od rzeki Liwy, niemal na całej jej długości oraz w otoczeniu jezior Dzierzgoń (jego południowa część) i jeziora Liwieniec. Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%. Na tych obszarach obowiązują ustalenia określone w ustawie Prawo wodne.

Zgodnie z zapisami Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Pomorskiego, w celu podnoszenia retencyjnej pojemności zlewni, jako elementów ochrony przed powodzią i suszą, należy na etapie sporządzania szczegółowych gminnych dokumentów planistycznych wskazać, w zależności od potrzeb i specyfiki terenu:

- 1) powierzchnie pod budowę zbiorników retencyjnych, a także tereny mikroretencji obszarowej i przyobektowej;
- 2) potrzebę maksymalnego zatrzymywania i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miejscu opadu;
- 3) zasady przeciwdziałania nadmiernemu uszczelnianiu terenów zurbanizowanych.

Osuwiska występują w zachodniej części gminy, wzdłuż rzeki Liwy, na odcinku przepływającym przez tereny leśne, a także wzdłuż wschodniej linii brzegowej Jeziora Dzierzgoń, położonego w północno-wschodniej części obszaru gminy. Osuwiska na obszarze gminy nie są przyczyną powstawania poważnych zniszczeń czy zagrożeń dla obiektów budowlanych bądź dróg i linii przesyłowych. Większość z nich jest bowiem położona w lokalizacji utrudniającej zagospodarowanie (skarpy nadrzeczne, nadjeziorne), z dala od obiektów budowlanych i dróg.

Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi występują w sąsiedztwie Jeziora Dzierzgoń (południowej i wschodniej linii brzegowej), Jeziora Grażymowskiego Zachodniego oraz bezimiennego ciek w miejscowości Gdakowo. Ponadto jeden z terenów zlokalizowany jest w obszarze zurbanizowanym – w granicach administracyjnych miasta Prabuty, w sąsiedztwie Jeziora Liwieniec.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi winno zachować się jako wolne od zabudowy.

12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Wykazy udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych i obszarów górniczych występujących na terenie gminy zamieszczono w części *Uwarunkowań* niniejszego dokumentu.

Zgodnie z opracowanymi projektami zagospodarowania złoża, na obszarach górniczych wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. Filary ochronne wyznacza się w przypadku wystąpienia na terenach górniczych obiektów budowlanych, dróg, elementów linii elektroenergetycznych (np. słupy elektroenergetyczne). Zadaniem filara jest zabezpieczenie tychże elementów przed negatywnym skutkiem eksploatacji górniczej. W projektach zagospodarowania złoża w odniesieniu do filarów ochronnych określa się takie elementy jak:

- zachowanie bezpieczeństwa powszechnego,
- wymogi dotyczące ochrony środowiska,
- ochrona złoża i obiektów budowlanych przed zagrożeniem wodnym, pożarami i wybuchami.

W celu prawidłowej, możliwie mało ingerującej w środowisko eksploatacji należy dopilnować, aby eksploatacja prowadzona była zgodnie z przepisami prawa. Zagospodarowanie terenów, w tym stosowanie filara ochronnego, a także stosowanie pasów ochronnych dla gruntów przylegających do powierzchni wyrobiska winno odbywać się zgodnie z przepisami odrębnymi, decyzją koncesyjną, projektem zagospodarowania złoża, a także ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tereny poeksploatacyjne powinny być zrekultywowane – zasady rekultywacji wynikają z decyzji koncesyjnej oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODRACZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY

Na terenie gminy Prabuty nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Charakterystyka przestrzeni zabudowanej upoważnia do stwierdzenia, że krajobraz terenów zurbanizowanych jest w znacznej mierze zdegradowany. Wobec oczekiwań poprawy warunków życia mieszkańców gminy, przekształceń wymaga znaczna ilość obiektów i urządzeń przestrzennych.

Wraz z poprawą warunków techniczno-użytkowych winna następować poprawa warunków estetycznych, m. in. przez powrót do tradycyjnej zabudowy wiejskiej. Obszary zwartej zabudowy wiejskiej wymagają przekształceń i rehabilitacji (rozumianej ogólnie jako działania mające na celu przywrócenie pierwotnych lub nadanie nowych cech zdegradowanej przestrzeni i zabudowie zarówno historycznej jak i współczesnej). Zamiast poszukiwań nowych terenów osiedleńczych należy wykorzystać istniejące przestrzenie niezabudowane, co pozwoli na prawidłową kontynuację i zachowanie historycznych układów przestrzennych wsi. W ramach zachodzących przemian strukturalnych w rolnictwie należy przekształcać i rewaloryzować istniejące założenia folwarczne z dopuszczeniem do lokalizacji na ich terenie lokalnych przetwórci produktów rolnych. Największe potrzeby w zakresie przekształceń i rehabilitacji zabudowy wymagają miejscowości nieposiadające wykształconego centrum wsi, a nowa zabudowa powstaje w wielu przypadkach w znacznym rozproszeniu i chaosie.

Działalność eksploatacyjna złóż kopalin przeobraża tereny produkcyjnych gruntów rolnych i leśnych w często trudne do rekultywacji nieużytki. Mając na względzie przywrócenie terenom przekształconym dawnych funkcji produkcyjnych i rekreacyjno-krajobrazowych należy dążyć do likwidacji na obszarach przeobrażonych powstałych deformacji powierzchni. W głównym zarysie polegać ona powinna na przemieszczeniu zdjętych i zdeponowanych w trakcie robót górniczych mas nadkładu do powstałych pustek poeksploatacyjnych. Dopuszcza się również pozostawienie głębszych wyrobisk celem zapełnienia ich wodą i utworzenia sztucznych zbiorników wodnych.

W gminie terenami niezabudowanymi wskazanymi do rekultywacji są:

- teren nieczynnego składowiska odpadów,
- tereny poeksploatacyjne.

15. OBSZARY ZDEGRADOWANE

W myśl ustawy o rewitalizacji (t.j. Dz. U. 2018 r. poz. 1398 z późn. zm.) obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Na terenie gminy Prabuty zaobserwowano występowanie negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Tereny, na których pojawiają się ww. zjawiska charakteryzują się dużym rozproszeniem. Gmina Prabuty winna zostać poddana szczegółowej analizie głównie pod kątem występowania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych, które w porównaniu do sfery przestrzennej czy architektoniczno-urbanistycznej w większym stopniu warunkują funkcjonalność danego terenu. Obszary o największym natężeniu występowania negatywnych zjawisk społecznych winny być wskazane jako obszary zdegradowane, na których powinny zostać zainicjowane procesy rewitalizacji. Podstawowym kryterium wyznaczenia obszaru, jako „kryzysowego” i wskazania go do działań z zakresu rewitalizacji powinien być fakt, iż sytuacja zastana jest tam gorsza niż średnia dla danej jednostki analizowanej (np. obrębu, sołectwa). Ostateczne zidentyfikowanie obszarów problemowych winno nastąpić w Gminnym Planie Rewitalizacji.

16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Przez obszar gminy przebiegają dwie linie kolejowe: linia kolejowa nr 9 (Magistrala E65), łącząca Warszawę z Gdynią oraz linia kolejowa nr 218 Prabuty – Kwidzyn, na której obecnie odbywa się jedynie ruch towarowy.

Większość terenów kolejowych na terenie gminy została uznana za tereny zamknięte, zgodnie z decyzją Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych.

Szczegółowy wykaz działek ewidencyjnych stanowiących tereny zamknięte określono w załączniku do wyżej wymienionej decyzji.

Na rysunku studium wskazano granice terenów zamkniętych w kształcie przybliżonym do granic geodezyjnych działek. Na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego granice terenów zamkniętych winny być uściślone na mapach w dokładniejszej skali zgodnie z ich zakresem.

17. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE

Na terenie gminy Prabuty nie wyznacza się obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

18. URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW

Do odnawialnych źródeł energii potencjalnie zlokalizowanych na terenie gminy Prabuty zalicza się elektrownie wiatrowe wykorzystujące siłę wiatru, elektrownie wodne, panele fotowoltaiczne i kolektory słoneczne, wykorzystujące energie słoneczną oraz biogazownie i elektrownie na biomasę zakładające wykorzystanie energetyczne stałych i suchych odpadów biomasy. Na rysunku studium wskazano granice obszarów rozmieszczenia potencjalnych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Poszczególne odnawialne źródła energii cechowane są barierami przestrzennymi i środowiskowymi.

Energetyka wiatrowa

Energetyka wiatrowa cechuje się znaczną ingerencją w struktury przestrzenne i środowiskowe z uwagi na gabaryty elektrowni wiatrowych oraz emisję hałasu. Cechą pozytywną jest jednak stosunkowo niewielka przestrzeń gruntu zajmowana pod poszczególne elektrownie wiatrowe, co sprzyja ochronie gruntów rolnych.

W bezpośrednim sąsiedztwie gminy (na terenie gmin: Mikołajki Pomorskie i Kisielice) funkcjonuje kilkanaście elektrowni wiatrowych. Orientacyjne granice obszarów z ograniczeniami w zabudowie, wynikającymi z występowania elektrowni wiatrowych, przedstawiono w części graficznej dokumentu. Wyżej wymienione granice wyznaczono w odległości dziesięciokrotności wysokości istniejących elektrowni wiatrowych zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 654). Warunki i tryb lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych oraz warunki lokalizacji elektrowni wiatrowych

w sąsiedztwie istniejącej albo planowanej zabudowy mieszkaniowej również określa ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

Panele fotowoltaiczne

Panele fotowoltaiczne cechują się znaczną ingerencją w struktury przestrzenne poprzez zajęcie dużych powierzchni gruntów rolnych. Zleca się lokalizację paneli fotowoltaicznych na gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa, na dachach obiektów przemysłowych, rolnych itp. Kolektory słoneczne z uwagi na swoje lokalne zastosowanie nie powodują znacznej ingerencji w struktury przestrzenne oraz cechują się brakiem negatywnego oddziaływania na środowisko.

Biogazownie i elektrownie na biomase

Biogazownie cechują się niewielką ingerencją w struktury przestrzenne, mają wpływ na środowisko poprzez emisję odorów.

Dla biogazowni powyżej 0,5 MW obowiązuje strefa ochronna o szerokości 300 m związana z ograniczeniem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej.

Elektrownie wodne

Elektrownie wodne potencjalnie możliwe do lokalizacji na terenie gminy to Małe Elektrownie Wodne (MEW), zgodnie z kryterium stosowanym w Polsce. MEW lokalizowane są zazwyczaj na istniejących stopniach wodnych. Ich lokalizacja wpływa zarówno korzystnie jak i niekorzystnie na bilans hydrologiczny i geomorfologiczny okolicy oraz biocenozę rzeki. Lokalizacja winna być poprzedzona stosownymi badaniami środowiskowymi. Potencjalnymi obszarami lokalizacji są naturalne stopnie wodne rzeki Liwy.

Na rzece Liwie, w obrębie Młynisko funkcjonuje już jedna tego typu elektrownia.

Wszystkie OZE lokalizowane na wyznaczonych na terenie gminy obszarach oraz poza nimi muszą spełniać przepisy i normy szczególne mające odniesienie do ich rodzaju, wielkości i charakterystyki technicznej. Lokalizowanie i budowanie elektrowni wiatrowych powinno odbywać się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 654). Ustawa określa warunki i tryb lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych oraz warunki lokalizacji elektrowni wiatrowych w sąsiedztwie istniejącej albo planowanej zabudowy mieszkaniowej.

19. OBIEKTY HANDLOWE O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M²

W granicach gminy Prabuty nie wyznaczono obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².